

धम्मपददृकथा

(भाग-५)

अनुवादक
भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

नेरु. २०१-

प्रकाशक :

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

आनन्दकुटी विहार

स्वयम्भू, काठमाडौं,

(नेपाल) फोन: २२४४२०

(सर्वाधिकार सुरक्षित)

बुद्धब्द : २५३२

वि. सं : २०४५

ने. सं : ११०८

ई. सं : १९८८

Dhamma.Digital

प्रथमावृत्ति - १०००

मुद्रक :

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं ।

फोन : २२१६३२

अनुवादकया निगू शब्द

पालि साहित्यस “धम्मपद”या स्थान अत्यन्त च्वेला । धम्मपदे च्वंगु गाथा छपु छपुया बाखं छपु-छपु सहित उकियागु अर्थ-व्याख्या, वर्णनयाना तःगु “धम्मपदट्टकथा” ग्रन्थला पालि साहित्य अध्ययन याइपित मदय्क हे मगागु अमूल्यगु ग्रन्थ खः । उक्त ग्रन्थस २६ गू वर्ग दुगु मध्येले “यमकवर्ग” निसे “पापवर्ग” तक्क प्यंगू भाग जुया पाठकपिनि न्ह्योने नेपाल भाषाया अनुवाद प्रकाशित जुया पिर्हा वया च्वने धुंकूगु दु । आः थ्व छिगूगु “दण्डवर्ग” निसे “बुद्धवर्ग” १४ गू वर्ग तक्कया न्यागूगु भाग याना पाठकपिनि न्ह्योने तये हये च्वना ।

थ्व सफू प्रकाशित याय्त न्हापाला भो जक थःमंतया मेगु प्रेस खर्च ब्याक्कं साहु छह्यस्यां तथा वीगु बन्दोबस्त जूगु खः । तर अन्तस छपाई खर्च नं ब्याक्कं थःगु कपालेसं तुं लात ।

थुगु सफूनं प्रेस वना च्वंबले जिगु वर्षावास त्रिशूली बजारे मुगतपुर विहारे लागुलियाना, अलसी मचास्य प्रेसे बिज्याना, मिखाया ल्वे दसानं तभी परवाह मयास्य, दिक्क

(४)

मचास्य प्रूफ स्वेगु जक मखु कि प्रेसे बिज्याना ताकिता यावनेगु इत्यादि ज्या ब्याक्कनं आयुष्मान महानाम “कोविद” जुं याना बिज्यागुलि नं थुगु पुस्तक थुलि याकनं प्रकाशित याय् फुगु खः । उर्कि वसपोल आयुष्मान यागु कृतज्ञता गुण जि गबलेसं हे लोमंके फं मखु ।

मेगु “धम्मपदट्टकथा” यागु प्रकाशित मजूनिगु ङिन्यागु वर्गनिसें अनुवाद यायेगु ज्या कोचाले धुंकूगु दु । प्रकाशक यागु अभावयाना प्रेसे छ्वे मफया च्वन ।

ध्व जिगु क्षुद्र परिश्रम सिति मबंक पाठकपिसं थुगु ग्रन्थं माक्को ज्या कया जिगु उद्योगयात त्ववा बिया बिज्याई घैगु पूर्ण आशा व भरोसा कया च्वनागु जुल । अस्तु ।

आनन्दकुटी बिहार

स्वयम्भू, काठमाडौं ।

ने. सं. ११०८ कौलाध्व तृतिया

२०४५।६।२६।५ रोज ।

अनुवादक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

विषय - सूचि

विषय	पृष्ठ
१०. दण्डवर्ग	
१- छब्बग्गि भिक्षुपिनि कथा	१
२- छब्बग्गिय भिक्षुपिनि कथा	४
३- आपालं कुमारपिनि कथा	६
४- कुण्डघान स्वविरया कथा	८
५- विशाखादि उपासिकापिनि उपोसथ कर्मया कथा	१७
६- अजिगर प्रेतया कथा	२०
७- महामोद्गल्यायन स्वविरया कथा	२७
८- आपालं सामान दुह्य भिक्षुया कथा	३६
९- सन्तती महामन्त्रीया कथा	४६
१०- पिलोतिक स्वविरया कथा	५४
११- सुख आमणेरया कथा	५९
११. अरावर्ग	
१- विशाखाया र्वायु पासापिनि कथा	७६
२- सिदिमा नगरशोभिनीया कथा	८२

(घ)

विषय	पृष्ठ
३- उत्तरी येरीया कथा	९०
४- अभिमानि भिक्षुपिनि कथा	९३
५- जनपद कल्याणी रूपनन्दा स्थविरिया कथा	९६
६- मह्लिका देवीया कथा	१०४
७- लालुदायी स्थविरया कथा	१११
८- आनन्द स्थविरया उदानगाथा कथा	११७
९- महाघनी महाजन पुत्रया कथा	१२१

१२. आत्मवर्ण

१- बोधि राजकुमारया कथा	१२७
२- उपनन्द शक्यपुत्रया कथा	१३६
३- पधानसिस्स स्थविरया कथा	१४१
४- कुमारकाश्यप स्थविरया मांया कथा	१४५
५- महाकाल उपासकया कथा	१५२
६- देवदत्तया कथा	१५६
७- संघभेदयायुत प्रयत्नयाह्यसिया कथा	१५६
८- काल स्थविरया कथा	१६२
९- चूलकाल उपासकया कथा	१६६
१०- अत्तदत्थ स्थविरया कथा	१६९

१३. लोकवर्ण

१- सुच्छया युवक भिक्षुया कथा	१७३
------------------------------	-----

(८)

विषय	पृष्ठ
२- सुद्धोदन महाराजया कथा	१७७
३- न्यासःह्य विदर्शक भिक्षुपिनि कथा	१८१
४- अभय राजकुमारया कथा	१८३
५- बौ प्वीह्य स्थविरया कथा	१९६
६- अङ्गुलिमाल स्थविरया कथा	१८९
७- थाज्या थाहह्यस्या ह्याय्या कथा	१९२
८- स्वीह्य भिक्षुपिनि कथा	२०१
९- चिञ्च मानविकाया कथा	२०४
१०- असदृश दानया कथा	२१२
११- अनाथपिण्डकया काय् कालया कथा	२२१
१४. बुद्धवर्ग	
१- मारया ह्याय्पिनि कथा	२२६
२- धमक प्रातिहार्य कथा	२३५
३- एरकपत्त नागराजया कथा	२७७
४- आनन्द स्थविरया उपोसथ प्रश्नया कथा	२८६
५- धासने मन लगे मजूह्य भिक्षुया कथा	२९१
६- अग्निदत्त ब्राह्मणया कथा	२९६
७- आनन्द स्थविरं न्यंगु प्रश्नया कथा	३०७
८- आपालं भिक्षुपिनि कथा	३१०
९- काश्यप तथागतया लुंयागु चैस्थया कथा	३१३

Downloaded from <http://dhamma.digital>

Dhamma.Digital

नमो तस्मै भगवतो-धरहृषी तन्मासम्बुद्धस्त ।

१०. दण्ड वर्ग

१. छब्बग्गि भिक्षुपिनि कथा

“सब्बे तसस्ति” धैगु थुगु धर्म देशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्या बले छब्बग्गिय भिक्षुपिनिगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां सत्तरसवगिय भिक्षुपिसं च्वनेगु थाय् ठीक थाक याना च्वनेव छब्बग्गिय भिक्षुपिसं “जिपि थकालिपि खः ध्व थाय् जिमित प्राप्त ज्वी योग्य जू ।” धका धाय्व इमिसं “जिमिसं बीमखु जिपि न्हापालाक थन वया ध्व थाय् ठीक थाक याना कया तयागु” धका धाल । छब्बग्गिय भिक्षुपिसं इमित दाल । सत्तरसवगियभिक्षुपि सी धका ग्याना ततःसलं हाल । शास्तां इपि हागु सःताया “ध्व छु सः

खः ?” धका न्यना विज्यात । मेपि भिक्षुपिसं थ्व सः थुगु सः खः धका विन्ति याय्व, “हे भिक्षुपि ! आवंलि भिक्षुपि घैपिसं थथे याय् योग्य मजू । सुनां याइ वैत थज्यागु आपत्ति-दोष लाइ ।” धका मेपित दाल धाय्व आपत्ति-दोष ज्वीगु शिक्षापद दयेका विया विज्याना, “हे भिक्षुपि ! भिक्षु घैपिसं गथे थः दण्ड-सजाई खना ग्या अथे हे मेपिनं दण्ड-सजाइ खना ग्या-त्रशित जू, मृत्यु खना भयभीत जू धका सीका मेपित दाय् मत्यो, स्याय् मत्यो ।” उजुं जुया विज्यास्य कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना विज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

सब्बे तसन्ति दण्डस्स सब्बे भायन्ति मच्चुनो ।

अत्तानं उपमं कत्वा न हनेय्य न घातये ति ॥

अर्थ- सकलें हे प्राणिपि दण्ड खना त्रशित जू, मृत्यु खना ग्या, थःत उपमा याना मेपित स्याय् मते, आघात याय् मते ।

पदार्थः- अन “सब्बे तसन्ति” धैगु सकल सत्व प्राणिपि थःत दण्ड वीह्य न्होने थ्यंकः वयेव व दण्ड वीह्य खना त्रशित ज्वी- ग्याई । “मच्चुनो” धैगु मरण ज्वीगु-सीगु खनानं ग्या हे ग्या । थुगु धर्म देशनास व्यञ्जन शेष मजूसानं अर्थ शेषजुया वाकि हे जुया च्वंगु दु । गथे जुलसां जुजुं सकलें मुं वयेमा धका नाय्खि च्वेकूसां जुजुया मन्त्रीगणपि तोःता मेपि सकलें मुं बै धैथें तुं सकलें त्रशित ज्वी धका धाय् बले

आजानीय (=श्रेष्ठिपि) किसि, आजानीय सल, आजानीय दोहँ क्षीणाश्रव घैपि थुपि प्यह्य तोःता मेपि सकलें त्रशित ज्वी भयभीत ज्वी धका सीका काय् माल । थुपि प्यह्य मध्ये क्षीणाश्रव घैपि सत्काय दृष्टि प्रहीन जूगुलि याना मरण ज्वीपि सत्वपि मखंगुलि याना ग्याइ मखु-त्राश चाइ मखु । मेपि स्वह्य सत्काय दृष्टि बलवान जूगुलि याना थःत विरुद्ध जूपि सत्व प्राणिपि खनी मखुगुलि याना ग्याइ मखु-त्राश चाइ मखु धका धागु खः । “न हनेय्य न धातये” घैगु गथे जि खः मेपि नं अये हे खः सत्व प्राणिपि धका मेपित दा ज्वी-मते दायकः नं ज्वीमते धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस थ्यंक वन ।

छब्बगिय भिक्षुपिनि कथा सिघल ।

२. छब्बग्गिय भिक्षुपिनि कथा

“सब्बे तसन्ति” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना विज्यावले छब्बग्गिय भिक्षुपिनिगु कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

इपि हे छब्बग्गिय भिक्षुपिं छगू समयस गुगु कारणं याना न्हापायागु शिक्षा पदस सत्तरसवर्गिय भिक्षुपित दाल । उगु हे कारणं याना इमित त्हातं पाले भाय् यात थन नं शास्तां इपि हागु सः ताया थ्व छुकि यागु सः धका न्यना विज्याना, थुगु सः खः धका विन्ति याय्व, तथागतं हे भिक्षुपि ! आवंलि भिक्षु धैपिसं थथे याय् मत्थो मुनां याई वैत थुगु आपत्ति-दोष लाई धका आज्ञा जुया विज्याना, ‘तल सत्तिक’ शिक्षापद दयेका विज्यात, हे भिक्षुपि ! भिक्षु धैपिसं जि गये खः मेपिनं अये हे दण्ड-सजाई खना वरिषित ज्वी-ग्याई, जित गये थःगु जीवित यो अये हे मेपित नं यो धका सीका मेपित स्याय् मत्थो, घात याय् मत्थो धका धैविज्याना, कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना विज्यास्य क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

सब्बे तसन्ति दण्डस्स, सब्बेसं जीवितं पियं ।
अत्तानं उपमं कत्वा, न हनेय्यं न घातये ति ॥

अर्थ— सकल प्राणिपि दण्ड खना ग्याः, सकलस्या
थःगु प्राणया माया दु, उकिं सकल प्राणिपि थःसमान समये
जुया मेपित घात याये मते, याके बी नं मते ।

पदार्थः— अन “सब्बेसं जीवितं पियं” घंगु क्षीणाश्रव
व्यक्तिपि बाहिक मेपि सकल सत्व प्राणिपिनि थःथःगु जीवव
प्रिय व मधुर जुया च्वनी, क्षीणाश्रव व्यक्तिपिनि जुलसां म्वाना
च्वनेगु व सिनावनेगुली उपेक्षा भाव जुया च्वनी । मेगु अर्थ
न्हापा थेंतु हे खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

छब्बग्गिय भिक्षुपिनि कथा सिधल ।

३. आपालं कुमारपिनि कथा

“सुखकामाणि भूतानी” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले आपालं कुमारपिनि कारणं याना आज्ञा जुया बियागु खः ।

छन्हुया दिनस जुलसां शास्ता श्रावस्ती नगरे भिक्षाया लागी द्वाहाँ बिज्याबले लैया बिच्चे आपालं मस्तेसं छह्य घर सप्प (= छेँ च्वनीह्य जात याह्य सर्प यात) कठिं दाया च्वंगु खना, मस्तेके आम छु याना च्वनागु ? धका न्यना बिज्यात । मस्तेसं भन्ते ! न्याइगु भयं ग्याना दाय् त्यनागु धका बिन्ति यात । तथागतं मस्तेत वैबिज्यात— हे मस्त ! छिमिसं थःत सुखि याय् धका थुमित स्यात धासा छिपिं जन्म का बं वं थाय् सुख सी मखु । थःगु सुख प्रार्थना याना च्वंपिसं मेपित हिंसा याय् मत्यो धका धै बिज्याना कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

सुख कामानि भूतानि यो वण्डेन विहिं सति ।

अत्तनो सुखमेसानो पेच्च सो न लभते सुखं ॥

सुखकामानि भूतानि यो वण्डेन न हिंसति ।

अत्तनो सुखमेसानो पेच्च सो लभते सुखन्ति ॥

अर्थ- थःगु सुख कामना याना सुनां मेपिनिगु हिंसा याई, थः सुख सी योपि इमिसं लिपा दुःख सी । सुखसी योपि प्राणिपिसं सुनां मेपित दण्डद्वारा हिंसा याई मखु इपि थः सुख सीगु इच्छा यापिसं लिपा थमं सुख सी ।

पदार्थः- अन “यो वण्डेन” वैगु गुह्य मनूनं कठि जूसां, चागः आदिं जूसां, मेपित सासना याई धका धागु खः । “वेणु सौ न लभते सुखं” वैगु उह्य मनू गुह्य परलोक वं ह्यस्यां मनुष्य सुख अथवा दिव्य सुख व परमार्थं जुया च्वंगु निर्वाण सुख जूसां लाभ ज्वी मखु । “वेणु सौ लभते” वैगु उह्य मनू गुह्यस्यां मेपित दण्डद्वारा सासना याई मखु । व मनू परलोक वं ह्यस्यां च्चे च्वया वैगु स्वंगू प्रकारयागु सुख नं प्राप्त याना काय् फे धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि न्यासःह्य मस्त श्रोतापत्ति फलस थ्यंकः वन ।

आपालं कुमारपिनि कथा सिधल ।

४. कुण्डधान स्थविरया कथा

“माबोच करुसं कञ्चिच्च” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले कुण्डधान स्थविरया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

वसपोल स्थविरया जुलसां प्रवृजित जू खुनुं निसें बांलाह्य मिसा छह्यसिगु रूप छगू स्थविरया नाप नाप्पं ल्यू ल्यू जुया च्वन । व मिसाया रूप यातं स्थविरं मखं । मे मेपि सकलसिनं धासा खना च्वन । गांया दुने भिक्षाटन याना बिज्याई बले नं मनूतय्सं वसपोलयात भिक्षा बिया “भन्ते ! थ्व छःपित खः । थ्व मेगु भिक्षा छःपिनि पासायात खः” धका धया निगू भाग भिक्षा बीगु जुया च्वन । न्हापा काश्यप तथागतया समयस पासापि भिक्षुपि निह्य छह्य हे मांया प्वाथं प्याहाँ वःपि थें अत्यन्त मिलेचले जुया वासयाना च्वन । दीर्घायू दुपि बुद्धपिनि पालाय् नं वर्षे पछि अथवा खुलाय् छको जूसां भिक्षुपि उपोसथ याय्गुया लागी छगू थासे उपोसथागारे मुं बिज्याईगु जुया च्वन । उकिं वसपोलपि निह्य नं उपोसथागारे बिज्वाय् धका थः च्वंच्वंगु थासं निह्यं नाप्पं प्याहाँ बिज्यात । इमित तावतिस भवने जन्म जुयाच्वंह्य छह्य

देव पुत्रं खना थुपि भिक्षुपि निह्य साप हे मिलेचले जू । थुपि भिक्षुपि निह्यसित फायाबी फैला थें ? धका चिन्तना याना, थःगु मूर्खतां याना मती लुया वःगु ज्या सिद्ध याय्त स्वत । ईपि भिक्षुपि निह्य मध्ये छह्यस्यां धाल- “हे आयुष्मान छ भचा थन पिया च्वँ जि कारा च्वने मांसि वल” धका धया सिमा ऊ छमूया दुने द्वाहाँ वन । व देवतां छह्य बांलाह्य मिसाया भेष कया, स्थविर सिमा काया दुने द्वाहाँ वँना अन्नं प्याहाँ वःबले व मिसाया रूपं छपा ल्हातं सपः सह्याले याना मेगु ल्हातं पसि सचे यायां वसपोलया ल्यूल्यू सिमा ऊलं प्याहाँ वया क्यन । स्थविरं व मिसायात मखं वसपोलयात पिया च्वँह्य न्होने वना च्वँह्य भिक्षुं विना अथेक लिफः स्व बले व अथे, हावभाव याना सिमा ऊलं स्थविरया ल्यूल्यू प्याहाँ वःह्य मिसा खन । देवतां न्होने वँनाच्वँह्य भिक्षुं मिसायात खंगु भाव सीका अन्तरधान जुया वन । न्होने वना च्वँह्य भिक्षुं कारा च्वना वःह्य भिक्षु सत्तिक थ्यंकः वयेव वैत धाल- “आयुष्मान ! छंगु शील स्यने धुकल ।”

“मखु आयुष्मान ! जिगु अज्यागु छुं शील स्यंगु मद्दु ।”

“ आ नकतिनि हे छं ल्यू ल्यू थथे थथे याना सिमा ऊलं प्याहाँ वया च्वँह्य ल्यास्यह्य मिसा छह्य जिगु मिखां हे खनागु खः । छं छंगू शील मस्यंनि धयां जि पत्या ज्वीला ?” धका धाय्व व भिक्षुया छयले मलः जूगु थें चोत परे जुल ।

“हे आयुष्मान ! छं जित विनाश याय्गु स्वे मते ।

जिके अज्यागु जिगु शील स्यंगु दोष छुं मदु ।” मेह्य भिक्षुं जि स्वयं थःगु मिखां हे खनागु छं शील मस्यं धयां जि विश्वास याई ला ? धका धया कठिया च्चका त्वत्थुला न्ह्यज्यां वन । व भिक्षुं उपोसथागारे नं— “थ्व शील स्यंहा भिक्षुनाप जि उपोसथ याय् मखु” धका धया च्चन । मेह्य भिक्षुं “भन्ते ! जिगु शील भ्या भचा हे गनं कलंकित जूगु मदु धका भिक्षु संघपित बिन्ति यात । उह्य भिक्षुं नं जि स्वयं थःगु मिखां हे प्रत्यक्ष रूपं खनागु धका भिक्षु संघपित न्यंकल । देवतां इमि अथे परस्पर तथवाद जुया च्चंगु खना, जि तःधंगु हे अपराध याय् लात धका चिन्तना याना— “भन्ते ! जिमि आर्यया शील स्यंगु मदु । जि जुलसां परीक्षा याना स्वेया लागी अथे मिसा रूप क्यना बियागु खः । वसपोल नाप उपोसथ याना बिज्यां हुँ ।” धका बिन्तियात । व भिक्षुं देवता आंकासे च्चना धया च्चंगु खैयात विश्वास याना, व नाप्पं उपोसथ ला याना बिज्यात तर न्हापा थें स्थविरया उपरे नायूगु चित्त मदया वन । (थ्व थुलि देवतायागु पूर्व जन्मया कर्मया खँ जुल ।)

उगु जन्मया आयू फुना वनेव स्थविर जुलसां सुख पूर्वकं हे मनुष्य लोके जन्म जू वल । देवता अवीचि नरके जन्म जू वन । छगू बुद्धांतर तक्क अन दुःख भोग याना, थुगु बुद्धोत्पादस श्रावस्ती नगरे जन्म कावया, तःधिकः जुया वयेव बुद्ध शासनस प्रवृजित जुया उपसम्पदा लाभ याना काल । प्रवृजित जू खुनुं निस्यें व स्त्री रूप अथे हे प्रकट जू वल ।

उर्कि हे व भिक्षु यात कुण्डधान (- सपः जोंहा) भिक्षु घेंगु नां तल । व अथे मिसा छह्य ल्यू ल्यू तथा जूगु खना, भिक्षुपिसं अनाथ पिण्डक महाजन यात वना धावन- “हे महाजन ! थ्व दुस्सील भिक्षुयात छिगु विहारं पितिना छ्वया व्यु । थ्व यागु कारणं याना मेपिं भिक्षुपित नापं अयस उत्पन्न जुया च्वन ।” अले महाजनं “गथे खः भन्ते ! शास्ता विहारे मदुला ?” “दु महाजन !”

“अथे जूसा शास्तानं हे स्वया गथे माल अथे याना बिज्याई । भिक्षुपि वना विशाखा महा उपासिका यात नं अथे हे वना धा वन । वं नं इमित अथे हे लिसः बिया हल । भिक्षुपिसं थःगु खँ इमिसं स्वीकार याना मकागुलि जुजुया- थाय् समेतं वना जाहेर या वन । “भो महाराज ! कुण्डधान भिक्षुं छह्य मिसा ल्यू ल्यू तथा जूगुलि याना सकल भिक्षुपित अयस उत्पन्न याना च्वन । व भिक्षुयात छलपोलया देशं पितिना छ्वया बिज्यां हुं ।” जुजुं- “व भिक्षु गन दु ?” धका न्यना बिज्याय्व भिक्षुपिसं “विहारे हे दु महाराज !” धका लिसः बिल । “गुथाय् च्वंगु सेनासने च्वंच्वन ?” धका न्यना बिज्याय्व भिक्षुपिसं “युथाय् च्वंगु सेनासने च्वंच्वंगु दु ।” धका कंना बिल । अथे जूसा भन्तेपि ! बिज्याहुं जि वैंत लानावी धका जुजुं भिक्षुपित घें छ्वया बिज्यात । जुजु संकाकाती विहारे बिज्याना उगु सेनासनस मनूतय्सं चाह्नीके बिया स्थविर च्वंच्वना बिज्या पाखे स्वया बिज्यात । स्थविर मनूतयेगु हल्ला गुल्ला ताया विहारं प्यार्हां बिज्याना जुजुया

न्होने च्वं च्वं विज्यात । व मिसाया रूप नं स्थविरया ल्यूने च्वं च्वंगु जुजुं खन । स्थविर जुजु विज्यागु सीका, विहारे दुने विज्याना थःगु आसने तुं फेतुना च्वं विज्यात । जुजुं स्थविरयात वन्दना मया । व स्त्री रूप नं अन खने मदया वन । जुजुं खापाया ल्यूने व खाता तःले बांलाक स्वया मिसाया रूप मखना स्थवियात धाल - “भन्ते ! छःपिनि ल्यूने मिसा छह्य खनागु गो गन वन ?”

“जिं मखना महाराज !” आ नकतिनि हे छःपिनि ल्यूने च्वं च्वंगु जिं हे खनागु धका जुजुं धासानं स्थविरं जिं मखना महाराज ! धका लिस बिल । जुजुं थ्व छु जूगु खः ? धका चिन्तना याना, भन्ते ! छःपिं छको विहारंपिने दना च्वना विज्यां हुं धका धाय्व स्थविर विहारं पिने वया दना च्वना विज्यात । अले व मिसाया रूप हानं वया स्थविरया ल्यूने दना च्वंवल । जुजु व खना हाकनं विहारे च्वे थाहाँ विज्यात । जुजु वंगु सीका स्थविर विहारे द्वाहाँ विज्याना, हाकनं थःगु थासे तुं फेतुना विज्यात । हाकनं जुजुं व सकल थासे मात्तुमाला स्वतं नं मिसा रूप खंके मफया, हाकनं स्थविर याके व मिसा गन वन ? धका न्यना विज्यात । स्थविरं “जिं मखना महाराज !” धका लिसः बिल । छु धैविज्यागु भन्ते ! जिं नकतिनि हे छःपिनि ल्यूने च्वं च्वंगु खनागु खः धका धाय्व, स्थविरं- “खः महाराज ! आपालं मनूतेसं नं जिगु ल्यू ल्यू मिसा छह्य जुया च्वंगु दु धका धा दु तर जिं जुलसां व मिसायात मखना ।” धका धैविज्यात ।

जुजुं व मिसा थन लिवक हे गनं दयेमा धका समखे जुसा
 हाकनं स्थविर यात— “भन्ते ! छःपिं छको थन दना च्चत्ता
 बिज्यां हुं धाय्व स्थविर आसनं दँना विहारया न्होने पिने
 दना च्चं बिज्यात । हाकनं व मिसाया रूप स्थविरया ल्यूने
 दँना च्चंगु खने दया वल । स्थविर विहारे द्वाहाँ बिज्याय्व
 हाकनं खने मदया वन । जुजुं हाकनं स्थविर याके न्यन ।
 स्थविरं “जि मखना महाराज !” धका धया बिज्याय्व ध्व
 धाथे याह्य मिसा मखु प्रतिरूप मात्र खः धँगु निर्णय याना
 चैबिज्यात “भन्ते ! थथि ज्यागु मिसाया रूप क्लेश छःपिनि
 ल्यू ल्यू जू दयेव मेपि सुनानं छःपित्त भिक्षा नं ब्यू दै मखु ।
 ण्हि ण्हि जिगु दरवारे हे भिक्षा का बिज्यां हुं छलपोल याव
 जि हे प्यंगू प्रत्यय द्वारा सेवा सत्कार याना तयेगु जुल ।”
 धका निमन्त्रणा याना जुजु थःगु दरवारे तुं ल्याहाँ बिज्यात ।

भिक्षुपिसं— “जुजुया पापया ज्या छको स्व आयुष्मान-
 पिं ! ध्व भिक्षु यात विहारं पितिना छ्वया व्यु धका धयां
 वयात ऊन दकले प्यंगू प्रत्ययं निमन्त्रणा याना वन ।” धका
 जुजु यात निन्दा अपहास यात । व स्थविर यातनं भिक्षुपिसं
 थथे धया जुल— “हे दुस्सील भिक्षु ! आवंलि छ कुण्डधान
 जक मखु ‘राज कुण्डधान’ जुल ।” व भिक्षुं नं न्हापा मेपि
 भिक्षुपित्त छुं धाय् मछा । तर आ—“छिपिं हे दुस्सील छिपिं हे
 कुण्डधान (सपः जोह्य) खः । छिपिं हे मिसा ज्वना जूपि
 खः धका धया जुल । इपिं वँना व खँ शास्तायात बिन्तिया
 वन । “भन्ते ! कुण्डधानं जिमित थथे धया हल” छिपिं हे

दुस्सील खः इत्यादि धया वोविया हल” धका । शास्ता नं व भिक्षुयात सःतके छ्वया विज्याना न्यना विज्यात— “छं भिक्षु-पित् थथे धयाजुल धागु धाथे खला ?” व भिक्षुं व अथे हे खः भन्ते धका लिसः विल । तथागतं— “छं छु कारणं याना इमित् थथे धया जुयागु ?” धका न्यना विज्याय्व “इमिसं जितः थथे धयाजुगुलि याना जि नं इमित् अथे धका धया जुयागु खः भन्ते !” धका लिसः विल । तथागतं मेपि भिक्षु-पिके— “इमिसं थ्व भिक्षुयात् अथे छाय् धया जुयागु ?” धका न्यना विज्याय्व— “थ्व भिक्षुया ल्यू ल्यू मिसा छह्य तथा जूगु खना, जिमिसं थ्वैत् अथे धया जुयागु खः भन्ते !” धका लिसः विल । तथागतं व भिक्षुयात्— “थुमिसं जुलसां छं ल्यू ल्यू जुया च्वंहा मिसा छह्य खना छंत अथे धया जुलं, छं इमित् अथे छुं मखंकं अथे छाये धया जुयागु ?” धका न्यना विज्याना— “छंगु आम न्हापा यागु पाप दृष्टियाना हे छ थौं थथे ज्वीका च्वने माल आ हाकनं छं छाय् पापिगु दृष्टि ग्रहण याना जुयागु ?” धका आज्ञा जुया विज्यात् । भिक्षुपिसं थ्व भिक्षुं न्हापा छु पाप कर्म याना दल भन्ते ! ? धका प्रश्न यात् । अले इमित् तथागतं वैगु पूर्वजन्म यागु खं कॅना विज्यास्य— “हे भिक्षु ! छं न्हापायागु पापिगु दृष्टि याना थौं छ थथे थज्यागु दशा ज्वीका च्वने माल । आनं हाकनं छं अथि ज्यागु पापिगु दृष्टि जोना च्वने योग्य मजू, आवंलि लिपा छं भिक्षुपित् छुं मधास्य निशब्द जुया ह्युतु प्वा तिना तःगु केँ यागु देमा थें जुया च्वँ । अथे जुया च्वनेव हे जक छ

निर्वाणे थ्यंकः वने फुह्य ज्वी धका न्वाना बिज्याना, कारणा कारण चूलाका वैत अववाद—उपदेश याना बिज्यास्य क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

मावोच्च फरुसं कञ्चि बुत्तो पतिवदेय्य तं,
 बुक्खोहि सारम्म कथा पटिदण्डा फुसेय्यु तं ।
 सचे नेरेसि अत्तानं कंसो उपहतो यथा;
 एस पत्तोसि निब्बाणं सारम्मो ते न विज्जती 'ति ॥

अर्थ— मेपिसं कडागु वचन धासानं थमं मेपित्त सुयातं कडागु फोहरगु वचन ल्हाय् मते; परस्पर शत्रु भाव याना दुर्वचन खँ ल्हाह्यसिनं दण्ड भोगे याना दुःख—कष्ट भोगे याय् माली । तज्यागु केया देमां शब्द प्याहाँ मवैगु थें थमं थःत निशब्द याना तय् फत्त धासा उगु कारणं याना कलह शत्रुता मदया निर्वाणे थ्यंक वने फुह्य जुई ।

पवार्थः— अन "मावोच्च फरुसं कञ्चि" धैगु सुंछह्य मनूयात हे नं फोहरगु वचन द्वारा बो ब्यू ज्वी मते । "उत्ता" धैगु छं मेपित्त दुस्सील धका धाय्व छंत नं अथे हे लिसः बी, लिसः वै । "सारम्म कथा" धैगु थःगु न्हाय्पने न्यने मयोगु खँ न्यने मालेव दूःख अनुभव ज्वी । "पटि दण्डा" धैगु शरीरे कठि आदि मेपित्त प्रहार यात धासा अथे हे तुं थःतनं प्रति दण्ड कठि थःगु छ्यले नं लावै धागु खः । "सचे नेरेसि" धैगु यदि थःत संयम याय् फत्त धासा धका धागु खः । "कंसो उपहतो यथा" धागु छचाखेरं ह्य तुप्वा चाना माथं वंकातःगु

केयागु देमा थें उकी जुलसां ल्हा तुति अथवा कठि आदि प्रहार यासां सःवै मखु । “एस पत्तो सि” घैगु यदि थये ज्वी फया वन धासा थुगु प्रतिपदा पूर्ण याना च्वच्वं आ हे अन थ्यंकः वने मफुसां तबि वैत निर्वाणे थ्यंहा धका धावनी । “सारम्भो ते न बिज्जति” घैगु थये ज्वीव जुलसां छ दुस्सील खः जि दुस्सील खः धका थज्यागु आदि जबाल सवाल वाचाल ज्वीगु वखते छंत थ्व संसार ताहाक ज्वी मखु धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति आदि फलस थ्यंकः वन । कुण्डधान स्थविर नं शास्तानं बिया बिज्यागु अववादे बांलाक च्वना अरहन्त जुया बिज्यात, ताकाल बिते मज्जुवं हे थःगु ऋद्धि द्वारा आंकासे तिन्हुया थांहाँ विज्याना प्रथम शलाक कया बिज्यात ।

Dhamma.Digital

कुण्डधान स्थविरया कथा सिधल ।

५. विशाखादि उपासिकापिनि उपोसथ कर्मया कथा

“यथा वण्डेन” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्त्रा पूर्वाराम
महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले विशाखादि उपासिका-
पिनि उपोसथ कर्मया कारणं याना आशा जुथा बिज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरे जुलसां छगू तःधंगु उपोसथ दिन खुनु
न्यासःह्यति मिसात उपोसथ वर्त काय्या लागी विहारे वन ।
विशाखा महा उपासिकां इपि मध्ये थःयासिनं थकालिपि
मिसातय् थाय् वना न्यं वन- “मांपि ! ततापि ! छिमिसं
छाय् उपोसथ वर्त पालन याना च्वनागु ?” इमिसं लिस
बिल- “जिमिसं दिव्य सम्पत्ति प्रार्थना याना थ्व वृत पालन
याना च्वनागु खः” बाज्यः वंपि मिसातयेके वहे प्रश्न न्यनेव
इमिसं- “भात नाप वास याय् गुलि मुक्त ज्वीया लागी वृत
पालनयाना च्वनागु” धका लिसः बिल । त्यास्यपि मिसा
तयेके वहे प्रश्न न्यनेव इमिसं- “जिमित न्हापां व्वीह्य सन्तान
काय् ज्वीमा धका वृत पालनयाना च्वनागु” धका लिसः
बिल । कुमारीपि मिसातयेके वहे प्रश्न न्यनेव इमिसं-

“तरुणिगु बखतय् हे भातया कुले वने दय्मा” धका उपोसथ वृत पालन याना च्वनागु” धका लिसः बिल । थुपि थुलि सकतां इमिगु खँ न्यना इपि सकलें बोना शास्ता याथाय् वना छसँनिसें इमिसं धागु खँ ब्याक्कं शास्तायात बित्ति याना बिल । शास्तानं व खँ न्यना— “हे विशाखे ! थुपि सत्व प्राणिपि जन्म ज्वीगु आदि घैगु कठि जोना च्वंहा साजवा थे जक खः । जाति जरा याथाय्, जरानं व्याधि या थाय्, ब्याधि नं मरण याथाय् ख्याना छ्वया च्वन । सिमा कचा पां पालाच्चं थे च्वंक जीवित यात पाला च्वन । थथे जुया च्वंक च्वंक नं संसार चक्रं पिने वनेगु फोपि सुं मद्दु । संसार चक्रया दुने च्वंगु हे जक प्रार्थना याना फोना च्वन ।” धका घैबिज्याना कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यथा वण्णेन गोपालो गावो, पाचेन्ति गोधरं ।

एवं जराच्च मच्चूच भ्रायुं पाचेन्ति पाणिनं ॥

अर्थ— अथे कि साजवानं कठि जोना सातयेत गौचरणे ख्याना यंकी अथे हे तुं जरा व मृत्युं सत्व प्राणिपिनिगु आयूयात ख्याना लिना यंका च्वनी ।

पदार्थः— अन “पाचेन्ति” घैगु दक्ष—सःहा स्यूहा सा जवानं बुँइ द्वाहाँ वनीपि सा तयेत कठि पना उकि हे दा दां धाय् व लः योक्को दुगु गौचरणे ख्याना यंकी धागु खः । “भ्रायुं पाचेन्ति” घैगु जीवित्तिन्द्रिय यात त्वा ल्हाना च्वनी, फुका च्वनी, सा जवानं मथे जुलसां जरा व मृत्यु निगु निहा

बैल गाडाय् जोते याना तःपि दोहेंत निह्य थें जीवित्तिन्द्रिय
यात गौचरं भूमी स्थाना यंकू थें तुं मरण जुया वनी घागु
खः । अन जाति न्हापा लाक सत्व प्राणिपित जीवित्तिन्द्रिय
यात जरा याथाय् थ्यंका बी, जरा नं व्याधि याथाय् यंकी,
व्याधि मरण याथाय् यंकी, वहे मरण रूपी पां पाला छो थें
प्यंदंक पाला जीवित्तिन्द्रिय यात त्वाल्हाना छवयाबी घैगु थ्य
हे बन उपमा बिया स्पष्ट याना क्यना तःगु खः ।

धर्म देशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फला
दिस थ्यंक वन ।

विशाखादि उपासिकापिनि उपोसथ कर्मया कथा
सिघल ।

Dhamma.Digital

६. अजिगर प्रेतया कथा

“अथ पापानि कम्मनि” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता-
 वेलुवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्या बले अजिगर
 प्रेतया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां महा मोद्गल्यायन स्थविर लक्षण
 स्थविर नाप गृद्ध कूट पर्वतं क्वाहाँ बिज्याना च्वना बिज्या
 बले दिव्य चक्षुं न्यी न्यागू योजन पाय् हाकःह्य अजिगर प्रेत
 छह्य खंका बिज्यात । व प्रेतया छ्यलं प्याहाँ वःगु मि ज्वाला
 न्हिप्यने ध्यंक ध्यं वं, हानं न्हिप्यनं प्याहाँ वःगु मि ज्वाला
 छ्यले ध्यंक ध्यंकः वं निखे पाखे प्याहाँ वःगु मि ज्वाला
 बिच्चे ल्वाना च्वन । स्थविरं व प्रेत खना शरीर खाका
 बिज्यात लक्षण स्थविरं शरीर खागुया कारण न्यनेव- “हे
 आयुष्मान थुगु प्रश्नया उत्तर वीगु समय मखुनि, ध्व हे प्रदन
 शास्ताया न्होने छं जि के न्यै ।” धका धैबिज्याना राज गृह
 नगरे भिक्षाटन याना शास्ताया थाय् ध्यंकः वन । अले लक्षण
 स्थविरं मीद्गल्यायन स्थविरया ह्य खागुया कारण न्यन ।
 स्थविरं धैबिज्यात- “हे आयुष्मान ! अन जि महानगु
 आत्मभाव दुह्य अजिगर प्रेत छह्य खना । ध्वयां न्हापा जि अर्ध

जाह्य महानगु आत्मभाव दुह्य प्रेत मखनानिगुलि याना अने
जिगु ह्य खागु खः ।" घका कंना बिज्यात । तथागतं भिक्षुपित्तं
"हे भिक्षुपि ! मिखा दुपि जिह्य श्रावकपि थ्व लोके दनि खनी
का घका खंबिज्याना स्थविर यागु खँ यात स्थीर याय्या
लागी, हे भिक्षुपि ! जि नं बोधि मण्डपे वहे अजिगर प्रेतयात
खनागु खः । उगु अवस्थाय् जि व खँ मेपित कंना इमित्तं
विश्वास मयात घासा इमित्त अहित ज्वी घका मयः थ च्च
च्वनागु खः । आ जि व खँ मौद्गल्यानयात साद्धि तथा कने
खना ।" घका आज्ञा जुया बिज्यात । अले भिक्षुपिसं व
अजिगर प्रेत यागु पूर्वजन्म यागु खँ तथागत याके न्यन ।
तथागतं थये कंना बिज्यात— "न्हापा काश्यप तथागतया
समयस सुमङ्गल वैह्य महाजनं न्यीगू उसम दुगु थासे लुं यागु
अप्पा लाय्का, उलि हे दां खर्च याना विहार दयेकल । हामं
उलि हे दां खर्च याना विहार परिस्था याना बिल । व महा-
जन छन्हुयां दिनस सुय न्हापां शास्ता यायाय् वनेत वया
च्वंबले नगरया ध्वाकाय् छगू सतले चीवरं छ्यो नापं ह्यछह्यं
त्वप्पुया तुती म्यातना किका छना च्वंह्य खुं छह्य खना— "थ्व
भिक्षु चच्छि तक्क चाचा हुला तुती म्यातनालं किका न्हिने
छना च्वंह्य ज्वी का" घका धाल । खुं ख्वा उला स्व बले
महाजन खना— "आस्ये छंत जि स्यूका याय्गु" घका ईख तथा
न्हेको तक्क बंगु बुं मि नका बिल । न्हेको तक्क गोठे दोहं
तयेगु तुति त्वाथला बिल । न्हेको तक्क छे मि नका बिल ।
व खुं थुलि याय् धुं कानं क्रोध शान्त याय् मफया व महाजन-

या चीधिकःह्य सेवक छह्य नाप त्वाय् चिना “छिमि महाजनया दकले सकले योगु वस्तु छु ?” धका न्यन । सेवकं-
 “जिमि महाजनया दकले सकले योगु वस्तु तथागतयात दयेका
 ब्यूगु गन्धकुटी खः” धका कॅना बिल । अले व खुँ अये जूसा
 वहे धन्ध कुटी मि नका जिगु क्रोध शान्त याय् धका मतीतया,
 छन्दु शास्ता भिक्षाया लागी नगरे विज्याना च्वंबले, गन्धकुटी
 झाहाँ वना, त्यप लःघः इत्यादि ब्याक्कं तःछ्याना, गन्धकुटी
 मि तथा बिल । महाजनं गन्धकुटी मि नया च्वन घागु
 समाचार न्यंना अन वया च्वच्चं हे ब्याक्क गन्धकुटी भस्म
 जुया वन । अले महाजनं अये मि नया भस्म जुया वंगु
 गन्धकुटी खना, थःगु मने सैया च्वका छकूचा हे नं अपशोस
 मयास्य देपागु ल्हा कये कुंका जवगु ल्हातं ततःसतं दाया ल्हा
 न्याय्कल । अले वया लिक्क च्वपि सेवकतय्सं- “छाय्
 मालिक ! थुलिमिच्छ धन तूगु गन्धकुटी भिनया भस्म जुया
 च्वंबले आमथे लप्पाय् दाया ल्हा न्याय्का दियागु ?” धका
 न्यन । महाजनं घाल- “हे सेवकपि ! आ जितः व भिनया
 च्वंगु असाधारणगु थासे बुद्ध शासने मेगु नं आपालं घन निघान
 याय् दैगु जुल । हानं च्वयासिनं अप्पो घन परित्यागयाना
 शास्तायात गन्धकुटी दयेका बी दैगु जुल ।” धका
 मन प्रसन्न जुया जि थये लप्पाय् दाया ल्हा न्याय् कागु खः”
 धका थः सेवक तयेत कन । व महाजनं हाकनं न्हापायासिनं
 अप्पो घन खर्चं याना गन्धकुटी दयेके विया न्यीदोल भिक्षुपि
 परिवार दया विज्याकह्य शास्तायात प्रदान यात ।

व महाजनं अथे यागु खना खुं चिन्तना यात- "जिं थ्व-
महाजन यात स्याना हे मछ्वेकं तोःते मखु ।" धका लंया दुने-
चुपि सुचुका न्हेनु तक्क विहारया आसपासे चाचा खू जुलंनं
व महाजन यात स्याय्गु मौका पारे याय् मफुत । महाजनं नं
न्हेनु तक्क बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित भोजन याका शास्तायात्त
बन्दना याना, विन्ति यात- "भो शास्ता ! मनू छह्यस्यां
जिगु बुं-बालि न्हेको तक्क मि नका बिल, न्हेको तक्क दोहं-
सयेगु तुति त्वाल्हाना बिल, न्हेको तक्क जिगु छे" मि नका
बिल, आ थ्व गन्धकुटी तं व हे मनूनं मि नकूगु ज्वीफु, जि
थुगु दानयागु पुण्यं न्हापालाक वैत हे नि बीगु जुल ।"
महाजनं अथे शास्तायात विन्तियागु व खुं ताया "जि तःधंगु
हे अपराध याय् लात, थुगु प्रकारं अहितयाना थ्वनाह्य जितः
थ्व महाजनं तं म्या भचा हे नं पिमका । ऊन दकले थ्वयागु
महादान यागु पुण्यं न्हापालाक जित नि प्रदान यात । जि थ्व
महाजन यात विश्वासघात याय् लात । थयि जाह्य सज्जन-
ह्य मनूयाके जि क्षमा मफोन घासा देव दण्ड हे नं जिगु छ्यने
ला वये फु ।" धका मतीतया अनवना महाजनया पालिक्वे
भोस्सुना "क्षमा याना दिसँ मालिक जितः" धका घाल ।
महाजनं थ्व थये छाय् क्षमा फों वैगु ? धका न्यनेव-
"स्वामि ! जि छित्त थज्या थज्यागु अयोग्यगु ज्या यानागु
जुल उकियात जित छि क्षमा वाना बिया दिसँ ।" धका क्षमा
फोन । अले महाजनं वैके थुगु थुगु ज्या यानागु ब्याक्कं छं हे
यानागु खः ला ? धका न्यनेव, व खुं खः मालिक जि हे

यानागु खः थका लिसः बिल । महाजनं “ जिं ला छंत न्हापा गबलेसं मखना छं छाया् जिं खना तं चाया थये अनर्थं यानागु ले ? ” धका न्यन । व खुं धाल- “ छन्हुया दिनस छिं नगरं प्प्याहां काया च्चंबले जितः धागु खँ लुमंका बिया, थुगु कारणं याना छिगु उपरे जिगु क्रोध बडे जुया वया थये अनर्थं यानागु खः धका ब्याक खँ कन । महाजनं थन अबले धया वयागु वचन लुमंका- “ खः बाबु ! जिं छंत अबले थये धया थकागु खः उकिया लागी जित छं क्षमा याना ब्यु । ” धका महाजनं खुं याके नं क्षमा फोना, दें बाबु ! छंत जिं क्षमयाना बी घुन । “ छ माथाय् हूँ ” धका धाल । अले खुं- “ स्वामि ! यदि छिं जित क्षमा याना दियागु खःसा जिं काय्कलापिं नाप्पं छिगु छेँ च्यो, भ्वाति याना बिया दिसँ ” धका फोन । महाजनं- “ बाबु ! छंत जिं उलि धाय् मात्रं छं जिगु थुलि-मछिं नुक्सान याना बिल, जिं नाप्पं छेँ च्चंपिं मेपिसं छंत छुं मघास्य च्चं च्चने फे मखु । छंत जिगु छेँ तया तयाया छुं विशेष ज्या नं दुगु मखु । छंत जिं छं यागु अपराध व्याक्कं क्षमा याना बी घुन । आ छ थःगु लँ लिना थः माथाय् हूँ बाबु ! ” धका धाल ।

व खुं उगु अपराध याना आयू अन्त ज्वीव थनं सिना वना अवीची महामरकसं जन्म जू वना, अन ताकाल तक्क दुःख भोग याय् धुंका विपाक वाकिं दनिगुलिं याना आ गृद्ध-कूट पर्वते अहिं प्रेत जुया जन्म कया दुःख सिया हे च्चन तिनि । ” धका शास्तानं व अहिं प्रेत यागु पूर्व जन्मया खँ

कना विज्याना, हे भिक्षुपि ! मूर्खं घैपिसं पापयागु ज्या याना जि पाप यागु ज्या याना च्वना घका ध्वीका काई मखु । लिपा जुलंसां थमं याना वयागु ज्यां विपाक विया डाह जुयां वै बले, थमं च्याकागु मि थत तुं पुका च्वने मालीगु समान जू वै घका कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना विज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

अथ पापानि कम्मनि करं बालो न बुञ्जति ।

से हि कम्मेहि बुम्मेघो अग्गिदइठो व तत्पत्ती 'ति ॥

अर्थ— बाल—मूर्खं जनपिसं थमं पाप कर्म याना उकि थतं तुं दुःख—कष्ट ज्वी घका मस्यू इपि दुबुद्धि मनूतिसं थमं च्याकागु मि थतं तुं पुका च्वने माली ये तुं दुःख—कष्ट सिया च्वने माली ।

पदार्थः— अन “अथ पापानी” घैगु केवल मूर्ख—बाल जनपिसं हे जक तं यागु आवेशं याना पाप यायिगु जक मखु थमं पाप यानालि नं जि पाप कर्म याना घका समळे बुळे जुया काय् फै मखु घैगु अर्थ खः । पाप कर्म याना च्वकं च्वकं जि पाप कर्म याना च्वना घैगु समळे भजूपि मनू घैपि नं दे मखु । तर थुगु पाप कर्म यागु थथि ज्यागु विपाक घका मस्यूगुलि याना समळे बुळे मजू घका घागु खः । “सेहि” घैगु वं थःके च्वंगु कर्म । “बुम्मेघो” घैगु दुष्टगु प्रज्ञा—दुबुद्धि मभिगु बुद्धि बुद्ध्य मनू नरके जन्म जू वना थमं दयेकागु मि थतं तुं पुका

[२६]

धम्मपट्टकथा

संतप्त ज्वीका च्वने माली घागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थयंक वन ।

अजिगर प्रेतया कथा सिघल ।

७. महामौद्गल्यायन स्थविरया कथा

“यो इच्छेन” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने वास याना च्वना बिज्याबले महामौद्गल्यायन स्थविरया कारणं याना आजा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां तीर्थंकर साधुत सकलें छथाय् मुना सल्हा यात— “हे आयुष्मानपि ! छिमिसं स्थूला ? व श्रमण गौतमया उलिमच्छि लाभ सत्कार उत्पन्न जुया च्वंगुमा कारण छु खः ?”

“जिमिसंला मस्यु स्थुसां छपिसं हे कॅना बिज्यां हुं ।”

“जि स्थू, आयुष्मानपि ! व गौतमया महामौद्गल्यायन घैहा शिष्य छहा दु । वैगु कारणं याना गौतमयात उलिमच्छि लाभ सत्कार उत्पन्न जुया च्वंगु खः । व शिष्य जुलसां क्षण भरं हे देवलोके वॅना देवता पिसं याना वःगु कुशल कर्म न्यना वया, थुगु लोके वया मनूतयेत कं वैगु जुया च्वन । “थज्यागु कुशल कर्म याना वंगुलि याना दिव्यलोके अर्थि ज्यागु महानगु सम्पत्ति प्राप्त जुया च्वन” धका । नरके जन्म का वंपिनिगु नं मभिगु कर्म न्यना वया, मनूतयेत कं वैगु जुया

च्वन । “थज्यागु पाप कर्म याना, वःगुलि याना थथि ज्यागु दुःख मयगु भवे जन्म जू वये माल” धका । लोके च्वंपि मनूतयूसं वैगु खँ न्यना ध्रमण गौतमयात महानगु लाभ सत्कार बिया च्वंगु खः । यदि वं छद्दसित स्याना छ्वे फयां वन धासा, उगु लाभ सत्कार व्याक्कं कीत प्राप्त जुया वैगु खः” धका सलल्हा यात । इमिसं थब हे उपाय ठीक जू धका थः उपासक तयेके दां उठे याना दोछि दां खांका मनू स्याना जूपि खुँत सःतके छ्वया- “कालशिला घै थाय् महामोद्गल्यायनं वैह्य भिक्षु छह्य च्वं च्वंगु दु । अन वना व भिक्षुयात स्यानां छ्व धका व दां इमित बिल । खुँ तस्ये धनयागु लोभंयाना उगु खँ यात स्वीकार याना कया, स्थविरयात स्याना छ्वे धका अन वना, वसपोलया च्वनेगु थासे घेरा बिल । स्थविरं इपि खुँत छचाखेरं दु घैगु सीका क्वेँ प्वालं प्याहाँ बिज्याना बिस्युं विज्यात । इमिसं स्थविरयात ल्वीके मफुत । हाकनं मेगु दिनस वना घेरा ब्यू वन । स्थविर भौगा तछ्याना आकासे थाहाँ बिज्यात । थुगु प्रकारं इपि खुँतयूसं स्थविरयात प्रथम महिना व मध्यम महिना निगुलीसं ज्वना काय् मफुत । अन्तिमगु महिना थ्यंकः वयेव जुलसां स्थविरं थमं न्हापा याना वयागु अकुशल कर्मं साला च्वंगु भाव सीका मेथाय् गनं बिस्युं मबिज्यास्य अनंतुं च्वं च्वना विज्यात । खुँत वना स्थविरयात जोना वसपोलया क्वेँ जाकि गो पाय्कू मजू तल्ले दाया नच्चुस्य च्वंका विल । अले व खुँ तयेसं वसपोल सित घैगु समळे जुया छगू सिमाळाया च्वे वां छ्वया वन । स्थविरं

शास्तायागु दर्शन याना हे जक परिनिर्वाण ज्वी घेगु बिचारं
 थःगु आत्मभावयात ध्यान-भावना यागु बलं हित्तु मत्तु हिना
 स्थिर याना आकासं शास्ता याथाय् वना शास्तायात वन्दना
 याना- "भन्ते ! जि परिनिर्वाण ज्वी त्यल" धका बित्ति
 यात । शास्तानं परिनिर्वाण ज्वी त्यलला मौद्गल्यायन ?
 धका न्यना बिज्याव, खः भन्ते ! धका लिसः बिल । तथागतं-
 गन वना परिनिर्वाण ज्वीगुले ? धका न्यना बिज्याय् व काल-
 शिलास वना भन्ते ! धका लिसः बिल । अथे जूसा हे
 मौद्गल्यायन ! जित धर्मदेशना याना जक हूँ । आबंलि जित
 छ थे जाह्य भ्रावक स्वे दे मखुत धका धैबिज्याय् अथे हे
 याना वने भन्ते ! धका धया शास्तायात वन्दना याना आकासे
 थाहाँ वना परिनिर्वाण ज्वीखुनु सारीपुत्र स्थविरं थे तुं नाना
 प्रकारगु ऋद्धि प्रातिहार्यं क्यना, धर्मदेशना याना, शास्ता-
 यात वन्दना याना, कालशिला जंगलस वना परिनिर्वाण जुया
 बिज्यात । स्थविरयात जुलसां खुँतय्सं दाया स्याना बिल
 घेगु थुगु समाचार सकल जम्बु द्वीपे फिजे जुया वन । अजात
 शत्रु जुजुं खुँतयेत जासुसत छ्वया माय्के छ्वया बिज्यात ।
 इपि खुँत नं अयेला त्वना थोँ काय्का थवं थः सलिखं कयेका
 त्वात । खुँ छह्यस्यां च्वला पचि धस्वाका मेपित स्याना जित
 छिमिसं छाय् सलिचां कयेकागु धका न्यनेव, मेह्यस्यां अरे !
 दुष्टह्य खुँ छं हे न्हापालाक महामौद्गल्यायन स्थविरयात
 दाया स्यानागु मखु ला ? धका धाल । जि गवले खः धका
 न्हापालाक छं हे मि दागु खः धका थुगु प्रकारं इमि छं दाखे,

वं न्हापा लाक दाल धागु खँ न्यना इपिं जासुसतिसं सकल खुँ तयेत ज्वना, पाटाकसे याना यंका जुजुया न्होने तये यंकल । जुजुं खुँ तयेत सःता न्यना बिज्यात- “छिमिसं स्थविरयात दाया स्यानगु खः ला ?” “खः महाराज !” “छिमित थ्व ज्या सुनां याकूगु ?” “नांगापिं श्रमणतयसं याकूगु खः महाराज !” जुजुं न्यासःह्य नांगापिं साधुतयेत जोके छ्वया बिज्याना, न्यासःह्य खुँ तये नाप्पं, दरवारया न्होने नाभि तक्क गा ह्युईका उकी गाडे याके बिया इमि द्योने सुं त्वप्पुईके बिया मि तयेके बिल । अले इमित मि पुके बी धुंका इमिगु द्योने नैयागु हल जोतेयाके बिया सकलसित टुकडा-टुकडा कुचा-कुचा याके बिया बिज्यात ।

भिक्षुपिसं धर्म सभास खँ पित हल- “महामौद्गल्यान स्थविर थःत योग्य मजूगु मरणं सिना वने माल” धका । शास्ता अन बिज्याना- “हे भिक्षुपि ! छिमि आ छिपि थुगु अवस्थाय् छु खँ जुया च्वन ?” धका न्या बिज्याय्व भिक्षुपिसं आ थुगु अवस्थास जिमि पुचले थुगु खँ जुया च्वन भन्ते !” धका बिन्ति यात ।

हे भिक्षुपि ! महामौद्गल्यायनं थःगु आत्मभावयात योग्य ज्वीक हे सिना वन, न्हापायागु जन्मे जुलसां वं यानावःगु कर्मया अनुसारं हे मरणस प्राप्त जू वन धका धैबिज्यात । वं न्हापायागु जन्मे छु कर्म याना वल भन्ते ? धका भिक्षुपिसं न्यनेव तथागतं सविस्तर पर्वकं कंना बिज्यातः-

अतीत समयस जुलसां वाराणसी च्वंहा कुलपुत्र छह्य
 थःयमं हे बजि ल्हुयेगु जाथुयेगु इत्यादि ज्या याना मिसां
 मखं पि मां बोपित सेवा सत्कार याना समय हना च्वन । अले
 वया मां बो निह्यस्यां वैंत धाल- “पुता ! छं याकःचां हे जक
 छे व बु यागु ज्या याना, दुःख सिया च्वन । छंत पासा
 कुमारी मिसा छह्य ब्याहा याना हया बी ।” धका धाय्व वं
 धाल- “यो मां ब्वापि !, जितः उकियागु आवश्यकता महु
 जि छिकपि निह्य म्वाना च्वैंतल्ले जिगु थःगु ल्हातं हे सेवा
 सत्कार याना च्वने ।” काय्ह्यस्यां प्रतिक्षेप यासां तवि मां बो
 निह्यस्यां वैंके बारंबार याचना याना माने याका कुमारि
 मिसा मचा छह्य विवाह याना हया बिल । व मिसां निनुप्यनु
 जक बाजु माजुपित सेवा टलह याना लिपा इपि वया मिसां हे
 स्वे मास्ति मवया वल । “छं मां बोपि नाप जि छथासं च्वने
 फैं मखुत ।” धका निन्दा यासानं भातह्यस्यां वेंगु खं मन्यंगुलि
 भातह्य छे प्याहाँ वना च्वंबले म्वाथगु काप टुकडा व जा
 क्वातिया पीजा छे न्यंकनं होला तल । भातह्य छे द्वाहाँ वया
 “ध्व छु याना तयागु ?” धका न्यनेव- “थुपि कापि बुढा
 बुढितयेगु थ्व ज्या खः । सकल छे छगुलि फोह्द याना ज्वीगु,
 जि थुपि नाप छथासं च्वं च्वने फैं मखु” धका व मिसां थुगु
 प्रकारं बारंबार पिरे याय्व, थथि जाह्य पारमिता धर्म पूर्ण
 याना वया च्वंहा प्राणि नापं मां बोपि नाप भेद जुल ।
 म्वालका आ जि थुमित यायगु स्यूका धका इमित भोजन
 याका- “यो मां ! ब्वा पि ! मेगु गामे छिमि थःथितिपिसं

छिपिं निहसित बोना हति धका धया हल । अन वनेनु” धका हेका इमित रथ छगुली तथा यंका जंगलया बिच्चे थ्यंबले—
 “यो व्वा ! थ्व दोहंतयेगु लगाम ज्वना च्वँ दोहंत जिगु पसाया ल्यू ल्यू वया च्वनी । थुगु थासे खुँत दु जि क्वार्हा वने ।”
 धका बोह्यस्या ल्हाते लगाम जोका, थः रथं क्वार्हा वना, थःगु सः हीका खुँत न्होने थ्यंकः वःगु सः विल । मां वौ पिसं व सः ताया धाथे हे खुँत वल धका समके जुया—“पुता ! जिपिं ला बुढा बुढि ज्वी घुंकल सीसां छुं आपत्ति मंत, छ थःत हे जक रक्षा ज्वीगु स्व ।” धका धाल । वं मां बीपि निह्य अथे विशब्द विशब्दं हाय्क हाय्कं हे खुँत न्होने वःगु सः पिकया इमित दाया स्याना जंगले वांछ्वया ल्याहां वन । शास्तानं थ्व वंगु न्हापायागु कर्मयागु खँ कंना बिज्याना, हे भिक्षुपिं ! मौद्गल्यायनं थुलि पाप कर्म याना वःगुलिं द्वलंदो वर्षं तक्क नरक भोग याना, विपाक बाकि जुया च्वंगुलिं याना, सच्छिगू आत्मभावस थुगु प्रकारं दाय्का क्वेँ चुं चुं दंका सिना वने माल । थुगु प्रकारं मौद्गल्यायन थःगु कर्मया अनुसरं हे मरणस प्राप्त जुल । न्यासह्य खुँत य् नाप तीर्थं कर साघुत नं थि, पुत्र दोष मदुह्यसित द्वेषभाव याना, इमित योग्यगु मरण लाभ जुया वन । थुगु प्रकारं दोष मदुपित दूषित यापिं ऋगू कारणं दुःख कष्ट स्यू वने हे माली धका घेबिज्याना कारणाकारण चूलाका धर्मदेशना याना बिज्यास्य, थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यो वण्ठेन वण्ठेनु जण्यगुट्टेसु पुत्सति ।

बसन्नमञ्जतरं ठानं खिप्प मेव निगच्छति ॥
 वेदमं फरुसं जाणिं सरीस्स च भेवनं ।
 गरुहं वा'पि आबाधं चित्तक्खेपं व पापुणे ॥
 राजतो वा उपस्सगं अग्गमक्खानं व दारुणं ।
 परिक्खयं व ज्ञातीनं भोगानं 'व पमड्गुरं ॥
 अथ वस्स अगारानि अग्गि उहति पावको ।
 कायस्स भेवा बुप्पञ्जो निरयं सो उपपज्जती 'ति ॥

अर्थः— सुनां दण्ड बी अयोग्यपित दण्ड बी वैत क्रिगू
 प्रकारयागु दण्ड मध्ये छगू मखु छगू दण्ड याकनं हे प्राप्त जू
 वनी ।

तःधंगु वेदना ज्वी, शरीर छिन्न भिन्न जुयावनी,
 तःधंगु रोगं कई, वे जूसां जुया वनी, जुजुं जूसां वयात दण्ड
 बी, तःधंगु निन्दा चर्चायाका च्वने माली, थः ज्ञानिजनपि
 मदया वनी, थःगू भवभोग सम्पत्ति क्षीण जुया वनी, वैगु छे
 जूसां मि नया फुना वनी, व दुण्प्राज्ञह्य मनु थनं सिना वनेव
 नरके वना जन्म का वनी ।

पदार्थः— अन "अदण्डेसु" धैगु काय दण्ड आदि
 रहित जुया बिज्यापि क्षीणाश्रव व्यक्तिपि । "अप्प बुद्धेसु"
 धैगु मेपिके व थःके अपराध छुं मदुपि । "अञ्जतरं ठानं"
 धैगु दुःख ज्वीगु क्रिगू कारण मध्ये छगू मखु छगू कारणं ।
 "वेदनं" धैगु छयो स्याइगु रोग आदि कडागु सह यानां याय्

मफुगु वेदना—कष्ट । “जानिं” घैगु दुःखं स्यूह्यास्यां अनुभव
ज्वीगु । “भेदनं” घैगु ल्हा त्वाल्हाइगु आदि शरीर भेदन
ज्वीगु । “गरुक्कं” घैगु पक्षाघात, छपा मिखा कां ज्वीगु, सर्प
बंधे घुसु—घुसु न्हावने मालीगु रोग, ल्हातुति मदेका च्वनेगु,
कुष्ट—महारोगि आदि प्रभेद ततःघंगु रोग ज्वीका च्वनेगु ।
“चित्तक्खेपं” घैगु वे ज्वीका च्वनेगु । “उपस्सगं” घैगु यश-
ऐश्वर्यं मदयेका च्वनेगु, सेनापति पदवि आदि जुजुं लाका
कायका च्वनेगु । जुजुया पाखे ज्वीगु उपस्सग खः ।
“अममवञ्चानं” घैगु न्हापा गबलेसं स्वे मनंगु, न्यने मनंगु,
चिन्तना हे नापं याय् मनंगु थ्व अंगः प्वाखनेगु आदि ज्या
अथवा राज अपराधि ज्वीगु ज्या छुं यागु दु धका थथि ज्यागु
भयानकगु निन्दा—अपहास याका च्वने मालीगु यात धयातःगु
खः । “परिक्खयं व ज्ञातीनं” घैगु थःत आश्रय वीगु समर्थ
दुपि थःथितिपि नाश जुया मदया वनीगु यात धागु खः ।
“पमङ्गुरं” घैगु नाश जुया फुना वनीगु, ध्वगिना वनीगु, वंगु
छे च्वंगु वा दू ध्वगिना वनीगु, लुं वह आदि ह्यंग्वा जुया
वनीगु, मोति कपाय्पु जुया वनीगु, पाय्मोह सली बाकू जुया
वनीगु, निपा तुति, प्यपा तुति दुपि पशुत कां खू जुया वनीगु
यात धागु खः । “अग्गि उहति” घैगु चच्छिया भित्रे निको
स्वको मेपिसं मि तथा मव्यूसानं मलः जूसां जुना मि नया
वनी, थः थमं उत्पन्न जुया वःगु मि जूसां नया फुना
वनी । “निरयं” घैगु थुगु हे जन्मे थ्व ङिगू कारण मध्ये छगू
छगू जुया निश्चयनं हे परलोक बने बले नं दुःख—कष्ट स्यू बने

मालीगु क्यनेया लागी "निरयं सो पपञ्जति" धका
घागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

**महामौद्गल्यायन स्यविरया कथा
सिधल ।**

८. आपालं सामान दुह्य भिक्षुया कथा

“न नग्ग चरिया” वँगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना विज्यावले आपालं सामान दुह्य भिक्षु छह्यस्या कारणं याना आज्ञा दयेका विज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरे च्वंह्य छह्य कुटुम्बिक थः कला सिना वने धुँका विरक्त जुया भिक्षु जू वन । व उपासक थः प्रव्रजित ज्वीत थःगु लागी च्वनेगु परिवेण (= विहार), अग्नि शाला (= भुत्त) भण्डार (= अनाजया धुकू), घ्यो, कस्ति चिकं आदि सार्दाम प्रशस्त ज्वीक भरेयाना प्रव्रजित जू वन । भिक्षु जुयालि जुलसां थः च्यत सःतके छ्वया थः यो योगु आहार-भोजन दयेके विया नया च्वन । व भिक्षु आपालं परिस्कार-सामान दुह्य नं जुल । वः सुथे छपु चीवरं पुंसा न्हिने मेगु हे चीवरं पुनीह्य जुया च्वन । विहारया सिथसं व भिक्षु च्वं च्वनीगु जुया च्वन । छन्हु वया चीवर देलासा आदि पिने निभाले पानातःबले सेनासन चारिकास चाह्यू वःपि भिक्षु-

पिसं खना, आयुष्मान ध्व स्वीगु वस्तूत खः ? धका न्यनेव व भिक्षुं जिगु हे खः थका लिस बिल । हे आयुष्मान “तथागतं स्वपु चीवर जक अनुमति बिया बिज्यागु खः । छं जुलसां थर्थि ज्यागु अल्पेक्ष बुद्ध शासनस प्रव्रजित जुया थुगु प्रकारं आपालं परिष्कार—वस्तू दुहा जुया च्वना ला ? धका धया वैत शास्ता याथाय् बोना यंका “भन्ते ! ध्व भिक्षु छहा आपालं वस्तुत मुंका तःहा खः” धका बिनित्ति या वन । शास्तानं “ध्व खँ धाथे नं खःला भिक्षु ?” धका न्यना बिज्याय्व, धाथे नं खः भन्ते ! धका लिसः बिल । “हे भिक्षु ! छं छुया निर्मित्ति जि अल्पेक्ष भावया लागी धर्मदेशना याना च्वंक च्वंकं अथे वस्तु—सामान आपा दुहा जुया च्वना ?” धका आज्ञा जुया बिज्यात । व भिक्षु थुलिखं हे तं चाया “आ जि थथे च्वनेगु जुल” धका न्ययातःगु चीवर त्वया वां छ्वया मनूतये बिच्चे अन्तरवास छपु जक ज्वीक नांगां च्वं च्वन । अले तथागतं व भिक्षुयात सहारा—त्यवा बिया बिज्यास्य “हे भिक्षु ! छ न्हापा लज्या व भय माः जूहा लखे च्वनीहा लाखे जुया जन्म जू बले नं किनिदँ तक्क लज्या व भय माः जुयागु मखुला ? आ छाया छं थर्थि ज्यागु गौरवनीयगु बुद्ध शासने प्रव्रजित जुया प्यंगू परिसद पिनि दथ्वी न्यया तःगु चीवर नापं तोःता लज्या व भय मदयेक च्वं च्वनागु ? धका न्यना बिज्याय्व, व भिक्षुं शास्तायागु खँ न्यना हाकनं लज्याव भय उत्पन्न ज्वीका व हे थःगु चीवरं न्यया, शास्तायात वन्दना याना, छखे लिक्क फेतुना च्वं वन । भिक्षुपिसं उकियागु अर्थं प्रकाश याकेत

भगवान तथागत याके याचना यात । तथागतं अतीत यागु सं
हया आज्ञा जुया बिज्यात ।

अतीत समयस जुलसां वाराणसी जुजुया जेठाह्य
महारानीया गर्भे बोधिसत्व जन्म का वल । वयात नामकर्ण
याबले महिसक कुमार धका नां छुना तल । वया किजाह्यसित
चन्द्रकुमार धका नां छुना तल । इमि मांहा महारानी स्वर्गि
जुया वनेव मेहा महारानीयात अग्रह्य महारानी याना बिल ।
व अग्रह्य महारानि नं काय् छह्य व्बीकेव वैत सूर्यकुमार धका
नामकर्ण याना तल । व कुमार खना जुजु अत्यन्त प्रसन्न जुया
छं काय्या निमित्त वरदान छगू बी छं योगु वर फो धका
महारानीयात धैबिज्यात । महारानि इच्छा ज्वीव वर फोना
काय् धका घया काय्हा ल्याय्हा जुया वयेव जुजुपात बिन्ति-
यात “भो महाराज ! जि काय् जन्म जू बले छलपोखं वर
बिया बिज्याय् धैबिज्यानागु मखु ला ? आ जि काय् ल्याय्हा
जुया वल वैत राज्य बिया बिज्यां हूँ ।” धका न्हापायागु वर
फोन । जुजु जिह्य निह्य-निह्य जेठापि कार्यापि, मि द्वैथे
जाज्वल्यमान जुया च्वंक च्वंकं छं काय्यात राज्य बी फे
मखु ।” धका प्रतिकेप याना बिज्यात । अथे याना बिज्यासां
महारानि हाकनं हाकनं याचना याना च्वंगु खना, ध्व महा-
रानि जि तःधिकःपि कार्यापित अनर्थं नं याना बी फु धका
कार्यापित सःता धैबिज्यात “प्रिय पुत्रपि ! सूर्यकुमार जन्म जू
बले वया मां यात वरदान छगू बी धैगु वचन बिया तयागु
दु । आ वया मां नं वया काय्या लागी राज्य फोना च्वन ।

जि बीगु इच्छा मयाना । व कुमारथा मांहा महाराजि छिमित
 अनर्थ जूसां याना बी फु । उक्किमा निर्मित हुं छिपि निह
 जंगले वास याना च्वना जि स्वभि जुया वनेच छिपि वन वमा
 थःगु राज्य यावा” धका घैचिज्यात । इपि कुमारपि निह बीह
 जुजुयात बन्दन याना दरवारं क्वाहाँ वना च्वबले क्के
 दरवारया न्होने ह्यिता च्वंहा सूर्यकुमारं खंका उगु कात्हा
 सीका व कुमारं इपि नाष्पंतुं जंगले वनेत प्वाहाँ बल । इपि
 स्वहं कुभारपि हिमालय पर्वते द्वाहाँ वना च्वबले दाजुह
 बोधिसत्त्व कुमार लें छलेचिला सिमा छमा क्के फेतुना सूर्य
 कुमारयात घाल- “प्रिय किजा ! पुखू छगुली वना मौत्तुका
 लः त्वना जिमित पले स्वांया हले लः भवा कया हति कः
 त्वने प्यचाल ।” सूर्यकुमारं लःका धंजु पुखू जुस्सां वैश्रवण
 देवराजयाथाय् छह लखे च्वनीह लखे नं बकस कया तःगु
 जुया च्वन । वैश्रवण देवराजं व लखे यात घाल “देवधर्म
 स्पूपित तोःता मेपि न्ह्याह हे जूसां थ्व पुखुली क्वाहाँ वःपित
 छं नये दै ।” अबलेसं निस्से व लखे नं व पुखुली क्वाहाँ
 वक्क-वक्क सिके देवधर्मं धैगु छु ? धका न्यना कने मस्यैव
 इमित नया छ्वैगु जुया च्वन । सूर्यकुमार व उगु पुखुली होस
 मयास्य अथे लः काय् धका क्वाहाँ वन । व लः लखेनं वैत
 जोना छं देवधर्म स्पूला ? धका न्यनेव, कुमारं “छाय् मस्य
 चन्द्रसूर्ययात देवधर्म धका धाइका धका लिसः बिल । अले
 वैत व लखेनं छं देवधर्म मस्यू खनीका धका लःया तःले
 यंका थःगु भवने कुने यंकल । बोधिसत्त्वं कांछाह किजाह

ताऊतनं ल्याहाँ मवःगु खना चन्द्रकुमारयात छ्वया स्वके
 छ्वंत । बैके नं ब लः लाखे नं देबधर्मं घैगु छु स्यूला ?
 घका न्येनेव वं प्यंगू दिशयात देबधर्मं धाइ घका कँना बिल ।
 लः लाखेनं वैतनं जोना यंका लःया दुने थःगु भवने कुना तये
 यंकल । बोधिसत्वं मेह्य किजा नं ताऊत नं ल्याहाँ मवःगु
 खना, अवश्य नं छुं अन्तराय-बाधा दै च्वन ज्वी घका
 चिन्तना याना स्वयं थःहे वना स्ववंबले किजापि निह्य सिगु
 पुखुली क्वाहाँ वना च्चंगु पलास्वाय् खंका थ्व पुखू लाख्य
 तयेसं अधिग्रहित याना तःगु ज्वीमा घका सीका खड्ग जे
 कसे याना ल्हातं धनुष बाण जोना च्वं च्वन । लाखेनं बोधि-
 सत्व पुखुली क्वाहाँ मवस्य च्चं च्चंगु खना, थः जंगले सिं
 कावःह्य मनूया भेष कया वया धाल । “हे पुरुष ! छ लँजवा
 त्यानुका वःह्य खः, थ्व पुखुली क्वाहाँ वना मोल्हुया लःतगना
 पले स्वांया दं छाया मनयागु ?” घका न्यन । बोधिसत्वं व
 खना थ्व अवश्यनं लः लाखे हे खः घैगु सीका “छं हे मखु
 ला जिह्य किजापि निह्यसित जोना तयागु ?” घका प्रश्न
 यात ।

खः, जि हे जोना तयागु खः घका मनूया भेषकया
 वःह्य लाखेनं लिसः बिल । “छाय् जोना तयागु ले ?” घका
 न्येनेव “जितः थ्व पुखुली क्वाहाँ वक्को सित जोना काय्गु
 हक दु घका धाल ।

छु छं थ्व पुखुली क्वाहाँ वक्को सकलसित हे जोना

काय्गु हक दु ला ? घका न्यनेव “देवधर्मं स्पूपित तोःता मेपि सकलसित जीना नयेगु हक दु ।” घका लिसः बिल । छंत देव धर्मया आवश्यकता दु ला ? घका न्यने व “खः आवश्यक दु” घका लिसः वल । अथे जूसा जि छंत देवधर्म कना बीगु जुल । “अथे कने सःसा कना व्यु का ।” घका लाखेनं धाय्व । आ यथे कना बी फं मखु जि तःसकं त्यानुका वया च्वना घका धाय्व । यक्षं बोधिसत्वयात मोल्हुका लः त्वंका स्वां मालं क्वखाय्का (=छाय्पा), अलंकार याना तःगु मण्डपया बिच्चे च्वंगु धर्मासनया छोने फेतुका थः स्वयं वसपोलया पालि क्वसं फेतुत । अले बोधिसत्त्वं— “बांलाक श्रद्धा पूर्वकं न्यनाका न्हँ” घका धया क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेकलः—

हिरि ओत्तप्प सम्पन्ना सुक्क धम्म समा हिता ।

सन्तो सप्पुरिसो लोके देवधम्मोति वुच्चरे ‘ति ॥

अर्थ— लज्या व भयं संयुक्त जुया च्वंहा, शुद्ध शुक्ल सद्धर्मस आचरण याना च्वंहा शान्तहा सत्युरुषयात थुगु लोके देवधर्म धका धाई ।

यक्षराजं थुगु धर्मदेशना न्यना प्रसन्न जुया बोधिसत्व यात धाल— “हे पण्डित ! जि छ खना अत्यन्त प्रसन्न ज्वी घुन, जि छःपिनि छह्य किजा यात तोःता बीगु जुल । निह्ये छह्य गुह्य किजायात छःपि थाय् हया बी माल ?” घका न्यनेव, “दकले कांछाह्य किजायात हया व्यु ।” घका बोधि-सत्त्वं लिसः बिल ।

यक्षराज— हे पण्डित ! छपिसं केवल देवधर्मं स्यू जक स्यू खनी, उकीयात पालन जुलसां याना मबिज्या खनौ ।” धका धाय्वं, बोधिसत्वं “छं छाय् थथे धया च्वनागु ?” धका यक्षराज याके प्रश्न याना बिज्यात ।

यक्षराज— “छाय् धासा तःधिकह्य किजायात तौःतु कांछाह्य किजा ह्या व्यु धका छःपिसं चाक्का यात । उकि छःपिसं जेठाह्यसित याय्चागु जादर—गौरव याना मबिज्या ।”

बोधिसत्त्व— “हे यक्षराज ! जि देवधर्मं सियाक्कागु नं दु, उकीयात पालन याना च्वनागु नं दु । जिपि जुलसां व हे कांछाह्य किजाया कारणं याना थ्व जंगले द्वाहां वये मागु खः । थ्व कांछाह्य किजाया कारणं याना हे थ्वया मांहास्यां जिमि बौ महाराज याके राज्य फांगु खः । जिमि बौ महाराजं जुलसां वया मां यात उगु वर बिया बिज्याना, जिमिगु सुरक्षा-या लागी जिमित जंगले वास याय्गु अनुमति बिया बिज्यात । व कांछाह्य कुमारयात थःगु नगरे लित बोना मयंकुस्य जिपि जक ल्याहाँ वना, वयात जंगले छह्य लाखेनं नल धका धाय्वले सुं हे पत्या ज्वी मखु । राज्य लाभ याना काय्या लागी वैंत जिमिसं जंगले स्याना वांछ्वया थकल धाई । उकिया निर्मित्ति जि उगु निन्दा—अपहास याईगु भयं श्रितित जुया कांछाह्य किजायात हे काय्के छत्रयागु खः ।” धका धाय्व यक्षराज बोधिसत्त्व खना तःसकं प्रसन्न जुया साधु ! साधु !! पण्डित ! छलपौलं देवधर्मं धार्थेनं हे स्यू नं स्यू, पालन नं याना बिज्या

खनी । धका घया किजापि निहसितं बोना हया दाजुह्य
 बोधिसत्व महिसक कुमारया ल्हाते लःल्हाना बिस । अले वैत
 बोधिसत्वं यक्ष जुया च्वनेगुली दोष क्यना पञ्चशोले प्रतिष्ठित
 याना बिज्यात । वसपोल बोधिसत्व व हे यक्षराजया सुसंरक्षणे
 जंगले वास याना च्वं च्वन । बौह्य जुजु स्वर्गि जुया बिज्याय्व
 व यक्षराज बोना वाराणसी नगरे ल्याहाँ बिज्याना थःगु राज्य
 लःल्हाना कया, चन्द्रकुमार यत्त युधराजधिराज व सूर्यकुमार-
 यात सेनापतिथा पदधि बिया, यक्षराजयात छगू रमणीयगु
 थाय स्वया देवालय छगू दयेके बिया वैत गुकथं याना लाभ
 सत्कार आपा ज्वीगु खः अथे सुप्रबन्ध याका बिज्यात ।

शास्तां थुगु धर्मदेशना कौना बिज्याना, जातक कथाया
 च्चन्त याना बिज्यात । उगु समयस यक्षराज आवाह्य बहु
 धण्डक (—सामान आपा दुह्य) भिक्षु खः । सूर्यकुमार
 आनन्द खः, चन्द्रकुमार सारीपुत खः, महिसक कुमार जुवा
 क्याह्य ला जि थः स्वयं हे खः । धका थथे शास्तानं जातक
 कथा कना बिज्याना, हे भिक्षुपि ! थुगु प्रकारं न्हापा देवधर्म
 माला जूह्य यक्षराज लज्या व भयं संयुक्त जूह्य जुया च्वन ।
 आ जुलसां छ थन प्यंगू परिसदपिनि दध्वी थुगु प्रकारं व्यवहार
 याना जिगु न्ह्योने जि अल्पेक्षह्य खः धका क्यंगु थ्व छं अयो-
 म्बगु ज्यायात, न्यया च्वंगु गाः वांछ्वया वी मात्रं सुं त्यागिह्य
 श्रमण ज्वी मखु धका उजुं जुया बिज्याना कारणाकारण
 चूलाका धर्मदेशना याना बिज्याना थुगु गाथा आज्ञा दयेका
 बिज्यातः—

न नगगच्चरिया न जटा न पञ्जु,
 नानासका थण्डिल सायिका वा ।
 रजो च जल्लं उक्कुटिकाप्प धानं ;
 सोघेन्ति मच्चं अघत्तिन्न कऱ्हुं ॥

अर्थ- नागां च्वं च्वंसानं, जटा धारण यासानं, ह्य छह्यं म्यातनालं भुना च्वंसानं, छांलाना च्वंसानं, कडागु वेँ चंसानं, ह्य छह्यं धुलं बुत्तुबुला च्वंसानं, पूतूहं च्वना तप यासानं, सुया आकांक्षा (= आशा) बाकि जुया च्वनी व मनूयात शुद्धि (मोक्ष) दे मखु ।

पदार्थः- अन "नाना सका" घैगु न+अनासका, जा मनस्य छांलाना व्रत क्यना च्वनेगु घैगु अर्थ खः । "थण्डिल सायिका" घैगु लासाय् खाताय् आदि मच्चंस्य वेँ घना थः शीलवान अलपेक्ष भाव क्यना च्वनेगु । "रजो जल्लं" घैगु शरीर छगुलि म्यातनालं बुत्तुबुला लनं मप्युस्य नांगा जुया थःगु अलपेक्ष भाव क्यना च्वनेगु । "उक्कुटिकाप्प धानं" घैगु पुतूहं च्वना तपस्या याना च्वनेगु खः । थथे घैतःगु दु कि गुह्य मनूनं थुगु प्रकारं जि थ्व संसारया महाभयं मुक्त ज्वीगु संख्यात शुद्धिस ध्यंकः वने धका, थुपि नागां च्वना आचरण याना च्वनेगु आदिस छुं छगू व्रत जोना च्वं वनी व अथे याना च्वंहास्यां केवल मिथ्या कथं तपस्वि जुया क्यनेगु हे जक अभिवृद्धि याई, व अथे याना क्यनेगु थःगु शरीरयात त्यानुचाय्का कष्ट वीत हे जक ज्वी । वैत उकि मेगु छुं लाभ

ज्वी मखु । च्चे घवैगु अर्थि ज्यागु नकलिगु व्रतस बांलाक
 आचरण याना जूपि नं अष्ट वस्तुक शंकां उत्तीर्णं मजूनिगु
 भावं याना, शंकां, उत्तीर्णं मजूपि मनूत गबलेसं हे शुद्ध-पवित्र
 ज्वी मखु धागु अर्थि खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वन ।

आपालं सामान बुह्य भिक्षुया कथा
 सिधल ।

ज्ञानात् हे विद्यायां वया प्यां पदं संयुक्तं ज्ञानात् ज्ञानं वाशा क्षु
 मन्त्रीयात् खना व जलसां धीं हे सकल आशरणं मुञ्चोभित
 विद्यास्य आशा ज्ञाना विद्यात्—“हे आनन्द ! छं सन्तती महो
 छैः ? धका विन्ति यात् । तथानात् शरीरं खानु कारण कना
 न्यूनं च्छे आनन्द स्थितं खलपीलया हे खानुया कारण—हे
 वं अथ याना वानु खना तथानात् धःयु हे खाना विद्यायव
 च्छं खना, किंसिद्धे च्छना हे छ्यां संका वन्दना याना वन ।
 स्नानं यानुयु तोषुस वना च्छं वले याना विद्या विद्याना
 छुं सकल अलंकारं छाप्या तः हे उत्तमसिद्धे किंसिद्धे च्छना
 विद्यात् । व मन्त्री न्हेव तवक अयुक्तं मन्त्रं ज्योका न्हेव दु
 स हिलेगु प्याखं ज्योतिर्ना दससिद्धे सिद्धे न वकस विद्या
 खना ज्यु प्रसन्न ज्ञाना न्हेव तवक राज्य चलेयाके विद्या छि
 प्रयत्नं प्रवेशस विन्तव ज्युं शान्तयाना न्यादी वल । अले व
 व महोमन्त्री जलसां ज्ञानं समयस ज्यु पसेनविद्या
 मन्त्रीया कारण याना आशा ज्ञाना विद्यायु खः ।
 ज्ञानं महोविद्यारं वस याना च्छना विद्यायवले सन्तती महो
 “अलं कती च्छे पि” धुं धुं धुं धमदशना शान्ता

६. सन्तती महोमन्त्रीया कथा

न्यने मात्रं अरहन्त जुया ताय्गःसिमा न्हेमाति च्वे आकासे
 च्वना परिनिर्वाण ज्वीह्य खः ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात ।
 आप्तालं जनतापिसं नं शास्ता नाप स्थविरं खँ ल्हाना बिज्याना
 च्वंगु ताल । अन मिथ्या दृष्टितस्ये चिन्तना यात- “श्रमण
 गौतमया ज्या खंला ह्युत्वी व वःथे हे धाय्यो खनी”- “थीं
 जुलसां व मन्त्री थुगु प्रकारं अयेला त्वना मस्त जुया तिसावसतं
 अलंकृत जुया हे वयाथाय् धर्म श्रवण याना परिनिर्वाण ज्वी
 धका धाल आ थौं हे थ्वयात मखुगु खँ ल्हागुली जीसं जोने”
 धका मती तल । सम्यक् दृष्टिपि मनूतयत्तसं चिन्तनायात कि
 “अहो आश्चर्यं बुद्ध धैपिनिगु महान भाव थौं जीसं बुद्ध लीला
 व सन्तती महामन्त्रीयागु लीला स्वे दैन” धका मत्ती तल ।
 सन्तती महामन्त्री नं मोल्हुईगु घाटे वना न्हिनसिगु समये लखे
 ह्यिता उद्याने वना अयेला त्वनेगु थासे फेतुत । व नर्तकी नं
 रंगमंचे (= प्याखं दबुली) क्वाहीं वया थःगु शिल्प म्ये हालेगु
 प्याखं ळ्हीगु थाले यात । वंगु शरीर लीला क्यनेत न्हेनु तक्क
 स्वल्प आहार याना च्वंगुलि याना उखुनु म्ये हाला प्याखं हुया
 क्यना च्व च्वं प्वाथे वायू कोप जूगुलि छाती च्वंगु ला थरक-
 मान जुया वन । व मिसा उगु क्षणे हे अनसं ह्युतु व मिखा
 फप्पुला वना मृत्यु जुया वन । सन्तती महामन्त्रीजुं वैत
 परिक्षायाना स्व धका धाय्व, सेवकतय्सं थ्व मिसाला सी
 धुंकल स्वामि ! धाय् मात्रं हे महामन्त्रीयात तःधंगु शोकं
 आकुल ब्याकुल जुया उगु क्षणे हे न्हेनु तक्क त्वना तःसु
 अयेला, मि पुना च्वंगु द्वाले लःफुत्ति तिकिनंके थे बुं

मुना वन ।

वं “ध्व जिगु शोक—संताप तथागत छहस्रस्यां बाहिक मेपि सुनानं शान्त याय् फै मखु” धका सिपाहिँ पलटनं चाहुयेका संजाकाती शास्ता याथाय् वना वन्दना याना थथे बिनित्ति यात— “भन्ते ! जित थज्यागु शोक उत्पन्न जुल । ध्व शोकयात छलपोलं शान्तयाना बी फैला धका थन वयागु खः । जित शरण कया विज्यां हुँ । अले वैत शास्तानं “शोक शान्तयाना बी फुह्य सिथाय् हे छ ध्यंकः वल । थथिँ ज्याह्य मिसा थुगु आकारं हे सिना वं बले छ खोया वःगुया ख्वबि जक मुंका तल धासा प्यंगू समुद्रया लःयासिनं आपा जू वने फु ।” धका उजुं जुया थुगु गाथा आज्ञा दयेका विज्यातः—

यं पुब्बे तं विसोसेहि पच्छा ते माहु किञ्चनं ।

मज्जे चे नो गहिस्ससि उपसम्तो चरिस्ससी 'ति ॥

अर्थ— न्हापा न्हापायागु जन्मे याना वगु पापयात विशुद्धयाना गंका फुका छो, लिपा वैत संसारिक विषये आसक्त मजूह्य धाई, जीवनया दध्वी नं छुं दुष्कर्म याका काई मखु अज्याह्य मनूनं उपशान्तगु जीवन बिते याना ज्वी ।

गाथा धर्मदेशनाया अन्तस सन्तती महामन्त्री अरहन्त जुया थःगु आयु संस्कार बिचा याना स्व बले आयु फवी धुं कूगु भाव सीका शास्तायात बिनित्ति यात— “भो भन्ते ! जित परिनिर्वाण ज्वीगु अनुमति विया विज्यां हुँ । शास्तानं वं याना वःगु ज्या सिया विज्यासानं ऊठ खँ ल्हागुली जोने धका मुना

च्वं वःपि मिथ्या दृष्टितयुत अवसर मदयेकेत हानं बुद्धलीला
 ब सन्तती महामन्त्रीयागु लीला स्वे धका मुना च्वं वःपि
 संम्यक दृष्टिक मनूतिसं थ्वं यानावःगु ज्या न्यना पुण्य याय्
 गुली आदर सन्मान याई घैगु समळे जुया बिज्याना- “अथे
 जूसा छं याना वयागु पूर्व कर्म जितः कना हूँ, कने बले नं भूमि
 च्वना मकंस्य ताय्गःसिमा न्हेमाति पाय्जागु च्वे आकासे
 च्वना कंना हूँ, ” धका आज्ञा जुया बिज्यात । वं ज्यू हवस
 भन्ते ! धया शास्तायात वन्दना याना छमा ताय्गःसिमाति
 च्वे आकासे थाहाँवना हाकनं क्वे क्वाहाँ वया शास्तायात
 वन्दना याना हाकनं च्वे आकासे थाहाँवना क्रमै सित न्हेमा
 ताय्गःसिमाति च्वे आकासे थाहाँवना मुलिबति ध्याना
 फेतुना- “भन्ते ! जिगु न्हापा-न्हापा यागु कर्म न्यना बिज्यां
 हूँ धका धया थथे विन्ति यात- “थनि गु ईं छगू कल्प न्हापा जि
 बन्धुमती घैगु नगरे छगू कुले जन्मजुया चिन्तना याना कि
 मेपित ल्हातुति आदि त्वाल्हाना पीडा बी म्वागु ज्या छु थें
 धका बिचा याना स्वया धर्म घोषना यानाज्वीगु ज्या खना,
 अबलेसं निस्ये जि वहे ज्या याना आपालं जनतापित पुण्य
 कार्ये लगेयाना पुण्ययाना जुया । उपोसथ खुनुया दिने
 उपोसथ व्रत नियम पालन याना च्वना । दान बिया च्वना ।
 धर्म श्रवण याना च्वना । बुद्ध, धर्म, संघ समानगु रत्न मेगु
 छु दुगु मखु त्रिरत्नयात सत्कार-सन्मान यानाजु धका
 उदघोष यायां चा चाहू जुया । व उगु जिगु सःताया बुद्धया
 बी बन्धुमति महाराजं जितः सःतके हया- “प्रिय पुत्र ! छं

आमं छु याना जुयागु धका न्यना बिज्यात ! जि भो महाराज ! त्रिरत्नयागु गुण प्रकाशयाना आपालं जनतापित पुंष्य कर्म याय्गुली लगे याना जुया च्वनागु खः ।” धका बिन्ति याय्व, जुजुं “छ छुकी च्वना प्रचार याना जुया ?” धका न्यना बिज्यात । जि “न्यास्ये वना हे प्रचार याना जुया महाराज !” धका बिन्ति याय्व, जुजुं “पुता ! छ थथे चाहू ज्वीगु योग्य मजू थ्व स्वांमा कोक्षाया सल गया हे जक चाहू जु” धका जितः मोतिमा समानगु स्वांमा छमा व सल छह्य नं बिया बिज्यात । अले जुजुं जित बिया बिज्यागु वाहन गया अथे हे तुं उद्घोष याना चा चा हू जुयाह्य जितः हानं सःतके छ्वया हया बिज्याना— “प्रिय पुत्र ! छं छुयाना चाहू जुया धका न्यना बिज्याय्व, जि अथे हे याना चाहू जुया महाराज !” धका लिसः बिया । अले जुजुं “प्रिय पुत्र ! सल जक नं छंत योग्य मजूनि थुकी च्वना चाहू जु धका प्यह्य सिधव सलत जोते यानातःगु रथ बिया बिज्यात । स्वकोया खुसी नं जुजुं जिगु सः ताया सःतके छ्वया हया बिज्याना— “प्रिय पुत्र ! छ छुयाना चाहू जुया धका न्यना बिज्याय्व, जि अथे हे याना चाहू जुया महाराज ! धका लिसः बिया । अले जुजुं जितः “रथ नं छंत अनुकूल मजू धका महानगु भोग सम्पत्ति व महानगु तिसा वसः आदि बिया बिज्याना किसि छह्य नं बिया बिज्यात । अले जि सकल तिसा वसतं तिया किसि ह्ये च्वना ८० दोल दँतक्क धर्म घोषकयागु ज्या याना वया । उलिमंछि समय तक्क व जिगु शरीरं श्रीखण्ड

सुगन्ध बास वः । ह्युतुं पलेस्वांया बास वः । ध्व जि याना वयागु ज्या खः धका थुगु प्रकारं व महा मन्त्रीजुं थःमं न्हापा याना वयागु कर्मया खँ बिनित्ति याना आकासे फेतुना च्वना हे तेजोधातु समाधिस समाधिस्त जुया परिनिर्वाण जुल । शरीरे मि ज्वाला उठे जुया वल । ला हि व्याक्कं भस्म जुया वन । दापास्वां समानगु धातु अवशेष बाकि जुल । शास्तानं शुद्धगु तुयूगु कापः छकू चक्कंका फया कया बिज्यात । धातु व्याक्कं उकी कुतुं वलं । उगु धातु तथा महानगु प्यंगू दुवा चूला थाय् चैत्य छगः दयेके बिया बिज्यात । आपालं जनतापिसं वन्दना याना पुण्य लाभ याना काई धका, धर्म सभास खँ पित्तहल— “सन्तती महामन्त्री गाथा छपु न्यने मात्रं अरहन्त जुया तिसा वसतं अलंकृत जुया हे आकासे फेतुना परिनिर्वाण जुल, आ वैत श्रमण धाय्गुला ? अथवा ब्राह्मण धाय्गु ? छु धाय्गु धका खँ पित्तहल । तथागत अन धर्म सभास बिज्याना “हे भिक्षुपि ! आ थुगु समये छिमि आम छु खँ जुया च्वन धका न्यना बिज्याय्व, भिक्षुपिसं थुगु खँ जुया च्वन धका बिनित्ति यात । अले तथागतं हे भिक्षुपि ! जि पुत्रयात श्रमण हे धका धाय् योग्य जू धका धैबिज्याना, धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

अलङ्कृतो चे पि समञ्चरेय्य,

सन्तो दन्तो नियतो ब्रह्मचारी ।

सम्भेसु ऋतेसु निघाय दण्डं;

सो ब्राह्मणो सो समणो स भिक्खू 'ति ॥

अर्थ- तिसा वसतं छायापा च्वंसानं यदि वैगु आचरण संम्यक् जुल धासा, यदि व शान्तह्य जुल धासा, यदि व दान्तह्य जुल धासा, यदि व नियत ब्रह्म चर्यास च्वंह्य जूसा, यदि वं सकल प्राणिपिनि उपरे दण्ड वीगु त्याग यागु खःसा, अले व हे ब्राह्मण खः, व हे श्रमण खः, व हे भिक्षुनं खः ।

पदार्थः- अन "अलङ्कृतो" वैगु तिसा वसतं तिया थःत छायापा च्वंह्य, उकियागु अर्थ गथे धासा, अलंकार आदि अलंकृत जुया च्वंह्य पुद्गल (=व्यक्ति) जूसानं शरीर आदि भिभिगु समान रूपं आचरण याना च्वनेमा, राग आदि शान्त ज्वी धुंकूह्य जूगुलिं याना शान्त ह्य, थःगु चक्षु आदि इन्द्रिय यात दमन याना तःह्य जूगुलिं याना दान्तह्य, प्यंगु मार्ग निश्चित रूपं लाभ याना काइह्य जूगुलिं याना नियत गति दुह्य, श्रंण्ठगु आचरण याना च्वंह्य जुया च्वंगुलिं याना ब्रह्मचारि जूह्य, शरीर दण्ड आदि अलग ज्वी धुंकूगुलिं याना सकल प्राणिपिनिगु दण्ड (=सासना याय्गु) विक्रया वी धुंकूह्य व अर्थिज्याह्य, पाप व्यावकं च्वीकः छ्वे धुंकूह्य जूगुलिं ब्राह्मण वैगु नां जुया, पाप व्यावकं शान्त याय् धुंकूपिं जुया श्रमण नं खः, क्लेश भग्न ज्वीधुंकूपिं जुया भिक्षु धका धाय् मापिं नं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वन ।

सन्तती महामन्त्रीया कथा
सिघल

१०. पिलोतिक स्थविरया कथा

“हिरि निसेधो” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता— जेत-
वन महाविहारे बास याना च्वना बिज्याबले पिलोतिक
स्थविरया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

छन्दुया दिनस जुलसां आनन्द स्थविरं छन्दु भ्वाथःगु
काप छकूचां न्यया म्यगः बाकू छकू ज्वना फोना नया जूह
मचा छह्म खना छ थथे जुया जीविका याना ज्वीयासिनं
प्रव्रजित ज्वी मज्यूला ? धका धया बिज्याय्व, भन्ते ! जित
सुनां प्रव्रजित याई धका व मचां लिसः बिल । स्थविरं जि
छंत प्रव्रजित याना बी धका धैबिज्याना वैत बोना यंका थःगु
ल्हातं हे मोल्हुका कर्मस्थान भावना बिया प्रव्रजित याना
बिज्यात । वं व न्यया जूगु भ्वाथःगु काप चक्कंका स्वबले, लः
चालेयाय्त लाइक जूगु कापया टुकडा छकूया रूपे हे नं ज्याय्
लगे याय् ज्यूगु मखना म्यगः बाकू नाप्पं पिने यंका सिमाकचा
छकचाया च्वे तये यंकल । व मचा नं प्रव्रजित ज्वी धुंका
उपसम्पदा समेतं लाभयाना कया, बुद्धयात लाभ जूगु लाभ
सत्कार परिभोग यायां अत्यन्त मूवंगु चीवरं पुना चाहू जुजुं
रह्वंगु शरीर दुह्म जुया बुद्ध शासने च्वं च्वनेगु आलसिचाया

जिं थ्व करपिसं श्रद्धां ब्यूगु चीवरं छायां तिया ज्वीगु ? थःगु
 न्हापा यागु म्वाथःगु कापतं हे त्यू वने धका उगु थासे वना,
 थःगु म्वाथःगु कापः कया, लज्याचाय् म्वागु करपिसं कोह्यं
 खंका च्वने म्वागु थथि ज्यागु वस्त्रं पुना च्वने दुगु थाय् तोःता
 थ्व अत्यन्त म्वाथः ज्वी धुं'कूगु कापः छकू न्यया म्यगः बाकू
 छकू ल्हार्ति ज्वना भिक्षा वनेगु ला छ ? धका व हे आरम्भण
 कया थःत थमनं न्वाना च्व च्वं हे जुलसां वया चित्त स्थिर
 जुया वल । वं व म्वाथःगु काप न्हापा तयातःथासे तुं तया
 ल्याहाँ वया विहारे तुं द्वाहाँ वल । वं हानं निन्हु प्यनु लिपा
 हाकनं नं शासने च्वं च्वने आलसि जुया वया अथे हे याना
 ल्याहाँ वल । लिपा छकोनं हाकनं वं अथे हे यात । व अथे
 इरूथिरू जुया च्वंगु भिक्षुपिसं खनेव- "हे आयुष्मान ! छ थथे
 गन जुया च्वनागु" धका न्यन । वं आयुष्मानपि जि आचार्यया
 थाय् वना च्वनागु खः धका लिसः बिया, थुगु हे आकारं थःगु
 व म्वाथःगु काप छकू हे जक आरम्भण (- निपित्त) याना
 थः गृहस्थ जुया वनेगुलि पना तया लिपा निन्हुप्यनु हे अरहन्त
 जुया वन । भिक्षुपिसं वैत धाल- "आयुष्मान ! आला छ
 आचार्यया थाय् वंगु खने मद्दु, छायां थे ? थ्व छंगु इरूथिरू
 ज्वीगु लँ मखु ला ?" धका न्यन । हे आयुष्मानपि आचार्य
 नाप सम्बन्ध तया च्वने मावले वना च्वने धुन, आ जुलसां जि
 व संसर्ग (= सम्बन्ध) चपफुना- त्वाल्हाना छ्वे धुन उकिं जि
 आ आचार्यया थाय् मवनागु खः," धका लिस बिल ।
 भिक्षुपिसं व लँ तथागतया थाय् वना बित्ति या वन । "भन्ते!

पिलोति (—म्वाथ कापः) स्थविरं मखु मखुगु खँ ल्हाना जुल” धका । वं छु धया जुल ? भिक्षुपि ! धका न्यना विज्याय्व, थुगु खँ धया जुल भन्ते ! धका बिन्ति यात । व खँ न्यना तथागतं— “खः भिक्षुपि ! जि पुत्रं संसर्गं (=सम्बन्ध) याय्मा तल्ले आचार्यया थाय् वना च्वन । आ जुलसां वया संसर्गं याय् मागु विषय चब्बुना वने धुंकल । थः थमं हे थःत पना अरहन्त ज्वी धुंकल धका उजुं जुया विज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

हिरीनिसेधो पुरिसो कोचि लोकस्मि विज्जति ।
यो निन्दं अप्पबोधति अस्सो भद्रो कसामिदं ॥

अस्सो यथा भद्रो कसानिबिद्धो,
आतापिनो संबेगिनो मवाय ।
सद्दयाय सीलेन च विरियेन च,
समाधिना धम्मविनिच्छयेन च ।
सम्यन्न विज्जाचरण पत्तिस्सता,
पहस्सथ बुक्खमिदं अनप्पक ‘न्ति ॥

अर्थ— लज्या ज्वीगु ज्या तोतुपि मनूत, थ्व लोके भतिचा जक दु, भिपि सलतय्सं कोडा फय् मालिगु ज्या तोति थे, गुलि गुलि सिनं जक निन्दा ज्वीगु ज्या तोतई ।

कोडायागु चोत फय् मफुह्य भिह्य सलं थें तुं छिपि नं

प्रयत्नशील, संवेगी जु । श्रद्धा, शील, वीर्य, समाधि, धर्म-
विनिश्चयं युक्त जुया, विद्यावान, आचरणवान जुया, स्मृति-
साथे तथा, थ्व महानगु दुक्खयात मदय्का छो ।

पदार्थः— अन थःगु उत्पन्न जुया वःगु अकुशल वितर्क
लाज—शर्मं पना तैगुलि याना हिरि निसेध जू वन । “कोषि
लोकास्मि” धैगु अर्थि ज्याह्य मनूत थ्व संसारे दुर्लभ जुया
चवनी । “थो निब्बं” धैगु अप्रमादि जुया श्रमण धर्मस लगे
जुया च्वनेबले थत उत्पन्न जुया वःगु निन्दा—अपहास हटे याना
छ्वया समक्के—बुक्के ज्वीगु यात हे अप्पबोधति धागु खः ।
“कसामिव” धैगु गथे कि भिगु जातयाह्य सल थःगु ह्ये दागु
कोडां हटे याना छ्वै, थःगु ह्ये दाय्के बी मखु, गुह्यस्यां थुगु
प्रकारं निन्दा—अपहासयात सीका अवबोध याना कार्पि मनूत
दुर्लभ जू धैगु अर्थ खः । निगूगु गाथाया संक्षेप अर्थ थथे खः, हे
भिक्षुपि ! गथे भिह्य सल प्रमादजुया कोडां दाल धाय्व
जित नं कोडां दाल खनी धका लिपायागु समयस ध्यान
तया व्वां वनी, अथे हे तुं छिपि नं वीर्यवान उद्योगि
ज्वीगु स्व, थथे ज्वीफत धाय्व लौकिक लोकोत्तर निगुलि
श्रद्धा पूर्वकं प्यंगू पारि शुद्धि शीलं व कायिक चैतसिक
उद्योगं व च्यागू प्रकारगु समापत्ति समाधि व कारणा-
कारण स्यूगु लक्षणं धर्मं विनिश्चय याय्गुलि व सुसमपन्न
जुया च्वंगु विद्याचरण धर्मं व स्मृति बांलाक स्थिर जुया
च्वंगु कारणं याना स्मृति दुह्य जुया थ्व स्वल्प मज्जुगु

[५८]

धम्मपदट्टकथा

सांसारिक दुःखयात तोःता द्धो धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वन ।

पिलोत्तिक स्थविरया कथा
सिधल ।

११. सुख श्रामणेऱया कथा

“उबकं हि नयन्ति” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता—
जेतवन महा विहारे वासयाना च्वना बिज्याबले सुख श्रामणे-
या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

अतीत समयस वाराणसी महाजनया गन्ध कुमार घैह्य
काय् छह्य दया च्वन । जुजुं वया बौह्य परलोक जुया वनेव
वैत सःतके छ्वया बिज्याना, सान्त्वना बिया तःघंगु सत्कार—
सन्मानयाना वैत हे महाजनयागु पदवि प्रदान याना बिज्यात ।
व कुमार अबलेसं निस्ये गन्ध महाजन घैगु नामं प्रख्यात
जुल । अले व महाजनया धुकू थुवा नायोनं धुकूयागु खापा
चाय्का स्वामि थ्व थुलि छिह्य बौयागु धन खः, थ्व थुलि
बाज्या आज्जुपिनिगु खः धका पितहया क्यना बिल । वं उगु
धन सम्पत्ति स्वया धाल— “छु इमिसं थ्व धन—सम्पत्ति जोना
मवंला ?”

“स्वामि ! धन—सम्पत्ति जोना परलोक जुया वन
घैपि (थ्व संसारे) सुं दुगु मखु । थमं यानातयागु कुशला-
कुशल कर्म हे जक जोना सत्व प्राणिपि परलोक जुया वनीगु

खः" धका कनावीव, महाजनं चिन्तना यात- "इपि मूर्खं
 जूगुलियाणा थःगु धन सम्पत्ति तांता वन । जि जुलसां व धन-
 सम्पत्ति व्याक्कं थः नाप्पं तुं जोना हे जक परलोक जुया
 वनेगु" धका मतीतल । थथे जुलसां चिन्तना याना, दान जूसां
 वी, पूजा जूसां याय् धका चिन्तना मयास्य, थ्व धन-सम्पत्ति
 व्याक्कं नया त्वना परिभोग याना हे जक परलोक जुया वने
 माल धका मती ल्वीकल । व महाजनं सच्छिदोल दां फुका
 रत्त जरे यानातःगु मोल्ह्वीगु कोठा दयेके विल । सच्छिदोल
 हे दां खर्च याना रत्त जरेयानातःगु मोल्ह्वीगु पीढा, सच्छि-
 दोल दां विया फेत्वीगु खाता, सच्छि दोल दां तुक्क भोजन
 याय्गु देमा, हानं सच्छि दोल हे धन खर्चयाना भोजन याय्त
 च्वनेगु मण्डप नं दयेके विल । हानं उलि हे दां तुक्क भोजन
 याय्गु देमा दिकेगु खःचा दयेके विल । सच्छि दोल हे दां
 तुक्क थःगु छेया पतांगिरी क्वा छाय्प्यके विल । थःगु
 जल्पानया लागी दोच्छि दां खर्च यात । पुन्ही खुनुया निने
 जुलसां भोजनया लागी सच्छि दोल दां खर्च याय्त वीके
 विल । व अथे भोजन याइ खुनुया दिने सच्छि दोल दां खर्च
 याना नगरयात अलंकार याना (= छाय्पा) नार्थि च्वेके
 विल । "भो नगर वासिपि ! गन्ध महाजनया जुलसां भोजन
 याइगु लीला स्ववा ।" आपालं जनतापि मंचया द्योने मेगु मंच
 चिना अर्थात् खःया द्योने मेगु खःगोया उकी द्योने च्वना
 तामासा स्व वैगु जुया च्वन । व महाजन छगू लाख वंगु
 मोल्ह्वीगु कोठाय्, उलि हे मू वंगु पीढाय् फेतुना ञ्जिगु घः

सुगन्धित लखं मोल्हुया व पतांगिरी च्वंगु क्या चाय्का उगु पर्यंक-आसने फेतुत । अले साहुयात अन तयातःगु भूदिकेगु खःचाय् देमा तया उकी भोजन अने अनेगु सूप व्यञ्जनादि तये हल । व महाजनं प्याखं व्हीपि प्याखंमोतिसं चाहुयेका थथि ज्यागु सम्पत्ति अनुभव याना पुन्ही खुनुया दिने भोजन याइगु जुया च्वन । लिपायागु समयस छन्हु पुन्ही खुनुया दिने गामे च्वंह्य मनु छ्ह्य थःगु छ्ँ यात खर्च का वयेत थःके दुगु छुसि आदि गाडा छगले तया नगरे वना थः पासा छ्ह्यसिगु छ्ँ वासं च्वं वन । उखुनुया दिने गन्ध महाजनया भोजन याइगु लीला स्ववा धका नगरे नाय्खि च्वेके विल । अले व गामायात वया पासां धाल । “हे पासा ! छं गन्ध महाजनया भोजन याइगु लीला स्वे नं ला ?” “अहँ गवलें हे स्वे मनं त्वाय्-पासा ! धका लिसः विल । अथे जूसा स्व वनेगु । थुगु नगरे उकीयागु नाय्खि च्वेकः वया च्वन थौं जीसं महानगु सम्पत्ति अनुभवयागु स्वे दै धका धया, व नगरे च्वंह्य मनूनं जनपद-गामे च्वंह्य मनु वाना अन वन । आपालं जनतापिसं खःया च्वे खः ग्वया च्वे च्वना भोजन याइगु लीला स्वया च्वन । गामे च्वंह्य मनूनं भोजनयागु वास्ना-नं ताया नगरे च्वंह्य त्वाय्-पासायात धाल- “हे पासा ! जित व देमाय् च्वंगु भोजन छ्ह्ये जक जूसां नयेगु प्रवलगु इच्छा जुया वल ।”

“हे पासा ! उकीयागु छं आशा काय्मते प्राप्त याना काय् फै मखु ।”

“हे पासा ! व जाप्ये प्राप्त मजुल धासा जि म्वाइ मखुत, ” धका धाय्व पासाह्यस्यां वैत समके बुछेयाना पना- तये मफया परिसदपिनि सिथे च्वना— “छित्तः नमस्कारयाना च्वना स्वामि !” धका स्वको तक्क विशब्द विशब्दं हाल । व छु धका हागु धका न्यनेव, “हाला ह्याह्य जि हे खः मालिक !” धका धाल । अथे छ्याय् हालागु ले ? धकां न्यनेव थ्व छह्य गामे च्वंहा जिमि पासा खः । थ्वयात छिगु देमाय् च्वंगु जाप्ये छप्ये नयेगु तःधंगु तृष्णा उत्पन्न जुया वल, थ्वयात छिगु जाप्ये छप्ये बीका बिया दिसँ । थ्व प्राप्तयाना काय् फँ मखु । का पासा ! छं धागु तालला ? जि ताल अथे जूसां तभि व जाप्ये प्राप्त जूसा हे जक जि म्वाना च्वनी । मंत धासा जिगु मरण हे थन जुयावनी धका धया व मनू हाकनं हाल ।

“थ्व मनू जुलसां मालिक ! जाप्ये प्राप्त मजुल धासा सिनावनी । थ्वयात जीवन दान बिया दिसँ” धका निवेदन यात ।

“हे पुरुष ! थ्व जाप्ये छप्येया सच्छि दां नं त्वीफु, निंसः नं त्वीफु । सुनां सुनां फोनी वैत वैत बिया च्वन धासा जि छु नयेगु ले ?

“मालिक ! थ्व मनू व जाप्ये मन्त धाय्व सिनावनी । थ्वयागु जीवन छगू रक्षायाना बिया दिसँ ।” धका फोन ।

बी फँ मखु, यदि जाप्ये प्राप्त मजुया म्वाई हे मखुगु

जूसा, स्वदं तक्क जिगु छेँ च्योज्यायाना च्वने. फत धासा जि
 वैत जि नयेगु जा छदेमा बीके बी । व खँ न्यना अथे हे याय्
 जि स्वामि ! धका पासाहासित धया, काय् कलापिं तो:ता
 जा छ देमाया लागी स्वदं तक्क च्यो च्वने धका महाजनया छेँ
 द्वाहाँ वन । व मनू अन च्यो च्वना व्याक्कज्या वांलाक कुतः-
 याना याना च्वन । छेँ ज्वीमा जङ्गले ज्वीमा, न्हिने ज्वीमा
 चान्हे ज्वीमा सकल याना बीमागु ज्या याना च्वंगु हे जक खने
 दया च्वनी । 'जा च्यो' धका धाय् साथं सकल नगरस मस्यू
 धैपिं सुं हे मदयेक प्रसिद्ध जुल । अले वैगु दिन सम्पूर्ण ज्वीव
 सुवा नायानं धाल- "जा च्यो यागु दिन सम्पूर्ण ज्वी धुं कल ।
 वं धाथेनं हे सुनानं मयागु थाकु थाकुगु ज्या याना च्वन । स्वदं
 तक्क च्यो ज्या याना च्वंहास्या थ्व छगू ज्या हे जक जूसां
 स्यंकूगु मडु । अले वैत महाजनं थःत बेले व कूलाया लागी
 निदो दां, वया जल्पानया लागी दोछि जम्मा स्वदो दां बीका
 धाल- "थौं जितः याय्मागु सेवा सत्कार व्याक्क वैत हे
 यानाब्यु । जि यःह्य जहान चिन्तामणि छह्य तो:ता मेपिं
 सेवकत नं थौं वया हे छचाखेरं च्वना सेवा सत्कार याना च्वँ ।
 धका धया सकल सम्पत्ति लः ल्हाना बिल । वं महाजनं मो
 ल्हुईगु लखं वैगु हे कोठाय् व हे पीढाय् फेतुना मोल्हुया महा-
 जनं फीगु लनं फिना वैगु हे अन थगुआसने फेतुत । महाजनं
 नगरे नार्याखि च्वेके बिल- "जा च्योनं गन्ध महाजनया छेँ
 स्वदं तक्क च्यो च्वना जा छदेमा लाभयाना काल । वैगु
 भोजन याइगु लीला-सम्पत्ति स्ववा ।" धका नार्याखि च्वेके

विल । आपालं जनतापिं वया, खःया द्योने खः ग्वया उकी गया तामासा स्वया च्वं वल । स्व स्वगु थासे हृदय कम्पन ज्वीगु आकार जुया च्वन । प्याखं मोतिसं चाहुला च्वन । वया न्ह्येने देमाय् जा ताना तये हल । अले वया ल्हामिने त्योगु समय थ्यंकः ववले, गन्धमादनपर्वते छद्द प्रत्येक बुद्ध न्हेनु तक्क निरोध समाधी च्वना, न्हेनु दुखुनु समाधि दना विज्याना थौं गन भिक्षा वंसा ठीक ज्वी धका विचायाना स्वया विज्या-वले जा च्योयात खंका विज्यात । अले वसपोलया थथे मती वन “थ्वैत स्वदं तक्क च्यो च्वना जा छदेमा लाभ जुल, थ्व-याके श्रद्धा दुला मदुला धका विचायाना स्वया विज्याना, श्रद्धा दु धैगु सीका विज्याना, श्रद्धा दमानं जितः संग्रह याय् फैह्ण खःला ?” अले वं जितः संग्रह नं याय् फैह्ण खः, जितः संग्रह यागु कारणं याना महानगु सम्पत्ति वैत लाभ ज्वी धैगु कारण सीका विज्याना चीवरं पुना भिक्षा पात्र जोना आकासे थाहाँ विज्याना परिसदपिनि विच्चे थ्यंकः विज्याना, वया न्ह्योने थः भिक्षा काय्त दना च्वंहा क्यना विज्यात । व जा च्योनं प्रत्येक बुद्ध खना चिन्तनायात— “जि न्हापा छुं दान याना मवैगुलिं याना जा छदेमाया लागी स्वदं तक्क मेपिनि छुं च्यो च्वना वया, आ जितः थ्व जां याना इद्धं चच्छिं न्हिच्छिं जक रक्षा याई, यदि जि थ्व जा आर्ययात दान वी दत्त धासा जितः अनेक कल्प कोटि सहश्र तक्क रक्षायाना तै । थ्व जा आर्ययात हे दान वी धका स्वदं तक्क च्यो ज्यायाना लाभजूगु जाया देमां जा छप्ये हे नं ह्युत्वी मतस्य तृष्णायात त्याका, थः थमं

हे देमा ल्हाना यंका प्रत्येक बुद्धया लिक्क वना, देमा मेहा मनु
 छहसिगु ल्हाते जोका, भोस्सुना वन्दनायाना, देमा देपागु
 ल्हातं जोना जवगु ल्हातं भोजन वसपोलया भिक्षा पात्रे
 पोंकल । प्रत्येक बुद्धं जा वच्छि बाकि दनि बले भिक्षा पात्रे
 ल्हातं त्वप्पुया विज्यात । अले वं प्रत्येक बुद्धयात विन्तियात—
 “भन्ते ! ध्व छहसिगु भाग भोजन निगू भाग याय् फं मखु,
 जितः थुगु लोकयागु संग्रहयाना विज्याय् मते, परलोकयागु
 संग्रह हे जक जितः याना विज्यां हुं बाकि मज्जीक फुक्कं हे
 दान वी । थये छुं हे बाकि मज्जीक व्यूगु दानयात ‘निरवशेष
 बान’ धका धाई । व दान महत्फल महानिसंस दुगु ज्वनी ।
 वं अथेयाना देमाय् च्चक्को व्याक्कं दान विया हाकनं वन्दना-
 याना विन्तियात— “भन्ते ! ध्व जा छदेमाया कारणयाना
 स्वदं तक्क जि मेपिनि छेँ च्यो ज्यायाना दुःख कष्ट सिया,
 आ जि थुगु पुण्ययाना जन्म जुजु थाय् सुख हे जक ज्वीमा,
 छलपोलं धमं खंका कया विज्याथे तुं जि नं खंका काय्
 फयेमा । प्रत्येक बुद्धं अथे हे ज्वीमा चिन्तामणि मानिकय थे
 छंगु इच्छा व्याक्कं सम्पूर्णं ज्वीमा, पुन्ही खुन्हुया चन्द्रमा थे
 चाक्कलाना सम्पूर्णं ज्वीमा धका अनुमोदनायाना आशीर्वाद
 विया विज्यास्यः—

इच्छितं पत्थितं तुय्हं खिप्पमेव समिज्जतु ।

सम्भे पूरेन्तुचित्तं संङ्कप्पो चन्दोपणरसो यथा ॥

इच्छितं पत्थितं तुय्हं, सम्भमेव समिज्जतु ।

सम्भे पूरेन्तुचित्तं संङ्कप्पा मणि जोतिरसो यथा ‘त्ति ॥

अर्थ— छं इच्छायागु प्रार्थनायागु याकनं हे सकल ज्वीमा, पुन्ही खुन्हुया चन्द्रमा चाक्कलाना सम्पूर्णं ज्वीये तुं छंगु सकल संकल्प सम्पूर्णं ज्वी फयेमा ।

छं इच्छायागु प्रार्थनायागु सकतां हे सिद्ध ज्वीमा, चिन्ता मणिरत्न थेंतुं छंगु चित्तयागु संकल्प व्याक्कं सम्पूर्णं ज्वीमा । धका आशीर्वाद बिया बिज्याना, थुपि जनतापिसं जि गन्धमादन पर्वते मथ्यंतल्ले आकासं वना च्वंगु, दना स्वया च्वने फय्मा । धका अधिस्थानयाना बिज्याना गन्धमादन पर्वत पाखे स्वया आकाशमार्गं बोया बिज्यात । आपालं जनतापिसं उगु दृश्ययात बांलाक स्वया च्वन । वसपोल अन थ्यंकः बिज्याना व कया यंकुगु भिक्षा भोजन न्यासःह्य प्रत्येक बुद्धपित इना बिया बिज्यात । सकल प्रत्येक बुद्धपिसं थः यत्तले फुरंक भोजन भपा बिज्यात । उलिचा जकगु भिक्षा भोजन उलिमच्छि वसपोलपित गय् जुया गांना वन धका चिन्तना याना च्वने योग्य मजू । चिन्तना याय् बह मजूगु 'अचिन्तेथ्य' वस्तूत प्यंगू दु धका धया तःगु दु । उपि मध्ये थ्व जुलसां छगू प्रत्येक बुद्धपिनिगु विषय खः । आपालं जनतापिसं प्रत्येक बुद्धपित व भिक्षा भोजन इना बिया बिज्याना च्वंगु खना द्वलंदोगू साधु कार बिया च्वन । सच्छिको मलः जूगु सः प्याहां वःगुथे शब्द प्याहां वल । व सः ताया गन्धसेन महाजनं चिन्तनायात— "जा च्यो नं वैत जि बियागु सम्पत्ति धारण याना काय् मफुत ज्वी उकिं थ्व महाजनपिसं ह्येस्याना पुचः मुना विशब्द विशब्दं हाला निन्दा परिहासयाना च्वंगु

ज्वी धका मती तया च्वन । महाजनं उगु समाचार सीक्केया
 लागी वयाहे सेवक मनूत छ्वया हल । इपि ल्याहर्हा कया
 सम्पत्ति दुपि मालिक महाजन धैपि थथे ज्वीमाका धका ध्याधां
 उगु समाचार महाजनयात्त क वन । महाजनं उगु समाचार
 न्यने मात्रं हे न्यागू प्रकारयागु प्रीतिं थ्यूमु शरीर जुया, व जा
 च्योनं धाथेनं हे याय् थाकुगु ज्या यात्त, जि जुलसां थुलिमछि
 समयतक्क थर्थि ज्यागु धन सम्पत्ति दयेका च्वना स्वीतं छुं
 छगू वस्तु दान बिया पुंण्य कमाय्याना वये मफुत । धका
 मती ल्वीका व जा च्योयात सःतके छ्वया, “छं थथे यानागु
 धाथेनं खः ला ?” धका न्यना स्वया “धाथे नं खः मालिक !”
 धका लिसः बीव- “अहो आश्चर्य थ्व दोछि दां छं कया छंनु
 दानयागु पुंण्य भाग जितनं भचा तोःता ब्यु,” धका याचना-
 यात्त । वं अर्थे हे तोःता बिल । अले महाजन व खना प्रसन्न
 जुया थःगु सम्पत्ति ब्याक्कं बच्छि थला वयात्त तोःता बिल ।
 सम्पत्ति धैगु प्यता प्रकारयागु दु । १. वस्तु सम्पत्ति, २. प्रत्यक्
 सम्पत्ति, ३. चेतना सम्पत्ति व ४. अतिरेक गुण दैगु सम्पत्ति
 खः । अन निरोध समापत्ति दना विज्याह्य अरहन्त ढ ज्वीमा
 अनागामि हे थ ज्वीमा दक्षिणा दान बी योग्य जुया च्वंहासित
 वस्तु संपदा (= सम्पत्ति) धका धावनी, प्रत्यय (= धन
 सम्पत्ति) धर्मं समान रूपं उत्पन्न जुया वैगुयात्त प्रत्यय
 सम्पत्ति-संपदा धावनी, दान बी न्ह्यो, दान बिया च्वनेबले,
 दान बी धुंका लिपा थ्व स्वंगू समयस दान चेतनां खे-प्रसन्न
 जुया च्वंगु सोमनस्य सहगत ज्ञानं संयुक्त जुया च्वनेगु भावयात्त

चेतन सम्पदा (- सम्पत्ति) धका धाड, दान दक्षिणा बी योग्यह्य पुद्गलया समापत्ति—समाधि दना वगु भावयात गुणातिरेक सम्पदा (- अत्यन्त गुण दुगु सम्पत्ति) धका धावनी । वयानं अप्पो क्षीणाश्रव प्रत्येक बुद्ध दक्षिनेय्य सम्पदा खः, च्यो ज्यायाना दुगु प्रत्यय धार्मिक रूपं उत्पन्न जूगु धर्म सम्पदा खः, स्वंगू समयस परिशुद्ध जुया च्वंगु चेतना जुलसां चेतनां सम्पदा खः, समाधि—समापत्ति दना बिज्याह्य प्रत्येक बुद्ध गुणातिरेक सम्पदा खः वंगु प्यंगू सम्पदा (=सम्पत्ति) व्याक्कं उत्पन्न जुया वल । थुमिगु आनुभावयाना थुगु हे आत्म भावे दृष्टान्त हे महानगु धन सम्पत्ति प्राप्त जुया वल । उर्कि हे वैत महाजनयाके च्वंगु बच्छि सम्पत्ति लाभ जुल । लिपा यागु समयस जुजुं नं वयागु दान न्यना वैत सःतके छ्वया दोछिसाइ दां बिया पुंष्य भाग कया प्रसन्न जुया बिज्यात । जुजुं वयात महानगु भवभोग सम्पत्ति प्रदानयाना महाजन पदबि समेतं बिया बिज्यात । अले वंगु नां लोके 'जाच्चो महाजन' धका प्रख्यात जू वन ।

व गन्ध महाजन नाप त्वाय्—पासा जुया नाप नापं नया, त्वना, घना, आयू दतल्ले म्त्राना च्चनाना अतं मृत्यु जुया वना देवलोके जन्म का वना, छगू बुद्धोत्पाद समयतक्क दिव्य सम्पत्ति अनुभवयाना, थुगु बुद्धोत्पाद समयस श्रावस्ती नगरे सारीपुत्र स्थविरया उपस्थायक कुलस वया जन्म जूवल । अले व मचाया मां ज्वीह्यस्या प्वाथय् दयावया निनु प्यन्हु दया

वयेव, "अहो ! जि जुलसां न्यासःह्य भिक्षुपि नाप सारीपुत्र स्थविरयात न्हेता सवा दुगु भोजन दान बिया, थःनं काषाय वस्त्रं पुना लुया कटोरा ज्वना भन्तेपिनि आसनया लिक्वे च्वना वसपोलपिनि भपा बिज्याय् सिघेका ल्यंगु चिप भोजन नये दःसा गुलि खासा ज्वी" घंगु दोहल (- गर्भवती मिसातय् मने उत्पन्न जुया वैगु प्रबल इच्छा) उत्पन्न जुया वल । भात ह्यस्यां व मिसाया दोहल (- इच्छा) अथे हे सम्पूर्ण याना बिल । व मिसां मेमेगु मंगलयागु दिन खुनु नं अर्थिज्यागु हे दान बिया, पुत्र जन्मे याना व मचायात नां छुई खुनु जि काय् यात भन्तेनं शिक्षा पद बिया बिज्यां हूँ घका सारीपुत्र स्थविर-याके बित्तियात । स्थविरं थ्व मचायागु नां छु ? घका न्यना बिज्यात ।

"भन्ते ! जि काय् प्वाथे दया वस्ये निस्ये थुगु छे सुयातं हे छुं दुःख घंगु मदया वन, उकि थ्व मचायागु नं सुख कुमार घंगु नां छवीत्यना" घका बित्ति याय्व स्थविरं व हे नां कया शिक्षापद बिया बिज्यात । उगु अवस्थाय् हे व मचाया मांह्यस्यां जि काय्यागु इच्छा छुं छुं हे खण्डितयाना बी मखु घंगु मतीतल । मांह्यस्यां व मचाया न्हाय्पं प्वा खनेगु इत्यादि मंगल खुनुया दिने नं अथे हे दान-धर्मयाना बिल । सुखकुमार न्हेदें दयावयेव- "योमा ! जि स्थविरया थाय् प्रव्रजित जू वनेगु इच्छा जुया वल," घका घाल । मांह्यस्यां- "ज्यु असल जुल पुता ! जि छंगु इच्छायात स्यंके मखु ।" घका स्थविर

यात निमन्त्रणायाणा- “भन्ते ! जि कायं प्रव्रजित ज्वीगु इच्छायात । ध्वयात जि संजाकाती विहारे हयावी ।” धका विन्तियाणा स्थविरयात लित छवया, थःथितिपि सकलं मुंका जि काय्घात नृहस्यबले याय् माक्को कर्तव्य थीं हे बूर्णयाणा ज्वी ।” धका धया थः पुत्रयात छायाप्य छीपेयाणा तःधंगु ऐस्सकं सहित सिन्दूर जात्रायाणा दे चाहीका विहारे बीनायका स्थविरया ल्हाते लः ल्हाना बिल । स्थविरं वयात- “पुता ! अन्नज्या जुषा ज्वने धंगु अःगु मजू । छ थकी मुले जुया ज्वने कैत्ता ?” धका धविज्याय्थ “भन्ते ! जि छलपीलयामु ब्रववाद उपदेशे च्चते धका लिसः बिल । स्थविरं व मचायात कर्मस्थान विया प्रव्रजित्तयाना विज्यात । वया मां बीपिसं वं प्रव्रज्या स्स्कार थायां विहारे हुने हे छगू हप्तातक्क बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित नेता सवा दुगु भोजन दान विया संजाकाती थःगु छे ल्याहाँ वने । च्यान्हु दुखुनु सारीपुत्र स्थविर भिक्षुसंघर्षि शहरे द्दहाँ वनेव विहारे याय्मागु ज्या व्याक्कं याय् सिधेका श्रामणेरे यात पात्र चीवर जोका शहरे भिक्षाया लागी द्दहाँ विज्यात । श्रामणेरे लैया विच्चे कुह्या दाजुपि आदि खना पण्डित श्रामणेरे थें तुं प्रश्नयात । स्थविरं नं अथे हे लिसः विया विज्यात । श्रामणेरे उगु उगु कारण न्यना- “भन्ते ! यदि छलपीलं थःगु चीवर कया विज्यात धासा जि ल्याहाँ वने ।” धका धाय्व, स्थविरं वंगु इच्छायात मस्यंकुस्य- “अथे जूसा हति आंम पात्र चीवर ।” धका धया वंके च्वंगु थःगु पात्र चीवर कया विज्याय्थ श्रामणेरे स्थविरयात वन्दनायाणा विहारे ल्याहाँ वने

त्यंबले- "भन्ते ! जित आहार-भोजन हया विज्यायबले न्हेता सवा दुगु भोजन हया विज्यां हुं ।" धका धाल । "व धनं प्राप्त ज्वीले ?" धका स्थविरं न्यना विज्यायव । धःगु पुण्यं प्राप्त नजूसं जिगु पुण्यं नवपव प्राप्त ज्वी भस्ती ! धका लिसः बिल । बले वंत स्थविरं विहारि धःगु कीळयानु सात्त विद्या शिक्षाया लानी शहरे द्वाहां विज्यात । श्रावणेर विहारे धका स्थविरया कोळ चाय्का द्वाहां कत्त खान्ना तिमा धःगु शखिरे ज्ञान वयत छववा जर्वात अनित्य भाव सुखका छेतुका च्वन । धःगु गुणवानु सैज-प्रतापं देवराज इन्द्रयागु वासन वचनना वल । इन्द्रं ध्व छुःबगु सः ? वक्त दिव्य चत्तु स्वच्छलि श्रावणेरकात खना सुख श्रावणेर यः उपाध्याययात पाय चौचर विद्या श्रमण चर्च चाय् धका विहारि त्यहाँ वल, जि इन्द्र वने कीन्य जू कत्ता वचन्तनायाना चतुर्भारराज देवतापित सःतके छववा "हुं जि सुत्र देवतापि ! उद्याने ध्वंपि मभिगु सः वीर्यि कंगःत विसिकः छवयाव्यु ।" धका अहं याना छक्त । इमिसं अथे हे वाना छचाखेरं सुरक्षायाना च्वं च्वं वन । चन्द्र सूर्षपित यःशगु विमान सैके यन्नाति धका हुकम बिल । इमिसं नं अथे हे थात । यःनं बना ध्यान च्वनी थाय् सुरक्षायाका च्वं वन । विहार छगुलि शान्त व एकान्त जुल । श्रावणेरं एकाग्रगु चित्तं विदर्शना वृद्धियान्तं स्वंगू मार्गं फलस ध्वंकः वन । स्थविरं श्रावणेरं न्हेता सवा दुगु भोजन हयाव्यु धका धया हल, सुधागु छे वन धासा प्राप्त ज्वीधे ? धका विचायाना स्वया विज्या-ना छह्य विश्वासीह्य उपस्थायक कुल खना धन विज्यात ।

उपासकं “भन्ते ! छलपोल थौं थन बिज्यागु अत्यन्त उत्तम जुल धका इमिसं प्रसन्नगु मनं भिक्षा पात्र कथा फेतुका यागु मरिचरि दान बिया, दिवा भोजन मत्योतले धर्म श्रवण याय्गु याचना यागुलिं इमित सारगर्भंगु धार्मिक खँ कना बिज्यात । समय बिचायाना स्वया धर्मदेशना सिधेका बिज्यात । अले वसपोलयात न्हेता सवा दुगु भोजन दानयात । व जोना बिज्याय् त्यंह्य स्थविरयात भन्ते ! थ्व भोजन थन हे च्वना भपा बिज्यां हूँ मेगु नं दान याय्तिनि धका धया स्थविरयात भोजन याका हाकनं मेगुनं पात्र जाय्क तथा बिल । स्थविरं व भोजन कया श्रामणेरया नयेपित्यात ज्वी धका याकनं याकनं विहार पाखे बिज्यात । उखुनुया दिने शास्ता सुथ न्हाप्पां हे कोठां प्याहाँ बिज्याना गन्धकुटी फेतुना बिज्याना, मती ल्वीका बिज्यात— “थौं सुख श्रामणेर उपाध्याययात पात्र चीवर बिया श्रमण धर्म याय् धका त्याहाँ बल, वैगु ज्या सफल ज्वी घुं कल ला थे ? वं स्वंगु मार्गं फल साक्षात्कार याना काय् घुंकूगु खंका बिज्याना, हानं मेगु नं बिचायाना स्वया बिज्याना वं थ्व अरहत्व सफलयाना काये फँ, सारीपुत्र जुलसां जिह्य श्रामणेरं नयेपित्याकल ज्वी धका भोजन जोना याकनं वया च्वन । यदि थ्वं अरहत्व सफलयाना काय् न्हो हे भोजन यंकाबिल धासा थ्वयात बाधा जूवनी, जि वना कोठया लुखाय् आरक्षायाना च्वने माल धका चिन्तनायाना बिज्याना गन्धकुटि प्याहाँ बिज्याना श्रामणेरया कोठया लुखाय् च्वना रक्षायाना च्वना बिज्यात । स्थविरं भोजन ह्या बिज्यात ।

अले शास्तानं वैके च्चे धयावै थें प्यंगू प्रञ्जया लिसः बी धुंका
 श्रामणेर अरहन्त जुया वन । शास्तानं स्थविरयात् सता
 बिज्याना हुँ सारीपुत्र वना श्रामणेरयात् भोजन ब्यू हुँ धका
 धया बिज्यात् । स्थविर वना खापाय् त्वात्वायात् । श्रामणेर
 कोठां प्याहाँ वया उपाध्याययात् याय् मागु सेवा सत्कार
 याना- “भोजन याना बिज्यां हुँ ।” धका बित्तियाय्व
 स्थविरया भोजन याय् म्वागु भावसीका न्हेदँ दुह्य श्रामणेरं
 उगु क्षणे तुरन्त हे अरहन्त जूह्यस्यां निर्वाण ज्वीगु थाय् प्रत्य-
 वेक्षणायाना भोजन याय् धुंका पात्र सिल । उगु समयस
 चतुर्महाराज देवतापिसं थःगु आरक्षायाना च्वनेगु ज्या तोःता
 वन । चन्द्रमा व सूर्यपिसं थःथगु विमान रोकेयाना तःगु तोःता
 छ्वत । इन्द्रं नं थमं रक्षायाना च्वंगु थासं तोःता वन । सूर्य
 बान्हि फप्पुला वने धुंकल । भिक्षुपिसं “संकाकाथे च्वना वये
 धुंकल श्रामणेरं धासा आ नकतिनि हे भोजन याय् सिधेकल ।
 छाय् थौं सुथ ताहाकः जुया च्वंगु, संका ई चीहाक जूगु थें ?”
 धका धया जुल । शास्ता धर्म सभास बिज्याना- “हे भिक्षुपि!
 छिमि आ थुगु अवस्थाय् छु खँ जुया च्वंगु खः ?” धका न्यना
 बिज्याय्व- “भन्ते ! थौं सुथ ताहाक जुया वान्हि लिपा
 संका ई चिकिचा हाकः जुल । श्रामणेरं नं नकतिनि भोजन
 सिधेकल, सूर्य जुलसां दथ्वी लोप जूथे जुयावन ।” धका
 बित्तियाय्व, “हे भिक्षुपि ! थथे हे ज्वी यो पुण्यवानपि
 व्यक्तीपि श्रमण धर्मयाना च्वंबले थौं जुलसां चतुर्महाराज
 देवतापि प्यह्य प्यकुने च्वना सुरक्षायाना च्वंबल । चन्द्र व

सूर्यं निहसिनं थःथःगु विमान रोकेयाना तल । शक्र देवराज
इन्द्र वया श्रामणेर फेत्वीथाय् वया सुरक्षायाना च्चबल ।
जि हे नाप्पं थन लुखाखल्वी च्चना आरक्षायाना च्च वया ।
थीं सुख श्रामणेर लः ज्यामितिसं लःबंका च्चंगु, सिंकाःमि-
तिसं सिं छाणा च्चंगु, तीर दयेकीपिसं तीर तप्यंका च्चंगु,
कःमितय्सं घःचा आदि दयेका च्चंगु खना थःत दमनयाना,
अरहन्त भावस थ्यंकः वने धुं कल ।” धका धैविज्याना
धुगु ववे च्चंगु गाथा आशा जुया विज्यातः—

उत्तकं हि नयन्ति नेत्तिका उसुकारी नमयन्ति तेजनं ।

दाहं नमयन्ति तच्छका मत्तानं वमयन्ति सुम्बता ति ॥

अर्थ— धः ह्यु ईप्पिसं थःत साथाय् लःयंकी, वणा-
तीर दयेकीहस्यां थत माथे तप्यंका वणा दयेकि, सिंकाःमि
थःत माथे छाणा सिं चातुईका यंकी वथे तु धम्राखं
न्यनीहा सुवच व्यक्ति थःत थमं दमनयाना यंकी ।

पदार्थः— अन “सुम्बता” धैगु बांलाक धैगु खं
न्यंप्पि, सुख पूर्वकं याउक हे अववाद उपदेश बी योग्यप्पि,
अनुशासन याय् योग्यप्पि धैगु अर्थ खः । मेगु व्याक्कं च्चे
धया वये धुं थे हे खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रीतापत्ति

फल आदिस थ्यंकः वन ।

सुख भ्रामणेरया कथा
सिधल

दण्डवर्ग वणर्ना क्वचाल ।

भ्रिगूगु वर्ग क्वचाल ।

Dhamma.Digital

११. जरा वर्ग

१. विशाखाया त्वाय् पासापिनि

कथा

“कोनु हासो किमानब्बो” धँगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना विज्याना च्वना विज्याबले विशाखा महाउपासिकाया त्वाय् पासापिनिया कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरे जुलसां न्यासःह्य कुलपुत्रपिसं थःथःस्त्रि जहानपि थुपि जुलसां थुगु प्रकारं अप्रभादि जुया वास याईपि मिसात जुया वै धका विशाखा महाउपासिकायात लःल्हाना तोःता बिल । इपि मिसात उच्चाने अथवा विहारे वनीबले महाउपासिकाया नाप नाप्पं हे वनीगु जुया च्वन । इपि मिसात छगू समयस छगू हप्ता अयेला त्वनेगु नखः ज्वी धका मनूतय्सं हो हल्ला याय्व, थःथःपिनि भातपित थ्वं अयेला

थुया त्वंकेत थःथःपिनिगु छेँ वन । इपिं न्हेनु तक्क थःथःगु छेँ
 थ्वेँ अयेलाथागु उत्सव माने याना च्यान्हु दुखुनु थःथःगु ज्याय्
 वनेगु नाय्खि च्वेकेव थःथःगु ज्यास लगे जू वन । इपिं मिसात
 नं थः भातपिनि न्होने अय्ला त्वने मखना ल्यं दुगु अयेला
 भातपिसं मखंक त्वने धका शिशीतया सुचुका विशाखाया थाय्
 वंबले नाप्पं जोनावन । छन्हु इमिसं महाउपासिकायात् धाल-
 “मालिक ! जिपिं उद्याने छको चाहू वनेगु इच्छा जुया
 च्वन ।”

“मैचापि ! अथे जूसा याय्मागु ज्या ब्याक्कं सिधेका
 जक प्याहाँ हूँ ।” इपिं सकलें नाप्पं उद्याने वना सुनानं मखंक
 अय्ला पिकया त्वना थ्वेँ काय्का जुल । महाउपासिकां
 थुमिसं अयोग्यगु ज्यायाना जुल । आ जित तीर्थंकरतयेसं
 श्रमण गौतमया श्राविकातयेसं अय्ला त्वना थ्वेँ काय्का जुल
 धका अपहास-निन्दा चर्चा याईगु जुल धका चिन्तनायाना इपिं
 मिसातयेत धाल- “मैचापि ! छिमिसं अयोग्यगु ज्यायाना वल
 जिगु नं अयश उत्पन्नयात, छिमि भातपिनं तंचाई आ छु याय्गु
 का ।” धका न्यनेव- “मालिक ! आ जिमिसं थःथःगु छेँ वना
 उसाय् मदुगु पह पिकया च्वने ।” धका धाल । विशाखां-
 “अथे जूसा छिमिगु ज्यां छिमित ज्वीगु विपाक छिमिसं हे
 फय् माली ।” धका धया इमित थःथःगु छेँ वनेत तोःता
 छ्वत । इपिं छेँ वना उसाय् मदुगु पह पिकया लासाय् ग्वारा-
 तुला च्वं वन । अले इमि भातपिसं थुगु नां याह्य थुगु नां याह्य

मिसा गनवन धका न्यनेव उसाय् मदयेका च्वन धका धागु न्यना, अवश्यनं धुमिसं ल्यंगु अय्ला त्वन ज्वी धका समळ्ळे जुया इमित भातपिसं सितुपातु वंक दाया सासनायात । इपि मिसातस्ये मेगुनं उत्सव खुन्हुया दिने अथे हे अयेला त्वनेगु इच्छायाना विशाखा महाउपासिकाया थाय् वना- “मालिकनी ! जिमित उद्याने छको बोना यंका दिसँ ।” धका धावन । न्हापानं छको छिमिसंयाना जितः अयस फेले ज्वीका च्वने माल । “छिपि जक हुँ जि छिमित उद्याने यंकाबी फेमखु ।” धका विशाखां प्रतिक्षेप याय्व इमिसं थवंथः “आ जिमिसं अथे याय् मखुत ।” धका सल्लाहायाना, हाकनं विशाखा नापलाना धावन- “मालिकनी ! बुद्धया थाय् वना पूजाया वनेगु इच्छा जुया वल जिमित विहारे छको यंका बिया दिसँ ।” विशाखा महाउपासिकां आम ज्याला बांलागु सः धका चिन्तनायाना- “अथे जूसा ठीक-थाकयाना तैय्यार जू हुँ ।” धका धाल । इमिसं धकीचाय् सुगन्धि स्वांमा इत्यादि जोके बिया, अयेलाखं जागु शिशि दुगु ल्हाह्मिचा ल्हाते यक्खाया द्वंगां न्यया उकिं त्वप्पुया विशाखाया थाय् वना, व नाप्पंतुं विहारे द्वाहाँ वना मेपिसं मखं थाय् छखे कुंचाय् वना ल्हाह्मिचाय् च्वंगु अयेला त्वना शिशि अनंतुं तोःता धर्मसभास शास्ताया न्होने वना फेत्तु वन । विशाखां तथागतयात- “भन्ते ! थुमित धर्म उपदेशयाना बिज्यां हुँ ।” धका विन्तियात । इपि मिसात अयेलाखं ध्वं कागु वेगंयाना ह्य थर थर खाका म्येहाला प्याखं ह्वी माल धका मने वयेकल ।

अले इमि शरीरयाहा छह्य मार देवतां इमिगु शरीरे दुबिना श्रमण गौतमया न्होने उपद्रवयाना क्यनावी धका चिन्तनायात । अले इपि मिसात मध्ये गुह्यं गुह्यं तथागतया न्होने लापा थाना न्हिलेगु थालेयात । गुह्यं गुह्यं दना प्याखं हुया क्यन । तथागतं थ्व छु धैंगु विकार जुया वःगु खः धका विचायाना स्वया विज्याना, उगु कारण सीका विज्याना, आ जि थ्व मार कायिक देवतापिनि अवतारतयेत थये याका तये मखुत । जि थुलिमच्छि समयतक्क पारमिता धर्मं पुरेयाना वयागु मार कायिक देवतातयेत अवसर वीयालागी मखु ।” धका मती ल्वीका विज्याना इमित संवेग उत्पन्न याय्या लागी मिखा फुसिया चिमिसँ प्वालं हाकुगु रस्मि तोःता छ्वया विज्यात । तुरुन्त हे अन महान भयानकगु अन्धकारं त्वपू वल । व मिसात त्राश चाया ग्याना भयभीत जुया वल । सीगु भयं त्राहि त्राहि जुया वःगुलि याना इमिगु प्वाथे च्वंगु अयेला व्याक्कं पचे जुया वन । तथागत थः फेतुना च्वना विज्यागु धर्मासनं अन्तरधान जुया विज्याना, सुमेरू पर्वतया च्वकाय् च्वना विज्याना, थःगु न्हातिकाय् च्वंगु ऊर्णलोम चिमिसँ रस्मि तोःता छ्वया विज्यात । उगु क्षणस अन दोछिह्य चन्द्र-मा लुया वःगु थे च्वंक सिचुगु प्रकाश फैले जुया वल । अले तथागतं इपि मिसातयेत संबोधनयाना आज्ञा जुया विज्यात— “छिपि उपासिका मयेजुपि ! जिगु न्होने च्वं वयेत अप्रमादि जुया वये म्वाला ? छिमिगु प्रमादंयाना हे मार कायिक देवतातयेत विकार याय्गु मौका पावे जूगु खः । छिमिसं थन

न्हिला ख्यायाय् मज्जूगु थासे वया हँसि थठ्ठायाना ख्याया वल ।
अयोग्यगु ज्यायात । “आ छिमिसं रागादि मिज्वालायात
स्याना शान्तयाना छ्वेगु उत्साहयाना यंकेमाल ।” धका
धैविज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

कोनु हासो किमानन्वो निच्चं पज्जलिते सति ।

अन्धकारेण अोनद्धा पदीपं न गवेसथा 'ति ॥

अर्थ— (ध्व संसारे) न्ह्यावलेसं (राग, द्वेष, मोह)
रूपी मि च्याना च्वनीगु थासे, छु न्हिला च्वनेगु ? छु आनन्द
ताया च्वनेगु ? छिमिसं अन्धकारं त्वप्पुया च्वंगु खंक खंक,
प्रदीप ज्योति माला स्वेगु कुतः मया ।

पदार्थः— अन “आनन्द” धैगु संतोष ज्वीगु, थथे
धैतःगु दु कि थुगु संसारे वासयाना च्वनेवले राग आदि
फिछ्छगु प्रकारयागु मि न्ह्यावलेसं पुत्तुपुका च्वनेवले छिमित
गथेयाना न्हिले वै अथवा संतोष ज्वीथाय् लँ दै ? अथवा जि
उगु अकर्तव्यगु ज्या हे जक याय्लात, अष्ट वस्तुक जुया च्वंगु
अविद्या अन्धकारं त्वप्पिका च्वंपिं छिमिसं उगु अन्धकारयात
विनाशयाना छ्वेया लागी, छाया ज्ञान रूपी प्रदीप—मत माः-
ज्वीगु ज्यायाना मज्जूयागु ? धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि न्यासःह्य मिसात थ्रोतापत्ति
फलस प्रतिष्ठित जू वन । तथागत इपि मिसात निश्चल श्रद्धास
प्रतिष्ठित ज्वी धुंकूगु भाव सीका विज्याना सुमेरू पर्वतया

च्वकां क्वाहां बिज्याना बुद्धासने फेतुना बिज्यात । अले इपि
 मिसातयेगु वारे विशाखां तथागतयात बिन्तियात— “भो
 भन्ते ! अयेला ध्वं घैगु वस्तु थपाय् सतं पाप ज्वीगु वस्तु खः
 कि थुपिमिसातस्ये छलपोलथे ज्याह्य बुद्धया न्होने च्वना
 थःथःगु चालचलन मात्र हे नं स्थिरयाना च्वने मफया देंना,
 लापा थाना, न्हिला, म्ये हाला प्याखं हुयेगु थालेयात थुमिसं,”
 घका । शास्तानं व अथे हे खः विशाखा ! अयेला, ध्वं घैगु
 पापयागु हे विषय खः । ध्वं, अयेला घैगु नशांयाना आपालं
 सलंस सत्व प्राणिपि दुःख-कष्ट सिया वंगु दु । घका आज्ञा
 जुया बिज्याय्व, “व अथे जूगु गबले खः भन्ते ।” घका विशा-
 खां शास्तायाके प्रश्नयात । उकीयागु उत्पत्ति विस्तार पूर्वक
 कंना बिज्याय्त अतीतयागु जातक कथा है बिज्याना “कुम्भ
 जातक” परिसर्दपित आज्ञा दयेका बिज्यात ।

Dhamma.Digital

विशाखाया त्वायपासापिनि कथा
 सिधल ।

—

२. सिरिमा नगरशोभिनीया कथा

“पस्स चित्त कतं” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलु-
वन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले सिरिमाया कारण-
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व जुलसां राजगृह नगरया छह्य अत्यन्त बांलाह्य नगर
शोभिनी खः । वैगु थन संक्षेप रूपं खँ कना च्वना । थुकीयागु
विस्तार खँ क्रोध वर्गस अनुमोदना गाथा वर्णनायायबले
प्रकाशित जुया वैतिनि । थुगु प्रकारं व सिरिमा वैह्य मिसा
श्रोतापत्ति फलस थ्यंकः वना जुलसां तथागतयात निमन्त्रणा
याना कन्हे खुनु महादान विया संघर्षित न्हिथं च्यागू सलाक
दान बीका च्वन । अबलेसं निस्ये वया छेँ च्याह्य भिक्षुपि
भोजनया लागी न्हिन्हि बिज्याना च्वन । घ्यो कया बिज्यां
हुँ, दुरू कया बिज्यां हुँ आदि प्रकारं धया इमिगु भिक्षा पात्र
जाय्क तथा बीगु जुया च्वन । वैगु छेँ छह्य भिक्षुं कया हःगु
भिक्षा भोजन स्वह्य-प्यह्य भिक्षुपिसं नयां मफूगु जुया च्वन ।
न्हि जिखुगू टका खर्चयाना पिण्डपात्र भिक्षा दान बीगु पुण्य

कार्ययाना च्वन । अनंलि छन्हुया दिनस भिक्षु छह्य वैगु छेँ
च्याहसित बीगु सलाक भोजन मध्ये छगू भोजन स्वीकारयाना
कया भपा बिज्याय् सिबेका स्वंगू योजन तापागु छगू विहारे
वने धका वन । अले अन वैके संजकाती स्थविर उपस्थानया
लागी वःपि भिक्षुपिसं न्यन ।

“हे आयुष्मान ! छलपोल थौं गन भोजन याना थन
बिज्यानागु खः ?”

“जि जुलसां सिरिमा उपासिकाया छेँ च्याह्य भिक्षु-
पित बीगु सलाकदान मध्ये छह्य जुयावना भोजनयाना वैगु
खः ।”

“गथे खःले वं भिक्षुपित बांलाक आदर सत्कार पूर्वकं
भोजन याकूला आयुष्मान ?

“उकीयागु बयानयाना च्वने अःपु मजू । व उपासिकां
जुलसां अत्यन्त हे उत्तमगु नयेगु त्वनेगु वस्तु आदर सत्कार
पूर्वकं दान प्रदान या । छह्यसित धका दानयाना हःगु भोजन
स्वह्य प्यह्यसित गाना वं । वैगु छेँ वना भोजनया वनेयासिनं
वैगु छेँ वना वैत छको जक खने मात्रं हे प्वा फुदना वः अहो !
वथे ज्याह्य बांलाह्य मिसाला जि गबलेसं हे स्वे मनंनि ।”
धका वैगु प्रशंसायागु खँ कन । अले छह्य भिक्षु व मिसा
बांलागु गुण खँ न्यना वैत थमं स्वे मनंसानं थःगु मने स्नेह
उत्पन्नयात । व भिक्षुं आगन्तुक भिक्षुयाके व मिसायागु थाय्
बाय् न्यनेव वं धाल- “आयुष्मान वैगु छेँ वनेगु इच्छा यासा

छःपि सलाकदान च्याह्य मध्ये दकले थकालिह्य संघ स्थविर जुया वने दे ।” धका धागु न्यना उगुक्षणे हे तुरुन्त थःगु पात्र चीवर कया सिरिमाया छेँ वनेत अनं प्याहाँ वन । व भिक्षु सुथ न्हाप्पां अरुणोदय जुया वयेवं हे शलाकदान इनावीगु शालाय् द्वाहां वना अन फेतुना च्वँ वन । अले उखुनु व भिक्षुं च्याह्यसित प्राप्त ज्वीगु शलाकदानया संघ स्थविरया रूपे शलाकदान लाभयाना काल । ह्यिगः भिक्षुपित भोजनयाके सिधेवं सिरिमाया शरीरे रोग उत्पन्न जुया लासाय् गोत्तूला च्वँ वन । अले सिरिमाया दासितय्सं उखुनु भोजन या विज्यापि च्याह्य भिक्षुपित विन्तियात— “भो भन्तेपि ! थौं जिमि मालिकनी नं थःगु ल्हातं भिक्षापात्र कया आसने फेतुकेगु अयवा लईका ज्वी मफया दासितयेत थःगु ज्यायाके विल— “मैचापि ! थौं छिमिसं आर्यपिनिगु भिक्षा पात्र कया आसने विज्याका यागु (= जात्राति) भपका मरिचरि दानयाना, भोजन याय्गु समयतेवं भिक्षा पात्र जाय्क भोजन तया दानयाना छ्व,” धका आज्ञा विल । इपि दासितिसं “ज्यू हवस् मालिकनी !” धका धया भिक्षुपित दुने छेँ विज्याका, यागु त्वंका मरिचरि दान विया भोजनयागु समय थ्यंकः वयेव जा वुका पात्र जाय्क भोजन तया सिरिमायात कँ वन । वं “जित बुलूहं जोना भन्ते पिथाय् यंका व्यु जि आर्यपित वन्दना छको याय्” धका धाय् इपि दासितय्सं वैत जवं खवं लप्पा जोना त्यवा विया भिक्षुपिनि न्ह्योने यंका वीव वं थरथर खागु शरीरं भिक्षुपित भोस्सुना वन्दनायात । व भिक्षुं सिरिमा खना अनेक वर्ष

कोटि तक्क मुंका वःगु क्लेशयात ह्यसीका थामेयाना च्वने
मफया अन हे च्वना भोजन याय् मछाला, थःगु भिक्षा पात्र
जोना विहारे वना भिक्षा पात्रे पुसा तथा छखेलिक्क तथा
चीवर छकू लाया खाताय् गोतू वन । अले वत वया पासाह्य
भिक्षु छह्यस्यां भोजन या धका याचना यात नं भोजन याके
मफुत । व भिक्षु छां लाना हे च्वं च्वन । उखुन्दु हे संकाकाती
सिरिमा मृत्यु जुया वन । जुजुं शास्ताया थाय् उगु समाचार
बिन्ति याके छोया बिल । “भन्ते ! जीवकया चीधिकःह्य
केहे” सिरिमा थौं संकाकाती मृत्यु जुया वन” धका, शास्तानं
व खं न्यना जुजुया थाय् समाचार बीके छवया बिज्यात कि
“मृत्यु जूह्य सिरिमाया शरीरयात अग्नि संस्कार याना उना
छवेके बीमते, गंगु स्मशान भूमि यंका अन तथा सिरिमाया
शरीरयात को, खिचा आदिपिसं मनै कथं सुरक्षा ज्वीगु प्रबन्ध
याका बिज्यां हुं” धका । जुजुं अथे हे याके बिया बिज्यात ।
छन्दु धाघां निन्दु धाघां ऊलाक स्वन्दु बिते जुया वन । प्यन्दु
वुखुनु सिरिमाया शरीर मना वया फुले जुया वल । गूगु द्वार
प्वालं तुं दाया बा बा वल । शरीर छगुलि जा दासि वया
च्वंगु थल थें च्वना वल । जुजुं नगरे नार्याखि च्वेके बिल कि—
“छे पिवा च्वं पि मनुत व मचात बाहिक मेपिं सकलें
सिरिमाया मृत शरीर स्वेत स्मशाने मवल धासा ह्यति
च्याटका दां दण्ड पुलेमाली” धका । जुजुं शास्ताया थाय् नं—
“बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपिं जुलसां सिरिमाया शरीर स्वेत
स्मशाने बिज्याके माल,” धका समाचार छवया बिल । उगु

समाचार न्यना शास्तानं भिक्षु संघर्षित- “स्मशाने वनेनु”
 घका घाय्के छ्वया बिज्यात । व त्याय्ह्य भिक्षु नं प्यन्हु तक्क
 सुयागुं खँ मन्थंस्य आहार त्यागयाना गोत्तुला च्वन । भिक्षा
 पात्रे च्वंगु जा ध्वगिना वना, पात्रनं खतं नया वन । अले व
 भिक्षुया मेपिं वया पासापिं भिक्षुपिसं वैयाय् वना “हे
 आयुष्मान ! शास्ता सिरिमाया मृत शरीर स्वेया लागी
 संघर्षिं सहित स्मशाने बिज्याय् त्यन ।” घका कँ वन । व
 भिक्षु अथे प्यन्हु तक्क घालाना गोत्तुला च्वंह्य जूसानं, सिरिमा
 घैगु नां न्यने मात्रं हे वाठाइठि दना “आम छिमिसं छु घया
 च्वनागु” घका न्यन । “शास्ता संघर्षिं सहित सिरिमाया मृत
 शरीर स्व बिज्याईगु जुया च्वन छनं वनेगु ला ?” घका न्यनेव-
 “खः जि नं वने घका काचाकिचि देना पात्रे च्वंगु भोजन वां
 छ्वया पात्र सिला ह्यिचाय् दुत छ्वया पासापिं भिक्षुपिं नाप्यं
 वन । शास्ता स्मशाने भिक्षु संघर्षिसं चाहुयेका छखे पाखे
 बिज्याना च्वन । भिक्षुनी संघर्षिं व जुजुया परिसर्दापिं व उपा-
 सक परिसर्दापिं तथा उपासिका परिसर्दापिं छखे छखे पाखे लिना
 च्वंच्वं वन । शास्तानं जुजु याके न्यना बिज्यात- “भो
 महाराज ! स्मशाने सुरक्षायाना तःगु व सु मिसायागु लाश
 खः ?”

जुजु- भन्ते ! व लाश जुलसां जीवक वैद्यराजया
 चीघ्रिकःह्य केहे सिरिमायागु खः ।

शास्ता- “अत्यन्त बांलाह्य सिरिमा घैह्य मिसा ध्व हे

ख ला ?”

जुजु- “ध्व हे खः भन्ते !

शास्ता- “अथे जूसा नगरे नार्य्खि च्वेके व्यु कि सिरिमायागु ध्व शरीर दोछि साई दां पुला कया यंकि” धका । जुजुं अथे हे नार्य्खि च्वेके बिल । छह्वासिनं हे छुं च्वीक नंवा वःपि सुं मंत । जुजुं शास्तायात उगु समाचार न्यंका बिल । “सुनानं हे कावः मदु भन्ते !” “अथे जूसा उकीयागु मू कोकया व्यु महाराज !” जुजुं “न्यासः दां बिया कयायंकि” धका नार्य्खि च्वेके बिल नं सुं कावःपि मखना स्वसत्या, निसः सच्छि, न्येटका, न्यीन्याटका, न्यीटका, छिटका, न्याटका, छटका, बाटका, प्याना, घेबा च्यागः, घेबा छग जक बिया जूसां व लाश कया यंकि धका नार्य्खि च्वेके बिलं नं च्वीक छुं नंवा वःपि सुं मन्त अले जुजुं- “भन्ते ! सितिकं हे बिया छोसानं कया यंकीपि सुं मदु” धका शास्तायात विन्तियाके छ्वया बिल । अले शास्तानं भिक्षुपित सम्बोधनयाना विज्याना “खं ला भिक्षुपि ! आपालं जनतापिनि अत्यन्त योह्य सिरिमा घेह्य ध्वमिसा थुगु हे नगरे न्हापा ध्वयात छन्हुया लागी दोछि साइदां बीमा । आ जुलसां ध्वयात सितिकं हे कयायंकि धालं नापं सुनानं कावः मदु । थथि ज्यागु क्षयवय धर्मस थ्यंकः वने धुंकुगु ध्व नाम रूप रूपी शरीर खः । हे भिक्षुपि ! छिमिसं छको बांलाक स्वया यंकि, ध्व आत्मभाव घैगु अत्यन्त आतुर जुया च्वंगु खः” धका घैविज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा

जुया बिज्यातः-

पस्स चित्त कतं बिम्बं अरू कायं समुट्ठितं ।

आतुरं बहुसङ्कप्पं, यस्स नत्थि धुवं ठित्ता 'ति ॥

अर्थ- कै व घाः न संयुक्त जुया च्वंगु, क्वे च्चे
(-कलास) थना तःगु रोगादि आतुर जुया वैगुलि जाया
च्वंगु, नाना प्रकारयागु संकल्पं जाया च्वंगु, सदा कालं स्थिर
मदुगु ध्व विचित्रगु शरीरयात छको स्व ।

पदार्थः- अन "चित्तकतं" घैगु विचित्र ज्वीक दयेका-
तःगु, वसः तिसा स्वां स्वामा आदि छायापा विचित्रयाना तःगु
घैगु अर्थ खः । "बिम्ब" घैगु ताहाक ज्वीमा पाय् ताहाक
जुया च्वंगु, अंग प्रत्यङ्ग सण्ठान जुया च्वंगु आत्मभाव ।
"अरूकायं" घैगु गुँगु प्वा दुगुलियाना घाः समानगु, गुँप्वा
दुगु ध्व शरीर । "समुट्ठितं" घैगु स्वसः कू क्वे टुकडा जोरे-
याना हनातःगु । "आतुरं" घैगु न्हाबलेसं हरियापथ आदि
क्वबुया यंका च्वने मागुलि याना, सदानं उसाय् जक मदया
च्वने योगु । "बहुसङ्कप्पं" घैगु आपालं जनतापिसं बारंबार
कम्पन-ठरकमान याना तःगु । "यस्स नत्थि धुवं ठित्ति"
घैगु गुकिया ध्रुवगु शोभाव अथवा स्थिरगु शोभाव घैगु
मदुगु, एकान्त निश्चित रूपं तज्याना वनीगु, चिच्चादना
वनीगु, विध्वंस जुया वनीगु हे जक शोभाव दुगु ध्व
शरीरयात छको स्वयाका धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस चयेप्यदो प्राणिपित धर्माव-
बोध जूगु जुल, व ल्याय्मह्य भिक्षुनं श्रोतापत्ति फलस
प्रतिष्ठित जूवन ।

सिरिमा नगरशोभिनीया कथा
सिधल ।

३. उत्तरी थेरीया कथा

“परिजिण्णमिधं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले उत्तरि थेरी धैह्य भिक्षुनी छह्यस्या कारणयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

स्थविरनी-थेरी जुलसां जन्म जूगु सच्छिव नीदें दयेका नं भिक्षा बिज्याना लाभ जुगु भिक्षान्न लेंया बिच्चे छह्य भिक्षु खना, छलपोलया भोजनयाना बिज्याय् धुनला धका न्यना, मधुंनि धका लिसः बीव, थमं भिक्षा कया हःगु भोजन ब्याक्कं व भिक्षुया भिक्षा पात्रे पोंका बिया, थः निराहार जुया च्वं च्वन । थुगु प्रकारं कन्हे खुनु नं, कँस खुनु नं वहे थासे वहे भिक्षु नापलाना थमं कया हःगु भिक्षा दान बिया, थः निराहार ज्वीका च्वं च्वन । प्यन्हु दुखुनु जुलसां भिक्षाया लागी चाह्यू वना च्वं बले छथाय् वनेमच्छि थाय् शास्तायात खना, लिचिला वना स्वया च्वंह्यस्या थःगु हे चीवर च्वकाय् न्हुई लाना, दुर्बलतायाना थःगु ह्ययात थामेयाना च्वने मफया, चा चा तुला बेँ गोतू वन । शास्ता वया लिक्क बिज्याना केँहे मयेजु !

छंगु आत्मभाव जराजीर्णं ज्वी धुंकल याकनं हे तज्याना धिनाश जुया वनीतिनि धका धया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

परिजिष्ण मिदं रूपं रोगनिड्डं पभङ्गुरं ।

मिज्जती पूतिसन्धेहो, मरणं तं हि जीवितं ॥

अर्थ— जराजीर्णं जुया वनीगु ळीगु ध्व शरीर, स्थिरता मद्दु, रोगयागु छेँ समान जुया च्वन, धोगिना भग्न जुया वनीगु शरीर खः ध्व, म्वाना च्वको सकल प्राणिपि मरणं अन्त ज्वी मानिपि खः ।

पदार्थः— उक्किया अर्थ 'केहे' मयेजु ! छंगु ध्व शरीर संख्यात रूप बुढि जूगुलियाना जरा-जीर्णं जुया वने धुंकल, व नं सकल रोगया बासस्थान जुया च्वंगुलि याना । 'रोगनिड्डं' (=रोग रूपी कंगचिया स्व) समान जुया च्वन । गथे कि तरूणह्य हे धो' जूसां तवि वयात 'जड सिगाल' धका धाई । तरूणगु हे गलोचियागु लहरायात 'पूतिलता' धका धावनी । अथे हे धैथे' तु' नकतिनि जन्म जूह्य बांलागु उत्तमगु वर्णं दुगु जुलधासानं न्ह्यावलेसं न्हि आदि बा बा वया च्वनी गुलियाना, ध्वगिना वनीगुलियाना, स्थिर मद्दुगु ध्वगिगु वस्तु समान जुया च्वंगु ध्व शरीर तामदुवं याकनं हे छिन्न भिन्न जुया वनी धागु अर्थ खः । छाया धासा ळीगु जीवनया अन्त मरणं हे ज्वीगु खः । गुकिया निम्ति सकल सत्त्व-प्राणिपिनिगु जीवन मरणतक्क हे जरु

जुया च्वनं धका धयातःगु जुया च्वन ।

धर्मदेशनाया अन्तस व स्थविरनी-थेरी श्रोतापत्ति
फले प्रतिष्ठित ज्वन । आपालं जनतापित नं धर्मदेशना
सार्थक जुया वन ।

उत्तरी थेरीया कथा
सिधल ।

४. अभिमानि भिक्षुपिनि कथा

“यामि मानि अपस्थानि” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले आपालं अभिमानिपि भिक्षुपिनिया कारणयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

न्यासःह्य भिक्षुपि जुलसां शास्ताया थाय् कर्मस्थान-भावना कया जंगले द्वाहाँ वना, उद्योग-कोशिस यायां ध्यान लाभयानां कया, क्लेश समान मज्जुगुलियाना, जिपि प्रव्रजित जू वयागु ज्या सफल जुल धका, थःत प्राप्त जूगु गुण धर्म शास्तायात विन्तिया वने धका अन थ्यंकः बल । शास्तानं इपि पिने च्वंगु लुखा कोठाय् थ्यने वं हे आनन्द स्थविरयात सःता धैबिज्यात- “हे आनन्द ! थुपि भिक्षुपि थन द्वाहाँ वया जिगु दर्शनया वये मागु कारण छुं मद्दु । कचिगु स्मशाने वना अनं त्याहाँ वया जक जिगु दर्शनया वये ब्यु ।” स्थविर बिज्याना इमित उगु खँयागु समाचार विया बिज्यात । इपि भिक्षुपिसं “जिपि कचिगु स्मशाने वनां छु याय्गु ? धका न्यना मच्चंस्य हे ‘ताषाक खंका बिज्याईह्य भगवान बुद्धं छुं विशेष कारण

खंका बिज्यात ज्वी' धका मती ल्वीका कचिगु स्मशाने वना
 अन वां छ्वया तःपि सीपिं मनूत स्वया च्वं च्वं अन वां छ्वे
 हया, छन्हु निन्हु जक दुपिं सीपिं मनूत खना, चित्ते घाज्वीका,
 आनकतिनि वांछ्वे हःपिं लाश प्यागु शरीर खं बले थःथःगु
 चित्ते राग उत्पन्न यात । उगु क्षणस थःथःपिके क्लेश मफूनिगु
 भाव सीका काल । शास्ता गन्धकुटी च्वना बिज्यान हे थःगु
 शरीरं रस्मिं फिजेयाना छ्वया इपिं भिक्षुपिनिगु न्ह्योने हे थः
 च्वना घैबिज्याना च्वं थे' च्वंक च्वना- "हे भिक्षुपिं ! छिमिसं
 थज्यागु क्वे' पुचः खना राग उत्पन्न याय्गु योग्य मजू ।"
 धका उपदेशयाना बिया बिज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा जुया
 बिज्यातः-

यानिमानि अपत्थानि अलापूनेव सारवे ।

कापोतकानि अट्टीनि तानि बिस्वान कारती 'ति ॥

अर्थ- शरद ऋतुस वां छ्वयातःगु ज्याखेल मदुगु,
 लौका थे' च्वंगु, हानं वखुंत थे' तैस्य च्वंगु 'क्वे' पुचः घैगु
 मनं खंका च्वंहो सिनं थ्व शरीरे छु राग याना च्वनेगु ? ।

पदार्थः- अन "अपत्थानि" घैगु वां छ्वयातःगु-
 तोःतातःगु । "सारवे" घैगु शरद ऋतुस निभा फसं कया उगु
 उगु थासे बिच्चा दना च्वंगु लौकात थे' । "कापोतकानि"
 घैगु तुयूपिं बःखुंया वर्ण जुया तैस्य च्वंगु । "तानि बिस्वान"
 घैगु व अर्थिज्यागु क्वे' पुचः खना नापं छिमिगु थ्व छु घैगु
 राग उत्पन्न जूगु खः ? भ्या भचा जक जूसां कामयागु राग

उत्पन्नयाना च्वनेगु योग्य जुहे मजू घैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि भिक्षुपि अन दना च्वं
थासेतुं अरहन्त जुया बिज्याना शास्तायात प्रशंसा यायां
आकसं वंसपोलया न्ह्योने वया बन्दनायाना च्व वल ।

**अभिमानि भिक्षुपिनि कथा
सिधल ।**

५. जनपद कल्याणी रूपनन्दा स्थविरीया कथा

“अट्टीनं नगरं कतं” धैगु थुगु धर्म देशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना विज्याबले जनपद कल्याणी रूपनन्दा स्थविरीया कारणंयाना आजा दयेका विज्यागु खः ।

वं जुलसां छन्हुया दिनस चिन्तनायात- जिह्वा तःधकः- ह्य दाजु राज्य सम्पत्ति परित्यागयाना थ्व संसारस दकले सकले अग्रह्य बुद्ध जुया विज्यात । वसपोलया काय् राहुल कुमार नं प्रव्रजित जूवन । जिह्वा भात नं प्रव्रजित जूवन । जिह्वा मां नं प्रव्रजित जूवन । जिमि थुलिर्मछि थःथित्तिपि प्रव्रजित जूवने धुंका जि छह्य जक छेँ छु याना च्वनेगु ? जिनं प्रव्रजित जूवने माल धका भिक्षुनी पिंथाय् वना, प्रव्रजित जूवसां तबि वयागु श्रद्धा स्नेह पाखे हे जक लगे जुया च्वन । व तःसतं वांलाह्य जूगुलियाना, वयात रूपनन्दा धका नां छुना तःगु खः । वहे नामं व संसारे प्रसिद्ध जुया च्वन ।

तथागतं जुलसां बांलागु रूप यात अनित्य, दुःख, अनात्म, वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान व्याक्कं अनित्य, दुःख, अनात्म खः धका उपदेश बिया बिज्याई धागु न्यना, हानं वं थपाय्स्तं बांलागु जिगु थ्व दर्शनीयगु शरीर रूपयात दोष बिया बिज्या धागु न्यना, शास्ताया न्होने गबलेसं वने मछाला च्वन । श्रावस्ती नगरे च्वंपि मनूत जुलसां सुथे दान बिया उपोसथ व्रत कया, तैस्य च्वंगु गां न्यया सुगन्ध, स्वां, स्वांमा आदि ल्हातं ज्वना, संकाकाती जेतवन महाविहारे मुं वया, धर्म श्रवणयाना च्वनी । भिक्षुनी संघपि नं शास्तायागु धर्मदेशना न्यनेगु इच्छा उत्पन्नयाना, विहारे वना धर्मदेशनां न्यं वनी । धर्मदेशना न्यनालि नगरे द्वाहां वनी बले शास्तायागु गुण खं ल्हाल्हां हे द्वाहां वना च्वनी । प्यंगू परिसद दुगु थ्व लोके च्वंपि मनूत मध्ये इपि स्वल्प हे जक ज्वी गुपि तथागतयात खना प्रसन्नता उत्पन्न मजूपि, तथागतयागु रूप प्रमाण लक्षण अनुव्यञ्जनं बांलाना च्वंगु सुवर्णं वर्णगु शरीर खना, प्रसन्न जुया घोषणा प्रमाण दुगु अनेक सलंसःगु जन्मतक्कयाना वःगु, शास्तायागु गुण घोषणा व च्यागू अंगं सम्पूर्ण जुया च्वंगु धर्म-देशना याना बिज्यागु घोषणा नं न्यना, प्रसन्न मजूपि सुं मद्दु । क्वाचुगु यःपि मनूतस्ये नं चीवर आदि क्वाचुगु वस्त्र दान बिया प्रसन्न ज्वी । धर्म यःपिसं नं दशबल तथागतया शील थथिज्यागु, समाधि थथिज्यागु, प्रज्ञा थथिज्यागु तथागत शील आदि गुणं समानह्य मेपि सुं मद्दु, अद्वितीय गुद्गल धका प्रसन्न ज्वी । इपि तथागतयामु गुण घया च्वंपिनिगु ह्युतु त्यानु

चाइ मखु । रूपनन्दा भिक्षुणी नं उपासिकापिनि थासं तथागत
यागु गुण खँ न्यना चिन्तनायात— “जिमि दाजुयागु गुण खँ
आपालं हे वर्णनायाना जुल । छन्हु जक जित रूपयागु दोष
कना बिज्यात घासा गुलिसः हे कँना बिज्याय् फै ? धका, जि
जुलसां भिक्षुणीतय् नाप अन वना, थःत मकयंस्य तथागतयागु
दर्शनयाना, वसपोलयागु धर्मदेशना न्यना वये दःसा, गुलित
असल ज्वीगु खँ धका वं “थौं जि नं धर्मदेशना न्यं वनेगु”
धका भिक्षुणीपित न्यंकल । भिक्षुणीपिसं चिन्तनायात कि
“रूपनन्दा शास्ताया थाय् वनेगु इच्छायाना च्वंगु ता हे दये
धुंकल । थौं तथागतं वया कारणयाना गज्यागु धर्मदेशनायाना
बिज्याइ थे ?” धका मतीतल । तथागतं नं श्वयात गुगु
धर्मदेशना यासा अनुकूल ज्वी धका चिन्तनायाना बिज्याना,
“श्वया बांलागु रूप तःसतं यो थःगु आत्मभावया उपरे स्नेह
तच्चो, पुठं कःगु कंयात कँठ हे खित्तु खिना लिकाय्मा धैथे तुं,
बांलागु रूप क्यना हे श्वयात वैगु रूप बांलागुया अभिमान
तोरे याय्माल” धैगु मती ल्वीका बिज्याना, शास्तानं अधिष्ठान
याना बिज्यास्य रूपनन्दा विहारे द्वाहां वये न्ह्यो हे छह्य अत्यन्त
रूप बांलाह्य नकतिनि ँखुदँया बैसे च्वंह्य, ह्याउस्य च्वंगु
वस्त्रं पुना, सकल अलङ्कार तिसां छायापा च्वंह्य मिसां तःधंगु
पंखा छगू ज्वना, थःगु हे सत्तिक च्वना पंखां गायेका च्वंगु
थःगु ऋद्धियागु बलद्वारा स्त्री रूप छगू निर्माणयाना बिज्यात ।
व भिसाया रूपयात जुलसां शास्तानं व रूपनन्दां निह्यस्यां हे
जक खनीगु जुया च्वन । रूपनन्दा भिक्षुणीतय् नाप विहारे

द्वाहाँ वना, इमि दकले ल्यूने च्वना भोस्सुना शास्तायात वन्दना
याना तथागतयागु पालितःलं निस्ये' स्वयायंका, वसपोलयागु
विचित्रगु लक्षण अनुव्यञ्जनं जाज्वल्यमान जुया च्वंगु, ह्य
दुच्छित्तक्क ज्योत्ति फिजे जुया च्वंगु, शास्तायागु शरीर खना,
पूर्णं चन्द्रमा थे' शोभायमान जुया च्वंगु, श्री मुख दर्शनयाना
च्वे' च्वं, वसपोलया नाप्पं च्वना पंखां गाय्का च्वंह्य बांलाह्य
मिसायात नं खंकल । रूपनन्दां व बांलाह्य मिसा स्वया, थःगु
आत्मभाव शरीर नाप दाजेयाना स्वबले थःत ला लुंयाह्य
राजहंसया न्होने च्वं च्वंह्य छह्य मिसाह्य को समान समळे
जुल । तथागतं ऋद्धि दयेका बिज्याह्य मिसा रूप खँसे'निसे'
वं थःगु मिखा चा चा हीका स्व स्वं अहो ! ध्वया सपः
गपायसतं बांला, अहो ! ध्वया कपा गपायसतं बांला, अहो !
ध्वया न्हाय् तप्यना च्वाभुस्य च्वना गपायसतं बांला धका
सकल शरीर छगुलीसं च्वंगु अङ्ग प्रत्यङ्गं सालाकागु चित्त
ज्वीका उगु रूपे तःधंगु स्नेह उत्पन्न जुया वल । शास्तानं वैगु
अभिरुचि उकी लीन ज्वी धुं'कुगु सीका, धर्मदेशना याना
च्वना, बिज्याज्यां हे व ङ्खुदँ दुह्य अत्यन्त बांलाह्य पंखां
गाय्का च्वंह्य ऋद्धिमय रूपयात न्यीदँ नीन्यादँति वैश दुह्य
याना क्यना बिज्यात । रूपनन्दां स्वया च्वे' च्वं हे व अपायसतं
बांलागु रूप न्हापाथे' वामिलाना वल धका भतीचा विरक्त
जुया वःगु मन जुया वल । शास्तानं क्रमैसित व ऋद्धिमय
मिसाया रूप बाज्यः बैस वंह्य, हानं बुढि ज्वी धुं'कुगु रूप क्यनाः
बिज्यात । रूपनन्दां हाकनं छसे'निसे' थुगु नं अन्तरघान जुया+

वन, उगु नं अन्तरधान जुयावन धका स्वया च्वच्चं चित्तथात
 विरक्त याना यंकु यंकुं, ह्युत्वी वा छप्पु हे मदुह्य, छ्यो
 छगलं सँ तैस्य च्वंह्य, न्यता गा गा वना ला हे हे कुंह्य,
 घःचा चातूथे जँ चातूह्य, तुतांया सहारा कया ह्य थरथर
 खाका च्वंह्य मिसाया रूप खँना, अत्यन्त मन विरक्त जुल ।
 अले व मिसा रोगंकया लासाय् गोत्तुला च्वंह्य क्यना
 विज्यात । लिपा व मिसा थःगु हे मल मूत्रे दुना उखँथुखँ
 फाता फाता पुला वाथा वाथां कना च्वन । रूपनन्दां व अथे
 जुया च्वंगु नं खंका, अत्यन्त मन विरक्त ज्वीका च्वन ।
 शास्तानं व ऋद्धिमय मिसाया रूप मरण जूगु दृश्य क्यना
 विज्यात । व सीह्य मिसाया लाश तुरन्त हे मना वया, फुले
 जुया वल । गुँगु द्वारं न्हिँ हि व तुँ त्यात्या प्यार्हां वल । को
 आदि फंगःत वथां वथां वया च्चित्था वल । रूपनन्दां व
 दृश्य स्वया च्वं च्वं थ्व मिसा थुगु हे थासे बुडि जुया वना
 रोगं कया सिना वन । थ्व ळीगु आत्मभाव नं अथे हे तुं
 वृद्धा, रोगि, मरण ध्यंकः वैतिनि धका थःगु आत्मभाव स्थिर
 मदुगु अनित्य भाव खंका काल । अनित्यगु भव वांलाक खने
 मात्रं हे दुःख व अनात्म भाव नं खंका कागु हे समान जूवनी ।
 अले वयात थ्व स्वंगु भव मिच्याना च्वंगु छेँ थें, गपते ववखाय्-
 कातःगु सीह्यस्या लाश थें च्वना वल । कर्मस्थान भावनापाखे
 चित्त ब्वां वन । शास्तानं वं अनित्य भाव खंका, कागु सीका
 विज्याना, थ्वं थः थमं हे थःत प्रतिष्ठा ज्वी फँ ला ? घँगु
 विचायाना स्वैविज्याना, फँ मखुनि घँगु सीका, पिनेयागु

आधार प्रत्यय लाभ याका बीमाल धँगु चिन्तनायाना
बिज्याना, वैत उपकार ज्वी कथं धर्मदेशनायाना विज्यास्य
क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

आतुरं अर्तुं पूति पस्स नन्दे ! तस्सुत्सयं ।

उग्घरन्तं पग्घरन्तं बालानं अमि पत्थितं ॥

अर्थ- हे नन्दे ! बाल-मूर्ख जनपिसं इच्छा प्रार्थना-
याना च्वंगु ध्व शरीरया आतुरता, अशुद्ध भाव, ध्वग्गिना
वनीगु शोभाव, छं छको बांलाक बिचायाना स्व ।

यथा इवं तथा एतं यथा एतं तथा इवं,

धातुसो सुञ्जातो पस्स मा लोकं पुनरागमि ।

भव्वे छन्दं विराजेत्वा उपसन्तो अरिस्सती 'ति ॥

अर्थ- ध्व शरीर गथे खः वनं अथे हे खः, धातुया
समूहयागु सुन्यता छको छं बांलाक खंकि, हाकनं छको थुगु
लोके जन्म जूवयेगु इच्छा याय्मते, ध्व भव संसारं विरक्त
जुया क्लेश ब्याक्कं विशेष रूपं शान्तयाना चाह्यु ज्वीगु
स्व ।

ध्व गाथा निपु जुलसां नन्दा भिक्षुणीया कारणं याना
विशेष रूपं (तथागतं) आज्ञा जुया बिज्यागु खः । नन्दा
भिक्षुणी धर्मदेशनाया अनुसारं थःगु प्रज्ञा ज्ञान छ्वया श्रोता-
पत्ति फलस थ्यंकः बिज्यात । अले वैत वयां च्वेयागु स्वंगू मार्ग
साक्षात्कारयाना, काय्या लागी विदर्शना परिवास भावनाया

निर्मितं सून्यता कर्मस्थान कना विज्यायत् । “हे नन्दा ! ध्व शरीरे छुं सारदु घँगु संज्ञा (- मने थाका तयेगु) वस्तु दुगु मखु ध्व शरीरे म्या भचा हे सारत्व घँगु छुं दुगु मखु सोसः कू क्वेँ मुंका जोरेयाना थँना तःगु छगू प्रकारया क्वेँयागु नगर हे खः धका घैविज्यास्य क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

अट्टीनं नगरं कतं मंस लोहित लेपनं ।

यत्थ जरा व मच्छू व मानो मक्खोव घोहितो 'ति ॥

अर्थ- क्वेँ पुचःयागु नगर दयेका तल, (उकी) लाः व हि इला लेपयाना तल, गुकी जुलसां जरा, मृत्यु, अभिमान, कपट आदि मुला च्वन ।

पदार्थः- उक्कियागु अर्थ गथे धासा- गथे जुलसां न्हाप्पां वःगु अन्न स्वथनातयेत सिं ग्वेँ थना उकी गुलि चिना चां इला, नगर संख्यात पिनेयागु छेँ दयेकी, अथे हे घैथेँ तुं आध्यात्मिक गुणं क्वेँयागु टुकडा सोसः खडा याना थँना सेँ प्वाचं हित्तुमतु हिना जोडेयाना ला व हि इला-लेपयाना छेँगू छबलं भुना तःगु ध्व शरीर, जरा जीर्ण जुया वनीगु लक्षण दुगु, जरा व मरण लक्षण दुपि मनूतयत् इपि आरोग्य सम्पत्तिया लागी जि जि जिगु जिगु धका समळे ज्वीगु अभिमानयात बांलाक विचा-यानातयेत, विनाश जुया वनीगु लक्षण दुगु मात्सर्य यात नं तयातयेत, नगर रूपी शरीर दयेका तल । अर्थ ज्यागु

हे जुलसां कायिक चैतसिक आपालं बिघ्न-बाधां संयुक्त
जुया च्वंगु, थनं उखे छुं काय् योग्यगु सारत्व मदुगु,
इव शरीर वैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस स्थविरी भिक्षुणी अरहन्त
जुया बिज्यात । आपालं जनसमूहर्षित नं धर्मदेशना सार्थक
जुया वन ।

जनपद कल्याणी रूपनन्दा स्थविरीया कथा

६. मल्लिका देवीया कथा

“जीरन्ति वे” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले मल्लिका देवीया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

मल्लिका देवी जुलसां छन्हुया दिनस मोल्हुयेगु कोठाय् द्वाहाँ वना, खासिला कोच्छुना पिलाको सिला च्वन । वया नाप्पं तुं हे अन सिकारि खिचा छह्य नं द्वाहाँ वंगु जुया च्वन । व तःधिकःह्य खिचां महारानी अथे व्वच्छुना पिलाक्वे खिति त्वीका च्वंगु खना, वया जँया छोने गया काम भोग याय्गु थालेयात । महारानिं स्पर्शं जूगु सहयाना—स्वाद कया सुमकंतुं च्वं च्वन । जुजु नं दरवारया च्वे ज्ज्याले च्वना स्वया बिज्याना च्वं बले, उगु दृश्य खना महारानी अनं त्याहाँ वयेव, “चण्डालनी ! छं छाय् खिचा ल्यवः कयागु ?” धका न्यन । महारानिं “जिं अथे यानागु मद्दु महाराज !” धकां लिसः बिल । अले जुजुं “जिं स्वयं थःगु मिखां हे खनागु छं मखु घयां जि पत्या ज्वीला ?” धका धैबिज्यात । अले महारानिं

“महाराज ! सुं छह्य मनु व क्वे च्वंगु मोल्ह्वीगु कोठाय् द्वाहाँ वनीगु वखते थुगु क्ख्याले च्वना स्वया च्वन धासा वं अन छह्यस्या निह्य न्हिह्य जुया द्वाहाँ वंगु खने दैगु जुया च्वन ।” धका विन्ति याय्व, “छं मखुगु खँ ल्हात, धका धैविज्यात । अले महारानि “यदि छलपोलयात जिगु खँ पत्या मजूसा महाराज छको व स्तानागारे द्वाहाँ विज्यां हुं । जि थन क्ख्याले च्वना स्वया च्वने ” धका धाल । जुजु भचा मूढगु शोभावयाह्य जूगुलि महारानीयागु खँ विश्वासयाना उगु स्ताना गारे द्वाहाँ बना क्यन । महारानि क्ख्याले च्वना स्वया च्वना “वुष्टह्य जुजु छःपिसं छाया च्वले छह्य नाप काम सेवन यानागु ?” धका न्यन । जुजुं “जि अथे यानागु मद्दु महारानी ! धका धासानं तवि, महारानि “जि स्वयं हे थःगु मिखां हे वांलाक खनागु खः । छलपोलं मखु धयां जि पत्या ज्वीला ?” धका न्यन । महारानीयागु खँ न्यना जुजुं अवश्य नं उगु क्ख्याले च्वना स्वया च्वह्य स्या मिखां क्वे मोल्ह्वीगु कोठाय् द्वाहाँ वंपि छह्यसा निह्य-निह्य खने दैगु ज्वी धका व खँ पत्या जुल । मल्लिका महारानि चिन्तनायात- “थ्व जुजु मूर्खह्य जूगुलि जि वैत छले याय् धुन, जि पाप यानागु खः, थ्व जुजुयात नं जि मखुगु खँ ल्हाना दोषारोपण याय् धुन, थ्व जिगु पापयागु ज्या शास्तानं व अग्र श्रावक निह्यस्यां व हानं चय्ह्य महा श्रावकपिसं नं सी फु । अहो ! जि मखुगु हे तःधंगु अपराध याय् लात” धका मती वं कल । थ्व महारानि जुलसां जुजुं ‘असदृश’ दान ब्यूबले आपालं ग्वालियाना वःगु दु । उक्त

दान ब्यबले छन्हुया दिने हे परित्यागयागु धन ङिच्यागू कोटि जुया च्वन । तथागतयात ववीकुगु श्वेत छत्र, फेत्वीगु खाता, लिधनेगु सिपू व तुति दिकेगु पीढा थुपि प्यंगू जुलसां अत्यन्त अनर्घ—मूवंगु जुया च्वन । व महारानि सीत्येका थथि ज्यागु महानगु परित्यागयाना वःगु लुमंके मफया वहे यानावःगु पाप कर्म जक लुमना वःगुलि याना सिनावना अबोचि नरके वना जन्म कावन । व जुजुया जुलसां व मल्लिका महारानि अत्यन्त हे योह्य जुया च्वन । जुजुं तःधंगु शोक संतापयाना वयात अग्नि संस्कार याकाबी सिधेका बिज्याना श्व महारानी जन्म कावंगु थाय् न्यने माल धका शास्ताया थाय् वना न्यं वन । शास्तानं जुजु अन छु खँ न्यने धका वःगु खः व खँ लोमंके बिया बिज्यात । जुजुं शास्ताया थाय् वया सार गर्भितगु धर्म-देशना न्यना दरवारे ल्याहाँ वने धुंका लुमंस्य वया, “हे माणवर्कपि ! जि जुलसां मल्लिका जन्म कावंगु थाय् न्यने धका शास्ताया थाय् वनागु खः तर लोमंका ल्याहाँ वया च्वना ।” आ कन्हे न्यं वने धका तथागतया थाय् सवारि जुल । तथागतं कोलाक न्हेनु यंकं जुजुं व खँ न्यने धका वःगु यात थःगु ऋद्धि बलं लोमंके बिया बिज्यात । मल्लिका महारानी नं न्हेतु तक्क जक नरक भोगयाना च्यान्हु दुखुनु अनं च्युत जुया वया तुसित देवलोके वया जन्म जूवल । उलिया लागी हे तथागतं न्हेनु यंकं जुजुं व खँ न्यने लोमंके बिया बिज्यागु खः । व महारानी जुलसां जुजुया अत्यन्त प्रिय-योह्य जुया च्वन । उर्कि व लहारानी नरके जन्म जूवंगु न्यना, यदि

थे' श्रद्धा सम्पन्नह्य महारानी हे नरके जन्म कावन घासा दान बिया शीलपालनयाना च्वनाया छु मतलब जुल ? धका मिथ्या धारणा ज्वीका न्यासःह्य भिक्षुपित थःगु दरवारे नित्य दान बिया भोजनयाका च्वंगु लिकया बिया जुजु नरके जन्म जूवनी धका तथागतं अथेयाना बिज्यागु खः । उर्कि जुजुयात न्हेनु तक्क शास्तानं व खँ न्यनेगु लोमंके बिया, च्यान्हु दुखुनु भिक्षा बिज्याबले थः स्वयं हे राजदरवारे बिज्यात । जुजुं शास्ता भिक्षा बिज्यात धागु न्यना दरवारं प्यहाँ वया, शास्ता यात वन्दनायाना, तथागतयागु भिक्षा पात्र स्वयं थःगु ल्हातं ज्वना, दरवारे थाहाँ वनेत स्वत । शास्ता जुलसां रथ शालाय् हे फेतुना बिज्याय्गु इच्छायाना बिज्यात । जुजुं शास्तायात अन हे लासा लाय्के बिया फेत्वीगु व्यवस्था मिलेयाना बिल । अन रथ शालाय् हे यागु, मरिचरि आदि सादर पूर्वकं अर्पण याना, वन्दनायाना, तथागतया न्होने फेतुना च्वना- “भन्ते! जि जुलसां मल्लिका महारानी गन जन्य जूवन घका न्यनेत तकोमिच्छि छलपोलया थाय् वयां नं लो लो जक मंका वया । व महारानी गन गुगु लोके वना जन्म जूवन थे' ? भन्ते !” धका बित्तियात । अले तथागतं- “भो महाराज ! महारानी थनं मृत्यु जुया वना तुसित देवलोके वना जन्म जूवन ” धका आज्ञा जुया बिज्याय् व जुजु प्रसन्न जुया “भन्ते ! व महारानी हे तुसित देवलोके वना जन्म का मवंसा मेपिं सु अन वना जन्म का वनी ? भन्ते ! वथे' ज्याह्य शील सदाचार दुह्य स्त्री रत्न मेपिं सुं हे दुगु मखु । व महारानी च्वं च्वं थाय् तक्क जुलसां

तथागतयात थुगु दान बी, उगु दान बी, थुगु व्यवस्थायाना बीमाल, उगु व्यवस्थायाना बीमाल धैगु चिन्तनायाना ज्वीगु बाहिक मेगु छुं छुं हे ज्यायाना मजू । भन्ते ! व महारानी परलोक जुस्ये निस्ये जिगु मन हे थातं मलानी” धका विन्तियात । अले जुजुयात शास्ता नं चिन्तना याना दीमते महाराज ! मरण जुया वनेगु धैगु ठीसकल स्यागु हे निश्चित-एकान्तं मजुस्य मगागु शोभाव धर्म खः धका आज्ञा जुया बिज्याना, “भो महाराज ! थ्व रथ स्वीगु खः ?” धका न्यना बिज्यात ।

“जिमि वाज्यायागु खः भन्ते !” धका लिस वीव तथागतं हानं मेगु रथ क्यना— “थ्व रथ स्वीगु ले ? धका न्यना बिज्यात ।

“थ्व रथ जिमि वीयागु खः भन्ते !” धका लिसः वीव हानं मेगु न्हूगु रथ क्यना— “थ्व स्वीगु ले ? धका न्यना बिज्यात । जुजुं “थ्व रथ ला जिगु हे खः भन्ते !” धका लिसः वीव, तथागतं “भो महाराज ! छःपिनि वाज्यायागु रथ छःपिनि वीयागु रथया सिनं, पुलां जूगुलि वां मला । हानं छःपिनिगु रथ ति छःपिनि वी यागु रथ न्हू मजू । थथि ज्यागु सिं वाक् ह्वना दयेका तःगु रथ हे ला भ्वाथः जुयावं धास्येलि, थ्व आत्मभाव बुढा जुया वंगुया छु वयान याना च्वनेगु ? भो महाराज ! सत्पुरुष धर्म छगू जुलसां गवलेसं हे बुढा—ज्याथः जुया वं धैगु दै मखु । सकल सत्व प्राणिपि बुढा बुढि जुया मवं

घैपि सुं दुगु मखु ।" धका उजुं जुया बिज्याना, क्वे च्वंगु
गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

जीरन्ति वे राज रथा सुचिन्ता,
अथो सरीरम्यि जरं उपेति ।
सतञ्च धम्मो न जरं उपेति;
सन्तो हवे सग्गि पवेदयन्ती 'ति ॥

अर्थ- बांलाक छायापा तःगु जुजुपिनिगु रथ जीर्ण
जुया वनी थें तुं, थ्व क्रीगु शरीर नं न्हाको हे रक्षा
याना तःसानं जीर्ण-बुढा-बुढि जुया वनी तर तथागत
सत्पुरुषपिनिगु सत्य धर्म जरा-जीर्ण जुया वनी मखु धका
सन्त पण्डित जनपिसं धयातःगु दु ।

पवार्थ- अन "वे" घँगु निपात शब्द जक खः ।
"सुचिन्ता" घँगु न्हेगु रत्न द्वारा व मेमेगु नं वस्तु द्वारा
बांलाक छायापा अलंकृत यानातःगु जुजुपिनिगु रथनापं
जीर्ण जुया नष्ट जुयावं । "सरीरम्यि" घँगु केवल रथ
हे जक मखु थ्व बांलाक क्रीसं ग्रहणयाना सुरक्षायाना
तयागु शरीर नं अथे हे ला हेँ हेँ कुना, धुसि लुया,
जरा जीर्ण जुयावं । "सतञ्च" घँगु बुद्ध आदि सत्पुरुष
पिनिगु गुँगु प्रकार जुया च्वंगु लोकोत्तर धर्म छगूयात हे
जक छुकिनं चोत-प्रहार याय् फै मखु बुढा नं जुया
वनी मखु धका धागु खः । "पवेदयन्ति" घँगु थुगु
प्रकारं शान्तपि बुद्धादि सत्पुरुष सम्य पण्डितपिसं धया

[११०]

धम्मपदट्टकथा

बिज्याईगु सत्य वाक्ययात घयातःगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः न ।

मल्लिका देवीया कथा
सिधल ।

७. लालुदायी स्थविरया कथा

“अप्पस्सुतायं” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले लालुदायी स्थविरया कारणयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व स्थविर जुलसां मंगल याना च्वंगु छेँ वना “तिरो कुड्डेसु तिट्टन्ति” आदि प्रकारं अमंगलगु उपदेश बिया जुल । अमंगल जुया च्वंगु छेँ वना “तिरोकुड्डेसु” आदि उपदेश बीमाथाय् “दानं च धम्म चरिया” इत्यादि प्रकारं मंगल ज्वीगु गाथा अथवा “यंकिञ्च वित्तं इधवा हरं वा” घैगु रतन सूत्र जूसां उपदेश बिया ज्वी । थुगु प्रकारं गुगु थासे गुगु उपदेश बीमा घैगु मस्यू ! थाय्यात अनुकूल मजूगु थःमं उपदेश बिया जूसानं जि अथेयाना जुया च्वना धका वं मस्यू । भिक्षुपिसं वैगु धर्मदेशना न्यना शास्तायात बिनित्थिया वन । “भन्ते ! गथे ध्व लालुदायी स्थविरं मंगल व अमंगल जुया च्वंगु थासे वने बले मंगलगु धर्मदेशना याय्मा थाय् अमंगलगु धर्मदेशना याइगु, अमंगल जुया च्वं थाय् वना मंगल-

गु धर्मदेशना याईगु धका” विन्ति यावन । शास्तानं हे भिक्षुपि ! थ्व लालुदायी स्थविरं आ जक थयेयाना जूगु मखु न्हापा न्हापायागु जन्मे नं अथे हे याना जूगु दु धका अतीतयागु खँ कना विज्यात ।

अतीत समयस जुलसां वाराणसी नगरे अग्गिदत्त घैह्य ब्रह्मूया काय् सोमदत्त कुमार घैह्य ब्राह्मणं जुजु प्रसन्न याना, वैगु चाकरियाना च्वं वन । व ब्राह्मण कुमार जुजुयात प्रिय-योह्य जुया च्वन । वीह्य ब्राह्मण जुलसां बुँ ज्या याना जीविका याना च्वन । वैके निह्य हे जक दोहँत दया च्वन । व दोहँत निह्य मध्ये छह्य सिना वन । ब्राह्मणं काय्हसित धाल- “प्रिय पुत्र ! सोमदत्त जुजुयात धया जित बुँ ज्या याय्त मेह्य दोहँ छह्य फोना ब्यु ।” सोमदत्तं यदि जि जुजुयाके दोहँ फोन धासा जि तुच्छ जूवनी धका चिन्तनायाना- “यः ब्वा ! छं हे जुजुया थाय् वना दोहँ फो हँ,” धका धाय्व अये जूसा- “प्रिय पुत्र ! जित अन जुजुया थाय् वोना यंका ब्यु ।” धका धाय्व काय्हस्यां चिन्तनायात, “थ्व ब्राह्मण जुलसां स्वातुगु प्रजा दुह्य खः । द्वाहाँ विज्यां हँ, प्याहाँ विज्यां हँ धैगु वचन समेतं धाय् सःह्य मखु । मेगु खँ धाय्मा थाय् मेगु हे खँ धया च्वनी । थ्वयात स्यने कंने नि याना जक जुजुया थाय् वोना यंके माली धका वं थः वी यात “बीरणत्थम्मक” धैगु समशाने वोना यंका घाय्मा ह्यु ह्यु चिना थँना, थ्व जुजु खः, थ्व युवराजधिराज खः, थ्व सेनापति खः, धका नां तथा छस्ये निस्ये वीह्यसित क्यना छःपि

राजकुले वने बले थये वने मा, थये ल्याहाँ वयेमा, जुजुयात थये वचन तथा खँ ल्हाय् मा, युवराजधिराज नाप खँ ल्हाय् बले थुगु नकसां खँ ल्हाय् सयेकेमा, जुजुयाथाय् जुलसां न्होने ध्यने सार्थं— “छलपोल महाराजया जय ! जय !! ज्वीमा धका आशीर्वाद बिया थुगु प्रकारं च्वना थुगु गाथा बोना दोहँ फोनेगु स्व धका गाथा छपु स्यना बिलः—

द्वे मे गोणा महाराज येहि खेतं कसामसे ।

तेसु एको मतो बेव दुतियं बेहि खसिया ॥

अर्थः— भो महाराज ! जिके दोहँ निह्य दु गुकिं जि बुँ जोतेयाना (नया च्वना) भो क्षत्रिय महाराज ! निह्य दोहँत मध्ये छह्य सित, मेह्य दोहँ छह्य जित बिया बिज्यां हुँ ।

धंगु थ्व गाथा छपु सेने कने यात ।

वं जुलसां दच्छिति समय बिका व गाथा छपु न्वेवयेका, न्वेवयेके धुंगु भाव काय्हसित न्यकेव, अथे जूसा “यः व्वा ! छुं छगू कोश्यालि जोना जुजुयाथाय् ञासँ, जि न्हापालाक अन वना जुजुयाथाय् च्वं च्वने” धका धाय् व बौह्यस्यां उगु खँ स्वीकारयाना कोश्यालि चढे याय्गु वस्तु जोना सोमदत्त जुजुया न्होने च्वं च्वं बले उत्साहित जुया राजकुले वन । जुजुं प्रसन्नगु चित्तयाना कुशल वार्ता खँ ल्हाय् सिधेका “प्रिय पुता प्रजा ! छ थन ताकाल लिपा वःगु थें च्वं, आँमकन आसन दु उकी फेतुना, छ थन छु इच्छायाना वयागु खः व कारण जितः कँ धका हुकम ज्वीव ववे च्वंगु गाथा बोना न्यंकलः—

द्वे मे गोणा महाराज येहि खेत्तं कसामसे ।

तेसु एको मतो वेव दुतियं गण्ह खसिया 'ति ॥

अर्थः— भो महाराज ! जिके निह्य दोहँत दु गुकि-
याना जिं बुँ जोतेयाना च्वना, इपिं निह्य दोहँत मध्ये छह्य सितं
भो क्षत्रिय महाराज ! मेह्य छह्य दोहँ कया बिज्यां हुँ ।

जुजुं आंम छु खँ ल्हानागु ब्राह्मण ! हाकनं छको धा
घका व खँ दोहरे याकलं नं वहे गाथा बोना न्यंकल । जुजुं व
खँ दांकुगु सीका ह्य खाका सोमदत्त पाखे स्वया छिमि छेँ दोहँ-
त आपा दुलाकी छु ? घका न्यना बिज्याय्व— “छलपोलं
बकस बिया तःपिला खँनि” घका लिसः बिल । जुजु बोधिसत्व
खना प्रसन्न जुया, ब्राह्मणयात किंखुह्य दोहँत, अलंकार याय्गु
सामान सहित व च्वंच्वंगु गां छगूनापं ब्रह्मदेय्ययाना बकस
बिया बिज्याना, ब्राह्मणयात तःषंगु यश ऐश्वर्यं बिया, बिदा
बिया छ्वया बिज्यात । शास्तानं थुगु धर्मदेशना आज्ञा जुया
बिज्याना, उगु समयस जुजु जूह्य आनन्द खः, ब्राह्मण जूह्य
लालुदायी खः, सोमदत्त जुयाह्यला जि हे खः घका जातकया
खं क्वचाय्का बिज्याना “हे भिक्षुपिं ! वं आः जक मखु थःगु
अल्पश्रुतगु कारणयाना छगू धाय्मा थाय् मेगु हे घया जुल ।
(न्हपा नं अथे हे घया जूह्य खः) अल्पश्रुत अर्थात् आपा
न्यना सीका सयेका मतःपिं मनूत दोहँत हे समान जूवनी घका
बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

अप्यस्सुता यं पुरिसो बलिबद्दोव जीरति ।

मंसानि तस्स बड्ढन्ति पञ्जा तस्स न बड्ढति ।

अर्थ- अल्पश्रुतपि बुद्धि आपा मदुपि मूर्खपि मनूत दोहंत थे ल्हना बढे जुजु वनी, इमिगु (शरीरे) मंस हे जक बढे जुयावै प्रज्ञा-ज्ञान बढे जुया वै मखु ।

पदार्थ:- अन "अल्पस्सुतायं" घैगु छपु सूत्र जूसां निपु जूसां न्येपु जूसां अथे नं मखुसा छमू वर्ग जूसां, अन्तिमगु परिच्छेदं छपु जूसां निपु जूसां सूत्र मसः मस्यगुलियाना व अल्पश्रुतहा भिक्षु, कर्मस्थान जूसानं सयेका कया उकी लगेजुया मच्चंहा बहुश्रुतहा भिक्षु नं । "बलिबद्दोव जीरति" घैगु गथे कि दोहं घैपि जीर्णं जुया तःधिक जुया वै बले नतु मांया लागी, नतु बीया लागी, नतु मेपि सुं थःथितिपित फाईदाया लागी, तःधिक जुया वै इपि जुलसां निरर्थकया लागी हे जक जीर्णं जुयावना च्वनी । अथे हे घैथेंतुं थुमिसं नं नतु उपाध्याययागु सेवा सत्कार याई, नतु आचार्ययागु सेवा व्रत याई, नतु आगन्तुकतयेगु सेवा व्रत याई, नतु भावना यायगुली हे लगे जुया च्वनी । निरर्थक रूपं हे जीर्णं जुया समय बितेयाना च्वन । "मंसानि तस्स बड्ढन्ति" घैगु गथे कि दोहंत गाडाय् जोते याय्, हल जोतेयाय् समर्थं दुपि मखु थुपि धका जंगले तोःतातःपि इपि अन हे जंगले च्वं च्वँसानं इमिगु ला बढे जुया ल्हना वै । अथे हे तुं थुपि नं उपाध्याय आदिपिसं तोःतातःपि संघपिनिगु कारणयाना प्यंगू प्रत्यय लाभ जुया, उर्ध्विरेचन आदियाना, शरीरयात पोसेयाना, च्वपिनिगु ला बढेजुया ल्हना वै ।

लह्वंगु शरीर जुया चाहू ज्वी । “पञ्जा” घैगु लौकिक लोकोत्तर प्रज्ञा छलांगू जक जूसां बढे जुया वै मखु । जंगले जुलसां सिमा लहरा आदि बढे जुया वःथे खुगू द्वारया कारणं याना तृष्णा व गुँगू प्रकारगु अभिमान हे जक बढे जुयावै घैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस ध्यंकः वन ।

लालुदायी स्थविरया कथा

सिघल ।

Dhamma.Digital

८. आनन्द स्थविरया उदानगाथा कथा

“अनेक जाति संसारं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता-
वोधिवृक्ष सिमाक्वे च्वना बिज्याना उदान (- प्रीति वाक्य)
रूपं धैबिज्यागु गाथा, आनन्द स्थविरं न्यनेव शास्तानं आज्ञा
दयेका बिज्यात । वसपोल जुलसां बोधि वृक्ष सिमा क्वे
बिज्याना च्वना, सुरुद्यो विना वने न्ह्यो हे मार सेना तय्त
त्याका बिज्यात । चान्हसिया प्रथम यामस पूर्वेनिवास ज्ञान
साक्षात्कारयाना कया बिज्यात । अन्धकारयात तच्छ्याना प्याहाँ
बिज्या थे चान्हसिया मध्यम यामस दिव्य चक्षु परिशुद्धयाना
बिज्यात । अन्तिमगु यामस सत्व प्राणिपिनि उपरे करूणा
तैबिज्यास्य प्रत्ययाकार ज्ञानस थःगु चित्त क्वत छ्वया
बिज्याना, उकियात क्वेनिसें च्वथ्यंक, च्वनिस्ये कोथ्यंक बिचा
याना स्वया बिज्याज्यां अरूण ग्रहण (- द्यो त्वी-त्वी धागु
इले) संम्यक संबोधि ज्ञान साक्षात्कारयाना कैबिज्याना, अनेक
बुद्ध सच्छिदोर्लपिसं तोःता मबिज्यागु उदान (= प्रीति वाक्य)

प्रकाश याना विज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका विज्यातः—

अनेक जाति संसारं सन्धाविस्सं अनिब्बिसं,
 गहकारकं गवेसन्तो दुक्खा जाति पुनप्पुनं ।
 गहकारक विट्ठोसि पुन गेहं न काहसि,
 सम्भा ते फालुका भग्गा गह कूटं विसंखितं;
 विसङ्खारगतं चित्तं तण्हानं क्षय मज्झगा 'ति ।

अर्थः— हानं हानं जन्म का वयेमागु दुःख जुया निर्मित्ति जि थ्व शरीर रूपी छेँ दयकूहासित माः जुजुं थ्व संसारे बारम्बार जन्म कया दुःख सियाच्चना । हे गृहकारक ! (=हे शरीर रूपी छेँ दयेकूहा कःमि) छंत जि खंके धुन, हानं छको छं छेँ दयेके फेमखुत, छंगु छेँ दयेकेगु ज्याभः ब्यावकं तोत्थुला बी धुन । छेँ दयेकेगु सामान नं चिच्चादना विखरे जुया वने धुंकल, जिगु चित्त संस्कार रहित ज्वी धुंकल, तृष्णा नं क्षय जुया वने धुंकल ।

पदार्थः— अत “गहकारकं गवेसन्तो” धंगु छु धासा जि जुलसां थुगु आत्मभाव रूपी छेँयात दयेकूहा तृष्णा-यात बृद्धियाना च्वंहासित माः जुजुं गुगु ज्ञानंयाना वयात खंके फंगु खः, उगु बोधिज्ञान लाभयाना काय्या लागी दीपंकर तथागतया पालि क्वे प्रतिज्ञायाना वयालि थुलि-

मच्छि समयतक्क “अनेक जाति संसारं” घैगु अनेक जन्म सच्छिदोल थ्व संसार चक्रे चाचाहुला च्वना बले । “अनिम्बिसं” घैगु ज्ञान बोध ज्वी मफया-ज्ञान लाभयाना काय् मफयेक हे । “सग्धाविस्सं” चाचाहुला व्वाब्बां जुया उखेंथुखें भटके जू जुया च्वना घैगु अर्थ खः । “दुक्खा जाति पुन पुनं” घैगु थ्व शरीर रूपी छेँ दयेकूहा-सित माःमाः जुयाह्य जि हाकनं हाकनं जन्म कया सिना वनेमागु दुःख, गुकी जरा, व्याधि, व मरण त्वाक ज्याना च्वंगुलि थ्व बारम्बार जन्म जू वयेमागु घैगु थुगु दुःख, व आ खने मदुगलि रोके ज्वी धुंकल, उकि जि व माः जुजुं व्वाब्बां जुया भटके जू जुया घैगु अर्थ खः । “विट्ठोसि” घैगु सर्वज्ञताज्ञानं बोधयाना काय् धुंहा जि आ उकियात खंका थ्वीका काय् धुन । “पुन गेहं” घैगु आवंलि जि थ्व संसार चक्रे आत्मभाव रूपी छेँ दयेके मखुत । “सब्बा ते फासुका” घैगु छंगु सकल अवशेष जुया च्वंगु क्लेश जि स्यंका नष्ट-भूष्ट यानाबी धुन । “गह कूटं विसंझितं” घैगु थ्व छं दयेकातःगु आत्मभाव रूपी छेँया अविद्या संख्यात तृष्णायात, च्वका छकूचा नापं बाकि मज्जीक जि विध्वंसयाना छ्वयाबी धुन । “विसंखार गतं चित्तं” घैगु आः जिगु चित्तं संस्कार रहित जुया, निर्वाण आरम्भणयाना, च्वनागुलि याना साक्षात्कार याना काय् धुन । “तण्हानं खय मज्झगा” घैगु तृष्णा क्षय जुया वने धुंकुगु,

[१२०]

धम्मपडट्टकथा

मदया वने धुंकुगु अरहन्तत्व साक्षात्कारयाना काय्
धुंकुगु जुल ।

आनन्द स्थविरया उदानगाथा कथा
सिधल ।

९. महाधनी महाजन पुत्रया कथा

“अखरित्वा” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता ऋषिपतने बासयाना च्वना बिज्याबले महाधनी महाजन पुत्रया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

व जुलसां वाराणसी नगरस चयेगू कोटि धन सम्पत्ति दुगु महाजन कुले वना जन्म जू वन । अले वया मां बौपिसं चिन्तनायात— “ऊीगु छेँ तःधंगु भोग सम्पत्ति दु । ऊीह्य काय् मचायात सुख भोग याकेगु बाहिक मेमेगु छुं छुं हे ज्या याके बीगु मखु ।” धका व मचायात म्ये हालेगु बाजं थाय्गु रसरंगं याय्गु जक स्यना तल । व हे नगरे चयेगू कोटि धन सम्पत्ति दुगु कुल गृहे ह्याय् मचा छहानं जन्म काः वल । वया मां बौ पिसं व मिसा मचायात प्याखँ ह्वीगु, म्ये हालेगु रसरंगं याय्गु जक सेनेकने याना तल । इपिं निह्यं लिपा त्यास्ये त्याय्हा जुया वयेव विवाह याना बिल । अले लिपायागु समयस इमि मां बौपिं परलोक जुया वन । च्येगू च्येगू कोटि निगु कुलयागु धन सम्पत्ति ब्याक्कं छगू कुले तुं मुंके हल । महाजन पुत्र

न्हि सोको जुजुया सेवाया लागी वनीगु जुया च्वन । अले उगु नगरे च्वंपि धुर्त अयेला गुलु तयेसं चिन्तनायात- “यदि कीसं थ्व महाजन पुत्र छहसित की थें हे अयेलागुलु याय् फत धासा कीत अत्यन्त लाभ-फाइदा ज्वी । आः कीसं व महाजन पुत्र-यात अयेला त्वनेगु बान्हियाका बीमाल ।” धका इमिसं अयेला शिशि व पुकाला, चि, साख, जे चिना, सकि ज्वना महाजन पुत्र राजदरवारं ल्याहाँ बैगु ले वना पिया च्वं वन । महाजन पुत्र यानं वया च्वंगु खनेव, अयेला त्वना चि, साख ह्यु त्वीतया सकि वांन्याना जिमि मालिक सच्छि दे तक्क म्वाना च्वनेमा । छि थें ज्याह्य महाजन पुत्रया कारणंयाना जिपि नये त्वना च्वने फयेमा धका घाल । वं इमिगु वचन न्यना ल्यूने वया च्वंह्य सेवकयाके न्यन- “थुमिसं छु त्वना च्वंगु व ?”

“मालिक ! इमिसं छगू प्रकारया पेय्य रस त्वना च्वंगु खः ।”

“व असलगु रस खःला ?”

“मालिक ! थ्व संसारे वथे ज्यागु सागु त्वने योग्यगु रस मेगु छुं हे दुगु मखु ।” धका कनेव अथे जूसा जिनं त्वने योग्य जू धका भतिभति अयेला काय्के छ्वया त्वनेगु थाले-यात । अले याकनं हे अयेलागुलुतिसं महाजन पुत्रं अयेला त्वंगु सीका वैत छचाखेरं घरेयाना तल । लिपा जूलिस्य व महाजन पुत्रया अयेला गुलु परिवारपि कंक्ं आपा दया वल । वं सच्छि जूसां निसःया जूसां अयेला न्याना हया त्वं त्वं समय

वितेयात । थुगु हे प्रकारं व च्वं च्वं थाय्तक्क दांया द्वं न्होने
तया अयेला त्वं त्वं थुलि दांया स्वांमा कया हति, थुलि दांया
सुगन्ध कया हति, थुपि पासापिं तःसतं जू ल्वाय् सः, थुपि
प्याखं ह्वीसपिं खः, थुपि म्ये हाले सःपिं खः थुपिं बाजं थाय्
सःपिं खः, ध्वयात दोछिसाई दां विया छ्व, थुमित निदोसाई
दां वकस बिया छ्व । धका थुगु प्रकारं धन ह्वला याकनं हे
थःगु चयेगू कोटि धन फुका छ्वत । अले सेवकतय्सं—
“मालिक ! छिगु बौयागु चयेगू कोटि धन व्याक्कं फ्वी
धुं कल ।” धका न्यंकेव महाजन पुत्रं— “अथे जूसा छु जिमि
कलायागु धन नं मन्त ला ?” धका न्यन । “व ला दनि
मालिक !” धका लिसः बीव “अथे जूसा वहे जूसां हति ।”
धका कया व उलिमिछि धन नं अथे हे जक याना खर्चयाना
फुका छ्वत । नगदि धन फ्वी धुं कुस्येंलि छेँ, बुँ, वगीचा व
पशु धन नं मिया फुका छ्वे धुं कुस्येंलि थःके वाकि जुया च्वंगु
थलवल लासा फांगा आसनादि नं व्याकं मिया नया त्वना
फुका छ्वत । अले व महाजन पुत्र बुढा जुया वयेव गुह्य खः
थःगु कुल छेँ न्याना काह्य साहुनं इमित छेँ पितिना हल ।
अले व महाजन पुत्र कलाह्य वोना मेपिनि छेँया ल्यने अंगः ववे
आश्रय कया वासयाना च्वना, लहाति भ्यगः वाकू छ्कू ज्वना
फोना फोना करपिनिगु चिप नयेगु थालेयात । अनंलि छन्हुया
दिनस आसन शालाया पिखा लख्वी च्वना मचापिं थ्रामणेर
तिसं व्यूगु चिपगु भोजन कया च्वंगु खना शास्तानं थःगु ह्य
चिकमिका विज्यात । अले वसपोलयाके आनन्द स्थविरं ह्यचिक

मिगुया कारण न्यन । शास्तानं थःगु ह्य चिक मिगुया कारण कना विज्यास्य “हे आनन्द ! अन छको स्व व महाघनी महाजन पुत्र थुगु हे नगरे निगू कुलया चयेगू चयेगू कोटि धन निरर्थक हे फुका छ्वया कलाहानाप मेपिनिगु चिप फोना-फोना नया जुल । यदि थ्वं जुलसां प्रथम बैसे थःके दुगु धन सम्पत्ति व्यर्थे फुका मछ्वस्य व्यापारे लगेयागु जूसा, थ्व थुगु देशया दकले अग्रह्य महाजन ज्वीगु खः, यदि छेँ प्याहां वया प्रव्रजित जूवंगु जूसा अरहन्त ज्वी धुं कुगु खँ, वया कलाह्य नं अनागामि फले ध्यनीगु खः । यदि दथुयागु बैसे भोग सम्पत्ति फुका मछ्वस्य व्यापारे लगेयागु जूसा, द्वितीय महाजन ज्वीगु खः, छेँ प्याहां वया प्रव्रजित जूवन धासा अनागामि ज्वी फुह्य खः । वया कलाह्य नं सकूदागामि फलस प्रतिष्ठित ज्वी फुह्य खः । यदि अन्तिमगु बैसे भोग सम्पत्ति फुका मछ्वस्य व्यापार ज्याय लगेयाना च्वंगु जूसा तृतीय महाजन ज्वीह्य खः, छेँ त्यागयाना प्रव्रजित जूवंसा सकूदागामि ज्वीफुह्य खः । थ्वया कलाह्य नं श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जू वनीगु खः । आः जुलसां थ्व गृहस्थपिनिगु भोग सम्पत्ति नं प्रहीत जुल, श्रमण भावनं कुन्पुं वन । आः जुलसां थ्व महाजन लः मदया गना च्वंगु पुखुली च्वंह्य बोह—सारस फंगः थें जूवन धका धैविज्याना थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

अवरित्वा ब्रह्मचरियं अलह्यो योऽवने धनं ।

जिण्णकोऽश्वाव ज्ञायन्ति स्त्रीणमच्छेव पल्लवे ॥

अक्षरित्वा ब्रह्मचरियं अलद्धा योऽवने धनं ।

सेन्ति चापा 'तिष्ठीणाव पुराणानि अनुत्थुन 'न्ति ॥

अर्थ- गुह्यसिनं ब्रह्मचर्य्यं पालन याई मखु, गुह्यसिनं यौवन अवस्थाय् धन कमाय् याई मखु, उह्यसिनं न्या मदुगु जलाशये बृद्धह्य क्रौंच धयाह्य ऊंगः ऊके जुया च्वंथे च्वं च्वने माली ।

गुह्यसिनं ब्रह्मचर्य्यं पालन याई मखु, गुह्यसिनं यौवन अवस्थाय् धन कनाय् याई मखु; उह्यस्यां वांछ्वयातःगु वाण थें पुलांगु खँ लुमंका पश्चाताप चाया च्वने माली ।

पदार्थः- अम "अक्षरित्वा" धैगु ब्रह्म चरियाय् मच्चंप्पि । "योऽवने" धैगु उत्पन्न मज्जुगु भोग सम्पत्ति उत्पन्न याय्गु जूसां, उत्पन्न ज्वी धुंकुगु भोगसम्पत्तियात रक्षायाना तयेगु जूसां, समर्थ शक्ति दु बले धन लाभयाना मकाह्यसित धागु खः । "क्षीण मच्छे" धैगु इप्पि अर्थि ज्याप्पि मूर्खत, लः मदया, न्या छह्य हे मदये धुंकूगु पुखुली जीर्ण ज्वी धुंकुह्य- बुढाह्य सारस ऊंग थें ऊले जुया घ्यानयाना च्वनी धागु खः । थथे धयातःगु दु कि पुखुली लः मदुगु थेंतुं थुमिगु च्वनेगु थाय् मदुगुयात धागु खः, न्या मदुगु थेंतुं थुमिगु धन-धान्य भोग सम्पत्ति मदयावंगुयात धागु खः । बःमलाह्य-बुढाह्य सारस ऊंगत ति ति न्ह्या वनी थें तुं थुमि आः जलथल पथ आदि भव भोग सम्पत्ति हाकनं छको दतेकेगु असमर्थ भावयात धागु खः । उकि इप्पि बलक्षीण ज्वी धुंकुह्य सारस ऊंगः थें अन हे

तक्यना कृत्वे जुया ध्यानयाना च्वनी धागु अर्थ खः । “चापा‘ति
 खीणाव” धैगु धनुपया खिपतं कयेका छोगु, खिपतं मुक्त जुया
 वंगुयात धागु खः । थथे धयातःगु दु कि गथे धनुषं मुक्त जुया
 वंगु तीर वेग दतल्ले तापाक वना वे कुत्थुं वनी, अथे वंसानं
 अनं कया वांछोया मव्यूतल्ले अन हे चाग चिगलं त्वपुया
 च्वनी । अथे हे तुं थुपि नं स्वंगू बैस पुलावने धुंकेव आः थःत
 गालं थकाय् मफुगु असमर्थतां याना मरण जुया वनी । उकिं
 धागु खः “सेन्तिचापा‘ति खीणाव ति” धका “पुराणानि
 अनुत्थुनं” धागु थुगु नकसां जिमिसं नया, त्वना वया धका
 न्हापा—न्हापा याना वःगु नयावःगु, त्वनावःगु, प्याखँ हुयावःगु,
 म्ये हालावःगु, वाजं थानावःगु आदि वारंवार लुमंका शोक-
 याना, अधिक शोक यायां न्हो वयेकी धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यकः वन । Dhamma.Digital

—
 महाधनी महाजन पुत्रया कथा
 सिधल ।

—
 जरावर्ग वर्णना सिधल ।
 भिंछगूगु वर्ग क्वचाल ।
 —

१२. आत्म वर्ग

१. बोधि राजकुमारया कथा

“अत्तानं चे” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता- भेस कलाप वने वासयाना च्वना विज्यावले बोधि राजकुमारया कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

वं जुलसां श्व पृथ्वीया छोने मे मेगु दरवारनाप समान मज्जीक असदृश रूपं वांलाक आंकासे हे थत्थं वोया वनीला धैथे च्वंक “काकनद” वैगु प्रासाद-दरवार दयेके विल । अले कःमि नायो याके न्यन- “गथे खः कःमि नायो छं मेथाय् नं गनं थथे च्वंगु प्रासाद न्हापा दयेका वी नंला ? अथवा श्व छंगु दकले न्हापालाक दयेका वियागु शिल्प कला खःला ?

“श्व जिगु दकले न्हापालाक दयेका वियागु प्रासाद निर्माण शिल्पकला खः राजकुमार !” धका कःमि नायोनं लिसः बीव, राजकुमारं चिन्तनायात- “यदि श्वं मेपित नं

थरिं ज्यागु दरवार दयेका बिल धासा, ध्व जिगु दरवार आश्चर्यजनक जुया च्वनी मखु, ध्व कःमि नायोयात जि स्याके जूसां छ्वेमाल अथवा ल्हातुति जूसां त्वाल्हाके बीमाल । अथे नं मखुसा मिखा जूसां ह्वके बीमाल । थथेयाना बीव ध्वं मेपित ध्वथे च्वंक आश्चर्यजनक ज्वीक दरवार दयेका बी फेमखु” धका चिन्तनायात ।

राजकुमारं थुगु कारण थः योःह्य पासा संजीवक पुत्र घैह्य माणवक छद्दसित कन । व माणवकं चिन्तनायात— “निश्चयनं थ्वं थपाय्जि ज्यासःह्य शिल्पकार कःमि छद्दसित विनाशयाना छ्वेन । जि खंक खंकं थपाय्जि ज्यासह्य शिल्पकार छद्द नाश थमज्वीमा, ध्वयात जि वना सुनानं मसीक सूचना ब्यू वने माल ।” धका मतीतया व माणवकं कःमि नापलाना “भो शिल्पकार ! कुमारं छंके प्रासादयागु ज्या सिधल ला ? धका न्यंसा, सिमधःनि धका लिसः ब्यु । राजकुमारं छंत विनाश याय्गु मती तया च्वन । छं थःत थमं सुरक्षा याय्गु उपाय या न्है” धका मेपिसं सुनानं मसीक सूचना बिल । कःमि— “मालिक छि थुगु समाचार जितः विया दीगु अत्यन्त उत्तम जुल । थुकिया लागी छितः अनेक धन्यवाद दु । आ जि थः सुरक्षा ज्वीगु उपाय जि याना यंके” । धका धया कःमि छे वन ।

राजकुमार— “गथे खः कःमि नायो ! ऊीगु प्रासाद यागु ज्या सिधल ला ?”

कःमिनायो- “आ श्रुत्वात् मोटामोटि जकं ज्या सिधल धाम्माल । मिहीन-मिहीनगु ज्या माय्मानिगु यक्को क्ककि दनि ।”

राजकुमार- थुगु प्रासादे आ मेगु छु ज्या मसू मान्निगु बाकि दनिले ?”

कःमिनायो- “मालिक ! लिपा जि छःपित बित्ति माय् न्हापालाक मिहीन ज्या माय्मागु सि इत्यादि सामाननि काय्के छवया बिज्यां हुं ।”

राजकुमार- छंत गज्यागु सिं काय्के छवे मल ?”

कःमिनायो- “गंगु, बल्सागु, याउस्य च्वंगु, दुनेसार दुगु, फुस्कुलु मज्जगु थज्यागु सिं माला च्वंगु दु राजकुमार,” धका लिसः बीव कुमारं कःमिनायो नं धा धागु समान् ब्याक्कं पुरेयाना बिल । अले कःमि नायो नं राजकुमारयात बित्तियत्त- “भो राजकुमार ! आबंलि जि ज्यायाना च्वना थाय् सुं हे ब्रया नापला वये दै मखु, छाय् धासा ? शूक्ष्मगु-मिहीनगु ज्मा याना च्वनेबले मेपिनाप खं ल्हाना च्वन धासा जिमु ध्यानं छवे लावना जि यानाच्वनागु ज्याय् बाधा परे जूवनी नयेमु त्ववेगु इले जुलसां जिमि जहान छह्यस्यां हे जक आहार पान हयाबी । मेगु इले जि मेपि सुं हे मनूतनाप लाय् मखु ।” धका धाय्ब कुमारं- “अथे जूसा ज्यू अथे हे छं स्वया गथे माल अथे यात्ता जिमु दरवार जक याकनं तैय्यारयाना बीगु स्व ।” धेगु हुक्म जुल । कःमिनायो नं सुं मवैगु कोठाचा छकुती च्वना सुतानं

मसीक मखंक भिभिगु सिं कुनेयाना तासेयाना थः कला काय्पि
 छखल दुने च्वने जीक गरूड ऊंगःयागु रूप छगू दयेका च्वन ।
 गरूड ऊंगःयागु रूप तैय्यार ज्वीव छनु आहार जोना वःह्य थः
 जहानयात कःमि नायोनं धाल- “छं आंम छें च्वंगु ज्यातुगु
 वस्तु ब्याक्कं मिया छ्वया परदेश यंकेत याऊस्य च्वंगु हिरा,
 मोति, लुं, वह इत्यादि न्याना ठीकयाना ति ।”

राजकुमारं नं कःमिनायो कोठां प्याहाँ मवः गुलि
 शंका जुया दरवारया छचाखेरं सिपाहिँतिसं घेरेयाका पाःतयेका
 बिल । कःमिनायोनं थः परिवार छथो थःगु गर्भे दुने तथा
 बोयावने फुगु कल पुर्जां युक्तह्य गरूड ऊंगया रूप दयेके सिघेके
 धुंका आहार तःवःह्य थः कलाह्यसित घया छ्वत कि- “कन्हे
 भोजन जोना वयेबले जीके दुगु धन सम्पत्ति व मचाखाचात
 सकलें बोना राजकुमारं मखंक थन वा ।” कन्हे खुनु कःमि-
 नायो मचाखाचा व जहानह्य थ्यंकः वयेव सकलें दयेके सिघःह्य
 गरूड ऊंगःया प्वाथे दुने च्वना यन्त्र चलेयाना ज्यालं बोया
 बिस्सुं वन । अन पाः च्वंच्वंपि सिपाहिँतस्ये कःमिनायो
 ज्यालं बोया बिस्सुं वन धका राजकुमारयात कँ वना च्वंक
 च्वंकं हे हिमालय पर्वतपाखे बोया वना अन रम्यगु छगू थासे
 क्वाहाँ वया नगर छगू बस्तेभाना ‘कट्ठवाहन’ नां जुया च्वंह्य
 जुजु जूवन ।

बोधि राजकुमारं लिपा प्रासादयागु परिस्था याय्माल
 धका तथागतयात निमन्त्रणायाना थःगु न्हूगु दरवारयात प्यंगू

प्रकार्यागु सुगन्ध स्वानं छायापा पिने पिखालखुं निस्ये थःगु गाः
तोःता बसालाया बिल । कुमारया जुलसां संतान सुं मडु ।
“यदि जित काय् छहा जूसां ह्याय् छहा जूसां लाभ ज्वीगु
खःसा तथागतं थ्व जिलाया तयागु गाय् न्ह्या बिज्याई” धैगु
मतीतया च्वं च्वन । अन शास्ता थ्यंकः बिज्याय्व राजकुमारं
भोस्सुना वन्दनायाना भिक्षा पात्र थःगु लहातं कया द्वाहाँ
बिज्यां हुं भन्ते ! धका बिन्तियात । राजकुमारं निकोलनं-
स्वकोलनं दरवारे द्वाहाँ बिज्यां हुं धका प्रार्थनायात । शास्ता
द्वाहाँ मबिज्यास्य आनन्द स्थविरयागु स्वा स्वया बिज्यात ।
स्थविरं थःगु स्वास्वया बिज्यागु इसरा ध्वीका “हे राजकुमार!
आम बसालायातःगु गाः हटेयाना छ्व शास्ता उकी न्ह्या
बिज्याई मखु । तथागतं लिपायापि जनतापित हित याय्गु
स्वया बिज्याई ।” धका धया वे लायातःगु कुमारयागु गा
लिकायके बिल । राजकुमारं थःगु ले लायातःगु गाः लिकया
शास्तायात न्हगु दरवारे दुने बिज्याका यागु, भोजन मरिचरि
आदिद्वारा पूजा सत्कारयाना छखे लिक्क फेतुना, ल्हा निप्पां
जोजलपा थथे बिन्तियात- “भो भन्ते ! जि जुलसां छलपोल-
या उपकारक खः, स्वकोतक्क शरण वने धुंहा खः, जि जुलसां
मांया प्वाथे दुने च्वं च्वनाबले हे पैले प्रथम न्हाप्पां शरण
वना, निकोया खुसी जि बालक जुया च्वना बले छलपोलया
शरण वना, स्वकोया खुसी जि ल्याय्हा जुया ज्ञानं दये धुंका
शरण वये धुंहा खः । अज्याहा शरणागत जिगु गाय् न्ह्या
छलपोल छाया दरवारे द्वाहाँ मबिज्यानागु ?” धका बिन्ति

यात ।

“हे कुमार ! छं छु मती तथा थःगु गाः लेँ लाया तथागु खः ?”

“भो भन्ते ! जि जितः काय् छह्य जूसां ह्याय् छह्य जूसां दैगु खःसा शास्तानं थ्व जिगु बेँ लाया तथागु गाय् न्हुया विज्याई धैगु मतीतया गाः लाया तथागु खः ।”

“हे कुमार ! जि गाय् न्हुया मवयागु कारण आम हे खः” धका आज्ञा जुया विज्यात ।

“भन्ते ! अथे जूसा जित सन्तान छह्य हे दै मखुत-ला ?” धका विन्ति याय्व- “खः कुमार छंत थुगु जुनी सन्तान छह्य हे दै मखु,” धका आज्ञा जुया विज्यात ।

“छु कारणंयाना अथे जूगु खः भन्ते ?”

“न्हापायागु जन्मे छं थः कलानापपं प्रमादि जुया वःगु कारणंयाना अथे जूगु खः कुमार धका कंना विज्यास्य अतीत यागु खँ हया, वया न्होने तये हया विज्यात ।

अतीत समयस जुलसां अनेक सलंसः मनूत तःधंगु जहाजे च्वना समुद्रया यात्रा याना च्वन । समुद्रया दथ्वी थ्यंका जहाज तज्याना स्यना वन । निह्यतिपू सिपू छपुती जोना, उकियागु आधार कया, लाल काकां वना, छगू चिकिचाधंगु द्विपचा छगुली थ्यंकः वन । जहाजे च्वना वःपि मेपि मनूत सकलें न्या कावलेतये आहार जुया वन । व चिकिचाधंगु

द्वीपचास जुलसां आपालं वंगःत जक वासयाना च्वगु जुया च्वन । इपि निह्यस्यां अन मेगु नयेगु छुं मखना नयेपित्यांगु सहयाना च्वने मफया अन च्वंपि वंगःतयेगु खेँ कया हया ह्य ग्वाया मी छुया नल । खेँ फुना वनेव वंगःतये मचात कया हया स्याना नयेगु थालेयात । थुगु प्रकारं प्रथम बैसेनं मध्यम बैसेनं पश्चिम वैसे नं नया हे च्वन । स्वंगू बैस मध्ये छगू जक वैसे नापं अप्रमादी जुया च्वने मफुत । थः व कला निह्य मध्ये छह्यस्यां हे नं छगू बैसे जक जूसां अप्रमादि जुया पर प्राणि तयेत हिंसा मयास्य च्वना वये मफुत । शास्तानं इमिगु ध्व न्हापायाना वःगु कर्म क्यना विज्याना- “हे कुमार ! यदि छं उगु समयस छगू जक जूसां वैसे थः कलानाप अप्रमादि जुयावये फुगु जूसा, छिमि छगू जक बैसे जूसां काय् जूसां, ह्याय् जूसां छह्य दैगु खः । यदि छिंपि निह्यतिपू मध्ये छह्य जक जूसां अप्रमादि जुया वःगु जूसानं उकियागु पुण्ययाना छिमित सन्तान छह्य अवश्य दैगु खः । हे कुमार ! थःत प्रिय ज्वीगु योपिसं स्वंगू बैसस अप्रमादि जुया थःत पापं रक्षायाना तये फयेकेमाः । अथे स्वंगू बैसेसं रक्षायाना तये मफत धासा, छगू जक बैसे जूसां रक्षायाना तये फयेकेमा धका उजुं जुया थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

सन्तानं चे पियं जञ्जा रक्खेय्य तं सुरक्खितं ।

तिण्ण ‘मञ्जातरं यामं पटिजग्गेय्य पण्डितो ‘ति ॥

अर्थ- यदि थःत थमं प्रियया धैगु जूसा थःगु जीवन यात अप्रमादि जुया सुरक्षितयाना तये फयेकेमाः । स्वंगू बैस

मध्ये पण्डित जनपिसं छगू बैस जक जूसां अप्रमादि जुया थःत सुरक्षितयाना तये फयेके माः ।

पदार्थः— अन “यामं” घैगु शास्तानं थः धर्मया ईश्वर जुया धर्मदेशनास कुशल—दक्ष भावयाना स्वंगू बैसया छगू बैस जक जूसांयात याम घका क्यना देशनायाना बिज्यात । उकिं थन थुगु प्रकारं अर्थं ध्वीका काय् माल कि यदि थःत प्रियगु वस्तु खन घासा “रंक्खेय्य तं सुरक्षितं” घैगु गथेयाना व वस्तु सुरक्षायाना तये फे अथेयाना सुरक्षायाना तये फयेके माः यदि गृहस्त जुल घासा थःत सुरक्षायाना तये घका दरवारया तले बांलाक छायापा तःगु कोठाय् द्वाहा वना, पाले पहरा तथा च्वं च्वंसानं, प्रब्रजित जुया च्वंपिसं बांलाक संयम रूपं ज्या खापा तिना तःगु गुफाय् च्वं च्वं सानं थःत सुरक्षायाना च्वन घका घाई मखुनि । गृहस्थपि जुलसां थःथःगु गच्छे अनुसारं दान शील आदि पुण्ययाना च्वं च्वं । प्रब्रजित जुया च्वंपि जूसा व्रत प्रति व्रत परियंत्ति पढाई मती त्वीका च्वने गुली उत्सुक इच्छा उत्पन्नयाना च्वन घाःसा थःत सुरक्षायाना च्वंगु जू वनी । थुगु प्रकारं स्वंगू बैसेसं थःत सुरक्षायाना तये फत घासा स्वंगुली छगू जक बैसे जूसां पण्डित—विद्वानपि मनूतय्सं थः सुरक्षित अवश्यमेवयाना त हे तै । यदि गृहस्थ-त जूसा प्रथम बैसे हितेगुली भुले जुया च्वंगुलियाना, कुशल कर्म याय् मफया वन घासा, मध्यमगु बैसे अप्रमादि जुया कुशल कर्म याय् फयेके माः । यदि मध्यमगु बैसे थः कला काय्पि लहीमाला कुशल कर्म याय् मफया वन घासा, अन्तिमगु

बैसे ला अवश्य नं अप्रमादी जुया कुशल कर्म याय् हे फयेके
 माः । थये जकयाना च्वंहसितनं थःत प्रिययाना च्वंह घका
 धावनी मखु नि, थुकिं नं नरकपाखे हे साला यंकेगुयाना च्वनी ।
 यदि प्रव्रजित जुया च्वंपि प्रथम बैसे पाठ घोकेयाना धारण
 यायां बो बों व्रत प्रति व्रत याय्गुली प्रमादित जुया च्वनी,
 ह्मिसं मध्यम बैसे अप्रमादि जुया ध्रमण धर्मयाना यंके फयेके
 माः । यदि प्रथम बैसे सयेका सीका वयागु परियत्ति धर्मयागु
 अर्थ कथा विनिश्चय कारण अकारण न्य न्यं मध्यम यामे
 प्रमादित जुया च्वनी, अन्तिमगु पदिचम बैसस अप्रमादि जुया
 ध्रमण धर्मयाना यंके फयेके माः । थुगु प्रकारं नं वं थःत
 सुरक्षा याह्य जूवनी । थये याय् मसःह्य जुलसां थःत प्रिय
 याह्य जूवनी मखु, लिपा वं पश्चाताप हे जक जुया च्वनेमाली
 घका धयातःगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस राजकुमार श्रोतापन्न जूवन । अन
 मुं वःपि जनतापित धर्मदेशना साथक जुया वन ।

**बोधि राजकुमारया कथा
 सिधल ।**

२. उपनन्द शाक्यपुत्रया कथा

“अस्तानमेव पंठमं” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्यावले उपनन्द शाक्य पुत्रया कारणंयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

उपनन्द स्थविर जुलसां धर्म उपदेश बीत दक्ष-समर्थ दुह्य जुया च्वन । वैगु अल्पेक्षता-इच्छा आपा मयाय्गु मम्बन्धि धर्म उपदेश न्यना आपालं भिक्षुपिसं वैत थःथगु चीवर इत्यादि परिष्कार चन्हेयाना धुताङ्ग चर्या पालनयात । व भिक्षु जुलसां छगू वर्षावास न्होने थ्यंकः वयेव लिक्क च्वंगु जनपद छगुली वन । अले अन छगू विहारे च्वंपि मचापि श्रामणेरतिसं धर्मकथिकयागु स्नेहंयाना- “भन्ते ! थुगु वर्षावास छगू थन हे विहारे च्वना बिज्यां हुँ ।” धका निवेदनयात । “थन वर्षा-वासयापि भिक्षुपित वर्षावासया अन्तस छु छु वस्तु प्राप्त जू ?” धका न्यनेव इमिसं “गाः छपु-छपु प्राप्त जू” धका कँन । अन वं थःगु लाकां छजु तथा मेगु विहारे वन । मेगु विहारेनं वना “थन वर्षावासया अन्तस छु-छु वस्तु प्राप्त जू”

धका न्यना “निपु गाः प्राप्त जू” धाय्व अन वं थःगु तुतो तया थकल । सांगुगु विहारे वना “थन छु प्राप्त जू ?” धका न्यना “स्वपु गाः प्राप्त जू” धाय्व अन थःगु लःधः तया थकल । प्यंगुगु विहारे वना थन वर्षावासया अन्तस छु-छु प्राप्त जू ?” धका न्यना “प्यपु गाः प्राप्त जू” धागु न्यना “अथे जूसा असल जुल जि थन हे च्वने” धका अन वर्षावास अधिस्थान याना गृहस्थपित व भिक्षुपित धर्म उपदेश याना च्वं च्वन । इमिसं धर्म कथिक भिक्षुयात आपालं वस्त्र, चीवर आदि पूजायात । व धर्म कथिक भिक्षु वर्षावास सिधेव मेमेगु विहारेनं समाचार छ्वत कि “जि आमकन विहारे थःगु परिस्कार वस्तू छगू छगू तया थकागुलि वर्षावासयागु दान पावे ज्वीमाः, व जिगु वस्तूत जि थाय् छ्वया ह्याब्यु ।” धका सकतां काय्के छ्वया गाडा छगुली जाय्क तयेका वन । तदनन्तर छगू विहारस ल्याय्हापि भिक्षुपि निहास्या गाः निपु व सांगा छपु लाभ जुया- “छंत गाः का जि सांगा काय् धका तथवाद जुया इना काय् मफया लैया बिच्चे च्वना ल्वाना च्वन । इमिसं धर्म कथिक भिक्षु वया च्वंगु खना, “भन्ते ! छलपोलं जिमित थ्व वस्तूत इना बिया बिज्यां हु ।” धका निवेदनयात । “छिमिसं हे इनाका जि इनाबी मफु ।” धका धाय्व “जिमिसं इना काय् मफया च्वन भन्ते ! छलपोलं हे स्वया इना बिया बिज्यां हुँ ।” धका प्रार्थनायात । “अथे जूसा जि धैगु खँय् छिपि माने ज्वीला ?” धका न्यनेव इपि निहास्यां “ज्यू भन्ते ! माने ज्वी” धका लिसः बीव “अथेजूसा असल जुल” धका धया इपि निहासित निपुगाः

इना बिया” ध्व सांगा जुलसां धर्म कथिक भिक्षुपिसं हे जक फाय योग्य जू धका आपालं मूवंगु सांगा धमं कया वन । न्याय्हपिं भिक्षुपिं पश्चातापचाया हास्तायाथाय वना, उगु समाचार बिनित्यावन । शास्तानं “हे भिक्षुपिं ! आ जक ध्व धर्मकथिक भिक्षुं छिमिगु वस्तु कया छिमित पश्चातापयाना वंगु मखु, न्हापानं यानावंगु हे दु” धका उजुं जुया बिज्याना अतीतयागु खँ आज्ञा दयेका बिज्यात—

अतीत समयस अनुतीरचारी व गम्भिरचारी वैपि निहा लः भौतस्ये तःधिकःह्य रोहित न्या छह्य लाना, जितः छ्यो कायगु, छंत न्हिप्यं बीगु धका विवाद जुया, न्या इना काय मफया च्वं च्वंबले धोँचा छह्य अन वःगु खना, इमिसं वैत धाल— “पाजु ! ध्व न्या छह्य जिपिं निहासित बराबर ज्वीक इना बिया व्यु ।” अले धोँचां धाल— “जित जुजुया निसाव याय्गु न्यायालये तयातःगु खः, अन ता कालतक्क च्वना मंमदया सैरयाय्या लागी थन वयागु खः । आः थत्थे जि भचा लिमलानि ।”

“पाजु ! अथेयाना दीमते, जिमित ध्व न्या छह्य बराबर ज्वीक इना बिया दी माल ।”

“छिपिं निहास्यानं जिं धैगु खँ न्यनेगु खःला ले ?”

“अवश्यनं न्यने पाजु !”

“अथे जूसा असल जुल” धका धया वं न्यायागु छ्यो”

त्वाल्हाना छखे तल । न्हिप्यं नं त्वाल्हाना छखे लिक्क त्वा
जुलसां धाल- “बाबु ! खुसिसिथे चाह्यु ज्वीह्य अनुतीरचारी
न्हिप्यं छं का । गुह्य खः ताजागु लखे चाह्यु ज्वीगुलियाना
गम्भीरचारी छं छ्यो” का । थ्व दधुयागु भाग जुलसां जि
निसाब छिनेयाना बियाह्यसिगु भाग खः” धका इपि निह्यसित
समकेबुकेयाना बिलः-

अनुतीर चारी मङ्गुट्टं सीसं गम्भीर चारिणो ।

अथायं मज्झिमो खण्डो धम्मट्टस्स भविस्सति ॥

अर्थ- अनुतीरचारीयात न्हिप्यं, छ्यो जुलसां गम्भीर
चारीयात खः, अले थ्व दध्वी च्वंगु टुकडा छकू धर्मे च्वना
इन्साफयाह्य जित जुल ।

धैगु थुगु गाथा बोना दध्वी च्वंगु ला आपा दुगु भाग
धमं कया नया वन । इपि निह्यं पश्चातापचायायां धोचित
स्वयाच्वन । शास्तानं थ्व अतीतयागु खँ हया कना बिज्यात ।
थुगु प्रकारं वं छिमित आ जक मखु न्हापानं पश्चातापयाना,
वःगु दु धका आज्ञा जुया, इपि भिक्षुपि निह्यसित आश्वासन
बिया, उपनन्दयात निन्दायाना बिज्यास्ये हे भिक्षुपि ! मेपित
उपदेश बीपिसं जुलसां न्हापालाक थःतनि योग्यगु अनुकूलगु
थासे तयफयेकेमा धका, उजुं जुया थुगु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यातः-

अत्तानमेव पठमं पतिरूपे निवेशये ।

अथञ्च मनुसायेय्य न किलिस्सेय्य पण्डतोति ॥

अर्थ- थःतनि न्हापालाक योग्यगु थासेति, अलेतिनि

मेपित अनुशासन याहुं, अथे याइपि पण्डितजनपि क्त्वास्तं
हेरेन ज्वी माली मखु ।

पदार्थ—अन “पतिरूपे निवेसये” वैगु योग्यगु गुणसं
प्रतिस्थित जु, अन थथे धया तःगु दु कि— गुह्य अल्पेक्षता
आदि अथवा आर्यवंस प्रतिपदा आदि करपित अनुशासन
यायगु उपदेश वीगु इच्छा दुपिसं, वं थःतनि न्हापालाक उगु
गुणस प्रतिस्थित ज्वी फयेकेमाः । थुगु प्रकारं प्रतिस्थित जुया
अलेतिनि मेपित उगु गुणं अनुशासन—उपदेश यावने माः ।
थःनि न्हापालाक उगु नियमे मच्चंस्य, केवल मेपित जक
अनुशासन उपदेशयाना, जुल धासा मेपिसं निन्दा चर्चा याका
क्लिष्ट—कष्ट ज्वीका च्वने माली । अन थःतनि न्हापालाक
अनुशासने नियमे तथा, मेपित अनुशासन—उपदेश यावंह्य
पण्डितह्य मनूयात मेपिनिगु प्रशंसा—स्तुति लाभ ज्वी, उकि व
पण्डितह्य मनू क्लिष्ट—कष्ट ज्वीका च्वने माली मखु धका
धावनी । थथे याय्सःपि पण्डितह्य मनू क्लिष्ट—निन्दित जूवनी
मखु धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि निहं भिक्षुपि श्रोतापत्ति
फलस ध्यंकः वन । आपालं जनतापित नं धर्मदेशना सार्थक
जूवन ।

उपनन्द शाक्यपुत्रया कथा

सिधल ।

—

३. पधानतिस्स स्थविरया कथा

“अत्तानञ्चे” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन् महाविहारे वासयाना, च्वना विज्यावले पधानतिस्स स्थविरया कारणयाना आज्ञा दयेका विज्यागु खः ।

व जुत्तसां शास्तायाथय्य कर्मस्थान कथा, न्यासञ्च भिक्षुपि वोना, जंगले वत्ता, वृषां वास च्वं वन् । अत वं— “आयुष्मान्पि कीसं जीवमान बुद्धया थासं कर्मस्थान-भाक्कथा कय्य वया, अप्रमादि जुया खालसिमचास्स भ्रमण धर्मयाना च्वनेगु स्त्र ।” धका मेपित उपदेश बिया, थः क्वथाय् वन्त्त गोत्तुला छं वतीगु जुया च्वन । मेपि भिक्षुपि चान्हसिया प्रथम वामस लुईध्वी जुया कटेयाना, मध्यसयामे विहारे द्वाहाँ वन । तिस्स स्थविर छन्हो दाना, दँना वना मेपि भिक्षुपि च्वं च्वं थाय् वना— “छु छिपि थन गोत्तुला दानेत्त धका वयागु ला ? याकनं विहारं प्याहाँ वना भ्रमण धर्मं याहुं ।” धका धया हाकनं थः जुत्तसां न्हापाथे थःगु थासे वना छं वती । मेपि भिक्षुपि मध्यस यामेत्तं विहारं प्याहाँ वत्ता, चंक्रमण याना,

समय बितेयाना, पश्चिम यामस विहारे द्वाहीं वन । तिस्स भिक्षु हाकनं न्हलं चाय्का वया इपिं च्वंथाय् वना, इमित विहारं पित छ्वया थः हाकनं वना दंतुं वन । तिस्स भिक्षुं न्ह्याबलेसं अथेयाना, च्वंगुलिं याना, मेपिं भिक्षुपिसं पाठयाय्गु अथवा भावना याय्गु ज्या छुं छुं याय् मफया वन । इमिगु चित्त स्यना मेथाय् हे व्वां वन । इमिसं ङी आचार्य अत्यन्त ध्यान भावनास कोशिस याइह्हा थें च्वं, वैत ङीसं चिवाकया परिक्षायाना स्वेमाल धका, स्ववंबले वैगु ज्या खना, “हे आयुष्मानपि ! ङी विनाश जुल, ङी आचार्य फुस्कुलुगु हाँक् धाक जक याइह्हा खनी धका घाल । इपिं भिक्षुपिं मध्ये छह्हा-स्यां हे नं न्ह्यो वयेके मगागुलिं याना, छुं विशेष सफलता साक्षात्कारयाना काय् मफया वन । इपिं सकलें वर्षावास सिघेका शास्तायाथाय् ल्याहाँ वया कुशल वार्ता याय् सिघेका तथागतं— “गथे खः भिक्षुपिं ! छिमिसं अप्रभादि जुया, भ्रमण धर्मयाना वःला ?” धका न्यना बिज्यात । इपिं भिक्षुपिसं थःत जूगु खँ ब्याक्कं शास्तायात बित्तियात । शास्तानं— “हे भिक्षु-पिं ! आ जक थ्व भिक्षुं छिमित अनर्थयागु मखु न्हापानंयाना वःगु दु” धका उजुं जुया बिज्याय् व भिक्षुपिसं न्हापायागु खँ न्यनेगु इच्छायात ।

“अमातापितुसं बद्धो अनाशरिय कुले वसं ।

नायं कालमकालं वा अमिजानाति कुक्कुटो 'ति ॥

अर्थ— मां वो मखुपिं थाय् संवर्धन जूह्हा आचार्य

मखुपिगु कुले बासयाना वःह्य ध्व गोंगलं ध्व हालेगु समय खः
ध्व हालेगु समय मखु घेंगु मस्यू ।”

घेंगु थुगु समय मखयेक हालीह्य गोंगयागु जातक कथा
विस्तार पूर्वकं कॅना विज्यात । उगु बखते जुलसां व वेसमये
हालीह्य गोंग जूह्य ध्व हे पघानतिस्स स्थविर खः । छिपि
न्यासःह्य भिक्षुपि इपि माणवकपि जुया वःगु खः । दिशापा-
मोक्ष आचार्य जुलसां जिहे जुया वयागु खः । शास्तानं थुगु
जातक कथा विस्तार पूर्वकं कॅना विज्याना- “हे भिक्षुपि !
मेपित उपदेश बीपिसं थःतनि न्हापालाक बांलाक दमन याय्
फयेके माः । थथे यासा हे जक मेपित उपदेश ब्यूजूगुया सफल-
ता प्याहाँ वै ।” धका उजुं जुया विज्याना, थुगु गाथा आज्ञा
जुया विज्यातः-

“अस्तानञ्चे तथा कयिरा यथञ्चन मनुसासति ।

सुवन्तो बत वम्मेष अत्ताहिकिर बुद्बमो” ति ॥

अर्थ- न्हापालाक थःतनि दमनयाना, अलेतिनि मेपित
अनुशासन याय्गु स्व, थःनि न्हाप्यां बांलाक सुसिक्षित जुया
दमन ज्वी फयेकेमाः, व अथे ज्वीकेगु हे जुलसां अत्यन्त
थाकु ।

पदार्थः- उकियागु अर्थ गथे घासा गथे जुलसां मेपि
भिक्षुपित चाया प्रथम याम आदिस चंक्रमणयाना, समय बिते-
याना च्वनेमाः धका मेपित अववाद-अनुशासन याइ, थःमं नं
अथे चंक्रमणयाना च्वनेगु आदिस अधिस्थानयाना च्वने फयेका
जक मेपित अववाद-अनुशासनं याना ज्वीगु बांलाजू । अथे

जुल धाय्व थःतनिं न्हापालाक दमनयासा ल्जक मेपित नं
 बांलाक दमनयाना, सुशिक्षित याय् फँ धागु खः । गुगु भिगु गुणं
 मेपित उपदेश बी उकिं न्हापालाक थःनि दमन जुया सुशिक्षित
 ज्वी फयेके माः । “धत्ताहि किर बुद्धनो” धँगु थ्व थमं थःत
 दमन याय्गु हे दकले थाकुगु जुया च्वन । उकिया निर्मित मथे
 याना, थःतनिं न्हापालाक दमन ज्वीगु खः अथे दमनयाना,
 सुशिक्षित ज्वी फयेके माल धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि न्यासह्य भिक्षुपि सकले
 अरहन्त जुया वन ।

पधानतिस्स स्थवित्स्या कथा
 सिधल ।

Dhamma.Digital

४. कुमारकाश्यप स्थविरया मांया कथा

“अत्ताहि अत्तनो नाथो” वेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले कुमारकाश्यप स्थविरया मांया कारणंयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व जुलसां राजगृह नगरस महाजन-सेठया ह्याय् मचा खः । ज्ञान दया वःबलेसंतिस्ये प्रव्रज्या ज्वीत फोना च्वन । अले व मिसामचां बारम्बार अथे याचना याना च्वंसानं मां बौपिनि पाखें प्रव्रज्या ज्वीगु अनुमति पावे मजुया, त्यास्य जुया वयेव विवाह याना, भातया छेँ छ्वया बिल । अन वं थः भात यात द्यो समानं माने याना, बासयाना च्वन । अले वया याकनं हे प्वाथे गर्भ धारण जुया बल । वं व थः अथे प्वाथे दयावःगु मसिया हे थः भातयात सेवा सत्कार याना, खुशि प्रसन्न ज्वीका थः प्रव्रजित जूवनेगु याचना याना, स्वीकृति कयां तोःतल । अले वत वया भातहस्यां तःधंगु सत्कार-सन्नमान याना देव-दत्त पाखे लिना च्वंप्पि भिक्षुनीपिथाय् यंका प्रव्रजित-भिक्षुनी

याना बिल । लिपा गुलीछि समय बिते जुया वनेव मेपिं
 भिक्षुनीपिसं व प्वाथे दुह्य धका सीका, इमिसं वैके थ्व छुजुया
 वःगु ? धका न्यनेव, “हे आर्यपिं ! जि नं मस्यु थ्व छु जुया
 वःगु धका, जि जुलसां भिक्षुनी जुस्येनिसं जि थःगु शीलयातला
 स्यंकागु म्दु ।” धका घाल । भिक्षुनीतय्सं वैत देवदत्तयाथाय्
 बोना यंका “थ्व भिक्षुनी छह्य अत्यन्त श्रद्धातया प्रव्रजित जू
 वःह्य खः, जिमिसं थ्वया प्वाथे दया वःगु जकं स्यू तर गबले
 प्वाथे दया वःगु घैगु समय मस्यु, आ थ्वयात छुयाय्गु ?”
 धका न्यंवन । देवदत्तं जिगु पाखे लिना च्वंपिं भिक्षुनीपिनिगु
 निन्दा चर्चा अयश फैले थः मज्जीमा घैगु थुलि हे जक चिन्तना
 याना, “थ्व भिक्षुनीयात चीवर तोःका छ्व” धका आज्ञा
 बिल । व भिक्षुनीनं “हे आर्यपिं जितः नाश याना बिज्याय्मते,
 जि देवदत्तया शासने प्रव्रजित जू वयाह्य मखु जित शास्ताया
 थाय् जेतवने यंका ब्यु” धका धाय्वं इमिसं वैत जेतवने बोना
 यंका व खं ब्याक्कं शास्तायात बित्ति याना बिल । शास्तानं व
 भिक्षुणीया न्हापा गृहस्थबले हे प्वाथे दुगु भाव सिया बिज्यासा
 नं करपिसं याईगु निन्दा चर्चां मुक्त ज्वोया लागी जुजु पसेनदि
 कोशल, महा अनाथपिण्डक, चूल अनाथपिण्डक, विशाखा
 महा उपासिका व मेमेपिं नं गण्यमान्यपिं व्यक्तिपिं सःतके छ्वया
 बिज्याना, उपालि स्थविरयात आज्ञा जुया बिज्यात— “हुं छ
 वना थ्व भिक्षुणीयागु, प्यंगू परिसदपिनि न्ह्योने च्वना कर्म
 शुद्धि या हुं ।” स्थविरं जुजुया न्ह्योने विशाखा महाउपासिका
 यात सःता जांच याके बिल । वं छ्वाखेरं पर्दा तयेके बिया

उकी दुने वना प्वाथे दुह्य भिक्षुणीयागु ल्हा तुति त्यपचा
 प्वायागु अन्ततक्क बांलाक परिक्षायाना स्वया महिना वन्हु
 ल्याख्याना स्वया, थ्व भिक्षुणीया प्वाथे दया वःगु गृहस्थ बले
 हे खः घैगु बांलाक सीका, स्थविरयात विन्ति यात । अले व
 भिक्षुणीयात स्थविरं प्यंगू परिसदपिनि न्होने परिशुद्ध जूगु
 भाव प्रकट याना विज्यात । व भिक्षुणीनं लिपा, पदुमुत्तर
 तथागतया चरण कमलस पारमिता पूर्ण याना वःह्य महानगु
 आनुभाव सम्पन्नह्य काय् छह्य व्वीकल । अनंलि छन्हुया दिनस
 जुजु भिक्षुणी निवासया लिक्क च्वंगु लं विज्याना च्वंबले मचा
 स्वगु सःताया, थ्व छु स्वगु सः ? घका न्यना विज्याय्क
 “महाराज ! छह्य भिक्षुणीया काय् व्वीकल व हे मचा स्वगु
 सः खः” घका विन्तियात । अले व मचायात जुजुं थःगु
 दरवारे यंका धाइतये ल्हाते लःल्हाना बिल । व मचायात नां
 छू खुनु काश्यप घका नां छुना, राजकुमारत थें पालन पोषण
 जूह्य जूगुलि याना, व कुमार काश्यप घका लोके प्रसिद्ध जुल ।
 व मचा मेपिं मचातय् नाप ह्यिता च्वनीबले वं मेपित दाल
 घाय् व जित मां बौ मदुह्य मचां दाल घका घाय् व दाह्य मचा
 जुजुया थाय् वना महाराज ! जितः थुमिसं मां बौ मदुह्य मचा
 घका घया च्वन, जितः जिमि मां क्यना ब्यु घका स्व वनेव
 जुजुं धाइतयेत क्यना “थुपिका छं मांपिं” घका क्यना बीव व
 मचां “थुलिमिं थुपिं जिह्य मां ज्वी फेमखु, जिमि मां छह्य
 जक ज्वीभागु खः, व जितः क्यना ब्यु घका स्वल । जुजुं थ्व
 मचायात हेका तये फे मखुत घका चिन्तना याना “पुता ! छं

मां भिक्षुणी छह्य खः, छंत जिं भिक्षुणीया थासं कया हया थन लहिना तयाह्य खः” धका कना विल । व उलिखं हे संवेग उत्पन्न जुया, व मचां जुजुयात जित प्रव्रजित यानाव्यु धका घाल । जुजुं व मचायात तःधंगु सत्कार सन्मान याना, शास्ता याथाय् यंका प्रव्रजित याना विल । लिपा व मचा बैस जाया वयेव उपसम्पदा नं लाभ याना कया, कुमार काश्यप धैगु नामं ध्व संसारे प्रख्यान्त जुया वल । वं जुलसां शास्ताया थासं कर्म-स्थान भावना स्यना कया, जंगले द्वाहाँ बना, उद्योग—कोशिस यासानं विशेषे छुं साक्षात्कार याना काय् मफया, हाकनं छको विशेष रूपं शास्ता याके कर्मस्थान भावना काय् धका वया, अन्धकवन धैगु जंगले बासयाना च्वन । अले वैत काश्यप बुद्धया समयस वया नाप नाप्पं श्रमण धर्मं याना, अनागाभि फल साक्षात्कार याना कया ब्रह्मलोके जन्म जूवंह्य वया पासा-ह्य भिक्षु छह्य ब्रह्मलोकं वैथाय् वया, िन्यागू प्रश्न न्यना, थुगु प्रश्नया लिसः शास्ता छह्यस्यां बाहिक मेपिसं सुनानं हे लिसः बी फं मखु ।” हूँ छ तथागतया थाय् बना थुपि प्रश्न-यागु लिसः बीगु सयेकः हूँ ।” धका छवया विल । वं अथेयाना प्रश्नयागु लिसः ब्वाक्कं न्यने धुने साथं कुमार काश्यप अरहन्त जुया बिज्यात । वसपोल प्रव्रजित जूवंखुनुं निसं िनिदँतक्क मां जुया च्वंह्य भिक्षुणीया मिखाय् ख्वबि हाय्का जुल । व भिक्षुणी काय्हानाप बाया च्वने मागु दुःखं याना मिखाय् ख्वबि जाय्क तया हे ण्हि ण्हि भिक्षुया लागी चाह्यू जुजुं छन्हु लँया दध्वी स्थविरयात खंना यो पुता ! यो पुता ! धाघां वैत जोने धका

व्वां व्वां वं बले थःगु चीवरे हे तःतमतः क्यना लेँ गोत्तूवन ।
 व भिक्षुणीया दुरु प्वलं दुरु हाया वल । दुरुं प्यागु चीवरं हे
 काचाकाचां दना वना स्थविरयात जोना तल । स्थविरं
 चिन्तनायाना बिज्यात— “यदि थ्वं जिथासं मधुरगु वचन न्यना
 काल धाःसा, थ्व भिक्षुणी विनाश जूवनी, थ्व नाप निष्ठुर
 —कडा जुया हे जक खँ ल्हाय् माल” धका मती ल्वाका
 बिज्यात । अले मांह्य भिक्षुणीयात वसपोलं धया विज्यात—
 “आंम छु याना जुयागु ? स्नेह छगू हे नापं छं त्यागयाना छ्वे
 मफुला ?” धका धाल । भिक्षुणी नं अहो ! स्थविरया वचन
 गपायसतं कडागु खः ? धका चिन्तना याना, छु धैगु पुता !
 धका हानं छको न्यनेव हाकनं स्थविरं अथे हे धया विज्याय्व
 वं चिन्तनायात कि जि थ्वयागु कारणयाना फिनिदँतक्क निखां
 ख्वविधा हायेका वये धुन । थ्व जिह्य पुत्र जुलसां थथे कडागु
 हृदय दुह्य खनी, जित थ्व मचा छुयाय्त मागु दु ?” धका पुत्र
 स्नेह चफुना छ्वया उखुनु हे अरहन्तनी जुया बिज्यात । लिपा-
 यागु समयस भिक्षुपिसं धर्मसभास खँ पित हल— “निश्चयनं
 मनयात काब्बी काय् मफुगुलिं याना, थथि ज्यापि पुण्यवानपि
 कुमार काश्यप व स्थविरनी विनाश ज्वी त्यंगु, शास्ता जुलसां
 इमित प्रतिष्ठा जुया बिज्यात । अहो बुद्ध धैपि लोक जनपित
 अनुकम्पा तया बिज्याईपि खः ।” तथागत अन बिज्याना “हे
 भिक्षुपि ! आः थुगु अवस्थास छिमि छु खँ जुया च्वन ?”
 धका न्यना विज्याना, थुगु खँ जुया च्वन धका बिन्ति याथ्थ
 “हे भिक्षुपि ! आ जक मखु जि थुमिगु प्रति प्रतिष्ठा जुयागु,

“म्हापा नं जि थुमित्त प्रतिष्ठा-आधार जुया वयागु दु ।” धका उजुं जुया व्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

“निग्रोधमेव सेवेय्य न साख मूपसयं वसे ।

निग्रोर्धास्मि मतं सेट्ठयो यञ्चे साखस्मि जीवितं ति” ॥

अर्थ- निग्रोध मृगतय् नाप च्वनेगु ज्यू । शाखा मृगतय् नाप च्वने मज्यू । शाखा मृगतय् नाप च्वना म्वाना च्वनेगु सिनं निग्रोध मृगतय् नाप च्वना सिना वनेगु हे श्रेष्ठ जू ।

थ्व निग्रोध मृग जातक विस्तार याना कंना बिज्याना, उगुसमयस शाखा मृग जूह्य देवदत्त खः, वँगु परिसर्दपि नं देव दत्तया परिसर्दपि जुया च्वन, सीगु पावःह्य मिसाह्य चला जुलसां स्थविरनी खः, चलाया काय् जूह्य कुमार काश्यप खः, प्वाथे दुह्य मिसाह्य चलाया लागी थःगु जीवन परित्याग याह्य निग्रोध मृग राज जुलसां जि हे खः धका जातक व्वचाय्का बिज्यात । पुत्र स्नेह त्वाल्हाना छ्वया स्थविरनीनं थःगु प्रतिष्ठा थःहे जूगु भाव प्रशंसा याना बिज्यास्य हे भिक्षुपि ! गुकिया निर्मित्त करपिसं यागु पुण्य याना थः स्वर्ग अथवा मोक्ष ला वने फँमखु, उकिया निर्मित्त थःया नाथ-मालिक थः हे खः मेपिसं थःत छुं याना बी फँ ? धका उजुं जुया थुगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

अत्ताहि अत्तनो नाथो कोहि नाथो परोसिया ।

अत्तनाव सुदग्तेन नाथं लभति दुल्लभं ‘ति ।

अर्थ- थह्य नाथ-मालिक थहे तुं खः, थःत बांलाक

दमन याय् फत घासा, वं दुर्लभह्य नाथ-मालिक लाभ जुल
घका समके ज्वी फयेके मा ।

परार्थः- अन "नाथो" धैगु प्रतिष्ठा-आधारयात धागु
खः । थथे घया तःगु दु कि गुकियाना थः थमं यानागु थः थमं
सम्पन्न जूगु कुशल कर्म याना स्वर्ग सुख साक्षात्कार याना,
काय्गु अथवा मार्ग भावना लाभ याना काय्गु अथवा फल
जूसं साक्षात्कार याना काय्फु । उकिया निर्मित थःत थमं हे
प्रतिष्ठा-आधार जूवने फे, मेपि सुतां थःत प्रतिष्ठा-आधार
जुया बी फे ? थःत थमं बांलाक दमन यात घासा निश्चित
रूपं हे अरहन्त फल संख्यात दुर्लभह्य नाथ प्रतिष्ठा नाथ
जूवनी । अरहन्त ज्वीगु कारणं हे थन "नाथं लभति दुर्लभं"
अयातःगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन । Dhamma.Digital

कुमारकाश्यप स्थविरया मांया कथा
सिधल ।

५. महाकाल उपासकया कथा

“अस्तनाव कतं पापं” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले छह्य महाकाल च्ह्य श्रोतापन्न जूह्य उपासकया कारणयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व उपासक जुलसां लच्छी च्यान्हु यंकं विहारे बना उपोसथ व्रत पालनयाना चच्छि यंकं धर्मश्रवण याना च्वनी । अनंलि छन्हुया दिनस खु तस्यं शहरे छखा छे अंगः प्वाखना, अन च्वंगु माल सामान खुया कया लह्यया यंका च्वंबले, नयागु वस्तूया सलयाना छे थुवाया न्ह्यलं चाय्का खु तयेत लिना यंका च्वंबले, खु तयेसं खुया यंकूगु वस्तु मालसामान जेतवनया पुखू सिथे तोःता बिस्युं वन । महाकाल उपासक पुखुली स्वासिला थाहाँ वया च्वंबले खुयात लिना यंका च्वंपिसं महाकाल उपासक व खुया यंकूगु मालसामान अन खना, ध्व हे खु खः धका जोना यंका दाया स्याना वांछ्वया वन । अले वैत सुथ न्हाप्यां लघः ज्वना पुखुली लः कावःपि ल्याह्यचापि श्रामणेर तयेसं खना, “विहारे धर्मश्रवण याना च्वंह्य महाकाल

उपासक अयोग्य कथं हे मेपिसं दायका सिनावन खनी ।” धका अपशोस याना, शास्तायाथाय् वना उगु समाचार बिन्तिया वन । तथागतं- “खः भिक्षुपि ! थ्व उपासक थुगु आत्मभावस अयोग्य रूपं हे सिना वन, तर थ्वं न्हापा न्हापायागु जन्मे याना वःगु कर्म स्वेबले जुलसां योग्य कथं हे सिना वंगु खः ।” धका उजुं जुया बिज्याय् व इपिं भिक्षुपिसं वैगु पूर्व जन्मयागु खँ न्यनेगु इच्छा याना, प्रार्थना यागुलिं तथागतं वैगु न्हापा न्हापा यागु जन्मयागु खँ आज्ञा दयेका बिज्यात ।

अतीत समयस जुलसां बाराणसी जुजुया राज्ये छगू प्रत्यन्त गामे वनेगु लँस जंगले डाखुँ तयेसं दुःख बिया च्वन । जुजुं जंगलया सिधे सिपाहिँत पा तथा बिल । इमिसं ज्याला कया लँ जवा मन्तयेत जंगलया आरपार यंका बिया च्वन । अनलि छन्हुया दिनस छह्य मनु थः अत्यन्त बांलाह्य कलानाप छगू चिकिचाघंगु रथे च्वना अन ध्यंकवल । जुजुं नियुक्त याना तःपिं सिपाहिँतये आफिसरं व मिसा बांलागु खना, स्नेह उत्पन्न यात । इमिसं “मालिक जिमित जंगलया पारी यंकाब्यु,” धका घासानं थौं लिबाय् धुंकल थनसं च्वँ कन्हे सुथ न्हाप्पां जंगलया पारी तयेयंका बी धका धाल । इमिसं “मालिक ! समय दनि थौं हे जिमित उखे तये यंकाब्यु” धका धया अन बासं च्वनेगु इच्छा मया । आफिसरं सिपाहिँतयेत इसरा याना इमिगु रथ फ्यंके बिल । इमिस इच्छा मयाकं हे थःगु हे डेराय् बाय् बिया जा थ्वीके बिल । व हाकिम यागु डेराय् जुलसां मूवंगु माणिक्य रत्न छगः दुगु जुया च्वन । चान्हे हाकिमं व

रत्न इमिगु रथे सुनानं मखंक तयेके बिल ॥ सुथ न्हापां छो
 तुयुया वये न्हो हे डेराय् खुँत द्वाहाँ वःगु सः वयेके बिल ।
 अले वया सिपाहिँतयेसं “मालिक ! छिगु माणिक्य रत्न
 खुँतयेसं खुया यंकल ।” धका जाहेर यावल । हाकिमं गांयागु
 सुखाय् पा तयेके बिया “गामं प्याहाँ वंपि मनूतयेके माणिक्य
 रत्न माला स्व” धैगु हुक्म बिल । इपि निह्वातिपू नं चाकटे
 जुया द्योतुयुया वयेव थःगु रथ जोतेयाना, जंगलया पारी वनेत
 रथ हाँके याना गांया ध्वाकां प्याहाँ वल । अले अन पा तथा-
 तःपि सिपाहिँतय्सं ध्वाकां दुने रथ दिके बिया रथे माला
 स्ववले थमं न्हापा इमिसं मखंक तयेके बिया तःगु रत्न ल्वीका
 “छिमिसं ध्व रत्न जोना बिस्त्युं वने त्यनागुका मखुला ? धका
 अनेक प्रकारं ब्याना दोषारोपण याना, भातह्यसित जोना र्थका
 गांया द्वारपालया थाय् यंका वस्तू सहित् खुँ वयने यंकल । ध्व
 मनू भिह्य खः धका जिगु डेराय् यंका बासं तये यंकाया जितः
 बा बिया वंगु ध्वका धका धाय् व, ध्व पापिह्य मनूयात जोना
 यंका दाया स्याना वांछ्वेयंकि धैगु हुक्म जुल । ध्व जुलसां
 न्हापायागु जन्मे महाकालं यानावःगु कर्मयागु खँ खः । व
 हाकिम अनंसिना वना अवीचि नरके जन्म जुया, अन ताकाल
 तक्क दुःख-कष्ट भोगयाना, विपाक बाकि जुया च्वंगुलि याना
 सच्छिगु जन्म थथे हे करपिसं दाय्का सिना वने माल । थुगु
 प्रकारं शास्तानं महाकाल उपासकयागु पूर्व जन्मयागु खँ कना
 बिज्याना “हे भिक्षुपि ! थथे थुपि सत्व प्राणिपि थः थमं
 याना वयागु पापकर्मं याना हे जक नरक भोग याना च्खने

मालीगु सः धका उजुं जुया बिज्याना क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा
जुया बिज्यातः-

असनाव कतं पापं, असजं अससम्भवं ।

अभिमन्यति बुद्धेयं, बजिरं व 'स्मयं मणि' ति ॥

अर्थ- थमं यानागु पाप कर्म थःमं हे दयेकागु, थःमं हे
उत्पन्न यानागु ब्रूवनी, उक्कियाना दुबुद्धिहा मनूयात हिरां
खायात चाना छोथे चाना छ्वया बी (=नरके यंका को
फाय् यंकी) ।

पदार्थः- अन "बजिरं व 'स्मयं मणि'" वैगु लोहंतं
प्यार्हा वैगु हिरां न्हाय्कं आदिथात चाना, टुकडा-टुकडा याना,
ज्याखेले मदयेकाबी थें तुं, अथे हे घैथे तुं थःमं हे यानागु
थःमं हे दयेकागु थःमं हे उत्पन्न यानागु पापं दुष्टगु बुद्धिदुर्षि,
प्रज्ञा मदुर्षि मनूतयेत प्यंगू प्रकारगु नरकस कोफाना छ्वया
विनाश याना छ्वै घागु अर्थ सः ।

धर्मदेशनाया अन्तस अन उपदेश न्यं वःपि भिक्षुर्षि
श्रोतापत्ति फलस थ्यंकः वन ।

महाकाल उपासकया कथा

सिधल ।

—

६. देवदत्तया कथा

“यस्स अण्णन्तं दुस्सील्यं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने बासयाना च्वना बिज्याबले देवदत्तया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस भिक्षुपिसं खँ पितहल कि हे आयुष्मान-पि ! देवदत्त दुःशीलह्य व्यक्ति खः, पापिगु विचार दुह्य खः, वैगु दुःशीलतां वृद्धि जुया वःगु तृष्णां याना, अजात शत्रु कुमार ल्हाते कया, महानगु लाभ सत्कार लाभ याना कया, अजात शत्रु कुमारं वया बौह्य बिबिसार जुजुयात स्याके विल । हानं देवदत्तं अजातशत्रु कुमारयागु सहायता कया अनेअनेगु प्रकारं तथागतयात स्याय्गु उपाययात ।” धैगु खँ जुया च्वन । तथागत अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! आः थुगु अवस्थाय् छिमि छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याय्व भिक्षुपिसं जिमिगु बिच्चे थुगु खँ जुया च्वंगु खः भन्ते ! धका बित्ति यात । तथागतं “हे भिक्षुपि ! आः जक मखु न्हापा न्हापा नं नाना प्रकारं देवदत्तं जितः स्याना छ्वंगु उद्योग-कोशिस यागु दु ।”

धका आज्ञा जुया कुरंग मृग जातक आदि कना बिज्यात ।
तथागतं "हे भिक्षुपि ! अत्यन्त दुःशीलह्य मनू घैपिसं थःगु
दुःशीलताया कारणं याना उत्पन्न जूगु तृष्णां याना, आकाश
ब्यालं थे' शाल सिमायात दमन याना, टुकडा-टुकडा यायां
नरक आदिस कुरूकः छ्वयाबी धका उजुं जुया क्वेच्चंगु गाथा
आज्ञा जुया बिज्यातः-

यस्स प्रच्चन्तं दुस्सील्यं, मालुवा शालमिबोत्थतं ।

करोति सो तथ 'त्तानं, यथा नं इच्छती विसो ॥

थर्थ- शाल सिमाय् मालुवा घंगु गुँखि हिना च्वनी
थे', गुह्यस्या दुःशीलतां थःत त्वप्पुया च्वनी, उह्येस्यां थःत
अथे हे याई, गथे वया शत्रुं इच्छा याई ।

पदार्थः- अन "प्रच्चन्तं दुस्सील्यं" घंगु एकान्त
निश्चय रूपं दुःशील स्वभाव दुह्य मनू, गृहस्थ जूसां प्रवृजित हे
जूसां चीवरपुं खुनुंनिसें दशां कुशल पाप कर्म याना जुजुं,
श्रमण जूसा, उपसम्पदा जू खुनुंनिसें तःतःघंगु गरूकापत्तिस
च्युता मतस्य न्होने लाथे' सना जूह्य व्यक्तियात अत्यन्त
दुःशीलह्य, व्यक्ति धका धावनी । थन थुगु थासे जुलसां व
व्यक्ति निगू स्वंगू आत्मभावस दुःशीलतां याना उत्पन्न जुया
वःगु दुःशील भावयात हे धागु खः । दुःशील भाव धागु थन
दूःशीलह्य मनूया खुगू द्वारं उत्पन्न जुया वःगु तृष्णा हे खः घंगु
सीका काय् माल । "मालुवा शालमिबोत्थतं" घंगु गुह्य मनूया
व उगु तृष्णा संख्यात दुःशील भावनां याना गथे कि आकाश

ब्या घैगु गुँखिं शाल सिमायात त्वप्पुया वैवले अथवा वया
 हलं लः तिकि-तिकि नंका कच्चा आदि त्व त्व थुला सकल
 सिमा छम्मांयात कोत्यला दमन याना तै, अथे हे घैथे तुं
 थःगु आत्मभाव छगुलियात दुःशील भावं त्वप्पुया दमन
 यानातःह्यसित्त धागु खः । व गुँखिं त्वप्पुया सिमाकचा आदि
 तो तो थुला बेँ कुत्थुंकः हया च्वंगु शाल सिमा थें तुं वैगु
 दुःशील रूपी तृष्णां कुशल कर्मयात तोतो थुला नरक-अपायस
 कुरूका च्वंगुलि याना गथे वैत अनर्थं ज्वीगु दिशा पाखे हे जक
 घ्वाना छ्वै अथे हे थःत थमं अनर्थं याना च्वंहा धका धावनी
 धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्तिं फल
 आदिस थ्यंकः वन ।

देववत्तया कथा सिधल ।

—

७. संघभेदयायत्त प्रयत्नयाहसिया कथा

“सुकरानि” षण्णु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने बासयाना च्वना बिज्याबले संघ भेदयाय्गु प्रयन्तयाह्म भिक्षु छहसिगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्ह्या दिनस जुलसां देवदत्तं संघ भेद याय्गु प्रयन्त याना च्वंबले आयुष्मान् आनन्द भिक्षा बिज्याना च्वंगु खना थःगु विचार वसपोलयात्त कंन । व खँ न्यना स्थविर शास्तायाथाय् वना तथागतयात्त थथे बिन्ति यात्— “भन्ते ! जि थौं सुथे बांलाक पारूपनयाना भिक्षा पात्र ज्वना, राजगृहे भिक्षा वना बले, भन्ते ! जितः देवदत्तं खंकल, खंकालि जि दुथाय् वल, जिथाय् लिक्क वया वं जित थथे धाल— “हे आयुष्मान ! आनन्द आबंलि थनिनिसें जि मेथाय् हे तथागतया संघं अलग जुया मेपि संघपिनि पुचले च्वना, उषोसथ (- प्रातिमोक्ष देसना) याय्गु जुल धका न्यंका हल भन्ते !” धका

विन्तियात् । थौं भन्ते ! देवदत्तं संघं भेदं याद्गु जुलं,
उपासेथ व संघं कर्म नं अलगं यावनीगु जुलं । थथे धका
विन्तियाय्वं तथागतं थुगु उदानं वाक्यं आज्ञां जुया
विज्यातः-

सुकरं साधुना साधुं, साधुं पापेन दुक्करं ।

पापं पापेन सुकरं पापमरियेहि दुक्करं 'न्ति ॥

अर्थ- भिपिं मनूतिसं भिगुं ज्यायाय् अःपुजू, भिपिं
मनूतय्सं पापं याय् अःपु मजू, पापित्तय्सं पापं याय् अःपुजू,
आर्यपिसं पापं याय्गु अःपु मजू ।

थुगु उदानं गाथां आज्ञां जुयां विज्याना, "हे
आनन्द ! थत्तं अहितं ज्वीगुं ज्यायाय् अःपु जू, थःतं
हितं ज्वीगुं ज्या याय् अत्यन्तं थाकु धका उजुं जुयां व्वे च्वंगु
गाथां आज्ञां जुयां विज्यातः-

सुकरानि असाधूनि, अत्तनो अहितानिच, ।

यं वे हितञ्च साधुं च, तं वे परमं दुक्करं 'न्ति ॥

अर्थ- थःतं अहितं ज्वीगुं मभिगुं ज्या याय्
अःपुजू, तरं थःतं हितं ज्वीगुं उत्तयगुं ज्या याय् अत्यन्तं
थाकु ।

पदार्थः- उक्किया अर्थं गथे धासा ? गुगु ज्या जुलसां
मभिगुं दोषं रहितं मजूगु, अपाय-नरके कुत्थुं वनीगु ज्या
याना यंके अःपु जुयाच्चनी । गुगु ज्या जुलसां सुगति

स्वर्गलोके यंकीगु जूगुलि याना थःत हित ज्वीगु व दोष
 मदुगुलियाना भिगु उत्तमगु सुगति स्वर्गलोके यंकीगु व
 निर्वाणे यंकीगुलि याना, अज्यागु ज्या ज्वीव क्वन्ह्याना
 च्वंगु खुसियात थँ न्ह्याका यंके थाकुथे' तुं अत्यन्त कुष्कर
 जूवनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वन ।

संघभेदयायत प्रयत्नयाम्हसिया कथा

८. काल स्थविरया कथा

“यो सासन्नं” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे बासयाना च्वना बिज्याबले काल स्थविर व्रह्म भिक्षुया
कारणं याना आशा जुया बिज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरस जुलसां मिसा छह्यस्यां मांयागु थासे
च्वना, व स्थविरयात उपस्थान सेवा—सत्कार याना च्वन । व
मिसाया आसपासे च्वंगु छे च्वंपि जःलाखःला जुया च्वंपि
पासापिसं तथागतया थाय् वना धर्म श्रमण याना, ल्याहाँ वया
वैत अहो ! बुद्ध धैपि अत्यन्त आश्चर्य खनी, अहो ! थौं
धर्मदेशना याना बिज्यागु गपाय्सतं बांलाना न्यने हे ययापुस्य
च्वं” धका प्रशंसा याना च्वन । व मिसां इमिगु खँ न्यना
“भन्ते ! जि नं तथागतया थाय् वना धर्मदेशना न्यंबनेगु
इच्छा जुया च्वन ।” धका स्थविरयात न्यंकल । स्थविरं अन
वना धर्मदेशना न्यंबनेगु अनुमति मब्बू । व मिसां कन्हे खुनु नं,
कंस खुनु नं स्वन्हु यंकं स्थविरं रोके यासां तवि धर्मश्रवन
यावनेगु हे तीव्रगु इच्छायात । छुया निन्ति स्थविरं वैत रोके

याना तःगु धासा ? स्थविरया मती थये वन कि थ्व मिसा शास्ताया थाय् वना धर्मश्रवणया वन धाय् वं थ्वं जित अवश्यनं भेदभाव याई धका (अथे गना च्वंगु सः) व मिसा छन्हुया दिनस सुथ न्हाप्पां जल्पान याय् सिधेका, उपोसथ व्रत कया "मै ! आर्यं छे" बिज्यात्त धाय् व छं बांलाक भोजन याका छ्व न्है ।" धका ह्याय्हासित अ-हेयाना धर्मश्रवण याय् त विहारे वन । ह्याय्हास्यां नं व भिक्षु छे" बिज्याय् व बांलाक सादर गौरव पूर्वकं भोजन याकल । स्थविरं- "महा उपासिका गो?" धका न्यनेव ह्मय्हास्यां भन्ते ! जिमिमां धर्मश्रवण याय् लागी विहारे वना च्वन," धका बिनियात । अले स्थविरमने डाह जुया च्वे यांहीं वःगु तापं संतप्त जुमा "अ धासा क महाउपासिका जि ताप बाइन धका एकनं विहारे वना, शास्ताया थाय् च्वना धर्मश्रवण याना च्वंहा उपासिका वना, शास्तायात थये बिनियात- "भो भन्ते ! थ्व उपासिका अत्यन्त प्रारः, सूक्ष्मगु धर्म थ्वं सीका थ्वीका कय् फे सक्, थ्व उपासिकायात स्कन्ध आदि संयुक्त जुया च्वंगु सूक्ष्मगु सै कना बिज्याय् मते । थ्वेतला दान कथा जूसां सील कथा जूसां जक कना बिज्याय् योग्य जू ।" धका बिनियात । शास्तानं वंगु विचार मति मभिगु वंगु सीका बिज्याना,- छ जुलसां दुष्यगु प्रता कुह सः, छंगु आमं पापिगु दृष्टियाना बुद्ध-पिनिगु कस्यनपत्त अमहासयन्त, छं वः नयेगु त्नेगु जक उद्योगसना वन ।" धका उकुं जुया वः च्वंगु माया वः जक जुका बिज्यातः-

यो शासनं अरहतं अरियानं धम्मजीविनं,
पटिक्कोसति बुम्भेधो विट्ठि निस्साय पापिकं ।

फलानि कट्ट कस्सेव अत्तघञ्जाय पल्लती 'ति ॥

अर्थ- गुह्यास्यां मिथ्या दृष्टिया प्रभावयाना, धर्म-
जीवी आर्य अरहन्तपिनिगु शासनयात निन्दा चर्चा याई,
उह्यास्यां पंमाया फल थे थःत नाश याय्या निम्ति हे
जक फल सया वै थे जुई ।

पदार्थ- उक्कियागु अर्थ गथे घासा गुह्य मभिगु
बुद्धि दुह्य मनूनं थःगु सत्कार-सन्मान हानि ज्वीगु भयं,
पापिगु दृष्टियाना धर्म जूसां न्यवने, दान जूसां व्यवने,
घका घाईपित पना बोबिया, अरहन्त-आर्य धर्मजीवी बुद्ध
आदिपिनिगु शासनयात निन्दा-अपहास याई, वैगु व निन्दा-
अपहास उगु पापिगु दृष्टि जुलसां, पंमा घंगुली स्वांह्वया
फल सवले थे ज्वी । गथेकि पंमास फल सया वयेव
सिमा हे सिना गनावनी, थःत घातक याय्त हे जक
फल सयावै अथे हेतुं व नं थःत घातक याय्त हे जक
फल प्यार्हा वै धागु अर्थ खः । घेतःगु नं दुः-

फलं वे कडलि हन्ति फलं बेलु फलं नलं ।

सक्करो कापुरिसं हन्ति गग्गो अस्सतरि यथा'ति ॥

अर्थ- फल सया वयेव केरामा सिनावनी, पंमा
व तिमानं फल सयेव सिनावनी, प्वाथे दुह्य मिसाह्य
सल मचा ब्वीव सिनावनी थेतुं, सत्कार सन्मानयाना

दुष्टगु बुद्धि दुषिं मनूत विनाश जुयावनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस उपासिका श्रोतापत्ति फलस
प्रतिष्ठित जुल । अन मूवःपिं मनूतयेतनं धर्मदेशना
सार्थक जुयावन ।

काल स्थविरया कथा
सिधल ।

९. चूलकाल उपासकया कथा

“अस्तनाव कतं” धैगु धुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले चूलकाल उपासकया कारणयाना आशा जुया बिज्यागु खः ।

धर्मदेशना जुलसां महाकालया बाखने थेतुं खः । अंग प्वाखनीपिं खुँतयेत माल थुवानं लिना यंका, चान्हे धर्म उपदेश न्यना, सुथ न्हाप्पां दना विहारं प्याहाँ वया श्रावस्ती पाखे वना च्वंहा उपासकया न्होने खुया हःगु मालसामान तोःता बिस्युं वन । खुँत ल्यूवःपिं मनूतयसं वैत खना थ्वं चान्हे खुँज्यायाना धर्मश्रवणयाना वःगु बहाना याना जुल, का थ्वयात ज्वँ धका वैत साप ज्वीक दाल । लः कावःह्य दासि छ्हास्यागु कारणं याना वैगु जीवन बचे जुल धका भिक्षुपित कंवन । भिक्षुपिसं उगु समाचार तथागतयात वना बिन्तिया वन । शास्तानं इमिगु खँ न्यना बिज्याना, हे भिक्षुपिं ! चूलकाल उपासक लः कावःह्य भ्वाति नं याना खुँ मखु धैगु

सिद्धिं वैगु जीवनं लाभं जुलं, थुपि सत्त्व प्राणिपि वैपिसं थमं
पापकर्म याना नरक-अपाय आदिस थमं हे दुःखं भीमं जीवने
माली, कुशल कर्म याना जुलसां सुगति स्वर्गलोके व निर्वाणे नं
थः हे विशुद्ध जुया थ्यंकः वनी वका उजुं जुया थुगु गाथा
आज्ञा जुया बिज्यातः-

असनाव कर्ते पापं असनाव सञ्जुलिस्सति,

असना अकतं पापं असनाव बिसुज्जति ।

सुद्धिं असुद्धिं पचत्तं नाञ्जो अञ्जं बिसोघये'ति ॥

अर्थः- थःमं यानागु पापं थःततुं बुलुसे च्वंकई, थःमं
यानागु पुण्यं थःतं तुं शुद्ध याई, शुद्ध ज्वीगु व अशुद्ध ज्वीगु
थः थःमं हे खः, सुनानं सुयातं शुद्ध वा अशुद्ध याय् फुगु
मखु ।

पदार्थः- उकिया अर्थं सुनां थःगु अकुशल कर्मयाना
तै । वं प्यंगू अपाय-नरकस दुःख भोगयाना थःत हे कष्ट-
सासना याई । गुह्यस्यां जुलसां थःमं पाप कर्म मयागुलि
माना वं सुगति व निर्वाणे वना थःत हे विशुद्ध-स्वच्छ
याना काई कुशल कर्म रूपी शुद्धि अकुशल रूपी अशुद्धि
प्रत्यक्ष रूपं थःपि सत्त्व प्राणिपित थःत हे फल बिया च्वनी ।
छह्यस्यां छह्यसित विशुद्ध यानाबी फे मखु, नतु क्लेश हे शुद्ध
यानाबी फे धागु अर्थं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस चूलकाल उपासक श्रोतापत्ति

[१६८]

धम्मपदट्टकथा

फलस प्रतिष्ठित जूवन । अन मूवंःपि जनतापित नं धर्मदेशना
सारथक जुयावन ।

चूलकाल उपासकया कथा
सिधल ।

१०. अत्तदत्थ स्थविरया कथा

“अत्तदत्थं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वासयाना च्वना बिज्यावले अत्तदत्थ स्थविरया कारणं
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

शास्ता जुलसां महापरिनिर्वाण जुया बिज्याय् तेका हे
भिक्षुपि ! जि थनि पिला दयेव परिनिर्वाण ज्वीत्यल धका
आज्ञा जुया बिज्याय् संवेग उत्पन्न जुया न्हेसः पृथकजन
भिक्षुपि शास्तायात मतोःतुस्य ल्यूल्यू जुया, “हे आयुष्मानपि !
आ कीसं छु याय्गु खः, गथे याय्गु खः !” धका सल्लाहा
यायां चाचा ह्यू जुया च्वन । अत्तदत्थ स्थविर छह्यास्यां हे जक
जुलसां चिन्तनायात— “शास्ता जुलसां पिला त्वानं महापरि-
निर्वाण जुया बिज्याईन जि जुलसां वीतराग-अरहन्त ज्वी
मफुनि शास्ता जीवमान जुया बिज्याना च्वंगु बखते हे
अरहन्त जुया काय्गु उद्योग याय्माल धका, व आयुष्मान
छह्य भिक्षुपिनि सल्लाहायागु पुचले वना खँल्हा मवं । अले
भिक्षुपिसं वयात हे आयुष्मान ! छ छाय् जिपि सल्लाहा याना

चवनागु सभास मवयागु ? छाया जिपिनाप सल्लाहा मयानागु ?
 धका धया वैत शास्ताया थाय् बोना यंका, भन्ते ! ध्व भिक्षु
 छद्दस्यां थथे थथेयाना च्वन धका विन्ति या वन । वैके
 तथागतं “छं छाया थथे याना जुयागु ?” धका न्यना
 विज्याय्व, वं “भन्ते ! छलपोल जुलसां पिला त्वालं
 महापरिनिर्वाण जुया विज्याईन, जि छलपोल जीवमान
 जुया विज्याना च्वना विज्याबले हे अरहन्त जुया काय्
 माल” धका थथे याना जुयागु खः । धका धाय्व शास्तानं
 वयात साधुकार बिया विज्यास्य “हे भिक्षुपि ! सुनानं
 जित स्नेह्यात धासा अत्तदत्थ भिक्षु थें याय् फयेके
 माः, जित सुगन्ध स्वां आदि पूजां जक याय् मात्रं धात्थें
 यागु पूजां जूवनी मखु, धर्मयागु आचरणयाना पूजायासा
 हें जक जितः धात्थेंयागु पूजायागु जूवनी । उकिया निर्मित्त
 मेपि भिक्षुपिसं नं अत्तदत्थ भिक्षुया थें याय् फयेकेगु
 उद्योग याय्माः ।” धका उजुं जुया विज्याना थुगु गाथा
 आज्ञा जुया विज्यातः-

अत्तदत्थं परत्थेन बहुनापि नहापये ।

अत्तदत्थमभिञ्ज्याय सदत्थं पसुतोसिया'ति ॥

अर्थ- मेपित लाभ याकेया निर्मित्त, थःत प्राप्त ज्वीगु
 उत्तमगु लाभ आपा हानि याय् मज्यू, थःत लाभ ज्वीगु
 सीका हरबखत (- न्ह्याबलेस) सदर्थे लगेजुया च्वने
 फयेके माः ।

पदार्थः- उकियागु अर्थ गथे धासा गृहस्थ जीवने

जूसा कानाको छगः हे जक जूसां थःगु अर्थ-हित ज्वीगु
हानं दोछिसाइ दांति हे जूसां मेपिनिमु अर्थ हित स्यंका
बी मज्यू । कानाको छगः हे जक जूसां थःत अर्थसिद्ध
ज्वीगु-हित उपकार ज्वीगु नयेगु त्वनेगु ज्याय् लगेयाना
छ्वे फयेकेमाः करपिनिया लागी मखु । ध्व जुलसां थथे
मत्रास्य कर्मस्थान भावना याय्गु समय सिर्त्तिमछ्वेगुया
पाखे धागु खः । उर्कि हे अत्तदत्थं (=थःत हित ज्वीगु
ज्या) यात सिर्त्ति छ्वे मखु घका भिक्षुसंघपिनि दथ्वी उत्पन्न
जुयात्रःगु चैत्य मरम्मत्त याय्गु ज्या, अथवा उपाध्यायपित
सेवा सत्कार याय्गु ज्यायात हानि याय् मज्यू व्यर्थे छ्वे मज्यू
सदाचारी ब्रत सम्पूर्णयापिसं हे जेक जायं फल आदि
साक्षात्कारयाना काय् फे । उर्किया निम्ति ध्वनं थःत हित
उपकार ज्वीगु हे ज्वां खः । गुह्यस्यां जुलसां भावना याय्गुली
अत्यन्त उद्योग-कोशिस याय्गु स्वैपिसं थौं हे जूसां जि दुने
चित्तयागु शान्ति लाभयाना काय्गु प्रार्थनायाना ज्वी, इमिसं
जुलसां उपाध्यायपित याय्मागु सेवा-सत्कार याय्गु आदि
ब्रत-कर्तव्ययात हानियाना जूसां अथवा तोःता जूसां थःगु
भावना याय्गु ज्याय् हे जक लगे जुया च्वने माः । थुगु
प्रकारं अत्तदत्थं-थत हित-उपकार ज्वीगु ज्यायात बांलाक
ह्यसीका, थुर्कि जित अर्थ सिद्ध ज्वी, फाईदा ज्वी घंगु
समके जुया सत्कार्य याय्गुली तत्पर ज्वीगु स्व । व
थःगु अर्थ ज्वीगु ज्यास लाछि-मलाछि उद्योग-कोशिसयाना
लगनशील जुया, उकी हे जक लगेजुया च्वनेगु स्व घका

धयातःगु अर्थ स्रः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व स्थविर जुलसां अरहन्त भावस
प्रतिष्ठित जुल । अन मूवःपि भिक्षुपित्त नं धर्मदेशना सार्थक
जुयावन ।

अत्तदत्थ स्थविरया कथा

सिधल ।

आत्मवर्ग वर्णना सिधल

भिनिगूगु वर्ग क्वचाल ।

Dhamma Digital

१३. लोकवर्ग

१. सुं छह्य युवक भिक्षुया कथा

“हीनं घम्मं” वैगु थुगु घर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले सुं छह्य युवक भिक्षु छह्यस्या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु सः ।

सुं छह्य स्थविर जुलसां छह्य युवक भिक्षु छह्य पासा बोना सुथ न्हाप्पां विशाखा महाउपासिकाया छेँ बिज्यात । विशाखा महाउपासिकाया छेँ जुलसां न्यासःह्य भिक्षुपित न्ह्याबलेसं यागु त्वंकेगु सदावर्त आसनलाया तंगु जुया च्वन । स्थविर अनयागु (- जाक्वाति) भपां बिज्याना, युवक भिक्षु-यात अन तोःता थः मेगु छेँ बिज्यात । उगु समयस विशाखाया काय्या छये मिसा मचा छह्यस्यां थः अजिया थासे च्वना, अन यागु त्वं बिज्याइपिं भिक्षुपित सेवा-सत्कार-उपस्थान याना च्वंगु जुया च्वन । व मिसा मचां व युवक भिक्षुयात मुसीका च्वंबले लः थले थःगु ख्वायागु किचः खना न्हिल ।

युवक भिक्षुं व मिसामचा न्ह्युगु खना न्हिल । व मिसा मचां
 भिक्षु न्हिला च्वंगु खना, छ्यंले सँ छु हे मदय्क मुडेयाना
 तःह्य मनु न्हिल धका गिजेयाना धाल । अले वैत युवक भिक्षुं
 छ नं छ्योँ मुडेयाना तःह्य, छं मां वौपि नं छ्योँ मुडेयाना
 तःपि खः धका वो विल । व मिसा मचा युवक भिक्षुं अथे वो
 विल धका ख्व ख्वं वना भुतुली अजिह्यसिथाय् शिकायतया
 वनेव अजिह्यस्यां “आंम छुयाना वैगु मैचा !” धका न्यन ।
 अले व मिसा मचां वल्ल-तलं ख्व ख्वं इपि निह्यस्या विच्चे
 जूगु खँ व्याक्कं अजिह्यसित कन । अजिह्य युवक भिक्षुया थाय्
 वना “भन्ते ! तंचाया विज्याय्मते । थ्व मचां धागु वचन
 छ्यने च्वंगु सँ व लुसि पिच्चुक खाना तःपि, भ्वाथःगु चीवरं
 न्यया ह्यया दथ्वी भ्वाथःगु पात्र छगः ज्वना भिक्षाया लागी
 चाह्यु ज्वीपि आर्यपित अगौरव जूगु मखु,” धका धाल ।
 युवक भिक्षुं- “खः महाउपासिके ! छं छये मचां जिगु छ्यंने
 सँ मडुगु भाव वांलाक स्यू । थ्वं जित हेलायाना छ्योँ मडुह्य
 मुकंटा धका जित बोवी ज्यूला ले ?” विशाखा महाउपासिकां
 नतु युवक भिक्षुयात हे समके बुक्येयाना शान्त याय् फत । न
 छये मचायात हे शान्त याय् फत ?” उगु समयस स्थविर अन
 थ्यंकः विज्याना- “थ्व छु जुया च्वंगु ? महाउपासिके ! धका
 न्यना जूगु खँ व्याक्कं सीके धुंका, युवक भिक्षुयात न्वाना
 वैविज्यात- “थनं चिला हँ आयुष्मान ! थ्व जुलसां छ्यने
 सँ व ल्हाते लुसि सुच्चुक खाना भ्वाथःगु पात्र जोना भिक्षा का
 जूपित बोव्यूगु मखु । छ सुसक च्वं धका न्वाना बोविय्फ

बिज्यात ! युवक भिक्षुं धाल- “छाय् भन्ते ! छलपोलं थः
 उपासिकापित बो मय्युस्य जितः जक बो बिया बिज्यानागु ?
 वं जितः अथे हे स्याना छ्यने सँ मद्दुहा मुर्कट्टा धका बोबी
 ज्यूला ? भन्ते ! धका अथे हाला ल्वापु जुया च्वंथाय् शास्ता
 नं अन उगु थासे थ्यंकः बिज्याना- “थ्व छिमि छु छु हाला
 च्वन्नागु खः ?” धका न्यना बिज्यात । अले विशाखां च्वन्तिसें
 व्वथ्यंक जूजू मु खँ ब्यावकं तथागतयात विन्तियाना विल ।
 तथागतं व युवक भिक्षुया श्रोतापन्न मार्गस थ्यनीगु भाग्य खंका
 बिज्याना जि थ्व युवक भिक्षुया पंलिना विल धासा वैगु मार्ग
 फल सफल ज्वी धका चिन्तनायाना बिज्याना, विशाखायात
 धंबिज्यात- “गथे खःले विशाखे ! छंहा छये मचां छ्यने सँ
 मद्दुगु खनेवं तुं जिहा-श्रावकयात छ्यो” मद्दुहा मुर्कट्टा धका
 धया बोबी ज्यूला ले ?” युवक भिक्षुं उधरिमे हे दना ल्हा
 निप्पां जोजलपा भन्ते ! थुगु प्रश्नयात्त छलपोलं हे तिनि
 बांलाक थ्वीका सीका कया बिज्यात । जिमि उपाध्याय भन्ते
 व महाउपासिकां बांलाक थ्वीका सीका काय् मफुत्त” धका
 विन्तियात । शास्तानं युवक भिक्षु थःगु विचारयात अनुकूल
 जूगु भाव सीका बिज्याना काम गुणया कारणयाना न्हिलेगु
 स्वभाव धैगु हीन-नीचगु धर्मं खः, हीनगु धर्मं सेवनयाना
 च्वना प्रमादि जुया च्वंप्पि नाप च्वं च्वनेगु योग्य मजू । धका
 उजुं जुया क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

हीनं धम्मं न सेवेय्य, पमादेन न संबसे ।

मिच्छादिट्ठं न सेवेय्य, नसियालोक बह्वनोति ॥

अर्थ— हीनगु धर्मसेवन याय्मते, प्रमाद जुया बास याना च्वनेमते, मिथ्या दृष्टितये नाप सेवनयाना च्वनेमते, लोक वृद्धि ज्वीगु ज्यायाना यंके मते ।

पदार्थः— अन “हीन धम्मं” धैगु पञ्च कामगुण धर्म-यात धागु खः, व हीनगु धर्म जुलसां ऊँठ दोहँतिसं जक सेवन याय् योग्य जू । हीन जूगुलि नरक-अपाय आदि थासे यंका जन्म काय्कः यंकीगुलि याना हीन-नीच धका धागु खः, अज्यागु धर्मयात सेवन याय् मते । “पमादेन” धैगु स्मृति विसरे जूगु लक्षणं प्रमादि जुया च्वने मते, सेवनयाना च्वनेमते धागु खः, “मिच्छाबिद्धि” धैगु दोगु लं, दोगु दृष्टिनं ग्रहणयाना काय्मते धागु खः । “लोक बद्धनो” धैगु सुतां थथे लोक बढे ज्वीगु ज्यायाना ज्वी वं लोक-संसारयात ऊं ऊं वृद्धियाना जुल धका धावनी, उकियानिन्ति थथेयाना मजूपित लोक-संसारयात बढेयाना जू पी धका धावनी मखु ।

धर्मदेशनाया अन्तस व युवक भिक्षु श्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित जुल । अन मूवःपि मेपि मनूतयेत नं धर्मदेशना सार्थक जुया वन ।

सुं छह्य युवक भिक्षुया कथा
सिधल ।

—

२. सुद्धोदन महाराजया कथा

“उत्तिट्ठे” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता निग्रोधारामास
बासयाना च्वना बिज्याबले थः बौ सुद्धोदन महाराजया कारणं
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस शास्ता प्रथम न्हाप्पांयागु गमनयाना
कपिलवस्तु नगरस बिज्यात । अन थः थितिपिसं स्वागत याका,
निग्रोधाराम महा विहारस ध्यंकः बिज्याना, अन हे बासयाना
बिज्यात । थःथितिपिनिगु अभिमान टोडे याय्या लागी थःगु
ऋद्धियागु बलं आकासे रत्नयागु मञ्च दयेका बिज्याना, उकी
इरूथिरू जुया धर्मदेशना याना बिज्यात । राजपरिवार
तथागतया थःथितिपिं सकलें अत्यन्त प्रसन्न जुया, सुद्धोदन
महाराज समेतं सकलसिनं वन्दन-पूजनयात । उगु शास्ताया
थःथितिपिनिगु समूहस पुष्पवृष्टि जूगु जुल । उगु कारणस
आपालं जनतापिसं आश्चर्य चागु खँ ल्हाना ह्येव- “हे
भिक्षुपिं ! आ जक स्वां वा गागु मखु न्हापा न्हापा नं जिमि
थःथितिपिं छगू थासे मूवःगु समयस स्वां वा गागु दु ।”

धका आज्ञा जुया बिज्याना वेस्सन्तर जातक कना बिज्यात । धर्मदेशना न्यना दनावीपिं थःथित्तिपिसं सुं छह्हास्यां हे नं तथागतयात कन्हे खुनुयात भोजनया लागी निमन्त्रणा बिया मवं । जुजुं नं “जिमि काय् जिगु दरवारे मबिज्यास्य मेथाय् गन बिज्याई” धका मतीतया, कन्हे भोजनया लागी निमन्त्रणा मव्युस्य हे दरवारे ल्याहाँ बिज्यात । कन्हे खुनु थःगु राजदरवारे न्यीदोल भिक्षुपित यागु नयेगु त्वनेगु इत्यादि जोरजाम याके बिया, आसन लायेके बिया बिज्यात । कन्हे खुनु तथागत भिक्षा बिज्यायतेका “गथेखः न्हापा न्हापायापिं बुद्धपिसं थः बौया नगरे द्वाहाँ बिज्याबले तप्यंक हे थःथित्तिपिथाय् छेँ बिज्यातला, अथवा जोलाक हे छेँखा पत्तिकं भिक्षाटन याना बिज्यात ज्वीला ?” धका बिचायाना स्वया बिज्याना, छेँखा पत्तिकं जोलाक हे भिक्षाटनयाना बिज्यागु कारण खंका कयां बिज्याना, दकले न्हापालाक चूलागु छेँ निसें भिक्षाटन याना बिज्यात । राहुल कुमारया मांहा दरवारया च्चे ज्वाले च्वना तथागत भिक्षा बिज्यागु खंका ब्वां वना उगु समाचार सुद्धोदनं महाराजयात विन्तियावन । जुजु गां न्यैन्यं हतपतं दरवारं प्याहाँ बिज्याना शास्तायात वन्दना याना, “हे पुत्र ! छःपिसं जितः छाय् नाशयाना बिज्यानागु ? छःपिं नगरे भिक्षाटनयाना बिज्यागुलिं जित तःधंगु लाजशरम जुल, छःपिं ध्वहे नगरे लुँयागु पाल्कि आदिस च्वना चाहू जुया आ जुलसां छेँखा पत्तिकं भिक्षा का ज्वी योग्य जूला ? छाय् थथे जितः लज्या चाय् माय्क ज्यायाना बिज्यानागु ?” धका

बिन्तियात । तथागतं आज्ञा जुया विज्यात- “जि छःपित्त लज्या चाय्माय्क ज्यायाना मजुया महाराज ! जि थःगु कुल वंश-परम्पराया अनुसारं ज्यायाना जुयागु खः ।” जुजु- “यो पुता ! आम छपिसं छु धयागु ? जिगु कुलवंसं छु थथे भिक्षा फोना नया ज्वीमाःगु वंश ला ?” तथागत- छलपोलयागु कुल-वंश-परम्परा थथे भिक्षा फोना नयेमागु मखु महाराज ! तर जिगु बुद्धया कुल-वंश-परम्परा थथे हे भिक्षाटनयाना जीविका याय्मागु परम्परा खः, न्हापान्हापा यापि अनेक दोलंदो बुद्ध-पिसं थथे हे भिक्षाटन याना, जीविकायाना विज्यागु खः महाराज ! धका आज्ञा जुया विज्याना धर्मोपदेशयाना विज्यास्य क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका विज्यातः-

उत्तिट्ठे नप्पमज्जेम्य, धम्मं सुचरितं चरे ।

धम्मचारी सुखंसेति अस्मि लोके परमिह च ॥

धम्मं चरे सुचरितं नतं बुच्चरितं चरे ।

धम्मचारी सुखंसेती अस्मि लोके परमिहवा 'ति ॥

अर्थ- जागृत जु प्रमादित ज्वीमते, बांलाक धर्मयागु आचरणया, धर्मयागु आचरण याह्य मनु थुगु लोके नं परलोके नं सुख पूर्वकं न्ह्यो वयेका बासयाना च्वनी ।

भिगु धर्मयागु आचरण या, मभिगु धर्मयागु आचरण याय्मते, भिगु धर्मयागु आचरण यापि थुगु लोकेनं परलोके नं सुख पूर्वकं न्ह्यो वयेका दाना सुख भोग याई ।

पदार्थः- अन “उत्तिट्ठे” धैगु दाना करपिनिगु छेँया

लुखा क्वे दना च्वना ग्रहणयाना काय् योग्यगु भिक्षार्पिण्ड ग्रहण
याना कया । “नप्पमज्जेथ्य” धँगु भिक्षा वना जीविकायाना
ज्वीगु मतोःतुस्य सासागु भोजन जक माला जुल घासा देना
प्रमादि जूह्य जूवनी । ओलाक छेँखा पत्तिकं भिक्षा वनेगुयात
प्रमाद मजूह्य धका धावनी । थथेयाना जुया दना प्रमादि
जूवने मते धका धागु खः । “धम्मं” धँगु सा सा भिभि माः
ज्वीगु तोःता ओलाक छेँखा पत्तिकं भिक्षा वना जीविका याय्गु
यात सुचरित्र रूपं आचरण धर्मं पुरे याह्य जूवनी । “सुखं
सेति” धँगु देशना मात्र जक खः । थुगु प्रकारं जुलसां भिक्षा
चरण धर्मयात पालनयाना च्वंहा धर्मचारी भिक्षु थुगु लोकस
प्यंगू इरिया पथस सुखपूर्वकं वासयाना च्वनी धागु अर्थ खः ।
“नतं बुच्चरितं” धँगु बैश्या तथेथाय् वनेगु इत्यादि वने मत्यो
थाय् वना भिक्षा चरणयाना ज्वीगुयात दुश्चरीत्र धावनी । अथे
मजुस्य उगुभिगु धर्मयात आचरणयाना जुया व मभिगु दुश्चरित्र
धर्मयात याना ज्वीमते धका धागु खः । बाकिगु अर्थ च्वे धया
वये धुंगु हे दु ।

धर्मदेशनाया अन्तस जुजु श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित
जुल । अन मूवःपि मनूतयेत नं धर्मदेशना सार्थक जुया
वन ।

सुद्धोदन महाराजया कथा
सिधल ।

—

३. न्यासःह्य विदर्शक भिक्षुपिनि कथा

“यथा बुम्बुलकं” धैगु धुगु धर्मदेशना शास्ता
जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले न्यासःह्य
विदर्शक भिक्षुपिनिया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

इपि जुलसां शास्ताया थासं कर्मस्थान भावनां
कया, जंगले द्वाहा वना उद्योग-कोशिस याना च्वंसानं
छुं विषेशता साक्षात्कारयाना काय् मफया, हाकनं शास्ता-
याके विषेश रूपं कर्मस्थान भावना का वने घका जेतवने
वया च्वे च्वं लैया बिच्चे ‘मरीचि’ धैगु कर्मस्थान
भावना यायां वयाच्चन । इपि विहारे द्वाहावये साथं
वा वया बिल । इपि अन-अन उगु-उगु थासे च्वना,
लः बावःगुया वेगं उत्पन्न जुया वःगु पीजा गो तज्याना
वना, हानं-हानं उत्पन्न जुयावया च्वंगु खना, ध्व आत्म-
भाव नं अथे हे पीजा थे उत्पन्न जुया विनाश जुया
मदया वनीगु मखा धैगु थःथःगु मने आरम्भण काल ।

शास्ता गन्धकुटी च्वना बिज्याना हे इपि भिक्षुपिसं अथे
आरम्मण कागु सीका बिज्याना, थःगु रस्मि तोःता छ्वया
बिज्याना, थुगु क्वे च्वंगु गाथा उपदेश याना बिज्यातः—

यथा बुम्बुलकं पस्से यथा पस्से मरीचिकं ।

एवं लोके प्रवेक्षन्तं मच्छु राजा न पस्सती 'ति ॥

अर्थ— पीजा गोयात स्वया, मृग तृष्णायात
स्वया, ध्व संसारया (अनित्य—दुःख—अनात्म) भावयात
खंका च्वनीह्रासित मृत्यु राजं वैत खंके फेमखु ।

पदार्थः— अन "मरीचिक" धैगु गथे प्रकाशयागु
किरण तापाकंसिं स्वेबले छेयागु आकारथे खने दया
च्वनी उकिया लिक्क वंलिस्य अन काय् योग्यगु वस्तु
छुं खने वदया तुच्छ—विरान जक जुया च्वनी, अथे याने
पाला—पिलि खने दैगुयात अबल खने दैगु नं धा दु ।
अर्थेतुं गथे पीजा गो उत्पन्न जुया तज्याना वनीगु अर्थे
याना उकियात रिक्त—तुच्छ आदि भावं खना च्वनी, अथे
हे तुं स्कन्ध—आयतन आदि थुगु लोक—संसारयात खना
च्वंह्रासित मृत्यु राजं वैत खंके फेमखु धागु अर्थे खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि भिक्षुपि सकलें थः च्वं च्वं
थासे हे तुं अरहन्त जुया बिज्यात ।

न्यासःह्य विदर्शक भिक्षुपिनि कथा

सिधल ।

—

४. अभय राजकुमारया कथा

“एथ पस्सच्चिमं लोकं” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने महाविहारे बासयाना च्वना विज्जाबले अभय राजकुमारया कारणयाना आज्ञा जुया विज्यागु लः ।

व कुमारं जुलसां प्रत्यन्त प्रदेशे शास्तयाना ल्याहाँ वःबले वया बी विम्बिसार जुजु प्रसन्न जुया छह्य प्याखं ह्वीगु व म्ये हालेगुली दक्षह्य प्याखंमो मिसा छह्य नाप्पं थःगु राज्य न्हेनुतक्कया लागी तोस्ता बिल । अभय कुमारं न्हेनुतक्क दरवारं प्याहाँ मवस्य हे राज्य सुख अनुभव याना, च्वान्हु दुखुनु खुसि सिथे वना मोल्हुया, उद्याने द्वाहाँ वना, सन्तती महामन्त्री थें व मिसायागु प्याखं स्वया म्ये हागु न्यना च्वं च्वंवन । व मिसानं उगु क्षणे हे सन्तती महामन्त्रीया प्याखंमो मिसा थें तुं वातकोप जूगु तीव्र वेदनां याना सिना वन । कुमार व मिसा सिना वंगुलि याना, उत्पन्न जूगु शोक उत्पन्न जुल । ध्व जिगु तीव्रशोक शास्ता छह्यस्यां बाहिक मेपिसं शान्त याय् फै

मखु” धका शास्ताया थाय् वना “भन्ते ! जिगु ध्व शोक शान्तयाना बिया बिज्यां हूँ” धका विन्तिया वन । शास्ता नं आज्ञा जुया बिज्यात “हे कुमार ! छं जुलसां ध्व मिसां थये हे सिना वंबले हायेकूगु ख्वबि धा ध्व थामा मदुगु संसार सागरे थुलि उलि धैगु प्रमाण हे छुटे याय् फे मखु ।” थुगु धर्मदेशनां वैगु शोक भचा सालुया वन धैगु सीका बिज्याना— “हे कुमार ! आपा शोक याना च्चनेमते । मूर्खजनपिनिगु व अथे शोकयाना ज्वीगु शोके डुबे ज्वीगु विषय खः” धका उजुं जुया बिज्याना, थुगु क्वे च्चंगु गाथा प्रकाशयाना बिज्यातः—

एथ पस्सथिमं लोकं, वित्तं राज रथू ‘पमं ।

यत्थ बाला विसीवन्ति नरिथ सङ्गणे विजानत ‘न्ति ॥

अर्थ— धन वा ! स्व ! ध्व विचित्रगु जुजुया रथ समानगु संसार, थज्यागु सारहीनगु संसारे बालजनपि शोके डुबे जुयावनी अर्थात् आसक्त ज्वी, तर ज्ञानिजनपि अथे आसक्त जूवनी मखु ।

पदार्थः— अन “एथ पस्सथ” धैगु राजकुमारयात् हे सम्बोधनयाना धैबिज्यागु खः । “इमंलोकं” धैगु ध्व स्कन्ध आदि लोक रूपी आत्मभावयात् धागु खः । “वित्तं” धैगु न्हेगू रत्न आदि जरानयाना ध्याय्पा तःगु जुजुपिनिगु रथ थें, वसः तिसा आदि ध्याय्पा तःगुयात् धयातःगु खः । “यत्थ बाला” धैगु

यःगु आत्मभावयात मूर्खेपि मनूतयसं व स्थिर धका उकी
हे आसक्त जुया, डुबेजुया कोशिया वना च्वनी । “विजानतं”
घंगु स्यूपि पण्डित-विद्वान जनपित जुलसां थन राग संग्रह
याय्गु आदिस छगू हे संग्रह दै मखु धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस राजकुमार श्रोतापत्ति फलस
प्रतिष्ठित जूवन । अन मूर्खेपि जनतापित नं धर्मदेशना
सार्थक जुया वन ।

अन्नय राजकुमारया कथा

५. बँ प्वीह्म स्थविरया कथा

“यो च पुग्गे” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतबन महाविहारे वासयाना विज्याना च्वना बिज्याबले छह्म बँ पुना च्वना विज्याह्म स्थविरया कारणंयाना आशा जुया बिज्यागु खः ।

व भिक्षु जुलसां सुथे व संकाकाती धैगु समययागु वास्ता किस्ता मयास्य न्ह्याबलेसं बँ जक पुना ज्वी । व स्थविरं छन्ह्या दिनस तुफि जोना, न्हिनसिगु थासे फेतुना च्वंह्म रेवत स्थविरया थाय् वना “ध्व आलसिह्म भिक्षु, जनतापिसं श्रद्धापूर्वकं व्यूगु भोजन नया, फे जक तुना च्वं च्वन । छु छं तुफि छफि ज्वना छगू थासे बँ प्वीगु ज्यायासा मज्यूला ?” धका धाल । रेवत स्थविर थ्वयात अववाद उपदेश वी माल धका चिन्तनायाना— “थन वा आयुष्मान !” धका सःता विज्यात । व भिक्षुं छाय् भन्ते धका न्यनेव स्थविरं “हुं आयुष्मान ! छ वना मोल्ह्या वा” धका धैविज्यात । वं अथेयाना वल । अले वैत स्थविरं छखे लिक्क फेतुका, अववाद—उपदेश व्यु व्युं धैविज्यात “हे आयुष्मान !

भिक्षु घैह्यास्यां न्हाबलेसं बँ जक पुना ज्वी योग्य ऋजू । सुधे हे जक बँ पुना भिक्षा वना, भोजन याय् सिधेका वया, न्हिने च्वनेगु थासे अथवा चान्हे च्वनेगु थासे शान्तपूर्वकं फेतुना च्वना, थ्व शरीरयागु स्वीनिगु भाग पाठयाना, थःथःगु आत्म-भावस क्षय ज्वीगु विनाश ज्वीगु भाव खंका थ्वीका, च्वं च्वने फयेकेमा । संकाकाती दना त्यानु लंकेया लागी जक बँ प्वीगु ज्या याय् सयेके माः ।” घैगु उपदेश बिया बिज्यात । व भिक्षु स्थविरयागु अववाद—उपदेशे च्वना याकनं हे अरहन्त जुया वन । अले उगु उगु थासे घू द्वँ द्वँ मुना च्वन । उगु समयस भैपिं भिक्षुपिसं वैत धाल— “हे आयुष्मान बँ प्वीह्य स्थविर ! उगु उगु थासे घू द्वँ द्वँ मुना च्वने घुंकल छं छाया बँ मपुस्य च्वंच्वनागु ?”

“भन्ते जि प्रमादि जुया च्वनाबले अथेयाना वये धुन, आ जुलसां जि अप्रमादि ज्वी धुन ।” भिक्षुपिसं थ्व स्थविरं मखुगु खँ ल्हात धका शास्ताया थाय् वना व खँ बिनितिया वन । शास्तानं— “खः भिक्षुपि ! जि पुत्र न्हापा जकं प्रमादि जुया जूबले थ्वं बँ पुना जुल, आ जुलसां मार्गं फल सुख अनुभवयाना च्वंगुलियाना, बँ पुना ज्वीगु तोःतल ।” धका उजुं जुया क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यो च पुब्बे पमज्जित्वा, पच्छा सो नप्पमज्जति ।

सोमं लोकं पभासेति श्रद्धा मुत्तोव चन्दिमा 'ति ॥

अर्थ— गुह्य व्यक्ति न्हापा जक प्रमादि जुया लिपा जुलसां प्रमादि ज्वी मखु, वं जुलसां सुपाचं मुक्त जूह्य चन्द्रमां

थे' थुगु लोकयात जाज्वल्यमान याना प्रकाशित यानाबी ।

पदार्थः— उकिया अर्थ गथे धासा- गुह्य व्यक्ति न्हापा जक व्रत प्रतिव्रत (—बँ प्वीगु आदि नियम) याना च्वनेगुलि अथवा पाठ धोके याय्गुली प्रमादि जुया च्वना, लिपा मार्ग फल सुख अनुभवयाना समय बितेयाना, प्रमादि जुया च्वनी मखु, उह्य व्यक्ति सुपाचं मुक्त जूह्य चन्द्रमां थे' तुं ओकास लोकस मार्ग ज्ञानं थुगु स्कन्ध आदि लोकयात प्रकाशित याना, ज्वाला ज्वालां च्वंका छगू हे जक आलोकितयाना छवै ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस ध्यंकः वन ।

**बँ प्वीह्य स्थविरया कथा
सिधल ।**

६. अङ्गुलिमाल स्थविरया कथा

“यस्स पापं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले अङ्गुलिमाल स्थविरया कारणंयाना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

थुकिया बाखं अङ्गुलिमाल सूत्रान्तया अनुसारं सीका काय् माल । स्थविर जुलसां शास्ताया थाय् प्रव्रजित जुया, अरहन्त जुया बिज्यात । अले जुलसां आयुष्मान अङ्गुलिमाल एकान्ते च्वना घ्याने लीन जुया विमुक्ति सुख अनुभव याना च्वना बिज्याबले, उगु समयस थुगु उदान वाक्य उजुं जुया बिज्यातः-

“यो च पुब्बे पमज्जित्वा, पच्छा सो नप्पमज्जति ।

सो इमं लोकं पमासेति अग्ग्भा मुत्तोव चन्दिमा ‘ति ॥”

अर्थ- गुह्य व्यक्ति न्हापा जक प्रमादि जुया लिपा प्रमादि ज्वी मखु, उहा व्यक्ति थ्व संसारयात सुपाचं मुक्त जूह्य

चन्द्रमां थें तुं आलोकित यानाबी ।

आदि प्रकारं उदान (=प्रीति वाक्य) धया अनुपादि शेष निर्वाण धातुं परिणिर्वा जुया विज्यात । भिक्षुपिसं “हे आयुष्मानपि ! स्थविर गन वना जन्म का विज्यात थें ?” धका धर्मं सभास खँ पित हल । शास्ता उगु धर्मसभास विज्याना “हे भिक्षुपि ! आ थुगु अवस्थास छिमि विच्चे छु खँ जुया च्वन ।” धका न्यना विज्याय्व, “भन्ते ! जिमि पुचले अंगुलिमाल स्थविर गन वना जन्म जूवन थें ?” धैगु खँ जुया च्वन धका विन्तियात । तथागतं “हे भिक्षुपि ! जिह्य पुत्र परिणिर्वाण जुया वने धुं कल ।” धका आज्ञा जुया विज्यात । भिक्षुपिसं “भन्ते ! उलिमच्छि मनूत स्याना नं परिणिर्वाण जुया वन ला ?” धका प्रश्न याय्व “खः भिक्षुपि ! वं न्हापा कल्याण मित्र छह्य ध्व मद्गुलि याना, उलिमच्छि पापयात । लिपा जुलसां कल्याण मित्रयागु आश्रय लाभयाना कया अप्रमादि जुल । उकि वं उगु पाप कर्मयात कुशल कर्मं त्वप्पुया विल ।” धका उजुं जुया विज्याना थुगु गाथा आज्ञा दयेका विज्यातः—

यत्स पापं कतं कम्मं कुसंलेन पिथीयति ।

सो इमं लोकं पमासेति ब्रह्मा मुत्तोव चन्दिमा 'ति ॥

अर्थ— गुह्य व्यक्ति थमं यानागु पाप कर्मयात कुशल कर्मं त्वप्पुया छ्वै, उह्यस्यां थ्व संसारयात सुपाचं मुक्त जूह्य चन्द्रमां थें तुं प्रकाशित याई ।

पद्यार्थः— अन “कुसलेन” घैगु अरहन्त मार्गयात
 धया तःगु खः । मेगु अर्थ ब्याक्कं न्हापायागु गाथा समान
 हे खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फज
 आदिस थ्यंकः वन ।

अंगुलिमाल स्थविरया कथा

सिधल ।

७. थाज्या थाइहस्या हाय्या कथा

“अन्ध मूतो” घेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता अगालव चैत्यस बास याना च्वना बिज्याबले छह्य थाज्या थाइहस्या हाय्यमचाया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस जुलसां आलविस च्वंषि मनूतसें शास्ता आलविस ध्यंकः बिज्याय्द निमन्त्रणा याना दान बिल । शास्तानं भोजनं लिपा भुक्तानु मोदन याना बिज्यास्य- “ऊीगु जीवन ध्रुव-निश्चित मजू मरण जुलसां ध्रुव-निश्चित जुया च्वन, अवश्यनं ऊी छन्हु सिना वनी तिति । ऊीगु जीवन मरणं अन्त जुया वनी । ध्व जीवनयागु अन्त थुबले ज्वी घेगु छुं ठेकाना दुगु मखु । निश्चित रूपं छन्हु मखु छन्हु सत्व प्राणिपि अवश्यनं मरण जुया वनीतिति घका, थुगु रूपं मरणानु स्मृति भावना याना च्वनेमा, गुह्यस्यां जुलसां मरणानुस्मृति भावना याइ मखु इमिसं लिपा सर्पं खना ग्याह्य मनू थें सन्ताप चाया, भयभीत जुया ततःसलं हाला मृत्यु जुया वनी । सुनां जुलसां मरणानुस्मृति भावना याना ज्वी इमिसं तापाकंनिसें सर्पं खंका ताहाकःगु कठि छपु कया सर्पयात तापाक हेटे याना छोह्य

मनू थें लिपा सीत्योगु समयस भय-त्राश चाई मखु । उकिया निर्मित मरणानुस्मृति भावना याना च्वनेमा ।" धका आज्ञा जुया बिज्यात । थुगु धर्मदेशना न्यना मेपिं मनूत सकलें थः थःगु ज्याय् लगे जूवन । छह्य १६ दँति दुह्य थाज्या थाइह्य-स्या ह्याय् मचा जुलसां मरणानुस्मृति भावना याना यंके माल धका चानं न्हिनं मरणानुस्मृति भावना याना जुल । तथागत नं अनं प्याहाँ बिज्याना जेतवन महाविहारे तुं ल्याहाँ बिज्यात । थ मिसा मचानं लगातार स्वँदँ तक्क मरणानुस्मृति भावना याना हे जुया च्वन । अनंलि छन्हुया दिनस शास्तानं सुथ न्हाप्पां घ्यानं लोके स्वया बिज्याना व मिसामचा थःगु ज्ञान जाले द्वाहाँ वःगु खंका बिज्याना, लिपा छु ज्वीगु खः धका बिचायाना स्वया बिज्याना, थ्व मिसा मचा जिगु धर्मदेशना न्यं खुनुं निसें स्वँदँ तक्क मरणानुस्मृति भावना याना जुल, "आः जि अन वना व मिसामचा याके प्यंगू प्रश्न न्यनेव वं लिस वीव प्यंगू थासे सं साधुकार बिया थुगु गथा द्वारा धर्मदेशना याय् । अले व मिसा मचा जिगु धर्मदेशनाया अन्तस श्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित जूवनी" धका सीका बिज्यात । तदनन्तर न्यासः ह्य भिक्षुपिसं चाहुयेका जेतवनं ल्याहाँ बिज्याना, चारिका यायां अग्गालवी विहारस ध्यंकः बिज्यात । आलवि च्वंपिं मनूतयसं शास्ता बिज्यात धागु न्यना, विहारे वना निमन्त्रणा यावन । व मिसा मचा नं शास्ता बिज्यात धागु न्यना, जिमि बौ स्वामि आचार्य जुलसां थन बिज्यात, पूर्ण चन्द्रमा समानगु ख्वादया बिज्याकह्य महानह्य गौतम बुद्ध धका मन प्रसन्नयाना,

थ्व विते जुया वंगु स्वैदँतक्क लुँयागु वर्णं जुया बिज्याकह्य
शास्तायागु दर्शनं याय् मखना च्वन, आ जुलसां वसपोल यागु
सुवर्णं वर्णंगु शरीर दर्शनं याय्गु व मधुर स्वरं उत्तमगु धर्म-
देशना श्रवण याय्गु सुअवसर दँगु जुल धका मतीतया च्वन ।
वया बौह्य जुलसां कापः थाय्गु कारखानाय् वनेत ह्याय्हासित
घाल- “मै” ! कारखानाय् मेपिनिगु कापः थाय्गु ज्या जिं ताने
कसे याना वये धुन, उकियागु ज्या कुच्छित्ति जक कापः थाय्गु
बाकि जुया च्वन । व ज्या थौं अक्षयनं सिधेका बी माला
च्वन । छं जित याकनं तुकि तुला कारखानाय् हया व्यु । ”
मिसा मचां वित्तनायात- “जि जुलसां शास्तायागु धर्मदेशना
न्यं वनेगु मतीतया च्वना, जिमि बौ नं घासा जितः तुकि निं
तुला व्यु घँच्वन । जि आः छुनिं न्हापालाक याय्गु खः ?
धर्मदेशनानिं न्यं वनेगु ला, अथवा बौनं ज्या बोगु तुकिनिं
तुला बीगु ? अले व मिसा मचां थये मतीतल- “यदि न्हापा
लाक तुकि तुला मबिल घासा जिमि बौनं जितः बौनं बीफु,
दाया सासनानं याय् फु, उकिं न्हापालाक तुकि निं तुले सिधेका
बौयात बिया जक धर्मश्रवण या वने धका पीठाचाय् फेतुना
तुकितुला च्वन । आलवि च्वंपिं मनूतिसनं शास्तायात भोजन
याके सिधेका पात्र कया, अनुमोदना धर्मदेशना न्यनेत तत्पर
जुया पिया च्वं च्वन । शास्तानं जिह्य कुलपुत्रिया लागी जि
धन स्वीगू योजनया लँ वया, व मिसामचाया थौं नापं धन
धर्मश्रवण या वयेत फुसँत पावे मजुल । वयात फुसँत दया व
धन वयेथ हे जक मुक्तानु मोदना धर्मदेशना याय् धका सुमक

तुं च्वं च्वना बिज्यात । अथे सुमक च्वं च्वना बिज्याह्म
तथागतयात देवतापि सहित थुगु लोकस च्वंपिसं छुं धाय्छापि
सुं दुगु मखु । व कुमारी मिसामचा नं तुकि तुला दालाचा
छगले तथा बौह्यसिथाय् वनेत वःबले परिसदपिनि सिथे च्वना,
तथागतयात स्व स्वं वन । तथागतं नं छ्यो च्वे ल्ह्वना ककु
ताहाक ज्वीक व मिसामचायात जक स्वया च्वना बिज्यात ।
व मिसा मचां नं तथागतं स्वया बिज्यागु आकारं हे सीका
काल कि शास्तानं थपाय् म्छिधंगु परिसदपिनिगु द्दथ्वी च्वना
बिज्याना जितः हे जक स्वया च्वना बिज्यागुया मतलब
जितः हे पिया च्वना बिज्यागु ज्वीफु" घका मती ल्वीका
काचाकाचां वना तुकि दुगु दालचा बौह्यसित बिया शास्ताया
समीपस ल्याहाँ बल । छुया निर्मित शास्तानं वयात जक स्वया
च्वना बिज्यागु घाःसा ? थुकिया मतलब थथे खः कि- थ्व
मिसामचा उखे वं बले पृथक जन जुया सिना वन घासा थ्व
यागु गति सुनिश्चित ज्वी मखु, जिथाय् ल्याहाँ वया हाकनं
थनं वनीबले व मिसामचा श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुया,
गति सुनिश्चित-सुनियत जुया सिना वनेव तुसित विमात्रे
वना जन्म जूवनी घंगु सीका स्वया बिज्याना च्वंगु खः । व
मिसामचा उखुनुया दिने निश्चित रूपं हे सिना वने माह्य जुया
च्वन । व मिसा मचा तथागतं स्वया बिज्यागु इसारां हे शास्त्र
याथाय् वया, खुगू रंगयागु रस्मिया दुने द्वाहाँ वया बन्दना-
याना, छखे लिक्क फेतुना च्वं वन । अर्थ ज्यागु महान्
परिसदपिनि द्दथ्वी फेतुना बिज्याना, नंमवास्थ च्वं च्वना

बिज्याह्य तथागतयात व मिसामचां वन्दनायाना फेत्वीवं
तथागतं आज्ञा जुया बिज्यात ।

“हे कुमारी मयेजु छ गनं वयागु ?”

“जि मस्यू भन्ते !”

“गन वनेत वयागु ?”

“व नं मस्यू भन्ते !”

“छं मस्यू ला ले ?”

“सिया च्वनागु दु भन्ते !”

“छं बाँलाक स्यूला ले ?”

“मसिया भन्ते !” धका तथाथतं याना बिज्यागु
सवालया जवाब बिया विल । थुगु प्रकारं व मिसा मचायाके
शास्तानं प्यंगू प्रश्न न्यना बिज्यात । आपालं जनतापिसं व
मिसामचा यात बो बिल—“हे पासापिं स्व स्व थ्व थाज्या
कःमिया ह्याय् मचां तथागत नाप न्होने ला लाथे हेप्पेयाना
प्रश्नया लिसः ब्यूगु ? छु कथं मंभित्त मिसामचा थ्व । छ गनं
वया धका न्यना बिज्याय्व छे वया धका लिसः बी म्वाला
वं ? छ गन वनेत वयागु धका न्यना बिज्यावले थाज्या थाई
थाय् वने त्यनागु धका लिसः बीमागु खः वं ।” धका परिसद-
पि कालाकुलं हाला हल । शास्तानं जनतापित शान्तयाना
बिज्याना, “हे कुमारी मयेजु ! छंके जि गनं वयागु धका
न्यनाबले, छं छाय् जि मस्यू धका लिसः बियागु खः ?” धका
न्यना बिज्याय्व, “भन्ते ! छलपोलं जि छे वयागु धका सिया

बिज्या, छ गनं वयागु घका न्यना बिज्यागुया मतलब, जि जुलसां गनं वया थन थुगु लोके जन्म कावयागु घका न्यना बिज्यागु खः । जि गनं वया थन थुगु लोके जन्म का वयागु घैगु मस्यू गुकियाना जि छलपोल यागु प्रश्नयात मस्यू घका लिसः बियागु खः" घका बिन्तियात । अले वयात तथागतं साधु! साधु !! कुमारी मयेजु ! जि न्यनागु प्रश्नयात हे छं बांलाक ध्वीका ठीक ज्वीक लिसः बिल घका साधुकार बिया बिज्यात । "छ गन वने त्यनागु ? घका न्यनावले छं छाया जि मस्यू घका लिसः बियागु ले ?" "भन्ते ! छलपोलं जि तुकि धकिचा ज्वना थाज्या थाईगु शालास वने त्यनागु घका सिया बिज्यागु हे दु । छलपोलं जिके थनं सिनावना गन वना जन्म का वनेयु घका न्यना बिज्यागु खः, जि जुलसां थनं मृत्यु जुया वनेव गन वना जन्म जूवनी घैगु मस्यू । उकि जि मस्यू घका लिस बियागु खः भन्ते !" अले वैत शास्तानं जि न्यनागु प्रश्नयात हे छं ठीक ज्वीक लिसः बिल घका उजुं जुया निकोया खुसी नं व मयेजुया लिसः यात साधुकार बिया बिज्याना, मेगु नं प्रश्न न्यना बिज्यात— अले जि छं छाया मस्यूला ? घका न्यना बले— "जि स्यू घका लिसः बियागु ले ?" "भन्ते ! जि जि अवश्यनं छन्हु सिनावनीतिनि घैगु कारण जि बांलाक स्यूगुलि याना जि अथे लिसः बियागु खः ।" अले वैत शास्तानं "छं जुलसां जि न्यनागु प्रश्नयात हे मद्रं क ठीक ज्वीक लिस बिल घका साधुकार बिया बिज्याना, मेगु नं प्रश्नयाना बिज्यात— "अले जि छं छाया बांलाक स्यूला ? घका न्यनावले जि मस्यू

धका लिसः बियागु ले ?”

“भन्ते ! जि सिनावनी धका जकं स्यू जि चान्हे सीला ? न्हिने सीला ? सुथे सीला ? घंगु सस्यूगुलिं याना जि बथे मस्यू धका लिसः बियागु खः । अले वयात तथागतं— “छं जि न्यनागु प्रश्नयात हे ठीक ज्वीक लिसः बिल धका प्यकोया खुसीनं साधुकार बिया बिज्याना परिसदपित संवोधन याना बिज्यात— “थुलि हे छिमिसं थ्व मिसा मचां लिसः ब्यूगुया भतलब मस्यू, छिमिसं मेपित गिजेयाना दोष बी जक सः । गुह्यसिके जुलसां प्रज्ञा चक्षु दै मखु इपि अन्धा हे समान खः । मुयाके प्रज्ञा रूपी मिखा दै इमित हे जक धात्थे यागु मिखा दुपि जूवनी धका उजुं जुया बिज्याना, थुगु बवे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

अन्धधूतो अयंलोको तनु केत्थ विपस्सति ।

सकुन्तो जाल मुत्तोव अण्पोस्सग्गाय गच्छती 'ति ॥

अर्थ— थ्व लोके च्वंपि जनतापि अन्धकारे लाना च्वन, ब्यान्हाया जालं मुक्त जूपि कुंगःतथे स्वल्प हे जक देवलोके वनी ।

पदार्थः— अन “अयंलोको” घंगु थ्व संसारे च्वं च्वंपि आपालं जनतापि प्रज्ञा चक्षुयागु अभावं याना अन्धा जुया च्वं च्वन । “तनु केत्थ” घंगु मनूतसे भतीचा जक आपा मखु अनित्य आदियागु भाव विशेष रूपं खंका काई । “जाल मुत्तोव” घंगु चलाकह्य—दक्षह्य कुंगः लाः

ज्वीह्य व्यान्हां जाल चक्कांका लानाकापिं बटाई इत्यादि
 फंगत मध्ये छह्य निह्यति जक जालं मुक्त जुया वनी,
 मेपिं सकलें जाले हे द्वाहां वनी । अथे हे तुं मारं
 चक्कांकातःगु जाले फसे जुया आपालं सत्व प्राणिपिं अपाय-
 वरकस ला वनी, स्वल्प-छह्यनिह्य जक सत्व प्राणिपिं
 स्वर्गंस जन्म कावनी, सुगति अथवा निर्वाणे ध्यंकः वनी
 घागु अर्यं सः ।

धर्मदेशनाया अन्तस कुमारी-मिसामचा श्रोतापत्ति
 फले प्रतिष्ठित जूवन । व मिसा मचानं तुकि दुगु दालाचा
 जोना वीह्य ज्यायाना च्वंथाय् वन । वीह्य ताने फेतुना
 हे न्ह्यलं व्वाना च्वन । व मिसा मचां होस मयास्य
 हे तुकि यागु दाला पोंकुबले तांया कुंचाय् ठक्कर नया
 सः वयेक कुत्युं वन । वीह्य धारा न्हुया न्ह्यलं चाय्का
 ल्हातं जोना च्वंगु खिपः ऊवात्त साला तुकि दुगु थूचा
 ध्वाना छ्वत । तुकि दुगु थूचा वेगं तिन्हुया वना व
 मिसा मचाया छाती कःवन । व अनं तुं मृत्यु जुया
 गोत्तु वन । अले वया वीह्यस्यां वैत थना स्वबले वैगु
 सकल शरीरं हिं बुला गोत्तुला सिना च्वंगु खन । अले
 वीह्यसित महानगु शोक-संताप जुल । वं थःतः जूगु
 शोक-संताप मेपिसं सुनां शान्तयाना बी फैं ? व हे
 तथागत छह्यस्यां हे जक शान्तयाना बी फैं धका मतीतया
 स्व स्वं शास्ताया थाय् वन उगु दुःखयागु समाचार
 निवेदन याना “भो भन्ते ! जिगु ध्व शोक-संताप शान्त

याना विज्यां हूँ” धका बन्ति यावन । शास्तानं वैत
 सान्त्वना बिया विज्याना, “हे उपासक ! आपा शोकयाना
 च्वने मते । ध्व थागाः मदुगु संसारस छं थथे हे ह्याय्
 मचा सिनावंया मिखां हायैकुगु स्ववि धा जक मुंकातल
 घासा ध्व प्यंगू समुद्रे च्वंगु लःयासिनं आपा ज्वी धुंकल
 ज्वी” धका उजुं जुया विज्याना ध्व संसारया थागा मदुगु
 उपदेश बिया विज्यात । व उपासकयागु शोक-संताप
 सालुया वनेव वं शास्तायाके प्रव्रज्या फोना, ब्रव्रज्या व
 उपसम्पदा लाभयाना कया याकनं हे ध्व भवसंसारं मुक्त
 जुया वन ।

थाज्या थाइहास्या ह्याय्या कथा
 सिधल ।

Dhamma.Digital

८. स्वीह्न भिक्षुपिनि कथा

“हंसां विच्छ पथे” घंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना विज्याबले स्वीह्न भिक्षु-पिनिया कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस जुलसां स्वीहाति दिसापाखे च्वंपि भिक्षुपि शास्ता नापलाना धर्मोपदेश न्यना च्वन । आनन्द स्थविर शास्तायात ण्हि ण्हि याय्मागु व्रत-सेवा याय् घका अन वःबले इपि भिक्षुपि खना, शास्तानं थुपि भिक्षुपित धर्मोपदेश याना विज्याना च्वन तिनि उपदेश बिया विज्याय् सिधेव जक ण्हि ण्हि याय्मागु व्रत-सेवा यावने धका गन्धकुटिया पिने लुखाया लिक्क च्वंगु कोठाय् वना च्वं च्वं वन । शास्तानं इपि भिक्षुपि नाप कुशल वार्ता खँ ल्हाना विज्याय् सिधेका सारगभितगु धर्म खँ कना विज्यात । व उपदेश न्यना इपि सकलें हे भिक्षुपि अरहन्त जुया अनंतुं च्वे आकासे थाहाँ वना थःमामागु थासे वन । आनन्द स्थविर इपि भिक्षुपि वःगु ताऊजाल आतक्कं मवंनिथे ?

घका स्व वंबले अन इपि भिक्षुपि छह्यनं मखना शास्तायाके
 “भन्ते ! थन स्वीह्यति भिक्षुपि वःगु खना इपि गन वन ?”
 घका न्यन । शास्तानं “इपि ल्याहाँ वने घुंकल” घका
 आज्ञा जुया विज्यात । “गुगुलं वने भन्ते ?” घका आनन्दं
 न्यनेव “तथागतं आकाशं मार्गं वन आनन्द !” घका
 लिसः बिया विज्यात । अले आनन्दं “गथे खः भन्ते
 इपि भिक्षुपि सकलं क्षीणाश्रव भिक्षुपि खः ला ?”

“खः आनन्द ! जि थायु न्होने च्वना धर्म श्रवण
 यायां हे क्षीणाश्रव—अरहन्त जुया बंपि खः !”

उगु समयस जुलसां आकासं लःहेत छगू बथां
 बोयावया च्वंगु खंका विज्याना “हे आनन्द ! गुह्यस्यां
 जुलसां प्यंगू ऋद्धिपाद बांलाक भावना याई इपि व
 हुंकन आकासे बोया वया च्वंपि लः हेत थें आकाशं
 बोयावनी” घका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा
 दयेका विज्यातः—

हंसादिच्छपथे यन्ति आकासे यन्ति इद्धिया ।

नीयन्ति धीरा लोकह्या छेत्वा मारं सबार्हिणं ‘ति ॥

अर्थ— गथे कि हेत आकासं बोया वनी अथे हे
 तुं ऋद्धि दुपि मनूतनं बोया वनी, श्व लोके च्वंपि धीर-
 विद्वानपि मनूत नं सेना सहित मारयागु वन्धन त्वाल्हाना
 थुगु संसार लोकं उत्तिणं जुया वनी अर्थात् तरेजुया निर्वाणे
 वनी ।

पदार्थः— उक्त्वा अर्थं गथे घासा थुपि लः हेतु
 सूर्य देवताया लं आकास मार्ग वना च्वन । गुह्य मनूनं
 ऋद्धिपादयात बांलाक भावना याना तै इमिसं नं थःथःगु
 ऋद्धि बलं आकासं ज्वी । धैर्यं दुह्य-पण्डित-विद्वानह्य
 मनूनं सेना सहित मारयात छेदन याना छ्वया अर्थात्
 त्वाल्हाना छ्वया थुगु संसार लोकं मुक्त जुया वना निर्वाणस
 थ्यंकः वनी धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपोलं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वन ।

स्वीह्य भिक्षुपिनि कथा
 सिधल ।

Dhamma.Digital

९. चिञ्च मानविकाया कथा

“एकं धम्मं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना विज्यावले चिञ्च मानविकाया कारणंयाना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

प्रथम बोधिस जुलसां दसवल-तथागतता पृथक् जुया च्वंषि श्रावकपि अपरिमाण देवतापि व मनुष्यत आर्य भूमिस द्वाहां वयेव गुण समूह फैले जुयावना तथागतयात महानगु लाभ सत्कार उत्पन्न जुया वल । तीर्थंकरतयेत जक, सूद्यो लुया वयेव फुति-फुति केरात थे लाभ सत्कार हीन जुयावन । इपि लैया विच्चे च्वना, “छु श्रमण गौतम छहा हे जक अरहन्त बुद्ध ला ? जिपिनं अरहन्त खः, छु वैत दान वीव हे जक महानगु फल लाइगु ला ? जिमित दान व्यूसानं महानगु फल-आनिशंस ला । जिमित दान व्यु सत्कार या” धका थुगु प्रकारं मनूतय् थाय् वना प्रचार-प्रसार याजूसानं लाभ सत्कार प्राप्त मजुया गुप्त रूपं सुनानं मखं-मसीक थःथः मुना गुगु उपाय याना जुलसां श्रमण गौतमयात जनतापिनि विच्चे

निन्दा-अपहास उत्पन्न याका बीमाल, सत्कार नाश याका बीमाल" धका सल्लाहा याना स्वत । उगु समयस जुलसां श्रावस्ती नगरे चिञ्च मानविका धैह्यं छह्य परिब्राजकनी अत्यन्त रूप बांलाह्य स्वेहे ययापुस्य च्वंह्य देव अपसरापिनिथे वया शरीरं रस्मि प्याहाँ वःह्य परिब्राजकनी दया च्वन । अले छह्य गुप्त सल्लाहा याहास्यां थथे धाल- "चिञ्च मानविकाया कारणंयाना श्रमण गौतमयात निन्दा अपहास उत्पन्न याका लाभ सत्कार मदयेका छ्वया बीमाल ।" इपि सकलसिनं ध्व उपाय छगू दुगुखः धका स्वीकार यात । अले व परिब्राजकनी तीर्थंकर तयेगु आश्रमे वना वन्दना याना दना च्वन । तीर्थंकर तयेसं व नाप खँ मल्ह्यास्य च्वं च्वन । अले व परिब्राजकनीनं जिगु दोष छुदु भो आर्यपि ! छाया जि नाप खँ मल्हानागु धका स्वको तक्क न्यन । अले तीर्थंकरतयेसं- "हे केहे मयेजु ! श्रमण गौतमं ऊीत सास्ति याय्त ऊीगु लाभ सत्कार हनन याना जुया च्वंगु छं मस्यू ला ?"

"जि मस्यू आर्यपि !" थुकी जि छुयानाबी माल ले ?" धका न्यनेव ।

"यदि केहे मयेजुं छुं जिमिगु सुख-सुविधाया इच्छा यानागु खःसा, छं थःगु कारणं याना, श्रमण गौतमयात निन्दा-अपहास उत्पन्न याना, वैगु लाभ-सत्कारयात हानि-नुकसान याना व्यु" धका धाल । व परिब्राजकनी नं "ज्यू हवस आर्यपि ! ध्व ज्या जिगु जिम्मा जुल । छलपोलपिसं चिन्ता

याना च्वना विज्याय् मते ।” धका धया भरोसा विया व अनं दनावना स्त्री माया याय्गुली दक्षह्य जूगुलि अवलेसंनिसें श्रावस्ती च्वंपि जनतापि धर्म कथा न्यना जेतवनं प्याहाँ वैगु समयस इन्द्रगोपक धैगु ह्याउगु वर्णगु वस्त्रं तिया सुगन्ध स्वांमा आदि ल्हातं ज्वना जेतवन महाविहार पाखे वनीगु जुया च्वन ।” छ थुगु समयस गनवने त्यनागु ?” धका सुनानं न्यंसा “जि वनेगु थाय्यागु वास्ता छिमित छुयाय्त माल !” धका जवाव विया जेतवन विहारया आसपासे च्वंगु तीर्थं करतयेगु आश्रमे चाकाटे याना कन्हे खुनु सुथ न्हाप्पां अग्रगु वन्दनां वन्दना याय् धका नगरं प्याहाँ वःपि उपासक उपासिकात जेतवने द्वाहाँ वैथे च्वनेव सकसिनं खंक व परिव्राजकनी नगरे द्वाहाँ वनीगु याना जुल । लँस ध्वदूपिसं “छ ह्यिगः चान्हे गन चाहिना वया ?” धका न्यनेव “जि चाहिना वयागु थाय् छिमित छु याय्त माल ?” धका न्याकुं कया लिसः वीगु जुया च्वन । अथे याना जुजुं निला स्वला विते ज्वीका न्यनेव “जि जेतवने श्रमण गौतम नाप छगू हे गन्धकुटी द्यना वया” धका धया जुल । पृथकजनतयेत थ्व खँ धात्थे हे खलाकी छु ? धैगु शंका उत्पन्न याना विल । स्वला पिलाति समय विते ज्वीव म्वाथः भितलं थःगु प्वाथे हित्तु मत्तु हिना प्वा तग्गो जुया वःह्य थै च्वंक वयना द्योने ह्याउसें च्वंगु गां न्यया श्रमण गौतमया कारणं याना जि प्वाथे दया वल धका मूर्ख दुष्ट जर्नापित प्रचार याके विल । च्याला गुँलाति दया वयेव थःगु प्वाथे सिँ ग्वारा चिना द्योने लनं त्वप्पुया ल्हा तुति

जं धुनी साया न्हकु कोचं छ्या-छ्या याका मनावः थें च्वंक
 क्याना थाके जूगु इन्द्रिय दुह्य थें पह पिकया संक्राकाती
 तथागत अलंकार याना तःगु धर्मसिने विराजमान जुया
 बिज्याना धर्मदेशना याना च्वना बिज्यावले धर्मसभास वना,
 तथागतया न्होने च्वना “हे महाश्रमण ! छलपोलं आपालं
 जनतापित धर्मदेशना ला याय् सः, छःपिनिगु सः नं अत्यन्त
 मधुर जू ! ह्युतुसिनं बांलाक समान ज्वीक मिले जू, जि
 जुलसां छःपिनिगु कारणं याना गर्भ धारण जुया परिपूर्ण जूगु
 गर्भ जुया वये धुंकल । जित मचा व्वीकेगु छे आतक्कं क्याना
 मव्यूनि, घ्यो चिकं आदि यागु व्यवस्था थमं याना मव्यूसा नं
 छःपिनि उपस्थायक सेवकतये मध्ये सुं छह्य कोसल जुजु सूसां,
 अनाथ पिण्डिक जूसां, विशाखा महा उपासिका यात जूसां
 धया व्यु कि- “श्व मानविका मिसायात याय् मागु कर्तव्य
 याना व्यु” धका । “मौज मज्जा घासा याय् सः, मचा व्वीकेगु
 व्यवस्था याना बी मसःला ?” धका दोषारोपण यात । असुचि
 छपासः क्या चन्द्रमा यात कयेका दूषित याय्गु कोशिस याह्य-
 थें तुं प्यंगु परिसदपिनि दज्वी तथागतयात बो बिल ।
 तथागतं धर्मदेशना याय्गु छले तया बिज्याना, सिंह थें
 निर्भीक रूपं गजें जुया- “हे केहे मयेजु ! आम छं घागु खें
 सत्य खः मखु धैगु भाव छं व जि निह्यास्यां जक बांलाक स्यू”
 धका आज्ञा जुया बिज्यात चिच्च मानविकां धाल- “खः
 महाश्रमण ! छं व जि जक स्यूगु भाव मुनां जक मस्यूगु दै ?”
 संगु संभयस देवराज इन्द्रया पन्हुकम्बल सिंहासन क्याना वल ।

इन्द्रं बिचायाना स्वबले चिञ्च मानविकां तथागतयात मखुगु खँ द्वारा बेइजत याना च्वन घैगु सीका, थुगु विषय स्पष्ट याना बीमाल धका मतीतया प्यहा देवपुत्रपिनाप थ नं अन थ्यंकः वल । देवपुत्रपिं छुँचातये मस्त जुया वना चिञ्च मानविकाया प्वाथे चिना तःगु सिँ ग्वाराया खिपः छगूपाखं हे चाना विल । त्वप्पुयातःगु लं फसं प्वीकः छवया विल । सिँ ग्वारा कुत्युं वःबले वैगु तुतीया छोने हे लाना पालिनिप्पां प्यंदना वन । मनूतिसं धिक्कार चण्डालनी संम्यक सम्बुद्धयात बेइजत याना च्वनाला छं ? धका छ्यले थुकलं बिया चागलं कयेका कठिं दाया जेतवन विहारं पितिना छवत । अले व मिसा तथागतया मिखां न्हाय् मदये वं महा पृथ्वी तज्याना हो दयेका विल । अवीचि नरकं मियागु ज्वाला थाहाँ वल । व परिव्राजकनी जुलसां थः नाता-कुटुम्बपिसं ब्यूगु सांगां फा थें तुं अवीची महानरके वना जन्म का वन । मेपि तीर्थं कर-परिव्राजकतये ऊन हे अप्पो ज्वीक लाभ सत्कार परिहीन जुया वन । दसबल तथागतया परिस्थिति लाभ सत्कार इत्यादि ऊन हे बल्लाना वृद्धि जुया बांलाना बल्लाना वल । कन्हे खुनु धर्म सभास भिक्षुपिसं खँ पित हल- “हे आयुष्मानपि ! चिञ्च मानविकां थुगु प्रकारं अत्यन्त उत्कृष्ट गुणं संयुक्त जुया बिज्याकहा अग्रगु दक्षिणा बी योग्यह्य संम्यक्सम्बुद्धयात मखुगु ऊठ खँ आक्रोष याना दोषारोपन याना बोबिया महानगु विनाशस थ्यंकः वन” धका खँ पित हल । शास्ता अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! थुगु अवस्थास छिमि छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याना

भिक्षुपिसं “जिमि पुचले थुगु खँ जुया च्वन” धका बिल्लि
याय्व “हे भिक्षुपि ! आ जक मखु न्हापा नं जित वं मखुगु
ऊठ खँ दोषारोपण याना बोबिया विनाश जुया वंगु दु” धका
आज्ञा जुयाः—

“नावट्टा परतो बोसं धणुं थूलानि सम्बसो ।

इस्सरो न पणये दण्डं सामं धप्पटि बेव्हिया ‘ति ॥

अर्थ— मालिक जुया च्वपिसं करपिनिगु चीधंगु जूसां,
तःधंगु जूसां सकतां दोषयात थःमं हे बांलाक सीका खँका
ध्वोका हे जक दण्ड बीगु ज्यायाय् फ्युके माः ।

धंगु थुगु द्वादस निपातस महा पदुम जातक विस्तार
पूर्वकं आज्ञा जुया बिज्यात । उगु समयस जुलसां व महापदुम
कुमार बोधि सत्वया चमाजु मां जुजुया अग्र महारानी जुया
च्वन । बोधि सत्वयात थः नाप व्यभिचार याय्त सःतल ।
चमाजु मां यागु काम सेवनयाय्गु इच्छा पुरे मजुया थःत थमं
ह्यछ्ह्यं कचिघा याना उसाय् मदुगु पह पिकया च्वन । जुजु
न्होने वयेव “छिमि काय् नं जि नाप काम सेवन याय्त वल ।
जि वंगु इच्छा पुरेयाना मबियागुलि याना जिगु थ्व दशा याना
बिल धका कन । जुजु छक्कोलं तं चाया बोधिसत्वयात खुंत
कोफाना छ्वंगु पर्वतया च्वकां कोफाना स्याके छ्वया बिल ।
अले बोधिसत्वयात पर्वतया गर्भे अधिग्रहित जुया च्वंह्य देवता
छ्ह्यस्यां फया कया नागराज छ्ह्यस्था फणया छोने तथा बिल ।

नागराजं वैत नाग भवने यंका थःगु बच्छि राज्य बिया सन्मान
 सत्कारयात । व कुमार अन दच्छि बास याना च्वना प्रव्रजित
 ज्वीगु इच्छा याना हिमालय प्रदेश पाखे वना प्रव्रजित
 जुया घ्यान अभिज्ञा लाभ याना काल । अले वैत छह्य
 सिकारि खंका जुजुयात वना बन्ति यावन । जुजु बोधि-
 सत्वया थाय् बिज्याना, कुशल वार्ता खँ ल्हाय् सिधेका
 न्हापा न्हापा जूगु खँ व्याक्कं न्यना बोधिसत्वयात थःगु
 राज्य चले याय्त निमन्त्रणा यात । बोधिसत्वं “जित
 राज्य मागु मद्दु, अगति वनेगु तोःता धार्मिक रूपं राज्य
 चले याना च्वना बिज्यां हूँ ।” धका उपदेश बिया
 बिज्याय्व जुजु आसनं दना ख्वया विलाप याना नगरे
 ल्याहाँ बिज्याना च्व च्वं लँया बिच्चे मन्त्रीपिके न्यना
 बिज्यात— “जि छु कारणं याना थपाय्सतं आचरण सम्पन्नह्य
 सदाचारिह्य काय् नाप बाया च्वने मागु खः ?” धका
 मन्त्रीपिके न्यना बिज्यात ।

“महाराज ! बडा महारानी व्यभिचारि जूगुया
 कारणं याना थथे सदाचारिह्य काय् नाप बाया च्वने
 मागु खः” धका बन्ति याय्व जुजुं व महारानीयात
 तुति च्वे छ्योँ क्वे लाका खुँत कोफाना स्थाना छ्वैगु
 पर्वत च्वका—प्रपातं कोफाके बिया नगरे द्वाहाँ बिज्याना,
 धार्मिक पूर्वकं राज्य चलेयाना बिज्यात । उगु समयस
 बोधिसत्व महापदुम राजकुमार जि हे जुया जन्म जुया
 वयागु खः । चंभाजु माँ जूह्य चिञ्च मानविका खः ।

घैगु शास्तानं थुगु अर्थं प्रकाशितं याना विज्याना "हे भिक्षुपि ! छगू जकगु धर्मं सत्यं खँ ल्हायगु तोःता ऊठ खँ ल्हायगुली लगे जुया परलोकं क्वाहाँ वःपिसं मयागु पापकर्मं घैगु छुं दै मखु ।" धका उजुं जुया विज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

एकं धम्मं अतीतस्स भुसावादिस्स जन्तु नो ।

वितिण्ण परलोकस्स नत्थि पापं अकारियन्ति ॥

अर्थ- छगू जकगु धर्मं सत्यं खँ ल्हायगु तोःता ऊठ खँ ल्हायगु याना परलोकं मनुष्य लोके जन्म जूवःपि मनुतयसं मयागु पापकर्मं छुं दै मखु ।

पदार्थ- अन "एकं धम्मं" घैगु यत्यवचनं खँ ल्हायगु यात धागु खः । "भुसावादिस्स" घैगु गुह्यं मनूया ङिगु वचनसं छगू हे वचनं सत्यं ज्वीमखु, अर्थं ज्यागु ऊठ खँ ल्हाइहास्यां । "वितिण्ण परलोकस्स" घैगु परलोकं वञ्चितं जूपि । अर्थं ज्याह्यं मनू जुलसां मनुष्य कोकं सम्पत्तिं, देव लोकं सम्पत्तिं अन्तसं निर्वाणं सम्पत्तिं थुपि स्वंगु सम्पत्तिं हे साक्षात्कारं याना कायं फैमखु । "नत्थि पापं" घैगु व अर्थं ज्याह्यं मनूयातं ध्वं पापयागु ज्या खः ध्वं ज्याला जीसं याय् मत्यो घैगु दै मखु धागु अर्थं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तसं आपालं जनतापि श्रोतापत्तिं फलं आदिसं ध्यंकः वन ।

चिन्तमानविकाया कथा सिधल ।

१०. असदृश दानया कथा

“न वे कवरिया” धँगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले असदृश दानया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां शास्ता देश चारिकास चाहू बिज्याना न्यासःह्य भिक्षु संघ परिवारपिसं चाहुयेका जेतवन महाविहारे द्वाहां बिज्यात । जुजु विहारे वना शास्तायात निमन्त्रणा याना, कन्हे खुनु आगन्तुक दान जोरेयाके बिया, जि बीगु दान स्ववा धका नगरे च्वंपित सःतके छवया बिज्यात । नगरे च्वंपि मनूत वया जुजुयागु दान स्वया, वयां कन्हे खुनुया लागी शास्तायात निमन्त्रणा याना दान जोरेयाना जिमिगु दान नं महाराजं स्व बिज्यां हुं धका जुजुयात बिन्ति याके छवत । जुजुं इमिगु दान खना थुमिसं जि बियागु दानया सिनं तःजि ज्वीक बांलाक दान बिल, हानं थुमियासिनं बांलाक तःजि ज्वीक दान बी माल धका हाकनं वयां कन्हे खुनु नं दान वस्तु जोरेयाके बिल । नगर वासिपिसं नं

उगुदान स्वयानं हानं वयां कन्हे खुनु नं दान वस्तु जोरेयाके बिल । थुगु प्रकारं जुजुं नगर वासिपित दान बीगुली त्याके मफुत । नगर वासिपिसं नं जुजुयात त्याके मफुत । अले खुको-या खुसी नगरे च्वंपि सकलें जाना सच्छिगू दोबर दोच्छिगू दोबर बढे याना, तःजि ज्वीक थुगु दानस थ्व छता वस्तुला मद्दु खनी धका धाय् म्वाक, थुगु प्रकारं दान वस्तु जोरेयाके बिल । जुजुं उगु दान खना कन्हे जि थुमिगु दानयासिनं तःजि ज्वीक दान बी फँ मखुत, जि म्वाना च्वनाया छु प्रयोजन जुल धका उपाय चिन्तना यायां खाताय् गोत्तुला बिज्यात । अले जुजुया थाय् मल्लिका महारानी वया “छु कारणं याना महाराज थथे गोत्तुला च्वना बिज्यानागु ? छाया छलपोलया शरीर जकं अस्वस्थ जुल ला ?” धका न्यन । जुजुं आज्ञा जुल कि “जिगु दुःख छं मस्यूनिला महारानी ?” महारानि “मस्युनि महाराज !” धका लिसः बीव, जुजुं महारानीयात जूगु खँ ब्याककं कना बिल । अले जुजु यात मल्लिका महारानि बिन्ति यात— “भो महाराज ! चिन्ता याना बिज्याय् मते, गन छलपोल पृथ्वीया इश्वर जुजु जुया नगरवासितिसं छःपित त्याकूगु गनं स्वया बिज्याय् नं ला ? अथवा न्यने नं ला ? जि छलपोलयात दान वस्तु जोरेयाके बी” धका धया, थथे व महारानि सुनापं समान मजूगु (= असदृश) दान जोरेयाके बीगु इच्छायाना, थथे बिन्तियात भो महाराज ! शाल-कल्याण सिमायागु सिपू लाय्का न्यासःह्य भिक्षुपि छचाखेरं च्वने- जीक मण्डप छगू दयेके बिया बिज्यां हुँ । मेपि सकलें पिने खुल्लागु

यासे च्वनी । न्यासःपा श्वेत छत्र कुसा दयेके बिया विज्यां हूँ,
 व कुसा जोना न्यासःहा किसि न्यासःहा भिक्षुपित ल्यूने च्वना
 कुसां क्वीका च्वनी । च्याग मथवा ङिगः ह्याउस्य च्वंगु लुं
 आगु नां चा दयेके बिया विज्यां हूँ, व नांचा मण्डपया दध्वी
 च्वनी निह्य-निह्य भिक्षुपिनि दध्वी छह्य छह्य क्षत्रिय कुमारीपिं
 च्वना सुगन्ध लः होला च्वनी, छह्य छह्य क्षत्रिय कुमारीपिंसं
 पंखा जोना निह्य निह्य भिक्षुपित पंखां गायका च्वनी, मेपि
 बाकिदनिपि क्षत्रिय कुमारीतयसं ह्वला छो छोगु सुगन्ध लः
 मुना यंका लुंयागु नांचाय् पोंकः यंका च्वनी, इपिं मध्ये गुह्यं
 गुह्यं क्षत्रिय कुमारीत वंचुगु पले स्वांया कले जोना लुंयागु नां
 चाय् पोंकः यंकूगु सुगन्ध लखे पलेस्वां कले सत्तु मत्तु संका
 सुगन्ध-वासना वयेका च्वनी । नागरिक तयेके नतु क्षत्रिय
 कुमारी हे दै, नतु स्वेत छत्र हे दै, नतु इमिके किसि दै, थुगु
 कारणं याना, नागरिकत पराजित ज्वी-बुनावनी थथे याका
 दान बिया विज्यां हूँ महाराज ! धका अति बुद्धि स्यना
 बिल । जुजुं अति उत्तम जुल महारानी छं खासागु उपाय
 कना बिल धका हुकम जुया महारानिं धाधागु ज्या सकतांयाके
 बिल । छह्य भिक्षुया लागी किसिछह्य मगात । अले जुजुं
 मल्लिका महारानीयात आज्ञा जुल- “प्रिये छह्य भिक्षुयात
 किसि छह्य मथल, छु उपाय याय्माली ? । महारानिं बिनित्ति
 यात- “छु धैविज्यानागु महाराज ! न्यासःहा किसि ङीके
 मदुला ? दुला दु महारानी ! तर दकले लीपायाहा किसि
 अत्यन्त दुष्ट-हारांहा लाना च्वन । व किसि भिक्षुपिं खनेव

चाफे वःथे च्वक ति ति न्ह्या सना उपद्रव याई । महाराजि
 ब्रिन्ति यात भो महाराज ! जि व दुष्ट हारांह्य किसियात
 कुसा ज्वका क्वीके बीगु थाय् सिया च्वनागु दु । वैत अन
 तयाबी, गन धासा ? आर्य अंगुलि माल स्थविर याथाय्”
 धका ब्रिन्ति याय्व जुजुं अथे हे याका बिज्यात । अपायसकं
 हारांह्य किसिया मचा अंगुलिमाल स्थविरया ल्यूने न्हिप्यं काले
 दुत छ्वया न्हाय्पं निप्पां क्वे क्वच्छुका मिखा निप्पां तिस्सिना
 फित्तिक्क हे मसंस्य निश्चल जुया सुमक च्वं च्वन । आपालं
 जनतापिसं अपायसकं हारांह्य किसिया थौं थज्यागु गति जुल
 धका व किसियात जक स्वया च्वं च्वन । जुजुं बुद्ध प्रमुख भिक्षु
 संघर्षित भोजन याके सिधेका शास्तायात वन्दना याना, भन्ते!
 थुगु दानशालास कप्पिय वस्तु अथवा अकप्पिय वस्तुत व्याक्कं
 हे छलपोलपित हे परित्याग यानागु गुल ।” धका ब्रिन्तियात ।
 उगु अवस्थास उगु महादाने छन्ह्या दिने हे परित्याग यागु धन
 किप्प्यंगू कोटि जुया च्वन । शास्तायात जुलसां क्वीकातःगु
 स्वेत छत्र, फेत्वीगु आसन, लिधनेगु सिंपू व तुति दिकेगु पीढा ।
 थ्व प्यंगू वस्तु ला अत्यन्त अनर्घगु हे जुया च्वन । हाकनं छको
 थुगु प्रकारं तःजि ज्वीक बुद्धयात दान बीफुपिं धैपिं सुं हे
 प्याहाँ मवल । उकिया निर्मित हे उगु दानयागु नां छुं हे दान
 नाप समान मज्जुलि याना ‘असदृश दान’ धैगु नां लोके
 प्रख्यात जुया वन । अथि ज्यागु दान जुलसां छह्य बुद्धयात
 छको हे जक लाभ ज्वीगु जुया च्वन । न्ह्यागु समये जूसां थुगु
 दान मिसापिस हे प्रबन्ध मिले याइगु जुया च्वन । जुजुया

जुलसां काल घैह्य व जुण्ह घैह्य मन्त्रीपि निह्य दया च्वन ।
 इपि निह्य मध्ये कालं चिन्तनायात- “अहो राजकुलयागु घन
 परिहानि जुल । छन्हुया दिने हे ऋप्यंगू कोटि घन खर्च जुल ।
 थुपि भिक्षुपि थथि ज्यागु महादान भोजन अनुभवयान वना
 गोत्तुला न्ह्योवयेक घना च्वंवनी । अहो ! राजकुलया घन
 विनाश जूगु जुल ।” धका मती ल्वीकल । मेह्य जुण्ह घैह्य
 मन्त्री नं चिन्तनायात- “अहो ! आश्चर्य जुजु यागु महादान,
 जुजुयागु पदवी मच्चंपिसं सुनानं हे थय् च्वंक तःजि ज्वीक दान
 बी फे मखु । सकल सत्व प्राणिपित पुण्य अनुमोदना याकल
 घासा अहो ! जि नं साधुकार विया पुण्यानुमोदना याय् दैगु
 खः,” धका मतीतल । शास्तानं चिन्तना याना विज्यात कि
 “जुजुं तःसकं खुसि वावः थें च्वंक महादान विल । थ्व महा-
 दानं आपालं जनतापिसं चित्त प्रसन्न याय् फतला अथवा
 मफतला ?” धका । वसपोल तथागतं इपि मन्त्रीपि निह्यसिगु
 मने च्वंगु खँ सीका विज्याना “यदि जि जुजुया दानयात
 अनुकूल ज्वीक दानानुमोदना वाखं कना विल घासा, काल
 मन्त्रीया छ्यो न्हेकू दला सिनावनी, जुण्ह मन्त्री श्रोतापत्ति
 फले प्रतिष्ठित जूवनी ।” घैगु कारण सीका कया विज्याना
 काल मन्त्रीया उपारे अनुकम्पातया थपाय् मर्छि घंगु ‘असदृश’
 महादान विया च्वह्य जुजुयात प्यंगू पद दुगु गाथा छपु जक
 बोना भुक्तानुमोदना धर्मदेसना सिधेका आसनं दना विहारे
 ल्याहाँ विज्यात ।

भिक्षुपिसं अंगुलिमाल स्थविरयाके न्यन “हे

आयुष्मान ! छःपित अपायसतं दुष्ट-हारांह्य किसिं छत्रं
क्वीका च्वंसा नं छःपि भतीचाहे मग्याला ?”

“मग्याना आयुष्मानपि !” धका अंगुलिमालं लिस
बीव, इमिसं शास्ता याथाय् वना विन्ति यावन ।

“भन्ते ! अंगुलिमालं मखुगु खँ ल्हात । धका अले
तथागतं आज्ञा जुया विज्यात- “खः भिक्षुपि ! अंगुलिमाल
भिक्षु म्या भचा हे ग्या घैगु वैके मदये धुंकल । क्षीणाश्रव रूपी
उत्तमपि किसितये मध्ये जुलसां जेष्ठह्य उत्तमह्य किसिं जुया
च्वंहा जि पुत्र समानह्य भिक्षुयात ग्यागु भय त्राश घैगु छुं छुं
दै मखुत धका उजुं जुया ब्राह्मण वर्गस च्वंगु थुगु गाथा आज्ञा
जुया विज्यातः-

उसन्नं पवरंवीरं मेहंसि विजिता विनं ।

अनेजं महातकं बुद्धं तमहं म्मि ब्राह्मण 'न्ति ॥

अर्थ- गुह्य श्रेष्ठ-उत्तम खः, गुह्य पवर खः, गुह्य
वीर खः, गुह्य महर्षि खः, गुह्य थःत थमं त्याके धुंकूह्य खः,
गुह्य स्थिरह्य खः, गुह्य स्नातक-आचार्य खः, गुह्य बुद्ध खः,
वैत हे जि ब्राह्मण धका धया ।

जुजुं नं दुःखिगु मनयाना थथि ज्यागु परिसर्दपि नाप
थपायसतं तःजि ज्वीक दान बिया, च्वनाह्य जित अनुकूल
योग्य ज्वीक भुक्तानु मोदना धर्मदेशना छत्रवाचा हे नापं याना
मविज्यास्य, गाथा छपु जक बोना आसनं दना विज्यात । जि
जुलसां शास्तायात अनुकूल मज्वीक दान बियागुलि याना,

अयोग्यगु वस्तु दान बिल ज्वीमा अथवा कप्पियगु वस्तु दान मव्युस्य अकप्पिय (— भन्तेपित योग्य मज्जूगु) वस्तु दान बीलात ज्वीमा । जि खना शास्ता तंचाया विज्यात ज्वी ? न्ह्याहसित जूसां दानयात लाईक ज्वीक भुक्तानुमोदना धर्मदेशना छत्वाचाला अवश्यनं याना विज्याय् मागु खः” धका भती ल्वीका विहारे वना शास्तायात वन्दना याना, थये बित्ति यात “गथे खः भन्ते ! जि छलपोलयात बीमागु बी योग्यगु वस्तु दान मबिलला ? अथवा दानबी अयोग्यगु अकप्पियगु (— भिक्षुपिसं सेवन याय् मज्जूगु) वस्तु जकं दान बीलात ला ?” धका बित्तियात ।

तथागतं “आम छु घैच्चनागु महाराज ! जि छिगु दानयात ल्वेक अनुमोदना याना मवया धया दियागु ला ? छि योग्य अनुकूल ज्वीक हे दान बिया दीगु दु । थज्यागु दानयात जुलसां मेगु छुं हे दान नाप समान मज्जूगुलि ‘असदृश’ दान धाइ । छह्य बुद्धयात थज्यागु दान छको हे जक लाभ ज्वीफु, लिपा—लिपा हानं छको थर्थि ज्यागु महादान स्वे दै मखुत, सुनानं वी फे नं मखुत ।”

अथे जूसा छायाले भन्ते ! जिगु दानयात ल्वेक अनुकूल ज्वीक भुक्तानुमोदना धर्मदेशना याना मविज्यानागु ?” धका बित्ति याय्व अले जुजुयात तथागतं निह्य मन्त्रीपिनिगु चित्ते उत्पन्न जूगु खँ कना विज्यास्य काल मन्त्रीयात अनुकम्पा— करुणा तथा वांलाक अनुकूल ज्वीक भुक्तानुमोदना याना

मबिज्यागु कारण आज्ञा जुया बिज्यात । जुजुं “घात्थे नं खःला काल ! छं थथे मती तयागु ? धका न्यना बिज्याय्व काल मन्त्री नं “घात्थे नं खः महाराज !” धका लिसः बिल । अले जुजुं वयात “छंके च्वंगु दांछि दां हे नापं मकास्य जि थः काय् कलापि नाप जिगु थःगु हे सम्पत्ति दानयानागुली छं कपा स्याके मागु छाया ? जि वी धुंगु दान बियागु हे जुल । छ जिगु राज्ये च्वने म्वाल । प्याहां हुं ।” धका काल मन्त्रीयात थःगु राज्यं पित्तिना छ्वया बिज्यात । तदनन्तर ‘जुण्ह’ मन्त्री यात सःता “छं थथे मती तयागु घात्थे नं खःला !” धका न्यना बिज्याना वं घात्थे नं खः धका लिसः बीव जुजु अत्यन्त प्रसन्न जुया पाजुं असलगु हे मतीतल छ खना जिगु मन अत्यन्त प्रमुदित जुल । “छं जुलसां जिह्य प्रजागणपि नाप जि दान व्युं बे तुं न्हेनु तक्क दान व्यु ।” धका थःगु राज्य छगू हप्ताया लागी वैत लल्हाना बिल । अले जुजु शास्ता याथाय् वना- “स्त्रया बिज्यां हुं भन्ते ! मूर्खयागु ज्या, जि थुगु प्रकारं बियागु दानस प्रहार याना ज्या स्यंका बिल ।” धका बित्ति यावन । शास्तानं “खः महाराज ! मूर्खं धैपिसं मेपिनिगु दानस प्रशंसा मयास्य दुर्गती वनीपि जूवनी । विद्वान-पण्डित जनपिसं जुलसां मेपिसं व्युगु दानयात नं थमं अनुमोदना याना अर्थात् स्वीकार याना कया सुगति-स्वर्ग लोकस वनीपि जूवनी ।” धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

न बे कवरिया देवलोकं वजन्ति,

बाला ह्वे नप्पसंसन्ति दानं ।

धीरो च दानं अनुमोदमानो;

तेनेव सो होति सुखी परत्था 'ति ॥

अर्थ— कप्तिपि—नुगःस्यापि मनूत देवलोके वनी मखु, श्व संसारे बाल—मूर्ख जनपिसं दानयात प्रशंसा याई मखु, विद्वान—पण्डित जनपिसं मेपिसं ब्यूगु दान यात नापं अनुमोदना याई उकिं हे इपि परलोके वनी बले सुखी जूवनी ।

पदार्थः— अन "कवरिया" घैगु अत्यन्त नुगः स्याह्य लोभिह्य मनू । "बाला" घैगु थुगु लोक परलोक नित्तां छुं मस्यूह्य । "धीरो" घैगु पण्डित विद्वानह्य मनू । "सुखी परत्थ" घैगु वहे मेपिनिगु दान यात अनुमोदना—स्वीकार यागु पुण्यं—कुशलकर्मं याना परलोके दिव्य सम्पत्ति अनुभव यायां सुखी समृद्धि जुया च्वनी धका धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व जुण्ह मन्त्री श्रोतापत्ति फलस प्रतिस्थित जुल । अन मू'वःपि जनतापित नं धर्मदेशना सार्थक जुया वन । जुण्ह मन्त्री नं श्रोतापत्ति फल साक्षात्कार याना कया छगू हप्ता तक्क जुजुं दानया थे' तुं असदृश महादान यायूगु सौभाग्य प्राप्त जूगु जुल ।

असदृश दानया कथा

सिधल ।

११. अनाथपिण्डकया काय् कालया कथा

“पथभ्या एक रज्जेन” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे बासयाना च्वना बिज्याबले काल घैह्य अनाथपिण्डक महाजनया काय्या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व जुलसां अर्थि ज्याहा श्रद्धा सम्पन्नहा महाजनया पुत्र जुया नं, नतु व शास्ता याथाय् हे वं, नतु छे बिज्याई बले दर्शन-वन्दन हे यावं, नतु धर्म श्रवण हे यावं, संघर्षित छुं सेवा सत्कार याय्मा घैगु नं वं छुं मस्यूम छन्हु बौह्यस्यां वैत “प्रिय पुत्र ! छं थथे याना ज्वीमते” घका समठे बुके याकूसानं महा-जनं धागु खँ वं मन्थं । अले वया बौह्यस्यां बिचा यात- “थ्व मचां थथे मिथ्या दृष्टि जोना जुल धासा नरके लावनीह्य जूवनी । वया लागी थथे ज्वीका च्वनेगु योग्य मजू जि थपाय् सतं श्रद्धा सन्नहा जुया जिमिकाय् नरके छ्वया च्वनेगुला ? थ्व संसारे जुलसां घन बिल धाय् व भुले मज्जी घैपि मनूत

सुं दै मखु । ध्व मचायात नं धन यागु लोभ क्यना जूसां भुले याना, श्रद्धा दयेका बीमाल ।” धका मतीतल । अले महाजनं काय्हासित सःता धाल “यह्य पुता ! छ थौं उपोसथ व्रत च्वनीह्य जुया विहारे वना धर्म श्रवण याना वा, जि छंत सच्छिसाई दां बीगु जुल ।” काय्हास्यां न्यन “धात्थें नं बीगु खला व्वा !”

“धात्थेंनं बीगु खः पुता !” धका धाय्व स्वको तक्क कबुल याका उपोसथ व्रत च्वनीह्य जुया विहारे वन । व मचा धर्मश्रवण याय् माह्य मखु, थःत सुविस्ता जूगु थाय् छकूचाय् च्वना न्होवयेक घना चाकाटे याना कन्हे खुनु सुथ न्हाप्पां दना छे ल्याहां वल । अले वया बीह्यस्यां वैत थौं जिकाय् उपोसथ व्रत च्वना वल नये पित्यात ज्वी, का ध्वयात याकनं यागु मरिचरि आदि हया ब्यु” धका घया न्ह्यच्याके बिल । महाजन पुत्रं “दां मकाय्कं नये मखु ।” धका वया न्होनेतये हःगु नयेगु त्वनेगु ब्याक्कं प्रतिक्षेप याना च्वन । अले वया बीह्यस्यां वं दांनि हति धका पिरेयागुलि बीगु इच्छा मजूसां पाय्मोह पो हया वया न्होने तया बिल । काय्हास्यां व पाय्मोह पो ल्हातं जोना तिनि नये-तोने यात । अले वैत कन्हे खुनु महाजनं सःता- “प्रिय पुत्र ! छंत जि दोछिसाइ दां बी । छ शास्ताया न्होने च्वना वसपोलंयागु धर्मदेशना न्यना छपुजक जूसां गाथा धर्म न्वे वयेका जितः कंवा धका घया छ्वत । महाजन पुत्र विहारे वना शास्ताया न्होने च्वना छुं छपु गाथा न्वेवयेका अनं बिस्यु वनेगु इच्छा याना च्वन । अले

वैत तथागतं लुमंका काय् मफै कथं धर्मदेशना याना विज्यात ।
 वं उगु गाथा लुमंके मफया मेगु गाथा जूसां लुमंके माल धका
 अन च्वना धर्मदेशना न्यनां तुं च्वं च्वन । अथे गाथा छपु न्वे
 वयेका काय् धका धर्मदेशना न्यना च्वच्चं हे वया धर्मदेशना
 न्यनेगुली बांलाक रूचि वढे जुया वल । थुगु प्रकारं वं धर्म
 श्रवण याना च्व च्वं श्रोतापत्तियागु खँ प्याहाँ वल । कुमारं नं
 न्वेवयेका काय् धका बांलाक ध्यान बिया न्यना च्वन । शास्ता
 नं वैत लुमंका याकनं अनं दनावने मफैगु ऋद्धि फेले याना
 विज्यात । वं आ कँना विज्याइगु गाथा छपुला अवश्यनं न्वे
 वयेका यंके धका धर्मदेशना न्यना च्वच्चं हे व महाजन कुमार
 श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जूवन । व कुमार कन्हे खुनु बुद्ध
 प्रमुख भिक्षुसंघपि नाप्पं हे श्रावस्ती नगरे द्वाहाँ वल । महाजनं
 व खने सार्थं हे थौं जि काय्या आकार रूचि भिन्न ज्वीका
 वल धका मती ल्वीका च्वन । व कुमारया मती नं थथे तल
 कि— “अहो ! थौं जित शास्ताया न्होने जिमि बौनं दां पो
 मब्बूसा ज्यू, दां पोया कारणं जि उपोसथ व्रत च्वं वंगु कारण
 सुनानं मसीक त्वप्पुया तयेमा” धका मती चिन्तना याना
 च्वन । शास्तानं जुलसां ह्मिगः हे दां पोया कारणं याना श्व
 कुमार उपोसथ व्रत च्वं वःह्य घैगु भाव सीका कया विज्याय्
 धुकल । महाजनं बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपितं यागु मन्दिचरि
 आदि चढेयाकै बिया थः काय्हासितनं बीकै बिल । व महाजन
 कुमारं फेतुना नंमवास्य सुमकं च्वेना हे यागु त्वन, नयेगु वस्तु
 नं नल, भोजन नं यात । महाजनं शास्ताया भोजन याना

बिज्याय् सिधेका काय्हस्य न्होने दोछिसाई दां दुगु दां पो तयेके बिया “प्रिय पुत्र ! जि छंत दोछिसाई दां बी धया उपोसथ व्रत काय्त विहारे छ्वयागु खः छंगु दोछिसाई दां थ्व खः ।” धका न्यंकल । व महाजन कुमार शास्ताया न्होने दां पो बीहःगु खना लज्या चाया “जित दां पो म्वाल” धका धाय्व बौह्यास्यां का का पुता ! मछाला च्वने म्वा धाय्क धाय्कं हे दांपो काय् मछाल । अले बौह्य महाजनं शास्तायात वन्दना याना “भन्ते ! थौं जिह्य काय् भाजुया आकार ययापुस्य च्वं ।” धका विन्तियात तथागतं “आम छु धया च्वनागु महाजन !” धका न्यना बिज्याय्व महाजनं “भन्ते ! थ्व मचायात ह्यिगः सच्छिसाई दां बी धका धया विहारे छ्वया हयागु खः । कन्हे खुनु दांपो थगु ल्हाते मकाय्कं नये त्वनेगु इच्छा मया । थौं जुलसां दां ब्यूसानं थ्वं काय्गु इच्छा मया ।” धका विन्तियात । शास्ता नं खः तःषह्य महाजन ! थौं छं काय्यात चक्रवर्ति सम्पत्ति जूसां, देव ब्रह्मलोक सम्पत्ति-यासिनं श्रोतापत्ति फल सम्पत्ति हे अत्यन्त उत्तम-श्रेष्ठ जुया च्वन” धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

पयध्या एकरज्जेन सम्गस्स गमनेन वा ।

सब्ब लोकाधिपच्चेन श्रोतापत्ति फलं वरं ति ॥

अर्थ- थ्व पृथ्वी छगुलिं छगूजक-एकछत्र राज्य याय्यासिनं, (हानं) स्वर्ग लोके वने यासिनं, थ्व संसार लोक छगुलिया अधिपति जुया च्वनेयासिनं, श्रोतापत्ति फल

साक्षात्कार याना काय्गु हे अत्यन्त उत्तम-श्रेष्ठ जुया च्वन ।

पदार्थ-: अन "पथठ्या एक रज्जेन" धैगु चक्रवर्ति राज्ययात धागु खः । "सग्गस्स गभनेन वा" धैगु नी खुगू प्रकारगु स्वर्गस वना जन्म जूवनेया सिनं । "सब्ब लोकाधि पच्चेन" धैगु छगू जक लोके मखु उलिमिच्छि लोके, नाग लोक, गरुड लोक, वेमानिक प्रेत लोक सहितं सकल लोकस अधिपति मालिक जूवंसानं । "सोता पत्ति फलं बरं" धैगु गुकियाना थुलिमिच्छि थासे राज्य चलेयाना च्वंसानं नरक आदि मुक्त मजूह्यतिनि हे जुया च्वनी । श्रोतापन्न ज्वी धुंकूह्य जुलसां अपाय-नरक आदि यागु लुखा प्वाती धुंकूह्य जुया दकले क्वे याह्य जूसा नं च्यागूगु जन्म ध्व संसारे वया कावया च्वने मालीह्य मखुत, उकिया निर्मित्त श्रोतापत्ति फल हे जक श्रेष्ठ-उत्तम-उत्कृष्ट जूवनी धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वन ।

अनाथपिण्डकया काय् कालया कथा

सिधल ।

—

लोकवर्ग वर्णना सिधल ।

भिंस्वंगूगु वर्ग क्वचाल ।

—

१४. बुद्धवर्ग

१. मारया ह्याय्पिनि कथा

“यस्स जित्तं” घैगु धुगु धर्मदेशना शास्ता बोधि मण्डपे च्वना बिज्याबले मारया ह्याय्पिनि कारणं याना कथा उठेयाना बिज्याना लिपा, हाकनं कुरुराष्ट्रे मागन्दिय ब्राह्मण वात आत्ता जुया बिज्यागु सः ।

कुरु राष्ट्रे जुलसां मागन्दिय ब्राह्मणया ह्याय् मचा मागन्दिय घैगु हे नां जुया अत्यन्त रूप बांलाह्य जुया च्वन । व मिसा अत्यन्त रूपवान जूगुलि अनेक ब्राह्मण महाकुल-वंशयापि व क्षेत्रिय महान कुल-वंशयापिसं नं छं ह्याय् मचा छह्य जिमित व्यु धका मागन्दिय ब्राह्मण याथाय् धाय्के हल । व ब्राह्मणं नं छिपि जिह्य ह्याय् मचायात योग्य मजू धका इपि ह्याय्मचा धाय्के हपि सकलसित प्रतिक्षेप हे जक याना च्वन ।

अनंलि छन्हुया दिनस सुथ न्हाप्पां तथागतं लोके
 ध्यानं स्वया विज्यावले थःगु ज्ञान जालया दुने द्वाहाँ वःह्य
 मागन्दिय ब्राह्मण खंका विज्याना, छु ज्वीगु खःधका लिपायागु
 खँ बिचा याना स्वया विज्याना, ब्राह्मण व ब्राह्मणीयात स्वंगु
 मार्ग व फल लाभ ज्वीगु खंका विज्यात । ब्राह्मण नं गामंपिने
 बना न्हि-न्हि अग्नि पूजा यावनीगु जुया च्वन । शास्ता सुथ
 न्हाप्पां हे पात्र चीवर ज्वना उगु थासे हे विज्यात । ब्राह्मणं
 शास्ताया रूप शोभा स्वया थुगु लोकस थ्वथे ज्याहा रूप
 बालाहा पुरुष मेहा ल्वीके फंमखु, थ्व पुरुष जुलसां जि ह्याय्-
 यात योग्य जू, थुइत जिहा ह्याय् मचा कन्या दान बीमाल
 घका चिन्तना याना, शास्तायात विन्तियात- “हे महाश्रमण!
 जिहा ह्याय् मचा छहा दु, जि वैत योग्यहा पुरुष थौं तक्क
 छहा हे मखना व ह्याय्मचा स्वीतं विया मछ्वयानि, छःपि
 जुलसां वैत योग्य जू । जि छःपित जिहा ह्याय् मचां तुति
 तीकीहा जहान याना वीगु इच्छा जुया च्वन । वैत जि थथे
 थन बोना हये, जि थन ल्याहां मवःतल्ले छपि थनं तुं च्वंच्वना
 बिज्यां हुं ।” शास्तानं वैगु खँ न्यना प्रसन्न नं जुया मविज्या,
 निन्दा-अपहास नं याना मबिज्यास्य सुमक च्वंच्वना विज्यात ।
 ब्राह्मण काचाकाचां छेँ वना ब्राह्मणीयात घाल- “प्रिये ! थौं
 जि ह्याय्यात योग्यहा पुरुष ल्वीका वये धुन, ह्याय्मचा यात
 याकनं छायेपे छीपे याके विया ब्राह्मणीनाप ह्याय्हा बोना अन
 उगुथासे वन । नगरे च्वंपि आपालं जनतापि नं विस्मय चाया
 मामं प्याहाँ वल ।

तथागत ब्राह्मणं घाथाय् पिया च्वना मविज्यास्य अन
 पलास्वाय् क्यना मेथाय् छथाय् बिज्याना सिमाक्वे फेतुना
 च्वमा विज्यात । बुद्ध वैपिनिगु पलास्वाय् जुलसां थ्व युह्यस्यां
 खनेमा घका अधिष्ठान याना न्ह्या बिज्याथाय् हे जक खवे
 क्था च्वनी । मेगु थासे बुद्धयागु पलास्वाय् खंके फंमखु ।
 ब्राह्मण माप्यं वःह्य ब्राह्मणी नं- “व पुरुष गो ? घका न्यनेव
 ब्राह्मणं- “वैत जि थन च्वं च्वं घका वै थकागु खः ।” घका
 घया उखेंथुखें स्व जूबले पलास्वाय् खना “थ्वका वया पला-
 स्वाय्,” घका क्यना बिल । व ब्राह्मणी हस्त लक्षण आदि
 स्वेगुली दक्षह्य जूगुलि वं पलास्वाय् खने साथं हे “हे ब्राह्मण !
 थ्व काम भोग याइह्यसिगु पदचिन्ह मखु,” घका घाल ।
 खले ब्राह्मणं- “प्रिये ! छ जुलसां लः छफुति हे मदुथाय् नापं
 गोज-स्वैजत खंकीह्य ये च्वं ।” जि व भ्रमणयात न्हाचः जिह्य
 ह्याय् बीघका घयाबले वं जित स्वीकृति बी धुंकल ।” घका
 घासनं ब्राह्मणीनं हे ब्राह्मण ! छं थथे घासा नं जि पत्या
 मजुया थ्व पद चिन्ह जुलसां क्लेश मदुह्यसिगु हे खः” घका
 थुगु गाथा कोना क्यनः-

एतस्स हि जक्कट्टिकं पवं भवे, बुद्धस्स होति सहसा नुपीलित्तं ।

सूहस्स होति अथकट्टित्तं पवं विवत्तच्छब्दस्सिव मीविसं पवं ॥

अर्थ- रागीह्य सनूया पलास्वाय् चातुई, दुष्टह्यस्या
 शावनी, मूखंह्यस्या पदचिन्ह म्यासा म्यासा ल्वी थ्व पदचिन्ह
 जुलसां संसार बन्धन चफुता छ्वे धुंकूह्यसिगु खः ।

अले ब्राह्मणं- “प्रिये ! आपा हाला च्वनेमते सुमक जि नाप्पं ल्यूल्यू वा ।” धका धया वना च्वंवले शास्ता सिमा क्वे फेतुना विज्याना च्वंगु खना, “श्व हे का जि न्हाचः खना- ह्य पुरुष धका तथागत यात क्यना, शास्ता याथाय् वना भो श्रमण ! छःपित्त जिह्य ह्याय् मचा छह्य कन्था दानवी” धका निवेदन यात । शास्तानं- “जितः छं ह्याय् मचाया आवश्यकता मदु ।” धका धैविज्याना, हे ब्राह्मण ! छंत जि छगू कारण कने त्यना, छं न्यने ला ?” धका धैविज्याय्व ब्राह्मणं भो श्रवण ! धैविज्यां हुं न्यनेगु कोशिश याय्,” धका लिसः बिल । अले तथागतं अभिनिस्क्रमणंसिं अतीतयागु खं ह्या क्यना विज्यात- अनयागु श्व संक्षिप्त कथा सम्म खः-

बोधिसत्व सिद्धार्थं राज्य ऐश्वर्यं व्याक्कं त्याग याना, कण्ठक सल गया, छन्दक सारथि ल्यू ल्यू तया, महा अभि- निष्क्रमण यावले नगरया ध्वाकाय् पिया च्वंहा मारं- “हे सिद्धार्थ ! ल्याहां हुं थनिं न्हेनु त्वालं छंत चक्रवर्ति राज्य लाभ जुया चक्ररन्त उत्पन्न जुया वै ।” धका धाय्वं सिद्धार्थं घाल- “हे मार ! थुगु कारण जि वांलाक सिया च्वनागु दु । जित उकियागु आवश्यकता मदु ।” धका लिसः बिल । अले मारं न्यन- “छुं कारणया लागी गृह त्याग याय् त्यनागु ले ? धका न्यनेव “सर्वज्ञता ज्ञानया लागी” धका लिस बिल । मार- “अथे जूसा यदि छं थनिंसिं काम वितर्क इत्यादि मध्ये छगू वितर्क जक जूसां मने वयेकि छंत जि थये याय् धैगु स्यूका ।” धका तर्जन यात । व मारं अवलेसंसिं जिगु चुक माला जुजुं

न्हेंदेतक्क ल्यूल्यू जुया च्वन । शास्तानं खुदेतक्क दुष्कर चर्यायाना बिज्याना, प्रत्येक मानव मात्रया हित सुखया लागी बोधिवृक्ष सिमाक्के सर्वज्ञता ज्ञान साक्षात्कारयाना कया बिज्याना, विमुक्ति सुख अनुभव याना च्वं च्वं न्यागूगु सप्ताहस अजपाल बर्माया क्के बिज्याना फेतुना बिज्यात । उगु समयस मारं जि थुलिमच्छि समयतक्क थ्वया ल्यूल्यू जुया, थ्वयागु चुक् माला जूसानं जि थ्व यागु छुं छकूचा हे दोष खंके मफुत । आ जुलसां थ्व जिगु स्हातं अवश्यनं मुक्त ज्वीहा जुल घका दुःखी-दुमंन जुया लैया बिच्चे वना न्हुकुतिया अपसोस याना च्वं च्वं वन । अले व मार देवताया तप्हा, अरती, व रगा धैपिं थुपिं स्वँहा ह्याय्पिसं फी बौ खने मदु आ थुगु अवस्थाय् गन वना च्वंच्वं वन घका बिचा याना स्वया बोहा मार लैया बिच्चे वना अथे अपसोस याना च्वं च्वंगु खना, स्वहां अन वना- “यः ब्वा ! छ दुखी दुमंन जुया थन छाय् च्वं च्वं वैगु ?” घका न्यं वन । मार देवतां थःत जूगु खं ब्याक्कं कना बिल । अले ह्याय्पिसं घाल- “यः ब्वा ! चिन्तना याना च्वने मते । व सिद्धार्थ यात जिपिं वना जिमिगु वसे काय्, ” घका धाय्व “फै मखु मैचापि ! वैत सुनानं हे वसे काय् फै मखु,” घका घाल ।

“यः ब्वा ! जिपिं मिसात धैपिसं, वैत थत्थें वना राग पासं चिना थन हयाबी । छं शोक व चिन्ता याना च्वनेमते ।” घका धया शास्ता याथाये वना- “हे श्रमण ! जिमिसं छंगु तुति तीका बीगु इत्यादि सेवा चाकरि याना बी” घका धा वन । शास्तानं इमिगु वचनस ध्यान बिया मबिज्या । थःगु

मिखा छको जक जूसां थय्क चाय्का स्वया मबिज्या । हाकनं मार देवताया ह्याय्पिसं मिजंतयेगु हचि च्वेक्वे लाना च्वने फु । गुह्य गुह्यं मिजंतिसं कुमारीपिं मिसामचात प्रसन्न याई । गुह्य गुह्यसिनं मिजंतिसं भरखर ल्यास्यगु वयसे थ्यंपिं मिसातयेत प्रसन्न याई । गुह्य गुह्यसिनं वाज्य वंपिं मिसातयेत प्रसन्न याई । गुह्य गुह्यसिनं पश्चिमगु वैसे थ्यंपिं मिसात प्रसन्न याई । थ्व मिजंयात नाना प्रकारगु मिसातयेगु रूप क्यना भुले याय् माल धका छह्यस्यां सलंस कुमारीपिं मिसातयेगु रूप निर्माण यात । मेह्यस्यां भरखर ल्यास्य जुया मचा मबूनिपिं मिसातयेगु रूप काल । हानं छह्यस्यां मचा ब्वी धुंपिं वाज्यः वंपिं मिसातयेगु रूप काल । थुगु प्रकारं खुगु प्रकार यापिं मिसातयेगु रूप कया तथागत याथाय् वना- “हे श्रमण ! जिमिसं छंगु तुति तीकेगु इत्यादि सेवा चाकरि याना च्वने ।” धका निवेदन याः वन । अथे याना क्यनं नं तथागतं इमिगु वचनस घ्यान बिया मबिज्या । अथे याना विज्याय् फुगु छाय् घासा गुकिंयाना वसपोल अनुत्तरगु उपाधि क्षय ज्वी धुंकल विमुक्त जुया विज्याय् धुंकूगुलि खः । अले तथागत थुलि ज्वी धुंकानं इपिं अनं हटे जुया मवंस्येलि धैविज्यात- “छिपिं थनं हटे जुया हुं । छिमिसं छु खना छु आशायाना थन वया थथे कोशिश या वया च्वनागु ? थथि ज्यागु हीनगु ज्याला छिमिसं अवीतरागपिनि न्ह्योने वना याना क्यं वने मागु खः । जि तथागतया जुलसां राग, द्वेष इत्यादि क्लेश व्याक्कं प्रहीन ज्वी धुंकल । छिमिसं जित छु कारणं यानानं वसेकाय् फे मखुत ।” धका उजुं जुया

धुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

यस्स जितं नावजीयति जितमस्स याति कोवि लोके ।
तं बुद्धं मनन्त गोचरं अपहं केनपदेन नेस्सय ॥

यस्स जालिनी विसत्तिका तण्हा नत्थि कुहिञ्चि नेतथे ।
तं बुद्धं मनन्त गोचरं अपहं केनपदेन नेस्सया 'ति ॥

अर्थ- गुह्यास्यां धुगु लोके राग आदि क्लेशयात त्याके धुंकल, मेगु पापयात त्याकेमागु छुं मदये धुंकी, वसपोल बुद्ध अनन्त गोचर जूहा अर्थात् सकतां सिया खना बिज्याहा, थःके पापरूपी तुति छपा हे नापं मदया बिज्याय् धुकूहास्यां मेपित गबले नरक पाखे थंकेगु स्वया बिज्याई ?

गुह्यास्या तृष्णा रूपी स्वत्तुमत्तु स्वया च्वंगु जाल म्याभचा हे दै मखुत, मेपित नं नरक पाखे छ्वंगु सम्भव मन्त, अर्थि ज्याहा अनन्त गोचर खंका सीका ध्वीका बिज्याहा बुद्धं, हानं पाप रूपी तुति मदया बिज्याहास्यां मेपित नरक आदि दुर्गत्तिस छवयाबी फँ ? (फँ हे मखु) ।

पदार्थ- अन "यस्सजितं नाव जीयति" धंगु संम्यक्सम्- बुद्धया उगु उगु मार्गं द्वारा त्याका कया बिज्याय् धुकूगु गुण धर्मयात रागादि क्लेश जुयाच्वंगुलि हाकनं छको अनाचार याय्गुलीं त्याके फँमखु मभि कथं त्याकेगु धंगु दै मखुत । "नो याति" धंगु ल्यूल्यू वै मखुत । गुह्यास्यां क्लेशयात त्याका कास् धुंका क्लेश जुया च्वंगु राग इत्यादि छुं छुं हे छगू जक क्लेश जूसा नं धुगु लोके ल्यूल्यू वै च्वनी धंगु दै मखुत । पाप धंगु छुं छकूचा हे ल्यना च्वनी मखुत । "अनन्त गोचरं" धंगु

अनन्तगु आरम्भण यात सर्वज्ञता ज्ञान यागु रूपं मस्यू मसः
 घैगु छुं छुं हे दै मखुत । अज्यागु अनन्त अप्रमाण गोचर
 जूवनी । “केन पदेन” घैगु गुह्यस्या जुलसां राग रूपी तुति
 मध्ये छपा हे जक जूसानं वाकि जुया च्वनी, उकि छिमित व
 तुति नरक आदिस न्यासिकः यंकी । बुद्ध घैह्यस्या जुलसां
 अज्यागु तुति छपा हे दै मखुत । व अज्यागु तुति मदुह्यस्यां
 छिमित गुगु तुति चुया नरक-अपाय आदिस ववफाय् यंकी ?
 धका धागु खः । निपुगु गाथास तृष्णा घैगु वस्तु स्वतु स्वया
 च्वंगुलि याना उकी जाल दु धका नं जाल दयेकीह्य धका नं
 “जालिनो” जू वन । रूप आदि आरम्भणस आसक्त भुले
 जुया च्वनी गुलि याना विसत्तिका धागु खः । व जुलसां विष
 आहार याइगुलि याना, विष दुगु स्वां नं याना, विषदुगु फलं
 याना विष परिभोग याय्गुलि याना नं विसत्तिका जूवनी । व
 अथि ज्यागु तृष्णां गुह्यस्या छुं छू भव संसारे साला यंकीगु
 दै मखुत अज्याह्यस्यां अज्यागु रागादियागु तुति मदुह्य बुद्धं
 छिमित गुगु तुति चुया नरक-अपाय आदिस ववफाय्
 यंकी ? गवलेसं हे अथे ववफाय् यंकी मखु धका धागु
 अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं देवतापित धर्माभि समय
 जुया वन । मारया ह्याय्पि नं अनन्तुं अन्तरधान जुया लोप
 जुया वन । शास्तानं थुगु धर्मदेशना कना विज्याना- “हे
 मागन्दिय ब्राह्मण ! जि जुलसां इपिं स्वह्य नमूचिमारया
 ह्याय्पि खना, गुपिं कि खै आदि दुर्गन्धं लिप्त मजुस्य च्वंगु

सुयागु शरीरं ये ज्वाला ज्वालां थिना च्वंगु आत्मभावं संयुक्तं
 जुया च्वंपि खः । अज्यापि मार देवताया ह्यायपि खना नापं
 अबले जितः मैथुन सेवन यायगु इच्छा जू हे मजू धासेंलि, छं
 ह्याय्या शरीर जुलसां स्वीनिगू भाग कुणप-असुचि दुगंन्धं
 जाया च्वंगु पिने जक बांलाक छायापा तःगु उकिया दुने खि
 च्व आदि असुचि जाय्क दुगु घः समानह्य खः । यदि जिगु
 तुती खि किना च्वनीबले छं ह्याय् वया पिखालख्वी च्वंवल
 धासा, अज्यागु अवस्थाय् हे नं यदि जि वृंगु शरीरे
 तुति छको जक थिया व्यु धासा नं थीगु इच्छा मदु
 घका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

विस्वान तण्हं अरतिं र्वांभ,
 नाहोसि छन्धो अपि मेधुर्नास्मि ।
 किमेविदं मुत्त करीस पुण्णं;
 पादेपिनं सम्फुसितं न इच्छे'ति ॥

अर्थ— जि नमूचि मारया ह्यायपि तृष्णा, अरति, वरगा
 धैपि खना नापं जिगु मने मैथुन सेवन यायगु इच्छा उत्पन्न
 मजुल धासेंलि इमि न्ह्यो थ्व खि च्वं आदि जाया च्वंगु
 शरीरयात ला जिगु तुति छको जक थिया व्यु घका धासानं
 थिया बी मं मदु ।

धर्मदेशनाया अन्तस ब्राह्मण ब्राह्मणी निह्यतिपुलि
 अनागामि फलस प्रतिष्ठित जूवन ।

मारया ह्यायपिनि कथा सिधल ।

२. यमक प्रातिहार्य कथा

“ये ज्ञान पसुतो धीरो” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता संकस्स नगरया ध्वाकाय् आपालं देवतार्पि व मनुष्यतयेगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

धर्मदेशना जुलसां राजगृह नगरं उठ्वान जुल । छगू समयस जुलसां राजगृह महाजन परिश्रमं मुक्त ज्वीया लागी व होस मदयेक च्वीकः यंकीगु तिसा-वसः आदि सुरक्षा याय्या लागी नं छत्राखेरं जालं प्यंका चा ह्वीकं विया गंगाजी वना लखे ह्मिता च्वं वन । अनंलि रक्त श्री खण्डमा छमा गंगाजिया च्वे पाखे खुसिसिथे बुया वया च्वंगु लखं हा चाना गोत्तुला उगु उगु थासे लखं च्वीकः यंका लोहंतय् ठक्कर ननं चिच्चा दना वन । उकिया घःपाय् गोंगु रक्त चन्दन सिंगो छगो थाय् थासे लोहंतय् ठक्कर ननं घिसे जुजुं लःयागु लहरां दा दां पिच्चुस्य च्वन। छसिनिसें गंगाजी च्वीके ह्या लःया सेवालं भुत्तुमत्तु भुना इमिसं प्यनातःगु जाले वया क्यंवल । महाजनं व छुथे धका न्यना स्वया सिंगो धागु ताया, लखं थकाय्के

बिया ध्व गज्यागु सिं ख घंगु सीकेत बसिलांया च्वकां छाके बिल । अले व सिंगोया दुने ह्याऊस्य च्वंगु रक्त चन्दन खने दफ वल । महाजन जुलसां सम्यक दृष्टिहा व्यक्ति मखु । मिथ्या दृष्टिम हे नं मखु । दथुयागु विचारधारा याहा व्यक्ति जुया च्वन । वं चिन्तना यात- "जिगु छे श्रीखण्ड यागु सिं यक्को दु । आ थुकिं छु याय्गु खः ?" धका अले व महाजनया मती थये लुया वल- "ध्व संसारे जिपि अरहन्त खः धका घं जूपि साधुत यक्को दु । जि धात्थे याहा अरहन्त छहा हे हा मस्यू । जि थःगु छे ध्य सिंगो यंका चक्र यन्त्र चलेयाका भिक्षा पात्र छगः कुने याके बी । व पात्रयात पिचा छगले तया ख्वीकु हाकःगु पं छगः थना उकी च्वे पात्र दुगु पिचा यातां प्यातां खाय् का बी । यदि ध्व संसारे सुं अरहन्तपि दत धासा ध्व पात्र आकासं बोया वना कया थंकि धका घोषणा याके बी । सुनां व पात्र कया थंकी वैगु हे जिहा काय् कलापि नाप्पं शरण वने ।" धका मती ल्वीकल । महाजनं चिन्तना या थें तुं भिक्षा पात्र छगः कुनेयाके बिया पं छगः थंके बिया उकी च्वे च्वकाय् यातां प्यातां यक्खाय्के बिया घोषणा याके बिल- "ध्व संसारे गुहा व्यक्ति अरहन्त खः वसपोल च्वे आकासे बोया बिज्याना ध्व पात्र कया बिज्यां हुं ।" धका नाय्खि च्वेके बिल । खुहा शास्तात वया- "ध्व पात्र जित योग्य जू, व पात्र जिमित हे व्यु," धका धावल । महाजनं छलपोलपि अरहन्त खःसा आकासं बिज्याना का बिज्यां हुं," धका धाल । तदनन्तर खुन्दु दुखुनु निगण्ठनाथ पुत्रं थः चेलात छ्वया हल,

“हूँ छिपि अन वना महाजन यात थथे धा हूँ कि- “थ्व पात्र जिमि आचार्य यात अनुकूल जू । निगित खँ छगूया लागी आकासे बोया वनेगु ऋद्धि क्यना च्वने माय्के मते । व पात्र जिमि आचार्य यात ब्यु ।” चेलात वना महाजन यात अथे हे धावन । महाजनं- “आकासं वना कया यंकेगु समर्थ दुह्यस्यां हे जक व पात्र कया यंकी,” धका धया छ्वत । निगण्ठनाथ पुत्रं पात्र थमं काय्गु इच्छा याना चेलातयेत इसरायात कि जि ल्हा छपा व तुति छपा ल्ह्वना आकासे तिन्हया वनेगु भाय् याय् । छिमिसं आचार्य ! छु याना विज्यानागु, सिं यागु जावा पात्र छगःया लागी गुप्त जुया च्वंगु अरहन्त भाव मनूतयेत क्यना विज्याय् मते ।” धका धाधां जिगु ल्हाते व तुती जोना सात्तु साला भुमी गोत्वीका ब्यु ।” धका इसारा यात । वं अन वना महाजन यात धा वन- “हे तःधंहा महाजन ! थ्व पात्र मेपित योग्य मजू, थ्व चिकिचाधंगु कारण छगूया लागी जि आकासे बोया वनीगु छं इच्छा याय् मते । जितः व पात्र बिया छ्व” महाजनं धाल- “भन्ते ! आकासे तिन्हया थांहाँ विज्याना हे जक पात्र यंका विज्यां हूँ ।” अले निगण्ठनाथ पुत्रं अथे जूसा वि वि स्वे चिलाब्यु धका थः चेलातयेत चित्तमत्तु चीका आकासे थाहा वने धका ल्हा छपा व तुति छपा ल्ह्वन । अले वैत वया चेलातयेसं- “भो आचार्य ! आम छु याना विज्यानागु ? तुच्छगु जावा सिंयागु पात्र छगःया लागी रहस्यमय जुया च्वंगु गुणयात मनूतयेत क्यना विज्यानां छु लाभ ज्वीगु दु ?” धका धया वैगु ल्हा तुति जोना सात्तुसाला क्वे

बे कोथला बिल । निगण्ठनाथ पुत्रं महाजन यात धाल- “हे तःधंहा महाजन ! थुमिसं जितः च्चे आकासे थाहाँ वके मब्बू । आम पात्र जित बिया छ्व ।”

“आकासे तिन्हुया थाहाँ वना कया बिज्यां हुं भन्ते !”

थुगु प्रकारं तीर्थकरतयेसं खुन्दु तक्क उद्योग कोशिश याना च्वंसानं व श्रीखण्ड यागु भिक्षा पात्र लाभ याना काय् मफया वन । न्हेनु दुखुनु आयुष्मान महा मौद्गल्यायन व आयुष्मान पिण्डोल भारद्वाज निहा राजगृह नगरे भिक्षा चरण या बिज्याय् घका बिज्याना तगोगु चक्कंगु लोहं छगःया घोने च्वना चीवरं पुना च्वंगु बखते घूर्ततयेसं खँ पित हल- “भो पासापिं ! न्हापा लाक खुहा शास्तातयेसं जिपि अरहन्तत खः घका घया जुल । राजगृह महाजनं जुलसां श्रीखण्ड यागु पात्र च्चे आकासे खाया तःगु थनि न्हेनु दत । यदि थ्व संसारे सुं अरहन्त दत धासा आकासं वना व पात्र का हुं ।” घका घेच्चंसानं, छह्यस्यां हे जि अरहन्त खः घका आकासे बोया वने फुपिं सुं मन्त । थौं तिनि कीसं थ्व संसारे अरहन्त घेपिं सुं मदु खनी,” घका सिल । घेगु खँ पित हल । व खँ न्यना आयुष्मान महा मौद्गल्यायनं आयुष्मान पिण्डोल भारद्वाजयात घेबिज्यात- “हे भारद्वाज ! छं थुमिगु खँ ताल ला ? थुमिसं बुद्ध शासनयात परिक्षा याना स्वे थें च्वंक खँ ल्हात, छ जुलसां महान ऋद्धिवान व आनुभाव दुह्य खः । हुं छ आकासं वना

व पात्र का हूँ," धका धैविज्यात । भारद्वाजं धाल- "भो आयुष्मान ! छलपोल ऋद्धिर्वाणपिनि दध्वी अग्रहा धैगु प्रकट जुया च्वंगु दु । छलपोलं व पात्र कया हया विज्यां हूँ । यदि छलपोलं कया हया मविज्यात धासा जक जि वना कया हये ।"

"आयुष्मान ! कया वा हूँ ।" आयुष्मान महामौद्ग-
ल्यायनं थथे धैविज्याय्व आयुष्मान पिण्डोल भारद्वाजं अभिज्ञा
पादक चतुर्थं ध्याने च्वना ध्यानं दना स्वंगू गाउत पाय्गोगु
लोहँयात तुतिया कुं चां चप्फुना यंकूगु कपाय् छकूचा थें तुं
आकासे थत यंका राजगृह नगरया च्वे आकासे न्हेचा चा चा
हिला विज्यात । अथे चाहिला विज्यागु जुलसां स्वंगू गाबुत
पाय् धंगु नगरयात पुसातया बीथें जुया वन । नगरे च्वं पि
मनूत जुलसां ङीगु छ्यने लोहँतं कःवैन धका ग्याना हासा
आदि छ्यने त्वप्पुया उगु उगु थासे वन । सुला च्वं वन । न्हेनु
दुखुनु लोहँ तछ्याना थःत पिकया कयना विज्यात । आपालं
जनतापिसं स्थविर खना "भन्ते पिण्डोल भारद्वाज ! लोहँयात
क्वात्तुक ज्वना तथा विज्यां हूँ । जिपि सकलसित नाश याना
विज्याय् मते," धका प्रार्थना याना च्वन । स्थविरं लोहँयात
तुतिया कुने च्वंगु पचि निर्पाति चां कत्ताका छखेपाखे वांछ्वया
विज्यात । लोहँ वना थःगु थासे तुं च्वं वन । स्थविर
विज्याना महाजनया छेँया च्वे च्वं विज्यात । उगु दृश्य
महाजनं खना पुलिं चुया भोस्सुना वन्दनायाना "क्वाहाँ विज्यां
हूँ स्वामि" धका प्रार्थना याना आकासं क्वाहाँ विज्याना

च्वंहा स्थविरयात आसन लाया फेतुका पात्र क्वकायुके बिया
पात्रे चतुमधु जायक तथा स्थविरया ल्हाते लः ल्हाना बिल ।
स्थविरं पात्र लः ल्हाना कया विहार पाखे स्वया बिज्यात ।
तदनन्तर उगु प्रातिहार्यं जंगले च्वं च्वंपि व सुन्यागारे च्वं
च्वंपिसं स्वे मखन । इपि सकलें मुना “भन्ते ! जिमित नं
प्रातिहार्यं क्यना बिज्यां हूँ ।” धका घाघां स्थविरया ल्यू ल्यू
बल । वसपोल स्थविरं इमित नं प्रातिहार्यं क्यना विहारे द्वाहां
बिज्यात ।

तथागतं भारद्वाज स्थविरया ल्यू ल्यू ततःसलं हाला
हल्ला गुल्ला ज्वीक वया च्वंपिनिगु सःताया आनन्द स्थविर
याके— “ध्व छुकि यागु हल्ला खः ?” धका न्यना बिज्यात ।
आनन्द स्थविर “भन्ते ! पिण्डोल भारद्वाजं आकासे थाहां
वना रक्त चन्दनयागु भिक्षापात्र काल । वया ल्यू ल्यू वया
च्वंपि मनूतयेगु हल्ला खः;” धका बित्ति याय्व तथागदं
भारद्वाज स्थविरयात सःतके छ्वया बिज्याना— “छं अथेयानागु
सत्य खःला” धका न्यना बिज्याना— “सत्य खः ।” धका लिमः
बीव तथागतं “हे भारद्वाज ! छं छाय् थये यानागु ?” धका
स्थविरयात निन्दा—अपहास याना बिज्याना उगु भिक्षा पात्र
यात कुचा कुचा ज्वीक छ्याके बिया अजः दयेकेत नच्चुस्थ
च्वंक् च्नीके बिया बिज्याना शिक्षापद दयेका बिज्यात ।
तीर्थकरसय्सं जुलसां श्रमण गीतमं श्रीखण्ड यागु पात्र तच्छ्याके
बिया प्रातिहार्यं (= दिव्य शक्ति प्रदर्शन) मयायगुया लागी
यः शिष्यपित शिक्षापद (= नियम) दयेका बिल धंगु समाचार

न्यना, श्रमण गोतमया शिष्यपित दयेका ब्यूगु शिक्षापद इमिसं प्राण हे वंसांनं टुते मया, श्रमण गौतमं नं उकियात रक्षा याहे याई । आ ऊीत मौका पावे जुल धका इमिसं लँ पत्तिकं वना थये धा जुल— “जिमिसं न्हापा थःगु गुण रक्षा याय्या लागी जावा सिँयागु पात्र छगःया लागी थःगु गुण जनतापित मक्यना । श्रमण गौतमया शिष्यपिसं उलि निगित कारणया लागी थःगु गुण आपालं जनतापित क्यना विल ।” धका ऊयालिपिटे याना जुल । श्रमण गोतम थः पण्डित जूगुलि याना उगु भिक्षा पात्र तछ्याके विया शिक्षा पद (=नियम) दयेका विल । आ जुलसां जिमिसं इपि नाप प्रातिहार्यं (=दिव्य शक्ति) क्यनेगु ज्या याय्गु जुल धकानं धया जुल । विविसार जुजुं व खँ न्यना शास्ता याथाय् सवारि जुया— “भन्ते ! छलपोलं थः शिष्यपित प्रातिहार्यं (ऋद्धि) मक्यनेगु-या लागी शिक्षापद दयेका विज्यानाला ?”

“दयेका वियागु खः महाराज !”

जुजुं— “आ जुलसां तीर्थंकरतयेसं छलपोल नाप प्रातिहार्यं क्यनेगु धका धया जुल । आ छु याय्गु भन्ते !” धका न्यनेव ।

“इमिसं प्रातिहार्यं (=दिव्य शक्ति) क्यंसा जिं नं क्यनावी महाराज !” धका आज्ञा जुया विज्याय्व जुजुं विन्तियात— “गथे भन्ते ! छलपोलं शिक्षापद मक्यनेगु नियम दयेका विया विज्यानागु मखु ला ?”

“सः महाराज !” क शिक्षापद-नियम थःतया लागी दयेका वियागु मखु । केवल शिष्यपिनिया लामी जक सः ।”

जुजु- “छलपोलं थःत अलग तया मेपित जक शिक्षापद दयेका बिज्याय् ज्यू ला भन्ते ?”

तथागत- “अथे जूसा महाराज ! छिके हे जि छकोनि न्यने । छिगु राज्ये उद्यान बगैचा दु मखुला ?”

जुजु- “दु भन्ते !”

तथागत- “हे महाराज ! यदि मनूतिसं अन् वया अं इत्यादि फल खाना नल घासा छि वैत छु याना दीगु ?”

जुजु “जि इमित दण्ड-सजाई याके बी भन्ते !”

तथागत- “अले व अं आदि फल छि नये ज्यूला ?”

जुजु- “नयेज्यू भन्ते ! जित सुनां दण्ड बी ?”

तथागत- “अथे हे घैये तुं जि थःगु बगैचाय् च्वंगु खं थमं नया च्वना । गथे महाराज ! स्वंगू योजन दुगु छिगु राज्ये छिगु आज्ञा चले ज्वी । थःगु बगैचाय् च्वंगु अं थमं नये बले दण्ड सजाई याईपि सुं मदु । व थं तुं हे जिगु नं ध्व चक्रवाल कोटि दोछि दोलस आज्ञा चले जू । थमं दयेका वियागु शिक्षा पदस थमं तुं पालन याय्मां घैगु छुं दुगु मखु । मेपित जुलसां उकिया दोष दु । जि प्रातिहार्य (- ऋद्धि प्रदर्शन) अवश्य मेव याय्गु जुल ।” तीर्थं करतय्सं उगु समा-चार न्यना आ घासा जिपि विनाश ज्वीगु जुल । श्रमण गौतमं जुलसां वया श्रावक शिष्यपित हे जकया लागी शिक्षापद-

दयेका ब्यूगु खः । थःतया लागी मखु । आ जुलसां वं थः थमं हे ऋद्धि-प्रातिहार्यं क्यनेगु इच्छा यात । आ ऊसं छुयाय्गु खः ? धका सकलं तीर्थं करत मुना सल्लाहा यात । जुजुं शास्ता याके न्यन- “भन्ते छलपोलं गवले प्रातिहार्यं क्यना विज्याय्गु खः ?”

तथागत- “थनिं पिलात्वा लिपा आशाढ पुन्ही खुनु क्यनेगु खः महाराज ।”

जुजु- “गन गुगु थासे क्यना विज्याय्गु खः भन्ते ?”

तथागत- “श्रावस्ती क्यनेगु ज्वी नहाराज !”

छुया निम्ति तथागतं अथे तापा थाय् विज्याना ऋद्धि-प्रातिहार्यं क्यना विज्याय्गु धका धया विज्यागु धासा ? गुकिया निम्ति न्हापा न्हापा यापिं सकल बुद्धपिसं महा प्रातिहार्यं क्यना विज्याईगु स्थान खः । हानं आपालं जनतापिं अन मूवये छिकेया लागी नं अथे तापा थाय् ऋद्धि प्रातिहार्यं क्यना विज्याय् धका धया विज्यागु खः । तीर्थं करतयेसं व खँ न्यना थनिं पिला त्वालं श्रमण गौतमं श्रावस्ती नगरस प्रातिहार्यं क्यना विज्याईगु जुल । आ जुलसां ऊसं वैत मतोतुस्ये ल्यू ल्यू ज्वीनु । आपालं जनतापिस ऊत खना “थ्व छु याना जुयागु ?” धका न्यनेव ऊसं इमित थथे लिसः बी । जिमिसं श्रमण गौतम नाप प्रातिहार्यं क्यने धका धयागु खः, व श्रमण गौतम जिपिं खना ग्याना बिस्युं जुया च्वन । जिपिं व बिस्युं वने मफेके ल्यू ल्यू जुया च्वनागु खः ।” धका प्रचार याना.

जुल । तथागत राजगृह नगरे भिक्षा बिज्याना श्रावस्ती बिज्यायत्त प्याहाँ बिज्यात । तीर्थं करत नं वसपोलया ल्यू ल्यू हे नगरं प्याहाँ वया भोजन याना बिज्याईगु थासे वया मुना च्चंवल । अन च्चना बिज्या थाय् कन्हे खुनु सुथस्या जलपान याकेत वःपि मन्तिसं इपि खना थ्व छु याना जुयागु धका न्यनेव च्चे घया वःथे तुं लिसः बिल । आपालं जनतापि नं प्रातिहार्यं स्वे धका इमि ल्यू ल्यू वया च्चन । तथागत छसँनिसँ क्रमँसित श्रावस्ती ध्यंकः बिज्यात । तीर्थं करत वसपोल नाप नाप्यं अन ध्यंकः वना इमि उपस्थायक तयेके चन्दा उठेयाना सच्छिदोल दां लाभयाना कया बबुरसिमाया थां स्वाना मण्डप दयेके बिया वँचुगु पलेस्वां हया इतां प्यंके बिया जिमिसं थन प्रातिहार्यं क्यनेगु धका च्चं च्चं वन । जुजु पसेनदिं कोसल वना शास्ता नापलाना “भन्ते ! तीर्थं करतयेसं मण्डप दयेके धुंकल । जिमिसं छलपोलयात मण्डप दयेका बी ।” धका बन्ति यावन । तथागतं “स्वा महाराज ! जित मण्डप दयेका बीह्य दु । ” धका वैबिज्यात ।

“भन्ते ! थन जि छहा तोःता मेपिसं सुनां छलपोल यात मण्डप दयेका बी कै ?”

“शक्र देव इन्द्रं दयेका ब्यूवं महाराज !” धका लिसः बिया बिज्यात ।

“भन्ते ! छलपोलं गन प्रातिहार्यं क्यना बिज्याय्गु खः ?”

“गण्डम्ब अंमाया क्वे ऋद्धि प्रातिहार्य क्यनेगु खः महाराज !” धका कना विज्याय्व तीर्थंकरतयेसं अंमाया क्वे जुलसां तथागतं प्रातिहार्य क्यना विज्याई धागु ताया थः उपस्थायक चेलातयेत धया छगू योजनया दुने च्वंगु थों हे जक बुया वःगु अंमा समेतं लिके विया जंगले यंका वां छ्वके विल । शास्ता आषाढ पुन्ही खुनु नगर दुने द्वाहाँ विज्यात । जुजुया वगैचा नायो गण्ड धैगु नां जुया च्वंहस्यां अं छगः इमूतये सिमा हःयागु छेंया दुने खंका उकिया सुगन्ध रसया लोभं सत्तिक वया च्वंपि को तयेत विसिकः छ्वया व अं खाना ह्या जुजुयात चढे याय्त यंका च्वंवले लँया विच्चे तथागत खना मालि चिन्तनायात— “जुजुं थ्व अं नया जित च्यातका जूसां ऋखुटका जूसां दां वकस विया है, व जितः छगू आत्मभाव यात नयेत हे नं गागु मखु । यदि जि थ्व अं तथागतयात दान च-हे यात धासा अवश्यनं थुगु पुण्यं जितः अनन्त समयतक्क यात हित उपकार जूवनी ।” धका मती ल्वीका वं व पाके जूगु अं छगः शास्तायात चढे याय् यंकल । शास्तानं आनन्द स्थविरपाखे स्वया विज्यात । अले स्थविरं चतुर्महाराज देवता-पिसं चढे याना तःगु माणिक्य यागु भिक्षापात्र पिकया मालियां ल्हाते तया विल । मालि व अं पात्रे तया चढे याय्व शास्तानं ल्हा फया ग्रहण याना कैविज्याना अनं तुं फेतुना विज्याय्गु आकार क्यना विज्यात । स्थविरं संघाटि चीवर लाया विल । तदनन्तर शास्ता अन फेतुना विज्यात आयुष्मान आनन्दं व अं कया लखं सिला ल्हातं न्हात्तु न्हाया सर्बत दयेका शास्तायात

चन्हे यात । शास्तानं अं यागु सर्वत भपा विज्याना गण्ड
 कलिसाल्ल धंविज्यात— “अव अं यागु पु धन हे चा सिना
 कल्लुअ विना ज्यु ।” भास्ति अये माना बिल । तथागतं उकिया
 कोने ल्ह सिला विज्यस्त । ल्हसिला विज्याय मात्रं हे सिमा
 को हलोअ छयो पाय्त्वायु, जालं न्येकुति पाय् जागु अंमा
 छया बुया वल । प्यंगू दिसा प्यक्खेरं प्यंगू महानगु कचा व
 को पल्ले छगू कचायाना प्यागू कचा न्येकु न्येकु हाकः जुया
 बुस्स उगुअणे हे उत्पन्न जुया वल । व अंमाय् तुरस्त हे बु
 क्खम फलं नं संयुक्त जुया छगू छगू कचाय् हे पाके जूवु अं
 अंमाय् ज्जय् अया वल । सिपा वःपि भिक्षुपिसं व अंमा पाके
 जूवु अं माना नया वल । जुजुं जुलसां अयि ज्जागु अंमा बुया
 अय धामु न्वना सुनाणं व अंमायात पाय्के बी मते धका अन
 पन्धरे—पहरा तयेके बिल । व अंमा जुलसां गण्ड धंहा वगीचा
 अयो नं प्यगुअि याना उकियागु नां गण्डम्भ अंमा धका हे
 कोके प्रख्यात जुल । घूर्ततसे नं पाके जूगु अं नया अरे ! दुष्ट
 तीर्थं करत ! भ्रमण गीतम अंमाया क्वस्सं प्रातिहार्यं क्यना
 विज्याई धका छिमिसं छगू योजनया भित्ते थौं तिनि बुयावःगु
 अंमा नायं बाकि मज्जीक लिका वांछ्वके बियागु मखुला ? एव
 आंला मण्डम्भ पाके जगु अं धका धया व हे चिपगु अं पुं इमिगु
 आले कयेका छवत । शक्र देवराज इन्द्रं फये वयेकीह्य व वा
 कयेकीह्य देवपुत्रपित आज्ञा बिल “तीर्थं करतयेगु मण्डप वाफ्य
 कयेका उखडे याना ज्यां चले मज्जुगु भुमी यका वां छवया
 म्मु ।” इमिसं अये हे याभा बिल । सूर्य देवपुत्र यातर्न इन्द्रं

आज्ञा विल- “सूर्य मण्डलं तेज वढेयाना इमित पुका व्यु ।”
 सूर्य देवतां नं अथे हे याना विल । हाकनं वायू देवता यात
 आज्ञा विल- “छं तःसतं फय् वयेका व्यु ।” वं अथे याना ध्रुफ
 दंका विल । चःति नाना वयेका च्वंपि तीर्थंकरतयेगु शरीरे
 धुलं छ्वाका विल । इपि स्यूचिगु कुमिचा द्वं समान जुया
 वन । वा वयेकीह्य वलाहक देवपुत्र यातनं इन्द्रं आज्ञा विल-
 “छं ततःफुति ज्वीक वा वयेका व्यु ।” वं नं अथे हे याना
 विल । इमिगु शरीर च्याकिपि साचात थे जुया वन । इपि
 निगण्ठत लज्या चाथा न्ह्यो चूला ला थासं बिस्युं वन । अथे
 बिस्युं वना च्वंबले पूर्ण काश्यपया चेला ज्यापु छह्य आ जिमि
 आर्यपिनि प्रातिहार्य क्यनीगु समय थ्यंकः वल । वना प्रातिहार्य
 स्व वने माल धका दोहंत तोःता छत्रया सुथ न्हाप्पां हःगु यागु
 थल व खिपः जोना वया च्वंबले पूर्ण काश्यप अथे बिस्युं वना
 च्वंगु खना भन्ते ! जि आर्यपिनिगु प्रातिहार्य स्वे धका वया
 च्वना छःपि गन विज्याय्गु ? धका न्यं वनेव पूर्णकाश्यप-
 “छंत प्रातिहार्य छु याय्त माल जितः आ छंगु थल व खिपः
 व्यु धका धया पूर्ण काश्यापं वं व्यूगु थल व खिपः कया खुसि
 सिथे वना व थले फि जाय्क तया व खिपतं थःगु कक्वी व
 थले प्यपुंक चिना तः जा थाय् लखे तिन्हुया कोब्वां वन ।
 लखे पीजा थाहां वयेक सिनावना अवीचि महानरके वना
 जन्म जूवन । देवराज इन्द्रं आकामे रत्नयागु चंक्रमण (= लुइ
 थ्वी ज्वीगु मण्डप) थःगु ऋद्धिद्वारा दयेका विल । उकियागु
 च्वः पूर्व चक्रवालया कुंचाय थ्यूवं । पो जुलसां पश्चिम

चक्रवालया कुने ध्यूवं । शास्तानं अन मूवंःपिं स्वीगु योजन
पाय् हाकःगु मनूतये न्होने बांलाक किचः दुगु अंमाया व्वे आ
वना प्रातिहार्यं क्यनेगु समय जुल धका गन्धकुटिं प्याहाँ
बिज्याना उखेपाखे बिज्वात । अले तथागत यात धरणी धँह्य
ऋद्धि दुहा अनागामि ज्वी धुं कूह्य उपासिका छह्य सत्तिक बया
“भन्ते ! जिथे ज्याह्य छलपोलया शिष्य ह्याय् मचा दयक
दयेकं छलपोलं ऋद्धि केनेगु तकलीफ याना बिज्याय् म्वा । जि
प्रातिहार्यं याना क्यना बी ।” धका बिन्ति यात ।

“हे धरणी छं गथे याना प्रातिहार्यं क्यनेगु खः ?”

“भन्ते ! जि थ्व चक्रवालया गर्भस महा पृथ्वीयात
लः याना लखे द्वाहाँ वना, न्या लज्जा नँह्य कंगः थे व लखे
गोटा लगेयाना अर्थात् डुवे जुया वना पूर्व चक्रवालया कुं चां
प्याहाँ वया थःत क्यना बी । अथे हे पश्चिम उत्तर दक्षिण
चक्रवालया कुं चां व दयुं प्याहाँ वया क्यना बी ।” “थ्व छु
यानागु ?” धका इमिसं जिके न्यनेव जि इमित थथे लिसः
बी— “थ्व जुलसां केवल धरणी धँह्य बुद्ध श्राविका मिसा मचा
छह्यसिगु करामात खः । भगवान बुद्धयागु आनुभाव अथे
च्वनी ?” धका न्यने । थथे ज्वीबले तीर्थं करत छलपोलया
छको जक हे नं स्वे मछाला विस्युं वनी ।” धका बिन्ति याय् व
तथागतं— “हे धरणी ! जि छ थुलित ऋद्धि प्रातिहार्यं क्यने
फुह्य धका बांलाक स्यू, तर थ्व स्वांया धकि छंगु लागी छायापा
तःगु मखु ।” धका धँबिज्याना प्रतिक्षेप याना बिज्यात । व
उपासिकां जित शास्तानं ऋद्धि प्रातिहार्यं क्यनेगु अनुमति

बिया मबिज्या । एकान्तं जियासिनं अप्पो प्रातिहार्यं क्यने फुह्य मेह्य सुं छह्य दयेमा धका मती ल्वीका छखेलिक्क वना दना च्वं वन । तथागतं नं थुगु प्रकारं इमिगु गुण प्रकट ज्वीके धका, थथे स्त्रीखुगु योजन ताः हाकःगु परिसर्दापिनि दध्वी सिहनाद याई धका समळे जुया विज्याना मेपि शिष्यपिके नं न्यना विज्यात । “छिमिसं प्रातिहार्यं क्यंसा गथे याना क्यनेगु ?” इमिसं नं थुगु प्रकारं- थुगु प्रकारं प्रातिहार्यं क्यना विगु खः भन्ते !” धका शास्ताया न्होने सिहनाद याना क्यन । इपि मध्ये जुलसां चूल अनाथपिण्डक महाजनं- “जि थें ज्याह्य अनागामि ज्वी धुं कह्य उपासक पुत्र दयेकं-दयेकं शास्तानं ऋद्धि क्यना कष्ट याना विज्याय् मागु कारण छुं मदु ।” धका चिन्तना याना । “भन्ते ! जि प्रातिहार्यं क्यना बी ।” धका विन्ति प्राय्व । शास्तानं छं गथे याना प्रातिहार्यं क्यनेगु महाजन !” धका न्यना विज्यात । अले चूलअनाथ पिण्डक महाजनं विन्तियात- “जि जुलसां भन्ते ! ङिनिगु योजन पाय्धिकःह्य ब्रूह्याया आत्मभाव रूप निर्माण याना थुपि परिसर्दापिनि दध्वी च्वना तःसतं नं न्यागु सः वःथे च्वंक ब्रूह्यां लापा थाईगु तालं लापा थाना क्यना बी । आपालं जनतापिसं थ्व छु घैगु सःवःगु धका न्यनीवले, थ्व जुलसां चूल अनाथपिण्डक यागु ब्रूह्या जुया लापा थाना क्यंगुया सः खः धका कनीवले, गृहपति छह्यस्यां हे थथि ज्यागु आनुभाव शक्ति दु धासैलि भगवान बुद्धयागु हे आनुभाव गथि ज्यागु ज्वी ? धका छलपोलपाखे स्वे मछाला हे विस्युं वनी ।

शास्तानं- “जि छंगु आनुभाव थुलि दु-घका सिय च्वनामु दु ।” घका घैबिज्याना वैत नं धरणी उपासिका यात थें घैबिज्याना प्रातिहार्यं क्यनेगु अनुमति बिया मबिज्या । अनंलि छह्य प्रतिसम्भिदास थ्यंहा न्हेदें जक दुह्य चीर घैह्य श्रामणेरी छह्यस्यां शास्तायात वन्दना याना- “भन्ते ! जि प्रातिहार्यं (= ऋद्धि प्रदर्शन) क्यना बी ।” घका बित्तियात । शास्तानं “छं गथे याना प्रातिहार्यं क्यनेगु ? चीर ! ?” घका न्यना बिज्याय्ब,- “भन्ते ! जि जुलसां सुमेरू पर्वत, चक्रवाल पर्वत व हिमालय पर्वत स्वंगुलि थन कया हया जोलाक तथा जि मिसाहा राजहंस थें अन पर्वतया च्वं च्वं बोया वना गनं हे मपंक आकासं वना बी, आपालं जनतापिसं अब्बे बोया जूह्य जि खना, थ्व सुथे ? घका न्यना श्रामणेरी खः घका हासीका, तीर्थं कर तयेसं न्हेदें जक दुह्य श्रामणेरी छह्यस्या हे थपि ज्यागु आनुभाव-ऋद्धि दु घासेंलि भगवान बुद्धया आनुभाव-ऋद्धि गुलि जक दैगु ज्वी घका, छलपोलया न्होने वये मछाला तापाकंनिसें हे बिस्युं वनी । थनं लिपा शास्ता यागु ऋद्धि-आनुभाव थज्यागु वचन घेतःगु अनुसारं हे सीका कायमागु जुल । वैत नं तथागतं- “छंगु आनुभाव नं जि स्यू, ” घका आज्ञा जुया प्रातिहार्यं क्यनेगु अनुमति बिया मबिज्या । अनंलि छह्य प्रतिसम्भिदा प्राप्त क्षीणाश्रव चुन्दनां जुया च्वंहा श्रामणेरेर छह्य जन्म जुया न्हेदें जक दुह्यस्यां शास्तायात वन्दना याना बित्ति यात- “भन्ते ! जि प्रातिहार्यं क्यना बी ।” शास्तानं “गथे याना क्यनेगु श्रामणेरे !” घका न्यना

बिज्यात । “भन्ते ! जिं जम्बू द्वीपया ध्वाय् जुया च्वंगु महा जम्बु सिमाया पो जोना संका तःतःगोगु जम्बु फल ऊप्पा हया ध्व परिसर्दपित नकावी, देवलोके च्वंगु पारिच्छत्तक स्वां कया हया छलपोल यात चढेयाना वन्दना याय्” धका विन्ति याय्व शास्तानं- “छंगु आनुभाव जिं स्यू ।” धका आज्ञा जुया प्रातिहार्य क्यनेगु अनुमति विया मबिज्या । अनंलि उप्पलवण्ण भिक्षुणीनं शास्तायात वन्दना याना “भन्ते ! जिं प्रातिहार्य क्यना बी” धका विन्ति याय्व, शास्तानं “गथे याना क्यनेगु?” धका न्यना विज्यात । भिक्षुणी नं धाल- “भन्ते जिं जिगु छ्वाखेरं ङिनिगू योजनतक्क परिसर्दपिसं चाहुयेका चक्रवर्ति जुजुया रूप कया वया स्वीखुगू योजनस छ्वाखेरं फिजे जुया च्वंपि परिसर्दपिनि न्होने वया इमिसं सकलसिनं खंक छलपोल याथाय् वया वन्दना यावये । शास्तानं- “जिं छंगु आनुभाव प्रताप सीका च्वनागु दु ।” धका आज्ञा जुया प्रातिहार्य क्यनेगु अनुमति विया मबिज्या । अनंलि महा माद्गल्यायन स्थविरं तथागतयात वन्दना याना- “भन्ते ! जिं प्रातिहार्य क्यना बी ।” धका विन्ति याय्व तथागतं- “छ गथे याना प्रातिहार्य क्यनेगु ?” धका न्यना विज्यात । स्थविरं- “भन्ते ! जिं ध्व सुमेरू पर्वतयात जिगु वाया त्रिच्चे तथा माय्गोयात न्ह्येथे न्ह्यया क्यनाबी ।” धका विन्ति याय्व, तथागतं मेगु छु याना क्यनेगु ?” धका न्यना विज्यात । अले स्थविरं “जिं ध्व पृथ्वीयात सुखू थूतुले थें तुला जिगु पर्चि निर्पर्चिचां कत्ताका क्यना बी,” धका विन्ति याय्व, शास्तानं मेगुनं नं छु छु याना

क्यनाबीगुले घका न्यना बिज्याय्व, स्थविरं- “ध्व महा पृथ्वी यात कुह्याया घःचा चाह्यूथे चाहीका आपालं जनतापित पृथ्वीयागु ओजस रस पिकया-नकाबी ।” शास्तानं “मेगु छु याना क्यनेगु ले ?” घका न्यना बिज्याय्व । स्थविरं- “ध्व पृथ्वीवात देपाल्हाते तथा थुपि सत्व प्राणिपित जव-ल्हाति कया यंका मेगु द्वीपे तये यंका बी । तथागतं “मेगु छु याना क्यनेगु ?” घका हाकनं न्यना बिज्याय्व । ध्व सुमेरू पर्वतयात कुसाया चुथे याना, महा पृथ्वीयात च्वे उकिया द्योने तथा कुसां कुया च्वंहाथे च्वंक छपा ल्हाति जोना आकासे इरूथिरू जुया च्वने । शास्तानं “जि छंगु आनुभाव-शक्ति नं स्यू ।” घका आज्ञा जुया स्थविरयात नं प्रातिहार्यं क्यनेगु अनुमति बिया मबिज्या । स्थविर शास्तानं ध्वयासिनं तःधंगु प्रातिहार्यं क्यना बिज्याईगु दै धंगु मतीतया छले लिक्क वना दना च्व वन ।

Dhamma.Digital

जि जुलसां सुनानं कोब्बी मफुगु बोळ कोब्बीह्य खः, जि कोबुया च्वनागु बोळ कोब्बीगु समर्थं दुपि ध्व संसारे मेपि सुं दुगु मखु । ध्व छुं आश्चर्यंगु खं मखु गुगु कि आ जिगु भार कोब्बीपि सुं मदुगु । जि जुलसां अहेतुक पशु योनी जन्म कया वले नापं जि कोबुयागु बोळ मेपिसं सुनानं हे कोब्बीगु साहस याय् मफुत ।” घका आज्ञा जुया बिज्याय्व, “गबले भन्ते ! ?” घका स्थविरं न्यन अले तथागतं अतीतयागु खं कना बिज्यास्यः-

“यतो यतो गरु धुरं यतो गरुमीर वत्तति ।

तदस्सु कण्हं युञ्जन्ति, स्वास्सुवं बहतेधुर'न्ति ॥”

अर्थ- गुगु-गुगु ळ्यातुगु वोळ गम्भीर जुया च्वनी वहे ळ्यातु-ळ्यातुगु वोळ यात व हाकुह्य दोहँयात सायेके विल अथवा कोब्बीके विल ।

थ्व हाकुह्य दोहँयागु जातक विस्तार रूपं कना विज्याना आ हाकनं उगु हे अर्थयात विशेष रूपं प्रकट याना विज्यास्यः-

मनापमेव भासेथ्य नामनापं कुशचनं ।

मनापं भास मानस्स गरुं भारं उदब्बहि;

धनञ्च नं अलब्भेसि तेन चत्तमनो अहू'ति ॥

अर्थ- मेपि खुशी प्रसन्न ज्वीगु प्रियगु वचन हे जक खँल्हा । अप्रसन्न-मन दुःखी ज्वीगु वचन-खँ गवलेसं ल्हाय् धाय् मते । प्रियगु वचनं याना ळ्यातुगु वोळ कोबुया साला यंकल । उर्कि याना धन-दौलत नं लाभ जुल, मन नं प्रसन्न जुल ।

तथागतं थ्व नन्दि विसाल जातक विस्तर याना कना विज्यात । थुलि कना विज्याय् सिधेका जुलसां तथागत व इन्द्रं दयेका ब्यूगु रत्न यागु चक्रमण मण्डपस थाहाँ विज्यात । न्ह्योने पाखे िनिगू योजन ताहाकःगु परिसदपि दया च्वन । अथे हे तुं पश्चिम, उत्तर, दक्षिण पाखेनं उलि हे मनुष्य परिसदपि दया च्वन । न्ह्योने व ल्यूने याना तप्यंक जुलसां न्यो प्यंगू योजन ताहाकःगु परिसदपिनि दथ्वी च्वना विज्याना

तथागतं यमकं प्रातिहार्यं (= ऋद्धि प्रदर्शनं) क्यना बिज्यात ।
 व उगु प्रातिहार्यं जुलसां पालि वाङ्मयसं छगु छको हे जक स्वे
 दै धका सीका काय्माल- “व अर्थि ज्यागु तथागतया यमकं
 प्रातिहार्यं ज्ञान गज्यागु खः ? थन तथागतं क्यना बिज्यागु
 यमकं प्रातिहार्यं जुलसां श्रावक-शिष्य असाधारणपिसं नापं
 याना क्यने मफंगु जुया च्वन- च्वे च्वंगु शरीरं बाह्यं मियागु
 ज्वाला प्याहाँ वया च्वन, क्वे च्वंगु शरीरं बाह्यं लःयागु धारा
 प्याहाँ वया च्वन । क्वे च्वंगु शरीरं मि ज्वाला प्याहाँ वया
 च्वन । च्वे यागु शरीरं लः धारा वा वया च्वन । न्ह्योने च्वंगु
 शरीरं ल्यूने च्वंगु शरीरे, ल्यूने च्वंगु शरीरं न्ह्योने च्वंगु शरीरे
 लःधा व मि ज्वाला द्वाहाँ प्याहाँ जुया च्वन । जवगु मिखां
 देपागु मिखाय्, देपागु मिखां जवगु मिखाय्, जवगु न्हाय्पं
 प्वालं देपागु न्हाय्पं प्वाले, देपागु न्हाय्पं प्वाले । जवगु बेक्कं
 देपागु बेक्के, देपागु बेक्कं, जवगु बेक्के । जवगु ल्हातं देपागु
 ल्हाते, देपागु ल्हाति जवगु ल्हाते । शरीरया जव पाखे शरीर-
 या देपा पाखे । शरीरया देपा पाखे शरीरया जव पाखे ।
 जवगु तुंति देपागु तुती, देपागु तुति जवगु तुती । पच्चि पच्चि
 पत्तिकं । पच्चि निपच्चिया बिच्चं बिच्चं । छपु छपु चिमिसै
 गालं मिया ज्वाला प्याहाँ वया च्वन । छपु छपु चिमिसै गालं
 लःधा प्याहाँ वया च्वन । हाकनं शरीरं खुगु प्रकारगु रस्मि
 प्याहाँ वया च्वन । वैचुगु, ह्यासुगु, ह्याऊगु, तुयूगु, वाँऊगु,
 थ्व न्याता रङ्गं छगु जुया प्रभास्करं धमु रङ्गं जुवा रस्मि
 प्याहाँ वया सारा चक्रवाले फँले जुया वना च्वन ।

“भगवा चङ्कुमती, निम्मितो तिट्ठति वा निसीदति वा सेय्यं वा कप्पेति-पे०-निम्मितो सेय्यं वा कप्पेति, भगवा चङ्कुमति वा तिट्ठति वा निसीदति वा । इदं तथागतस्स यमक पातिहारी आणन्ति ।”

अर्थः- “भगवान तथागत चंक्रमण याना विज्याना च्वन, निर्माण यानातःह्य बुद्ध प्रतिमा दना विज्याना च्वन अथवा फेतुना विज्याना च्वन अथवा गोत्तुला विज्याना च्वन-पे०-निर्मित्त याना तथा विज्याह्य बुद्ध रूप गोत्तुला जूसां च्वं च्वना विज्याना च्वन, तथागत चंक्रमण जूसां याना विज्याना च्वन, दना जूसां विज्याना च्वन, फेतुना जूसां च्वं च्वना विज्याना च्वन । थ्व जुलसां तथागत-बुद्धया यमक प्रातिहार्यं ज्ञान खः ।” थुगु प्रातिहार्यं जुलसां शास्तानं उगु चंक्रमण मण्डपे ल्वी थ्वी जुया विज्याज्यां हे क्यना विज्यात वसपोल तथागतया तेजो कसिण समापत्तिया अनुसारं शरीरया च्वेपाखे मिज्वाला प्याहाँ वया च्वन, आपोकसिण समापत्तिया अनुसारं शरीरया क्वे च्वंगु भागं लःधा प्याहाँ वया च्वन । लःधा प्याहाँ वया च्वं थासं मिज्वाला प्याहाँ मव, मिज्वाला प्याहाँ वया च्वं थासं लःधा प्याहाँ मवःगु क्यनेया लागी- “हेट्ठिम काय तो, उपरि काय तो” धका धया तःगु खः । थुगु हे आकारं सकल पदस मतलव थ्वीका काय् माल । थन मिया ज्वाला जुलसां लःधाः नाप मिले याय् मज्युगु जुया च्वन । अथे हे तुं लःया प्रवाह मिया ज्वाला नाप मिले ज्वी मखु । व निगुलि जुलसां ब्रह्म लोक थ्यं क थाहाँ वना थ्व चक्रवाल

सोकया ह्युतुसी थ्यंक फेले जुया वना च्वन । खुगू वर्ण धका
घागु जुलसां वसपोलया शरीरं प्यार्हां वया च्वंगु खुगू रङ्गया
रस्मि धलं हाहा याना च्वंगु सुवर्णं निर्मलगु जल थे, यन्त्र
पाइप त्यालं प्यार्हां वया लुंयागु रस धारा थें छगू चक्रवाल
संसारं प्यार्हां वया ब्रह्म लोके हाना रस्मि हाकनं ल्यार्हां वया
चक्रवाल-भूगोलया ह्युतुसी वया उकियागु प्रकाशं वयाः
कःवया च्वन । छगू चक्रवाल भूगोल चूल्याचा छचा थें
चाकमक लाना छगू हे जक आलोकं-प्रकाशं त्वप्पुया तःगु थें
जुया च्वन । उखुनु तथागतं चंक्रमण याना बिज्या ज्यां प्राति-
हार्यं क्यना बिज्या ज्यां बिच्चे बिच्चे आपालं जनतापित
धर्मदेशना नं याना बिज्याना च्वना बिज्यात । उपदेश याना
बिज्याईबले नं जनतापित सासः हे ल्हाय् मजीकथं आतुरयाना
मबिज्यास्य इमित बिच्चे बिच्चे कसुका लंकेगु समय नं बिया
विज्यात । उगु क्षणस आपालं जनतापिसं बारंवार ततःसलं
साधुकार नं बिया वं च्वं च्वन । अथे इमिसं साधुकार बिया
चत्रंबले तथागतं न्हापालाक आपालं जनतापिनिगु चित्त गथे च्वं
थे ? धका स्वैबिज्याना छह्य छह्य मनूतये ङिखुगू प्रकारगु
चित्ताचार सीका कया विज्यात । थुगु प्रकार बुद्ध धैपिनिगु
चित्त अत्यन्त हलुका जुया च्वनी । गुह्य गुह्य व्यक्ति गुगु गुगु
धर्मस गुगु गुगु प्रातिहार्यस प्रसन्न ज्वी वैत वैगु चित्तयागु
अनुसारं धर्म नं देशना याना बिज्याई । प्रातिहार्यं नं क्यना
बिज्याई । थुगु प्रकारं धर्मदेशना व प्रातिहार्यं क्यना बिज्याई
बले सकलसित महानगु धर्माभि समय जूवनी । तथागतं जुलसां

उगु समयस थःगु मनं मनं सीका विज्याना मेपि सुनानं थःके प्रश्न याय्गु समर्थं दुपि सुं मखना थःगु ऋद्धि द्वारा मेह्य हे बुद्ध छह्य निर्माण याना विज्यात । वसपोल बुद्धं न्यंगु प्रश्न यात । शास्तानं उत्तर विया विज्यात । शास्तानं न्यंगु प्रश्न यात वसपोल निर्मित बुद्धं लिसः विया विज्यात । शास्ता चन्क्रमण याना विज्याईवले वसपोलं निर्मित बुद्ध छगू थासे फेतुना च्वना विज्याई । निर्माण बुद्ध चन्क्रमण याना विज्याई वले तथागत छगू थासे फेतुना च्वना विज्याई । उगु अर्थ क्यने या लागी "निर्मितो चङ्कमति वा 'ति" इत्यादि पालि प्रकट यागु खः । थये याना विज्याना च्वंहा तथागतया प्रातिहार्य खना धर्म कथानं न्यना उगु समयस न्यीगू कोटि प्राणिपित धर्म लाभ जुल । तथागतं प्रातिहार्य क्यना विज्या ज्यां हे न्हापा न्हापा यापि तथागतपिसं थथि ज्यागु प्रातिहार्य क्यना विज्याय् धुंका गन विज्याना वर्षा वास याना विज्यात थें ? धका बिचा याना स्वया विज्याना तावतिस देव भवने वर्षावास याना थः मां यात अभिधर्मपिटक देशना याना विज्यात थैगु सीका विज्याना थःगु जवगु तुति ल्हना विज्याना, युगन्धर पर्वतया च्वकाय् तथा विज्याना, देपागु तुति ल्हना सुमेरु पर्वतया च्वकाय् तथा विज्यात । थुगु प्रकारं योजन सच्छिदोल व ह्वी च्यागूया विचे स्वपला हे जक तथा विज्यात । स्वपलाया भित्रे विचे निगू हे जक खालिगु थाय् दत । शास्तानं तुति धःपाया तुति न्हुया पला तथा विज्यात धका समके ज्वी मज्यू । तथागतं तुति ल्हना विज्याय् मात्रं हे

पर्वतया च्चका क्वच्छुना वया शास्ताया पालि फया का वल ः
शास्तानं पला तथा बिज्यायु सिधे साथं हानं पर्वतय च्चका
थःगु थासे तु च्चं वन । शक्र देवराज इन्द्रं शास्ता बिज्यागु
खना चिन्तना यात- “तथागत पण्डुकम्बलशिला लोहंतये
द्योने हे मखा थुगु वर्षावास याना बिज्याईगु ज्वी ?” आपालं
देवतापित अवश्यमेव उपकार ज्वी । तथागत थन वर्षावास
याना बिज्यात घासा मेपि देवतापिसं थ्व लोहंतये ल्हाति छको
हे नं थ्यु वये फं मखु । थ्व पण्डुकम्बल शिलासन जुलसां
हाकलं ख्वीगू योजन दु । ब्यां न्येगू योजन तथा जालं नं न्येगू
योजनं तुं दुगु जुया च्चन । थ्व पण्डुकम्बल शिलासने शास्ता
च्चना बिज्यासानं छकूचाय् जक च्चना बिज्याई मेगु व्यावकं
खालि थे हे जुया च्चनी,” धका मतीतल । शास्तानं इन्द्रयागु
मनयागु खँ सीका थःगु संघाटि चीवर अपाय्मछि गोगु
शिलासन त्वप्वीक वां छ्वया बिज्यात । इन्द्रं चिन्तना यात-
“चीवर जकं शिलासन छगलं त्वप्वीक वां छ्वया बिज्यात ।
थः जुलसां चिकिचाकूगु थाय् छकुती जक च्चना बिज्याईगु
ज्वी ?” शास्तानं वया मने च्चंगु खँ सीका च्चेयागु आसने
च्चापि महा पंसकूलिकत थे पण्डुकम्बल शिलासन लोहँया
द्योने चीवर लाया तःथाय् सिधे थ्यंक छकूचा हे थाय् खालि
मज्वीक फेतुना बिज्यात । आपालं जनतापिसं उगुक्षणे तथागत
यात दर्शन याना च्च च्चं हे खने सदया वन । चन्द्रमा दुबेजुया
वनीबले थे, हानं सुद्यो लुकुबिना वनीबले थे संसार छगुलि
तेज हीन जुया थ्युं स्ये च्चना वन । आपालं जनतापिसं:-

“गतोनु चित्तकूटं वा केलासं वा युगन्धरं ।

न नो दक्खेम सम्बुद्धं लोकजेट्ठं नरासभं न्ति ॥

अर्थ— चित्रकूट पर्वते विज्यात ला ?, अथवा कैलाश पर्वते अथवा युगन्धर पर्वते विज्यात ला मस्यु ? आ कीत लोक जेष्ठ जुयाविज्याकहा उत्तमहा वसपोल संम्यक्सम्बुद्ध षागु दर्शन मन्त ।

थुगु गाथा बो बो विलाप याना च्वन । मेपिसं तथा-
गत धैपि एकान्तगु शान्तगु थासे च्वना विज्याय् मापि खः ।
वसपोलं थथि ज्यागु परिसर्दपित थथि ज्यागु महानगु प्रातिहार्य
क्यना विज्यात धका दिक्क चाया विज्याना मेगु नगरे, मेगु
राष्ट्रे अथवा मेगु जनपदे विज्यात ज्वीमा । आ कीसं वसपोल
यात दर्शन याय् दे मखुत धका विलाप यायां थुगु गाथा बोना
जुलः—

पविवेकरतो धीरो नयिमं लोकं पुने हि ति ।

न नो दक्खेम सम्बुद्धं लोकजेट्ठं नरासभं न्ति ॥

अर्थ— विवेककामी धीर जनपि थुगु लोके हानं छको
जन्म का वये म्वाले माः थ्व संसारया जेष्ठ जुया विज्याकहा,
मनूतये उसभ (—उत्तमहा वृषभ जुया विज्याकहा)
संम्यक्सम्बुद्ध कीसं हानं छको दर्शन याय् पावे ज्वी मखुत ।

हपि परिसर्दपिसं महा मीद्गल्यायन स्थविर याके
न्यन— “भन्ते ! आ थुगु अवस्थाय् शास्ता— तथागत गन्
विज्याना च्वंगु दु ?” वसपोलं थुगु कारण बांलाक सिया

विज्यासानं मेपिनिगु गुण नं थ प्रकट ज्वीमा घैगु विचारं
 “अनुरुद्ध स्थविर याके वना न्यं हुं,” धका घैविज्यात ।
 जनतापिसं वसपोल याथाय् वना अथे हे न्यं वन- “भन्ते !
 थुगु अवस्थाय् की शास्ता तथागत गन विज्याना च्वन ?”

अनुरुद्ध- “तावतिस भवने पण्डुकम्बल शिलासने
 चर्षावास याना विज्याना थः मातायात अभिधर्मपिटक
 धर्मदेशना याना विज्याना च्वन ।”

जनतापि- “भन्ते ! तथागत थन मनुष्यलोके गबले
 ल्याहाँ विज्याईगु खः ?”

अनुरुद्ध- “स्वला तक्क अन अभिधर्म देशना याना
 विज्याय् सिधेका महापवारणा ख्नुहुया दिने थुगु मनुष्य लोके
 ल्याहाँ विज्याई,” धका कना विज्यात । जनता परिसदपिसं
 शास्तायागु दर्शन मयाय्कं थनं ल्याहाँ वनेगु मखु धका अन
 अन उगु उगु थासे हे पडाव-डेरा दयेकेगु थाले यात । इमिगु
 पी आकाश छगू हे जक जुया च्वन । अथे जूसां तभि वा
 खैबले उलिमच्छि महानगु जन परिसदपिनि मुयां शरीर प्या घैगु
 खने मन्त । पृथ्वीले थाय्थासे हो प्वा दयेका विल । पृथ्वीया
 धीने सकभनं परिशुद्ध हे जुया च्वन । तथागतं न्हापांतु हे
 महा मौद्गल्यायन स्थविरयात आज्ञा जुया विज्यात- “हे
 मौद्गल्यायन ! छं थुपि महानगु परिसदपित धर्मदेशना याना
 च्वं च्व । चूल अनाथपिण्डक महाजनं छंत आहार भोजन
 याकः है ।” उकि व स्वला तक्क चूल अनाथपिण्डक महाजनं

युषि महानगु परिसर्पित नये तोनेत गाक्क यागु भोजन नये
 ल्वनेगु, ग्वा, ग्वे, व सुगन्ध स्वांमा, त्रिलेपन आदिनं वियह
 च्वन । इमित महा मौद्गल्यायन स्थविर स्वला तक्क धर्म-
 देशना याना, प्रातिहार्य स्वव.पिसंयागु अनेक प्रश्न यातनं
 लिस त्रिया विज्याना च्वन । तुसित देवलोके थः मां यात्ते
 धर्मदेशना याय्या लागी पण्डुकम्बल शिलासनस वर्षावासे
 याना विज्याहा तथागतया छ्चाखेरं जिदोन चक्रवालस च्वंप्पि
 देवतापि सकलं थन छ्चाखेरं मूवल । उकिं धयातलः—

“तावतिसे यवा बुद्धो सीलायं पण्डुकम्बले ।

परिच्छत्तक मूलस्मि विहासि पुरिमुत्तमो ॥

अर्थ— पुरुषपिनि दध्वी दकले उत्तम जुया विज्याकह
 तथागत तावतिसं भवनस गवले पण्डुकम्बल शिलासनस परिच्छ
 त्तक सिमा क्वे विराजमान जुया विज्यात ।

वससु लोक धातुसु सन्नपतित्वान देवता ।

परिरूपासन्ति सम्बुद्धं वसन्तं नभमुद्धनि ॥

अर्थ— आकाशया च्वे तावतिस देवलोके सम्यक्सम्बुद्ध
 विज्याना च्वना विज्यावले जिगू लोक धातुस च्वना च्वंप्पि
 देवतापि सकलं मूवया शास्ताया छ्चाखेरं च्वना सेवा सत्काश
 याना च्वन ।

न कोचि देवो वण्णेन सम्बुद्धस्स विरोचति ।

सब्बे देवे अघिगग्रह सम्बुद्धोव विरोचति ॥

अर्धं- सुं हे देवतापि तथागत सम्यक्सम्बुद्ध ये वर्षे
ज्वाला ज्वालां मयी, सकल देवतापिनियासिनं तथागत हे
ज्वाला ज्वालां थिना शोभायमान जुया च्वन ।

युगु प्रकारं सकल देवतापित थःगु शरीर तेजं कोत्यला
फेतुना च्वना बिज्याहा वसपोलया जुलसां माता तुसित विमानं
बिज्याना तथागतया जव पाखे फेतुना बिज्यात । इन्दक देवपुत्र
मं वया जवपाखे हे फेतुत । अन्दुर देवपुत्र वया देपा पाखे
फेतुत । व अंकुर देवपुत्र मेपि महासाख्य ऋद्धिवानपि देवतापि
न्योने च्वं वयेव थः लिचिला वं वं ङिनिगू योजन तापाक वना
च्वं वने माल । इन्दक देवपुत्र अनसं तु फेतुत । शास्त्रमं-इपि
निहासित स्वया बिज्याना थःगु शासने दानवी योग्यपि पुद्गल-
पित दान बीगुया महान फल दु, वीगु सीकेवीगु इच्छा याना
बिज्याना थये आज्ञा जुया बिज्यात- “हे अङ्कुर देवपुत्र ! छं
आपालं समयया बिचे ङिदोगू वर्षे प्रमाण समये ङिनिगू
योजन ताहाक ज्वीक भुतू ऊो तयेका महानगु दान बिया बल ।
बिज्याहा छ आ थौं जिगु धर्मसभास वया दकले तापागु ङिनिगू
योजन तापागु थासे वना च्वं वने माल । थुंकियागु कारुण
छु खः ?” धका न्यना बिज्यात । थन थये नं धया तःगु दुः-

“ओलोकेत्थान सम्बुद्धो अंकुरं चापि इन्दकं ।

वन्निखण्यं पमावन्तो इवं वचन मन्त्रवि ।

महादानं तथा विन्नं अंकुर दीघ मन्तरे ।

सुबिदूरे निसिन्नोपेसि प्रागच्छ मम सन्तिक 'न्ति ॥

अर्थ- संम्यक्सम्बुद्धं अंकुर व इन्दक निह्य देवपुत्र
निह्रासित स्वया विज्याना दान व्यूषित प्रभावित याना थुगु
वचन आज्ञा जुया विज्यात ।

हे अंकुर ! छं उगु समये ताकालतक्क महादान विया
वल आ छ जिथाय् वया अत्यन्त तापा थाय् वना च्वं च्वं
वन ।

व उगु तथागतयागु शब्द पृथ्वीया तःले ध्यंक ध्यंकः
वन । व शब्द व्याकं इपिं सकल जनता परिसर्दपिसं नं ताल ।
थथे आज्ञा जुया विज्याय्वः-

“बोदितो भावितत्तेन अंकुरो एतव ऋषि ।

किं मय्हं तेन दानेन दक्षिणेर्येन सुञ्जाकं ॥

अयं सो इन्दको यक्खो दञ्जा वानं परित्तकं ।

अतिरोचति अग्हेहि चन्दो तारागणे यथा” ति ॥

अर्थ- भावना याना विज्याइह्य बुद्धं जिके न्यना
विज्यात धका अंकुर देवपुत्रं थथे लिसः विल । दक्षिणा वी
योग्यपिं शून्य जुया च्वंगु थासे व जि विया वयागु दान छु
याय् ज्यू ?

थ्व व इन्दक यक्षं व्यूगु दान स्वल्प जक जूसानं,
नँगुतये विचे चन्द्रमा थें जिमित अत्यन्त शोभायमान जुया
च्वन ।

अन- दञ्जा धागु दान व्यूगु यात धागु खः । थथे

इन्द्रक जुलसां शास्तानं इन्द्रक यात आजा जुया बिज्यात—
 “हे इन्द्रक ! छ जिगु जव पाखे च्वना छाया मेभाय चिला
 मवस्य च्वं च्वनागु खः ?

“भन्ते ! जि भिगु बुई भतीचा जक पुसा प्यूहा कृषक
 र्हे दक्षिणाबीयोग्यपि पुद्गलपि लाभ जुल धका बित्ति याना
 दक्षिणा दान बियागु प्रकाशित याय्त बित्ति यातः—

“उज्जङ्गले यथा खेत्ते बीजं बहुकम्पि रोपितं ।

न फलं विपुलं होति नपि तोसेति कस्तकं ॥

अर्थ— गथे कि करागु बुई आपालं पुसा प्यूसां तभि
 उकी फल आपा सै मखु, कृषकतयेत संतोष याई मखु ।

तथेव दानं बहुकं दुस्सोलेसु पतिद्वितं ।

न फलं विपुलं होति नपि तोसेति दायकं ॥

अर्थ— अथे हे तुं दान वस्तु आपालं दुशीलपित
 प्रदान यात धासानं उकियागु फल आपा दै मखु दातापित नं
 संतोष याय् फे मखु ।

यथापि महके खेत्ते बीजं मग्गम्पि रोपितं ।

सम्माधारं पवच्छन्ते फलं तोसेति कस्तकं ॥

अर्थ— गथे कि भिगु बुई भतीचा जक पुसा प्यूसां न
 छभि बालाक लःबिया बिल धासा उकियागु फलं कृषकयात
 संतोष याना बी ।

तथेव सोलवन्तेसु गुणवन्तेसु ताविसु ।

अग्गकम्पि कत्तं कारं पुच्छं होति महक्कलं ‘ति ॥

अर्थ- अथे हे तुं शीलवान गुणवानपि व्यक्तिपित स्वल्पजक जूसां दान आदि वियागु पुण्यं महानगु फल प्राप्त जूवनी ।

इमिसं न्हापायागु जन्मे याना वःगु ज्या छु खः ? इन्दक देवपुत्रं जुलसां न्हापायागु जन्मे गांया दुने भिक्षाया लागी द्वाहाँ विज्याह्य अनुरुद्ध स्थविरयात थःत वी धका द्दगु भोजन छ द्रवःचा भिक्षा प्रदान याके विल । व वैगु सुपात्रे व्यूगु पुण्यया पुसा छक्का, ङिदो दँ तक्क ङिनिगु योजन ताहाक ज्वीक भुतू दयेके विया व्यूगु दानयासिनं महानगु फल व्यूगु जूवन उकिं थथे धाल । थथे धाय्वं शास्तानं दानया पुसा घैगु ल्यया वी सयेके मा । थुगु प्रकारं वं भिगु बुँई प्यगु स्वल्प पुसां थें महानगु फल विल । छं जुलसां अथे याना मवः । उकिं छंगु दानं महानगु फल मविलं घैगु थुगु अर्थं प्रकाशित याना विज्यास्यः- “विचेट्य दानं वातब्बं यत्थ दिन्नं महप्फलं-पे०- विचेट्य दानं सुगतप्पसत्थं । ये दक्खिणेटया इध जीवल्लोके एत्तेसु दिन्नानि महप्फलानि बीजानि वुत्तानि यथा सुखेत्ते 'ति ।” धका आज्ञा जुया विज्याना मेगु नं धर्मदेशना याना विज्यास्य थुपि गाथात आज्ञा दयेका विज्यातः-

“तिणदोसानि खेत्तानि रागदोसा अयं पजा ।

तस्मा हि बीत रागेषु दिन्नं होति महप्फलं ॥

अर्थ- बुँया दोष धाय् खः थ्व संसारिक जनतापि रागं दुषित जुया च्वन, उकिया निर्मित हे बीतराग जुया

बिज्यापित दान बीगुलि महानगु फल लाभ जूयनी ।

तिण बोसानि खेत्तानि बोस बोसा अयं पजा ।

तस्माहि बीत बोसेसु विन्नं होति महप्फलं ॥

अर्थ— बु-बालिया- दोष घाय् खः, थ्व संसारिक जनतापि द्वेष दोषं (—क्रोधं) दुषित जुया च्वन । उकिया निर्मित्त द्वेष रहित जुया बिज्याना च्वंपित दान बीगुया महानगु फल आनिशंस दे ।

तिण बोसानि खेत्तानि मोहबोसो अयं पजा ।

तस्मा हि बीत मोहेसु विन्नं होति महप्फलं ॥

अर्थ— बुयागु दोष घाय् बुया वैगु खः, थ्व प्रजा-जनतापि मोहं दुषित जुया च्वन, उकिया निर्मित्त हे मोहं रहित जुया च्वंपित दान बीगु महान फल आनिशंस दे ।

तिण बोसानि खेत्तानि इच्छा बोसो अयं पजा ।

तस्मा हि बिगतिच्छेसु विन्नं होति महप्फलं 'ति ॥

अर्थ— बुया दोष-बाघा घाय् बुया वैगु खः, थ्व प्रजा-जनतापित इच्छा रूपी दोषं अस्त याना तल, उकिया निर्मित्त हे इच्छां रहित जुया च्वंपित दान बीगु महान फल-आनिशंस जूवनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस अंकुर व इन्दक देवपुत्रपि निह्यं श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुल । आपालं जनतापित नं धर्म-देशना सार्थक जुया वन ।

तदनन्तर तथागतं देवता परिसदपिनि दध्वी च्वना विज्याना थः माताया लागी “कुसला धम्मा अकुसला धम्मा अभ्याकता धम्मा०” इत्यादि प्रकारं अभिधर्म पिटक देशना याना विज्याय्गु थाले याना विज्यात । थुगु प्रकारं वर्षावास स्वलातक्क मद्दिदक अभिधर्म पिटक कना विज्यात । कना च्वना विज्यावले जुलसां भिक्षा विज्यायेगु समयतेव जि मवः तल्लेयात थुलि अभिधर्म कनाति धका ऋद्धिद्वारा निर्माण याना तथा विज्याह्य बुद्ध रूपयात अन तथा, थः हिमालय पर्वतस विज्याना अन नागलता घैगु गुँखि दतिवन याना विज्याना अनोतप्त दहँले ख्वासिला उत्तर कुस्स विज्याना भिक्षा कया हया महाशालया आंगनस विज्याना आहार भोजन याना विज्याई । उगु समयस सारीपुत्र स्थविर अन वना तथागतयात याय्मागु सेवा-टहल याना च्वनी । तथागत भोजन याना विज्याय् सिधेका धया विज्याई- “हे सारीपुत्र ! जि थौं देवता-पित थुथाय् तक्क अभिधर्मदेशना याना वये धुन । उकियात छं छंगु आश्रय याना च्वंपि न्यासःह्य भिक्षुपित नं मनुष्य लोके वना वोकः हँ । यमक प्रातिहार्य दर्शन याना प्रसन्न जुया न्यासह्य कुलपुत्रपि स्थविर याथाय् वया प्रव्रजित जूवल । इमिगुया लागी हे शास्तानं अथे आज्ञा जुया विज्यागु खः । स्थविरयात उलि आज्ञा जुया विज्याय् धुंका थः हानं देवलोके ल्याहाँ विज्याना निर्मित बुद्ध रूपं कना तःथासंनिसे हानं थमं कना यंका विज्याई । स्थविर नं मनुष्य लोके ल्याहाँ विज्याना इमित धर्मदेशना याना, पाठ घोके याका विज्याई । इपि

न्नासहा भिक्षुपि शास्ता देवलोके वास धाना च्वना बिज्यावले
 हे न्हेगू प्रकरण अभिघर्म पारंगत जूपि जुया वन । इपि भिक्षुपि
 जुलसां न्हापा काश्यप तथागतया समयस चिचीचाधिकपि
 विवलापात जुया छगू गुफास च्वे यातां प्यातां खाया स्थविर-
 वि निहास्या चक्रमण यायां अभिघर्म पाठयाना च्वंगु सञ्जे
 निमित्त कया न्यना च्वं च्वन । इमिंश्च थ्व स्कन्ध घंगु, थुपि धातु
 च्वंगु घका अर्थ मथूसानं केवल शब्दे जक निमित्त काय् मात्रं
 च्वं सिनावना देवलोके वना जन्म कया छगू बुढान्तर तक्क
 विव्य सम्पत्ति अनुभव याना अनं च्युत जुया वया श्रावस्ती
 तगरे कुलपुत्रपिनि छे जन्म जुया तधिक ज्वीका धमक
 प्रतिहार्य दर्शन याना प्रसन्न जुया स्थविर याथाय् वया
 अजित जुया दकले सकले न्हापालाक न्हेगू प्रकर्ण अभिघर्म
 देशना अवबोध जूपि जुल । तथागत नं देवलोके बिज्याना उगु
 हे आकारं वर्षावास स्वला तक्क अभिघर्मदेशना याना च्वन्ना
 बिज्यात । धर्मदेशनाया अन्तस चयेगू दोल कोटि प्राणिपित
 धर्मावबोध जुया वन । बुढमाता महामाया देवीनं श्रोतापत्ति
 फले प्रतिष्ठित जुया बिज्यात । इपि स्वीखुगू योजनया चाकले
 च्वना च्वंपि महान जनता परिसर्दपि नं आ न्हेनु त्वालं मह
 पवारणा (- बर्वावासया अन्त) ज्वीन घका महा मौद्गल्याम्मि
 स्थविर याथाय् वना बित्ति यावन- "भन्ते ! तथागतं मनुष्य
 लोके क्वाहीं बिज्याईगु दिन सीकेमाल । जिपि तथागतं काण्ठ
 दर्शनं मयाकं थनं चिला वने मखुनि ।" आयुष्मानं महामौद्ग-
 ल्याम्भयन स्थविरं इमिगु खं न्यना- "ज्यू आयुष्मानपि ! जि

सीका वये धका आरवासन विया अनं तुं पृथ्वीस डुबे जुय्
 विज्याना सुमेरू पर्वतया क्वस्सं प्रकट जुया विज्यात । जि पर्वते
 थाँहाँ वना च्वंगु सकल जनतापिसं खनेमा धका अधिष्ठात्र
 याना विज्याना माणिवय जरे यानातःगु पण्डुकवल सुकार्थे
 सकलसिनं खने दयेक सुमेरू पर्वतया दथुं-दथुं गया थाहाँ
 विज्यात । जनतापिसं नं वसपोल सुमेरू पर्वते छगू योजन
 थाँहाँ विज्यात, निगू योजन थाँहाँ विज्याय् धुंकल घाघां
 स्वया वं च्वं च्वन । स्थविर नं शास्ताया चरण कमल छजो
 छयनं ल्हना पर्वत गया वना च्वंहा थे च्वंक सकलसित
 क्यना, च्वे थाहाँ विज्याना, शास्तायात वन्दना याना थ्से
 विन्ति यात- “भन्ते ! महानगु जनता परिसर्दापि छलपोल
 यागु दर्शन याना हे जक अन च्वं च्वं थासं भेगु थासे वनेगु
 इच्छा याना च्वन । छलपोल मनुष्य लोके गवले गुखुनुया दिसे
 गुगु थासे क्वाहाँ विज्याय्गु खः ?”

तथागत- “हे मौद्गल्यायन ! छंहा भ्राता सारीपुत्र
 आ थुगु अवस्थाय् गन च्वं च्वन ?”

मौद्गल्यायन- “भन्ते ! वसपोल आ थुगु अवस्थाय्
 संकरस नगरया ध्वाका सत्तिक वर्षावास याना च्वन ।

तथागत- “अथे जूसा हे मौद्गल्यायन ! जि थनि न्हेनु
 खालं महा पवारणा (= वर्षावास समापन) याना सकरस नगरय्
 ध्वाका याथाय् क्वाहाँ वयेगु जुल । जितः दर्शन थाय्गु इच्छा
 दुषि जनतापि अन वना मुना च्वं हुं” धका सकलसित न्यक्क

ब्यु । धावस्ती नगरं संकस्स नगरतक्क स्वीगू योजनया लं दया
 च्वन । थपाय्मद्दि हाकःयु लंस वना च्चंपि स्वीतं हे लं
 च्चर्च ज्वना वने मा घंगु मडु । उपोसथ व्रत च्वना थथःगु
 विहारे वना धर्म श्रवण यावनीपि थें जक सकलें अन वया
 च्चं" घका इमित न्यंका ब्यु । स्थविरं ज्यू हवस भन्ते ! घका
 लिसः बिन्ति याना अन देना वया मनुष्य लोके क्वाहाँ बिज्या-
 ना सकल जनतापित उगु समाचार न्यंका बिज्यात । तथागत
 वर्षावास क्वचाय्का महापवारणा याना बिज्याना देवराज
 इन्द्रयात सूचना बिया बिज्यात- "हे महाराज ! जि
 महापवारणा सिधेसाथं मनुष्य लोके क्वाहाँ वनेगु जुल ।"
 देवराज इन्द्रं लुंयागु, माणिक्य यागु व वहः यागु स्वपु स्वान्हे
 थःगु ऋद्धि बलं दयेका बिल । उगु स्वान्हे स्वपु यागु तुति
 संकस्स नगरया घ्वाकाय् यंका दिके यंकल । स्वान्हे यागु
 च्वका सुमेरू पर्वतया च्चे दिका तल । उगु स्वपु स्वान्हे मध्ये
 जवपाखे च्वंगु लुं यागु स्वान्हे देवतापिनिया लागी खः । देपा
 पाखे च्वंगु वहः यागु स्वान्हे महाब्रह्मापिनिया लागी खः ।
 दध्वी च्वंगु माणिक्य यागु स्वान्हे शास्ता- तथागतया लागी
 जुया च्वन । तथागत नं सुमेरू पर्वतया च्वकाय् बिज्याना
 देवलोकं क्वाहाँ बिज्यागु यमक प्रातिहार्यं क्यना बिज्याना
 च्चे थं स्वया बिज्यात । अले ब्रह्मलोक गुं गुलि छगू हे आंगन
 (= बरेण्डा) थें खुल्ला जुया ऊ छुना वन । तथागतं दिशा
 वं विदिशा पाखे स्वया बिज्यात । अले अनेक चत्रवाल दोलंदो
 छगू हे आंगन (= बरेण्डा) समानं खुल्ला जुया ऊ छुन

वन । देवतापिसं नं मनूतयेत खन । मनूतिसं नं देवतापित खन । भगवान तथागतं थःगु शरीरं खुगू प्रकारगु रंङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु छव्वण्ण रस्मि तोःता छ्वया विज्यात । उखुन्दुया दिने बुद्धया सौन्दर्य खना स्वीखुगू योजनया चाकले दुने च्वंपि जनता परिसर्दपिसं छह्मस्यां हे बुद्धत्व भाव प्रार्थना मयापि घंपि सुं हे दुगु मखु । लुं यागु स्वान्हें देवतापि क्वाहाँ वल । वहःयागुं स्वान्हें ब्रह्मापि तथा माणिक्य यागु स्वान्हें वसपोल संम्यक्सम्बुद्ध-तथागत क्वाहाँ विज्यात । पञ्चसिखा गन्धर्व पुत्र बेलुवपण्डु घंगु सितार ज्वना स्वान्हेया जवपाखे च्वना शास्ता-यात गन्धर्व म्ये हाला पूजा यायां क्वाहाँ वया च्वन । मातली घह्म अतिथि सत्कार याइह्म देवता नं देपा पाखे च्वना दिव्य सुगन्ध स्वांमा जोना नमस्कार यांना पूजा यायां क्वाहाँ वया च्वन । तथागत यात महाब्रह्मां कुसां क्वीकल । सुयाम देव पुत्रं च्वाभोलं गायकल । शास्ता-तथागत थुपि देव परिसर्दपि सहित देवलोकं क्वाहाँ विज्याना संकस्स नगरया ध्वाकाय् दना विज्यात । सारीपुत्र स्थविर नं वना शास्तायात नमस्कार यांना गुकिया निर्मित्त सारीपुत्र स्थविरं अज्यागु रूपं बुद्ध शोभायमान जुया देवलोकं क्वाहाँ विज्याना च्वंगु ध्वयां न्हापा गवलें हे स्वये नंगु मखुनि उकिया निर्मित्त धया तलः-

न मे विट्ठो इतो पुब्बे नस्सुतो उदकस्सचि ।

एवं वग्गुवबो सत्था तुसिता गणिमागतो "ति ॥

अर्थ- थुगु प्रकारं प्रियगु वचन खँ ल्हाना विज्याइह्म आपालं शिष्यपि दया विज्याकह्म शास्ता तथागत तुसित

देवलोकं क्वाहां विज्याना च्वंगु जि न्हापा गवलेसं स्वये मनं
स्वीगु ह्युतुं न्यनेनं मनं ।

इत्यादि प्रकारं थःगु स्तुति प्रकट थ यां भन्ते ! थौ सकल देवतापि व मनुष्यपिसं छपि थें ज्वीगु इच्छा याना प्रार्थना याना च्वन धका विन्ति यात । अले स्थविरयात शास्तानं हे सारीपुत्र ! थथि ज्यागु गुणं संयुक्त जुया च्वंहा बुद्ध धैह्यसित देवतापि व मनुष्यतये थयिगुला स्वाभाविक हे जुल । धका आज्ञा जुया धर्मदेशना याना विज्यास्य थुगु गाथा आज्ञा दयेका विज्यातः—

ये ज्ञानपसुता धीरा नेवखम्मू पसमे रता ।

देवा पि तेसं पिहयन्ति सम्बुद्धानं सतीमत्तं 'ति ॥

अर्थ— गुह्य धीर जुया ध्यान याय्गुली लगे जुया च्वनी, हानं त्याग याय्गु व उपशमन याय्गुली लगे जुया च्वनी वसपोल स्मृति दुह्य वृद्धयात देवतापिसं नापं प्रशसा याना च्वनी ।

पदार्थ— अन “ज्ञान पसुता” धैगु लक्षण उपनिधान, आरम्मण उपनि ध्यान धागु थुपि ध्यानस मती ल्वीकेगु समापत्ती थ्वंकः वनेगु अधिष्ठान याय्गु ध्यानं दनेगु प्रत्यवेक्षणा याय्गुलि युक्त प्रयुक्त जुया च्वनेगु खः । “नेवखम्मू पसमे रता” धैगुली थन “नेवखम्म” धागु क्लेश मदयेका छ्वेगु, निर्वाणि लीन जुया च्वनेगु यात हे धागु खः । “देवापि” धैगु देवतापि व मनुष्यतयेसं इमित “पिहयन्ति” धैगु प्रार्थना याई प्रिययाई

धागु खः । “सतीमत” धागु थथि ज्यागु गुणं संयुक्त जुया विज्यापिं खः । अहो ! एकान्तं जीनं थथे हे बुद्ध ज्वी दयेमा धका बुद्ध ज्वीगु इच्छा याना प्रार्थना याई धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस स्वीगू कोटि ति प्राणिपित धर्माव बोध जुया वन । स्थविरया नाप्पं च्वं च्वंपिं शिष्यपिं न्यासह्य भिक्षुपिं अरहन्त पदस प्रतिष्ठित जूवन । सकल बुद्धपिसं जुलसां यमक प्रातिहार्य याना, देवलोके वर्षावास याना विज्याना संकस्स नगरया द्वाका ववस्सं देवलोकं क्वाहाँ विज्याइगु थ्व कार्यं तोःतां तोते मज्जुगु जुया च्वन । अन जुलसां तथागतया जवगु पला तथा विज्याई थासे अचल चैत्य स्थान धैगु नां जुया वन । शास्ता उगु थासे दना विज्याना पृथक जन आदिपिनिगु विषये प्रश्न याना विज्यात । पृथक जनपिसं थःथःगु विषये प्रश्नयागु लिसः विया, श्रोतापत्तिया विषये याना विज्यागु प्रश्नया लिसः वी मफुत, अथे हे सकृदा गामिया विषये श्रोतापन्न जूपिसं, महामौद्गल्यायनया विषये मेपिं महाश्रावकपिसं, सारीपुत्रया विषये महामौद्गल्यायनं, बुद्धया विषयेनं सारीपुत्र स्थविरं प्रश्नया लिसः वी फे मखुगु जुया च्वन । वसपोल तथागतं पूर्व दिशा आदि याना सकल दिशा पाखे स्वया विज्यात । सकल थास छगू हे आंगन (=वरेण्डा) थे जुया फोचाला वन । च्यागु दिशास देवतापिं व मनूत, व च्वे च्वंगु ब्रह्म लोकपिं भूमिया च्वे च्वंपिं, व्वे च्वंपिं नाग व गरुडत समेतं सकलसिनं ल्हा निप्पां वित्तियाना भन्ते ! थन उगु प्रश्नया लिसः वी फुपिं सुं मद्दु, उकि उगु

प्रश्न याना विज्याय् मत्थे । धका विन्ति यात । शास्तानं
सारीपुत्रं स्थविर यात कष्ट जुल । छुं भतीचा जक जूसां कना
व्यु धका आज्ञा जुसेलिः—

“ये च सङ्घत धम्मासे येच सेखा पुथू जना ।

तेसं मे निपको इरिया पट्टो पन्नूहि मारिसा” ति ॥

अर्थ— थ्व संसारे गुगु संस्कृत धर्म खः गुह्य सैक्ष पृथक्
जर्नापि खः । उपि मध्ये इरिया पथस (= दिनचर्यास)
सुछेक—चलाक जुया च्वन । हे मारिस ! छंके जि न्यना
च्वना । जित कना व्यु ।

थ्व बुद्ध विषयस न्यंगु प्रदन न्यना, जिके सैक्ष असैक्ष
आगम प्रतिपद विषयस न्यना च्वना विज्यात धका प्रश्नस
शंका मदुह्य जुया स्कन्ध आदिस जुलसां गुगु ख्वालं थुगु
प्रतिपदा धाय् वले जि शास्ता यागु विचार ज्वना काय् फँ ?
धका जिगु विचारे शंका याना विज्यात, उकिं जित नियम
लँ क्यना मत्रिल धासा जि कने फैमखु, थ्वयात लँ क्यना बी
माल धका, लँ—नियम क्यना विज्यास्य “भूतमिदन्ति सारिपुत्र
समनु पस्सामि” धका आज्ञा जुया विज्यात । व जुलसां थथे
खः— सारीपुत्रं जिगु विचार कया व्याख्या यात धासा स्कन्धया
अनुसारं व्याख्या याई धका खः । स्थविरयात नियम लँ क्यना
बीया लागी सच्छिगू नियम दोछिगू नियम लँ उत्पन्न याना
विज्यात, वसपोलं शास्तानं विया विज्यागु नियम—लँस च्वना
उगु प्रश्नया लिसः विया विज्यात ।

संम्यक्सम्बुद्धं छद्मं तोःता मेपिसं सुनानं हे सारीपुत्रं
स्थविरयागु प्रश्नयागु जवाव वी फेपि मेपि सुं हे दुगु मखु ।
उकिया निर्मित्तं हे जक स्थविरं शास्ताया न्होने च्वना सिंह
नाद याना विज्यात कि भन्ते ! जिं जुलसां सकल वर्षां जूगु
मध्ये थोफुति समुद्रे ला वन । थोफुति भूमिं लात । हानं
थोफुति पर्वते लावन धका निना स्वया हिंसाव तयातयेगु
समर्थं दु, धका विन्ति याय्व शास्तानं— “हे सारीपुत्र ! छं अथे
याय्व फु धका जिं नं सिया च्वनागु दु ।” धका आज्ञा जुया
विज्यात । वसपोलया प्रज्ञाया उपमावी लाइकगु ध्व संसारे
छुं हे वस्तु दुगु मखु । उकिं हे धया तःगु दुः—

“गङ्गाय वालुका खीये उदकं खीये महण्णवे ।

महिया मत्तिका खीये, लक्खेण समबुद्धिया” ति ॥

अर्थ— जिगु बुद्धि लक्ष (=अनुमान) यात धासा
गङ्गाजी च्वंगु फि क्षीण जुया मदया वनेफु । महासमुद्रे च्वंगु
लः थोफुति दु धका सुनानं कने फु । पृथ्वीले च्वंगु चा थो
ग्वारा दु धका निना फुका छ्वे फु ।

अथे धया तःगु दु कि यदि भन्ते ! जिके तथागतं छगुं
छगुं प्रश्न न्यना विज्याना उकिया लिसः विया फिपू छपू—छपू
लः छफुति—छफुति अथवा चा छग्वारा—छग्वारा मदोकं निना
च्वन धासा सच्छिगु प्रश्नया दोछिगु प्रश्नया जूसां छगुं छगुं
लिसःवीव गङ्गाजीया फि छपू—छपू अलग तया निना च्वन
धासा याकनं हे गङ्गाजीया फि आदि फुना बने फं । जिं

प्रश्नया लिसः विया च्वनागु फुका छ्वे फँ मखु । रथि ज्यागु
 महानगु प्रजा ज्ञान दुहा भिक्षु' नापं बुद्धया विषये न्कीगु
 प्रश्नयात् अन्त जूसां च्व.पो जूसां खंका काय् मफया तथागतं
 विया विज्यागु नियम-रूल अनुसारं वना हे जक प्रश्नया
 लिसः वी फँगु जुया च्वन । व खँ न्यना भिक्षुपिसं खँ पित हल
 कि "गुगु भ्रन न्येवले मुनानं हे लिसः वी मफुगु प्रश्नयात्
 घर्म सेनापति सारीपुत्र स्थविर छह्यस्यां हे जक लिसः वीफु ।"
 चँगु खँ पित हल । तथागतं व खँ न्यना हे भिक्षुपि ! आ जक
 अथे मुनानं लिसः वीमङ्गु प्रश्नयात् सारीपुत्रं लिसः ब्यूगु
 मखु, न्हापानं अथे हे लिसः विया वःगु दु प्रका आज्ञा जुया
 विज्याना अतीतयागु खँ न्ह्यथना विज्यातः-

“परो सहस्सन्धि समागतानं,
 केन्देय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।
 एकोव सेट्थो युरिसो सपञ्जो;
 यो भासित्तस्स विजानाति अत्थ 'न्ति ॥

अर्थ- मेपि प्रजा मरुपि मनूत दोलंदो, सलंसः दँ तक्क
 च्वया-विलापयाना जूसां तभि, छह्य जक प्रजा दुहा मनू उत्तम
 जूवनी, मुनां दुद्ध भापित यागु अर्थं वांलाक थ्वीका काई ।

युगु जातक कथा विस्तर याना आज्ञा जुया विज्यात ।

यमक प्रातिहार्य कथा
 सिधल ।

३. एकपत्त नागराजया कथा

“किञ्चो मनुस्स पटि लाभो” धैगु थुगु धर्मदेशना
 त्थागत वाराणसी नगरे घास याना च्वना विज्यावले सत्त-
 सिरेसक धैगु सिमाक्के विज्याना एकपत्त धैह्य नागराजया
 कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

व नागराज जुजसां न्हापा परापूर्व कालस काश्यप
 संम्यक्सम्बुद्धया शासन कालस छह्य मचाह्य भिक्षु जुया
 गुज्जाजी नांचाय् च्वना वना च्वंबले एक धैगु घांय् बुयावया
 च्वंगु जाले घांयागु मा छमा, नांचा वेगं वना च्वंबले
 क्वात्तुक जोना च्वन । एक घांय्मा च्वबुना वन । व भिक्षुं
 थ्व चिकिचाधंगु आपत्तियात पापदेशना मयास्य न्योदोल वर्ष
 तक्क जंगले च्वना श्रमण धर्म याना वःसानं आखिरे सीत्येका
 एक घांय्मां वया कक्की चिना तथे जुया वया आपत्ति देशना
 याय्गु इच्छा जुया अथे याय् वहिपि भिक्षुपि सुं न्होने मखन
 जिगु शील परिशुद्ध मजू धैगु थःगु मने पश्चाताप जुया अनं
 सिनावना एक सिमाया दयेका तःगु नांचा पाय्त्थाह्य नागराज

जुया जन्म का वन । व नागराजया नां नं व हेएरकपत्त
 नागराज घैगु हे जुया च्वन । व भिक्षु उगु योनी जन्म जूवने
 साथं हे थःगु आत्मभाव स्वया जि थुलिमच्छि समयतक्क श्रमण
 धर्मयाना वया थौं थन अहेतुक योनी, ब्यांचात तया च्वने
 मा थाय् जन्म जूवये माल खनी धका पश्चाताप चाया च्वन ।
 व नागराजं लिपायागु समयस ह्याय् मचा छह्य ब्वीका
 गङ्गाजीया दध्वी लःया द्योने तःधंगु फण थत हया थः ह्याय्
 यात फणया द्योने तया प्याखं ह्वीकु ह्वीकुं म्ये हाय्के बिल ।
 व नागराजं थथे मतीतल कि जि थथे याना च्वनेव निदचयनं
 लोके बुद्ध उत्पन्न ज्वीवले उत्पन्न जूगु समाचार न्यने दे ।
 नागराजं सुनां जित जिगु म्येया लिसः म्ये हयावी, वैत जि
 तःधंगु सम्पत्ति सहित थःहा ह्याय् ब्याहायाना वी धका वाछी
 द्यको उपोसथ खनुया दिने थः ह्याय् मचायात थःगु फणया
 द्योने तया प्याखं ह्वीकीगु जुया च्वन । व नाग कन्या थः बौ
 नागराजया फणया द्योने च्वना थुगु गाथा बोना म्ये हाला
 प्याखं ह्वीगु जुया च्वनः-

“किं सु आधिपती राजा किं सु राजा रजिस्सरो ।

कथं सु धिरजो होति कथं बालो ‘ति वुच्चती ‘ति” ॥

अर्थ- थ्व संसारे अधिपति जुजु घैहा सु खः ? जुजुया
 नं मालिक सु खः ? गथे याना पापं मुक्त ज्वी ? मूर्ख धका
 स्वीत धावनेगु खः ?

थ्व हे म्ये हाला प्याखं हुया सकलसित न्यंकीगु जुया

चवन । सकल जम्बू द्वीपया मनूतिसं नाग कंन्या प्राप्त याना काय्या निर्मित्त थःथःगु प्रज्ञाया अनुसारं लिस म्ये चिना अन वना हावनी । नागराजं प्रतिक्षेप याना छ्वै अर्थात् स्वीकार याना मका ।

थुगु प्रकारं नागराजं वाछी छको थगुः फणया द्योने थःह्य ह्याय्यात तथा प्याखं ह्वीका म्ये हाय्का च्वंगु छगू बुद्धान्तर समय विते जुया वने धुंकल । तदनन्तर गौतम तथागत लोके उत्पन्न जुया विज्याना छन्दुया दिनस सुथ न्हाप्पां लोके ध्यानं स्वया विज्यावले एकपत्त नागराज व उत्तर मानवक घैह्य व्यक्ति थःगु ध्यान जालया दुने ला वःगु खंका विज्यात । अले छु ज्वीगु खः थें धका बिचायाना स्वया विज्याना थौं जुलसां एकपत्त नागराजया ह्याय् थःगु छ्यने फणया द्योने तथा प्याखं ह्वीका म्ये हाय्कीगु दिन खः । थ्व उत्तर माणवक जि स्यना वीगु गाथा—म्ये न्वे वयेकु वयेकुं हे श्रोतापन्न ज्वी धुंका व म्ये—गाथा जोना वना नागराजयात न्यंकः वनी । नागराजं उगु म्ये न्यना बुद्ध लोके उत्पन्न ज्वी धुंकल घैगु सीका जिथाय् वै । जिथाय् वःह्य वैत जि महानगु जनसमूहे गाथा वोना न्यंके । गाथा वोना न्यंके सिधेव चयेप्यदो प्राणिपित धर्मावबोध जूवनी ।” घैगु ध्यानं खंका विज्यात । तथागत अन विज्याना वाराणसी नगरया सत्तिक न्हेमा सिरिस सिमा दुथाय् छमा सिमा ववे चीवर लाया फेतुना विज्यात । जम्बू द्वीपे च्वंपि आपालं विद्वानपि मनूत प्रश्नयागु लिसः म्ये दयेका जोना वया अन मूं वल । तथागतं

लिव्वः सिमाक्खे वया च्वंह्य उत्तर मानवकयात खंका विज्याना
“हे उत्तर !” धका सःता विज्यात ।

“छु खः भन्ते !”

“छ थन छको वा ।” धका धैविज्यात । अले तथागतं
अन वया वन्दना याना फेतुना च्वंह्यसिव धैविज्यात ।

“छ गन वने तेनाह्य खः ?”

“एरकपत्त नागया ह्याय् म्ये हाली थाय् वने त्यनागु
खः भन्ते !

“छं जुलसां वं हागु म्येया लिसः स्यूला ?”

“सीका च्वनागु दु भन्ते” धका लिसः वीव, तथागतं—
“आंम छं चिना ह्यागु म्ये न्हापा लाक जितः छकोनि न्यंका
व्यु ।” धका आज्ञा जुया विज्यात । अले वं थः सःसःथे चिना
हःगु म्ये न्यंका वीव, “हे उत्तर ! आंम छं चिना हःगु म्ये
उकियागु लिसः म्ये मखु ।” जि छंत लिसः म्ये हालेगु स्यना
बी । छं व म्ये धोके याना सयेका वने यो ला ?”

“ज्यू भन्ते सयेका वने यो ।” धका लिस वीव तथागतं
वैत “हे उत्तर ! छं नाग मानविकायात थथे लिस म्ये हाला
न्यंका व्युः—

“छ द्वाराधिपती राजा रज्ज मानो रजिस्सरो ।

अरज्जं विरजो होति रज्जं बालो ‘ति बुच्चती ‘ति” ॥

अर्थ— खुगू लुखायात अधिपति-काव्वी काय् फुह्य जुजु

ज्वी, जुजुया ईश्वर नं ज्वी । राग मदुह्य विरज जूवनी, राग ज्वना च्वंहासित वालमूर्ख धका धावनी ।

“श्व लिसः गाथा म्ये अन वना हा हुँ” धका आज्ञा जुया विज्यात । नागकंन्या हागु म्येया अर्थ गथे धासा ? “किंसु भ्राधिपति राजा” धैगु छुक्रियात अधिपतियात धासा जुजु धैह्य ज्वी ? “किंसु राजा रजिस्सरो” धैगु गथे जुलसां जुजु राजिस्सर धैह्य जूवनी ? “कथंसु विरजो होति” धैगु गथे याना जुलसां राग मदुह्य जूवनी ? राग दुह्य वाल-मूर्ख जूवनी । लिसः म्येया अर्थ गथे धासा ? “छ द्वाराधिपति राजा” धैगु गुह्य व्यक्ति खुगु द्वारया अधिपति जुया, छगु द्वारे हे नं रूपादिस अभिभूत मजुस्य च्वं च्वने फुह्यसित राजा धका धावनी । “रज्जमानो रजिस्सरो” धैगु गुह्य जुलसां उगु-उगु आरम्भणस भुले जुया च्वनी, व भुले जुया च्वंहासित रजिस्सर धका धावनी । रागे भुले मजुह्य जुलसां विरज- (=राग मदुह्य) जूवनी । “रज्ज” धैगु रागे भुले जुया उकी हे प्यप्पु-ना च्वंहासित वाल-मूर्ख धावनी । थुगु प्रकारं वैत तथागतं लिसः म्ये हालेगु स्यना विज्याना “हे उत्तर ! छं श्व म्ये हा वन धाय्व, श्व भ्येया लिसः म्ये हानं वं थथे हालीः-

“केनस्सु वुहति बालो कथं नुदति पण्डितो ।

योगबखेमी कयंहोति तंमे श्रबखाहि पुच्छितो ‘ति ॥

अर्थ- बाल-मूर्ख जनपित छुकिं च्वीक यंकी ? पण्डित-विद्वानजनपि उकिं गथे बचे ज्वी ? योगक्षेम गथे यासा ज्वी ? जि न्यनागु थुगु प्रश्नया लिसः जितः कना बी माल ।

अले वैत तथागतं— “छं थ्व लिसः म्ये हाला ब्यु”
धका धैविज्यात ।

“ओधेन बुरुहति बालो यागो नुदतिपण्डितो ।

संब्बयोग विसंयुत्तो योगक्खेमो ‘ति वुच्चतो ‘ति ॥

अर्थ— बाल-मूर्ख जनपित कामराग आदि बाढ वैगुलि
च्चीकः यंका च्वनी । पण्डित जनपिसं योग साधना याना
उकि वचे जुया च्वनी । अनेक प्रकारयागु योगं-ध्यान भावना
याय्गुली युक्त जुया च्वंहा सित हे योगक्षेम जुया च्वंहा धका
धावनी ।

उकियागु अर्थ गथे छासा ? काम आदि प्यंगू प्रकारया
बाढं बाल-मूर्ख जनपित च्चीकः यंका च्वनी । व बाढ यात
पण्डित जनपिसं संम्यक् प्रधान-उद्योग रूपी ध्यान भावनां
त्याका काई । इपि सकलसिनं काम योग आदि अलग जुया
“योगक्खेमो” धंगु नां जूवनी धागु खः । उत्तर माणवकं थ्व
लिसः म्ये हालेगु सयेका च्वं च्वं हे थः श्रोतापत्ति फलस
प्रतिष्ठित जूवन । व माणवक श्रोतापन्न ज्वी धुंका वं तथागतं
स्यना ब्युगु गाथा सयेका वना- “भो नागराज ! जि म्ये व
म्येया लिसः सयेका जोना वये धुन, जित म्ये हालेगु सु अवसर
ब्यु,” धका धया हुल-मुल याना च्वंपि आपालं जनता पिनिगु
वोहलं-वोहलं हे न्हत्तुमतु न्हुया अन थ्यंकः वन । नाग कंन्या नं
थः वैया फणया घोने च्वना प्याखं हुहुं “किं सु अधिपति राजा”
धका म्ये हाल । उत्तर माणवकं नं “छं द्वाराधिपती राजा”

धका लिसः म्ये हाल । हाकनं नागकंन्यां- “केनस्सु बुद्धति”
 धका उकियागु नं प्रश्न म्ये हाल । अले उकि यागुनं लिसः म्ये
 हा हां उत्तर माणवकं “ओधेन बुद्धति” धका थुगु गाथा बोना
 म्ये हाला न्यंकल । नागराजं उगु गाथा न्यना बुद्ध उत्पन्न ज्वी
 धुंकूगु भाव सीका, जि छगू बुद्धोत्पाद समयतक्क थथि ज्यागु
 गाथा पद न्यने मनंनि, निश्चय नं लोके बुद्ध उत्पन्न ज्वी
 धुंकल ज्वी धका प्रसन्नगु मन याना न्हिप्यं नं लखे दाल ।
 महानगु लहरा लखे उत्पन्न जुया वल । खुसिया निखे पाखे
 च्वंगु किनारा दुना वल । निखेरं खुसि सिथे च्वंपि मनूत लखे
 ह्यदुच्छिति दुं वन । नागराजं उलिमच्छि मनूतयेत थःगु फणया
 द्योने तथा च्चे वेँ तयेहल । नागराज उत्तर माणवकं याथाय्
 लिक्क वया- “स्वामि ! शास्ता आ थुगु अवस्थाय् गन
 विज्याना च्वन ?” धका न्यन ।

माणवकं- “हुंकन सिमाक्वे विज्याना च्वंगु दु महा-
 राज !” धका लिसः विल । नागराजं- “अथे जूसा वा स्वामि !
 ऊी अन वनेगु ।” धका धया उत्तर माणवकं नाप्पं तुं अन
 वन । आपालं जनतापिं नं इपिं नाप्पं तुं ल्यूल्यू शास्ता याथाय्
 वन । नागराज अन वना यथागतया छद्दवण रस्मिया दुने
 द्वाहाँ वना शास्तायात वन्दना याना ख्व ख्वं छखे लिक्क दना
 च्वन । अले नागराजयात शास्तानं आज्ञा जुया विज्यात- “थ्व
 छु याना च्वनागु ? महाराज !”

नागराज- “भन्ते ! जि जुलसां छलपोल थें ज्याह्य
 बुद्धया श्रावक जुया न्यीदोल वर्ष तक्क श्रमण धर्म (भिक्षु

ज्या) पालन याना वया अर्थ ज्यागु श्रमण धर्म नं जित पार
 बरेयाना वीमफुत अत्यन्त अल्प जुया च्वंगु एरक घांय्माया
 हः छहः त्वाल्हाय् लाग् आपत्ति मात्रं याना जि अहेतुक योनिस
 जन्म कया प्वाथं थुया वुमुघ्मु न्ह्या वना च्वने मागु नागयोनी
 लाना च्वन । जित मनुष्यत्व प्राप्त मजूगु छगू बुद्धोत्पाद समय
 विते जुया वने धुंकल । उलिमहिं समयतक्क नतु जितः सद्धमं
 हे न्यनेगु दत्त । नतु हलपोल थें ज्याह्य बुद्धयागु दर्शन हे दत्त ।
 तथागत वैगु खं न्यना विज्याना आज्ञा जुया विज्यात- “हे
 महाराज ! मनुष्यत्व धैगु दुर्लभगु हे वस्तु खः । अथे हे तुं
 सद्धमं न्यने धैगु नं दुर्लभ ज्या खः । बुद्ध उत्पन्न ज्वी धैगु न
 अत्यन्त दुर्लभगु कार्य खः । थुपि स्वंगू विषय जुलसां दुःख
 कष्ट सिया अत्यन्त कष्ट सिया हे जक दैगु खः धका आज्ञा
 जुया धर्मदेशना याना विज्यास्य थुगु वने च्वंगु गाथा उजुं
 दयेका विज्यातः-

“किच्छो मनुस्स पटि लाभो किच्छो मच्चान जीवितं ।

किच्छो सद्धम्म सवणं किच्छो बुद्धानं उप्पादो 'ति ॥

अर्थ- मनू जन्म जुया म्वाना च्वनेगु अत्यन्त दुर्लभ
 खः । सद्धमं श्रवण याय्गु नं अति दुर्लभ खः । हानं थ्व लोके
 बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु नं अत्यन्त दुर्लभ खः ।

पदार्थः- उकियागु अर्थ थथे खः तःधंगु उद्योग उत्साह
 व्यायाम याना तःधंगु कुशल कर्म जक लाभ ज्वीगु मनुष्यत्व
 भाव धैगु साप हे लाय् थाकुगु दुर्लभगु वस्तु खः । न्ह्यावलेसं
 सद्दिक्क बुज्या इत्यादि थाकुगु ज्या याना जीविका याना च्वने

मार्पि भतीचा जक म्वाना च्वनेगु मनुष्य जीवन जूसां अत्यन्त लाय् थाकु । अनेक कल्पस धर्मदेशना याइपि मनुत् नं दुर्लभ जूगुलिं याना धर्म श्रवण याय्गु नं अत्यन्त थाकु । तःचंगु व्यायाम उद्योगं हे जक बुद्ध ज्वीगु प्रतिज्ञा सिद्ध ज्वीगुलिं याना अथे बुद्ध ज्वीगु प्रतिज्ञा सम्पूर्ण जूपि अनेक कल्प कोटि दोलंदो समय बुद्धोत्पाद घैगु नं अत्यन्त दुर्लभ जुया च्वंगुलिं बुद्धपि उत्पन्न ज्वी घैगु नं अत्यन्त दुर्लभगु खं खः धका धयातःगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस चये प्यदो प्राणिपित धर्म लाभ जुल । नागराज नं उखुनु हे श्रोतापत्ति फल लाभ ज्वीह्य खः, तर तिरश्चीन-पशु योनि लाना च्वंह्य जूगुलिं याना अथे मजुल । व नागराज गुकियाना जन्म काय्गु, विखूतोःतेगु, निश्चित रूपं घनेगु, थःजातिपि नापः मैथुनः सेवन याय्गु, सिना वनेगु घैगु थुगु न्यागु थामे नागतयंसं थःगु नागतयेगु शरीरे हे च्वना कष्ट याना च्वनी । उगु कष्टं मुक्तः जुया मनुष्य रूपे हे उखे थुखे चाह्य ज्वीगु सुभवसार लाभ याना कान । अर्थात् नागयोनि तोःता मनुष्य जूवन ।

एरकपत्त नागराजया कथा

सिधल ।

४. आनन्द स्थविरया उपोसथ प्रश्नया कथा

“सब्ब पापस्स अकरणं” धैगु थुगु धर्मदेशाना तथागत जेतवन महाविहारे वास याना च्वना विज्याबले आनन्द स्थविरया प्रश्नया कारणं याना आज्ञा दयेका विज्यागु खः ।

स्थविर जुलसां न्हिने च्वनेगु थासे च्वना विज्याना चिन्तना याना विज्यात- “शास्तानं जुलसां न्हैह्य बुद्धपिनिगु मां वौ, आयुया प्रमाण, बोधिज्ञान, श्रावकपिनिगु सन्निपात (=छथासं मुनेगु)अग्र श्रावकपि, उपस्थायक (= सेवक)थुपि व्याकं कना विज्यात । उपोसथ छगू जक कना मविज्या । गथे वसपोलपिनि तं ध्व हे उपोसथ खःला अथवा मेगु हे खः ?” धैगु चिन्तना याना विज्यात । वसपोल शास्ता-तथागत याथाय् वना उगु अर्थ न्धं वन, गुकिं याना जुलसां वसपोल बुद्धपिनि समय भेद हे जक जूगु खने दु । गाथा भेद जूगु खने मडु । विपस्सी संम्यक्सम्बुद्ध जुलसां न्हैदये छको-न्हैदये दे छको

उपोसथ (=पापदेशना) याना विज्यात । छन्हु जक बिया बिज्यागु अववाद-उपदेश न्हयेदँ तक्कया लागी पर्याप्त जुया वना च्वन । सिखी व वेस्सभू तथागतपिसं खुदेँ छको खुदेँ छको जक उपोसथ याना विज्यात । ऋकु छन्द व कोनागमन तथागतपि निहा दच्छी छको-दच्छी छको । काश्यप तथागत खुलाय् छको-छको जक उपोसथ (=पापदेशना) याना विज्याईगु जुया च्वन । छन्हु बिया विज्याईगु अववाद उपदेश खुला-खुलाया लागी पर्याप्त जुया च्वनी । उकि शास्तानं वसपोलपिनिगु थ्व समय भेद कना विज्याना अववाद गाथा जुलसां थये छगू जक हे खः । धका आज्ञा जुया विज्याना सकल तथागतपिं छगू हे जक उपोसथ याना विज्याईगु गाथा थये खः धका क्वेच्वंगु गाथा स्वपु उजुं दयेका विज्यात.-

सब्ब पापस्स अकरणं कुसलस्स उपसम्पदा ।

सच्चित्त परिचो वपनं एतं बुद्धान सासनं ॥

अर्थ- सकल प्रकारया पाप मयाग्गु, कुशल कर्मयात संचय याय्गु थःगु चित्तयात दमन याना तयेगु बुद्धपिनिगु थ्व हे उपदेश खः ।

खन्ति परमं तपो तित्तिक्खा,

निब्ब्रणं परमं वदन्ति बुद्धा ।

नहिपब्ब जितो परूपघाती;

समणो होति परंविहेठ यन्तो ॥

अर्थ— क्षान्ति, उत्तमगु तपस्या, सहनशीलता दयेका च्वनेगु, निर्वाणयात हे परम-उत्तम धका बुद्धपिसं वैविज्यात । प्रव्रजित जुया च्वपिसं मेपित हिंसा याइ मखु, मेपित कष्ट वीपित श्रमण धका धावनी मखु ।

अनूपवादो अनूपघातो पातिमोक्खे च संबरो ।

मत्तञ्जुता च भत्तस्मि पत्थं च सयनासनं ;

अधिचित्ते च आयोगो एतं बुद्धानु सासनं 'ति ॥

अर्थ— अववाद-उपदेशे च्वनेगु, स्वीतं यात मयायगु, प्रातिमोक्ष संवरलीले त्रालाक च्वनेगु, भोजन यायगुली मात्रा सीका च्वनेगु, एकान्ते थःत योग्यगु संनासने च्वनेगु, अष्ट समापत्ती च्वनेगु थुपि हे बुद्धपिनिगु अनुशासन, नियम, व आचरण धका धयातःगु खः ।

पदार्थ— अन "सम्बपापस्स" धैगु सकल अकुसल कर्म यागु । "उपत्तम्पदा" धैगु अभिनिस्क्रमणं निसें अर्थात् गृहस्थ जीवन त्याग या वलेमंनिसें अरहन्त मार्ग मध्यं तल्ले कुशल कर्म संचय यागु व संचय याय धुंकुगु यात भावना याना लुमंका च्वनेगु यात धागु खः । 'सचित्त परियोदपनं" धैगु न्यागु नीवरण द्वारा थःगु चित्तयात शुद्ध याना यंकेगु । "एतं बुद्धानु सासनं" धैगु सकल बुद्ध तथागत पिनिगु थ्व हे अनुकरण याय योग्यगु अनुशासन-उपदेश खः । "खन्ति" धैगु व गुगु खः सहनशीलता संख्यात क्षान्ति यात धागु खः । थ्व उपदेश जुलसां थुगु शासनस परम उत्तमगु तपस्या याना

चवनेगु समान खः । “निब्बाणं परमं वदन्ति बुद्धा” धैगु बुद्धं व प्रत्यक बुद्धं हानं अनुबुद्ध धैपिं थुपिं स्वह्य बुद्धपिसं निर्वाणयात् परम उत्तम धका धयात्तल । “नहि पठ्वजितो” धैगु प्राणि आदिपित हिंसा याना जूह्य सास्ति याना जूह्य करपित घातक याना जूह्यसित प्रव्रजिन धका धावनी मखु । “समणो” धैगु च्चे धया वैगु आकारं हे करपित सास्तियाना दुःख विया जूह्य नं श्रमण जूवनी हे मखु । “अनुपत्तादो” धैगु करपित दोष विया ज्वीगु व करपिसं थःत दोष वीका ज्वीगु यात् धागु खः । “अनुपधातो” धैगु मेपित स्या ज्वीगु, घात् याज्वीगु “पातिमोक्खे” धैगु तत्रःधैगु शीलस “संवरो” धैगु प्वातिना तयेगु (=संयम याना ज्वीगु) “मत्तञ्जुता” धैगु नयेगुली मात्रा सीकेगु, प्रमाण सीका थःत गाच्छि जक नयेगु । “पन्थ” धैगु विचित्रगु । “अधिचित्तं” धैगु अष्ट समापत्ति संख्यात् उगु अप्पोगु चित्तं । “आयोगो” धैगु प्रयोजन कायगु । “एतन्ति” धैगु थुपिं सकल बुद्धपिनिगु शासनस रूल-नियम-अनुशासन खः । थन जुलमां ‘अनुपवादेन’ धका धागुलि वाचासिक शीलयात् धागु खः । अनुपघात् धागु कायिक शीलयात् धागु खः । “पातिमोक्खे च संवरो” धैगु थुकिं प्रातिभोक्ष शील व इन्द्रिय संवर व मात्रज्ञ भावं आजीवन पारीणुद्विशील सहित प्रत्यये संनिस्सित शील व, पन्थ सेनासनं धागुलिं थःत अनुकूल जूगु, आराम जूगु, चवनेगु थाय्यात् धागु खः । “अधिचित्तं” धागुलिं अष्ट-च्यागु समापत्ति भावना यात् धागु खः । थुगु प्रकारं थुगु गाथा द्वारा

[११०]

धम्मपदट्टकथा

स्वंगुलि शिक्षा यात घयातःगु जूवंगु दु ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वन ।

आनन्द स्थविरया उपोसथ प्रश्नया कथा
सिघल ।

५. शासने मन लगे मजूह भिक्षुया कथा

“न कहांपन बस्तेन” वंगु थुगु धर्मदेशना तयागळ
जेतवन महाविहारे वासयाना बिज्याना च्वना बिज्याबले छह
शासने मन लगे मयाह्य भिक्षु छह्यस्या कारणं याना आशा
जुया बिज्यात ।

Dhamma.Digital

व भिक्षु जुलसां बुद्ध शासनस प्रत्रजित जुया उपसम्पदा
लाभ याना कया थः उपच्यायं छ थुगु थासे वना थः धमण
जुयागुया उद्देश्य सिद्ध याना का हें धका छवया बीव अन
वन । अले व भिक्षुया बी यात रोग उत्पन्न जुल । व उपासक
थः काय् यात छको स्वेगु इच्छा यात । भिक्षु जुबा च्वहा थः
कय् यात थःथाय् सःता हये फुपि सुं प्राप्त मजुया पुत्र शोक
विलाप यायां हे सिना वने त्योह्य जुया थः चीधिकःह्य काह
यात सःता थ्व दामं जिमि भिक्षु जुया च्वह्य छं दाहु यात
पत्त धीर आदि दयेका व्यु धका सच्छि सार्ई दा किजाह्यस्या

ल्हाती विया सिना वन । वं भिक्षु जुया च्वंह्य थः दाजु थ्यंकः
 वयेव वया पालि व्वे ग्वारा ग्वारा तुला ख्वया विलाप याना,
 "भन्ते ! जी वी छ पिनिया लागी ख्व ख्वं विलाप यायां हे
 सिना वन । छपनिया लागी जिगु ल्हाते थ्व दांपो विया
 थकल, थ्व दाम छपित छु याना वी माल ?" धका न्यन ।
 किजाह्म भिक्षुं— "जित दां म्वा" धका प्रतिक्षेप याना लिपा
 चिन्तना यात्— "जितः थ्व भिक्षा फोना जीविका याय्मागु
 जीवन छु याय्त् ? व सच्छिसाई दामं याना जि थःगु जीविका
 चले याय्गु छ्गु उपाय याय् फं । जीवर तोता छ्वे धका
 मती ल्वाका शासनस मन लगे मज्जुगुलि दुःखी जुया पाठ
 थोक्य् याय्गु कर्मस्थान भावना याय्गु इत्यादि ज्या ब्यावकं
 होःता व भिक्षु पाण्डुरोग उत्पन्न जूह्य थें च्वंक गंसि जुया
 वन । अले वैंके मेपि मच्चापि थ्रामणेरपिसं थ्व छु जूगु धका
 न्यनेव व भिक्षुं जि थ्व बुद्ध शासने- च्वं च्वने मं मदया भालसि
 जुया वल धका कनेव थ्रामणेरतिसं वना आचार्य—उपध्यायपित
 व खं कं वन । इमिमं नं वयात् शास्ता याथाय् यंका जूगु खं
 ब्यावकं शास्ता यात् विन्ति यात् । शास्तानं "छ थुगु शासने
 च्वं च्वनेगु मं मदयेकल धागु धात्थेनं खः ला ?" धका न्यना
 विज्याय्व "धात्थे नं खः भन्ते !" धका लिस विन्ति यात् ।
 तथागतं— "छं छाय् थथे शासने च्वने मं मदयकागु ? छंके छुं
 गृहस्थ जुया कमाय् याना नयेगु साधन दुला ?" धका न्यना
 विज्याय्व भिक्षुं "दु भन्ते !" धका लिस विल । तथागतं
 वैंके "छंके छु इलम दु ले ?" धका न्यना विज्याय्व व भिक्षुं—

“अधिके सच्छिसाई दां दु भन्ते” धका लिसः विन्ति यात ।
 “अये जूसा छं न्हापालाक सच्छिगः चागःनि कया हति । अले
 हिसाब याना स्वे उलिदामं छंत जीविका याय्त गाईला
 मगाईला ?” धका तथागतं धैबिज्यात । वं वना चागः कया
 हल । अले वयात शास्तानं धैबिज्यात— “न्हापालाक छं थःगु
 न खर्चया लागी नि न्येटका दां अलग ति । दोहं निहस्या
 लागी न्यःप्यटका अलग ति । उलि हे दां पुसाया लागी अलग
 य । जोत, हलो, कू, पा, हे इत्यादिया लागी धका थुगु प्रकारं
 छता छता वस्तुयात निना हिसाब याना यंकू वले व सच्छिसाई
 दामं अत्तापत्ता हे मदया वल । अले भिक्षुयात शास्तानं आज्ञा
 जुया विज्यात— “हे भिक्षु ! छंगु आम सच्छिसाई दां स्वल्प
 खने दया वल । छं आम थुलिचा दामं छंगु तृष्णा ग्य याना
 पुरे याय् फे ? न्हापा अतीत समयस चकवति जुजु जुया वं
 थःगु बोहले ल्हातं दाय् मात्रं किनिगू योजन दुगु थासे खंपा
 खपा थ्यंक रत्तयागु वागाकेगु समथं दुहा हानं स्वःखुहा इन्द्रपि
 च्युत ज्वोका उलिमच्छि समय तवक देवलोके राज्य याना च्वना
 नरपं सी त्येका थःगु तृष्णा सम्पूर्णं याय् मफयेक हे सिना वने
 माल ।” धका आज्ञा जुया बिज्याना व भिक्षुं प्रार्थना याय्
 अतीत यागु वाखं न्होने हया बिज्याना मन्ध्रतु जातक विस्तार
 पूर्वकं आज्ञा दयेका विज्यातः—

“यावता चन्दिम सुरिया परिहरन्ति दिसामन्ति विरोधना ।
 सम्भवे वासा मन्धाता ये पाणा पठधि निस्सिता ति ॥

अर्थ— गवले तवक चन्द्र व सूर्य थःगु प्रकाश पिकया

दिशा विदिशास चा चा हुला च्वनी, ध्व पृथ्वीले च्वंपि सकलः
प्राणिपि मन्धाता जुजुया दास च्योत खः ।

ध्व गाथायां लिपा मेगु निपु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यात ।

न कहापण वस्सेन तित्ति कामेसु विज्जति ।

अप्पस्सादा दुखा कामा इति विञ्जाय पण्डितो ॥

अर्थ- पाय्मोह यागु वा हे गाना वःसां कामस तृप्ति
खू घैगु दैमखु, अप्रसन्न व दुःखया लागी हे जक काम सेवने
याय्गु ज्वी घैगु थुगु तत्व पण्डित-विद्वान जनपिसं सीका
च्वनी ।

अपि दिब्बेसु कामेसु रति सो नाधिगच्छति ।

तण्हक्खयरतो होति सम्मा सम्बुद्ध सावको 'ति ॥

अर्थ- पण्डित जनपिसं दिव्य काम सुख हे जूसं न
उकी राग याना च्वनी मखु । सम्यक्सम्बुद्धया श्रावक शिष्य-
पि तृष्णा क्षय याना छ्वेगुली हे लीन जुया च्वनी ।

पदार्थः- अन "कहापण वस्सेन" घैगु व मन्धाता
जुजुं थःगु ल्हातं लप्पाय् दाय् मात्रं न्हेगु रत्तया वा वयेकल ।
ज्जकियात हे थन "कहापण वस्सं" अर्थात् पाय्मोह वागागु
घागु खः । अथे वा गाना ब्यूसां तभि वस्तु काम क्लेश कामस
तृप्ति गातघैगु दै मखु । थुगु प्रकारं ध्व तृष्णायात सम्पूर्णयाना
बी फं मखु । "अप्पस्सादा" घैगु ह्यगसे खनीगु भतीचा जकगु
सुख थे स्त्रल्प सुख यात घागु खः । "दुखा" घैगु दुक्ख स्कन्ध

आदिस वःगु दुःखया आकार अनन्त दुःख जुया वैगु ।
 “इति बिञ्जाय” वैगु थुमित काम तृष्णा वैगु ह्यसीका
 “अपिबिम्बेसु” वैगु यदि देवतापिनिगु हे काम भोग याय्गुलि
 निमन्त्रणयात धासा नं वैत संतोष ज्वी मखु । “सण्हकखयरतो”
 वैगु अरहन्त ज्वीगुली अथवा निर्वाण सिद्धयाना काय्गुली लीन
 जुया उकियागु प्रार्थना याना च्वं च्वनी । “सम्मा सम्बुद्ध
 सावको” वैगु संम्यक्संबुद्धं कना बिज्यागु धर्मं श्रवण याना
 योगावचर जुया बिज्यापि भिक्षुपित धागु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व भिक्षु श्रोतापत्ति फलस प्रति-
 स्थित जूवन । अन मूवःपि जनतापित नं धर्मदेशना सार्थक
 जुया वन ।

शासने मन लगे मजूह्य भिक्षुया कथा

सिधल ।

६. अग्गिदत्त ब्राह्मणया कथा

“बहुं वे सरणं यन्ति” धैगु धुगु धर्मदेशना तथागत जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना विज्यावले फि द्रं छद्वे” फेतुना विज्याना अग्गिदत्त धैह्य कोसल जुजुया पुरोहितया कारणं याना आज्ञा दयेका विज्यागु खः ।

व ब्राह्मण जुलसां महाकोसल जुजुया पुरोहित ब्राह्मण जुया च्वन । अले व ब्राह्मणया वीह्य स्वर्गवास ज्वी धुंका, वस-पोल पसेनदि कोसल जुजुं व अग्गिदत्त ब्राह्मण यात हे थः पुरो-हित याना वैत आदर गौरव तथा व ब्राह्मण यात उगु हे पदवी तथातल थ व ब्राह्मण थःगु सेवाया लागी दरवारे वैवले लंस्व वना, आचार्य ! थन फेतुना विज्यां हुं धका मान सन्मान बीके विल । व ब्राह्मणं चिन्तना यात- “ध्व जुजुं जितः अत्यन्त गौरवतया आदर, सत्कार, सन्मान याना च्वन । समानगु आयू दुपि नाप च्वना म्वाना च्वनेगु सुख दायक जू । जि जुलसां बुढा ज्वी धुंकल । आ जि प्रव्रजित जूवने माल ।” धका मती ल्वीका व ब्राह्मणं जुजु याथाय् वना प्रव्रजित

जूवनेगु अनुमति कया नगरे नार्याखि च्वेके बिया, न्हेनुया भित्रे थःगु धन सम्पत्ति छेँ बुँ इत्यादि ब्याक्कं दानया रूपे परित्याग याय् धुंका, बुद्ध शासनं पिने च्वंफि परिव्राजक तयेथाय् वना प्रव्रजित जूवन । वैगु आश्रय कया मेपि ब्राह्मणत क्रिदोमं बैथाय् वया प्रव्रजित जूवल । व परिव्राजक जुलसां इपि शिष्य-पि नाप अङ्ग, मगध व कुरु राष्ट्या बिचे वास याना सकल जनतापित थुगु अववाद उपदेश बिया च्वन । “प्रिय शिष्य गणपि ! सुया जुलसां काम वितर्क इत्यादि उत्पन्न जुया वै, वं तुरन्त हे फि छमू कया हया थुगु थासे तये हति” धका । शिष्यपिसं “जू हवस् !” धका लिसः बिया थःधःगु चित्तं काम वितर्कं आदि उत्पन्न जुया वैगु बखते अथे हे याय्गु यःत । लिपा यागु समयस अन उगु थासे तधंगु फि द्वँ छद्वो जुया वल । व उगु फि द्वँस अहिच्छत्त वैह्य नागराज छह्य वया वास यावल । अङ्ग, मगध व कुरु राष्ट्रे च्वंफि मनूतिसं लच्छी छको इमित तःधंगु सत्कार याना दान प्रदान या वैगु जुया च्वन । उगु समयस अगिदत्त परिव्राजक इमित थुगु अववाद उपदेश बिया च्वनी— “पर्वत यागु शरण हुँ, वन-जंगलया शरण हुँ, आराम-बगीचिगु शरण हुँ, सिमायागु शरण हुँ, अथे याय् फये व छिपि सकल दुःखं मुक्त जुया वनी ।” थःगु चाकरि याना च्वंफि शिष्यतयेत नं व परिव्राजकं थ्व हे अववाद उपदेश बिया च्वन ।

बोधिसत्त्व नं गृह त्याग याना संम्यक्लम्बोधि भावस थ्यंकः बिज्याना, उगु समयस श्रावस्ती नगर आश्रय याना,

जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले, सुथ न्हाप्पां घ्यानं लोके स्वया बिज्याना, अग्गिदत्त ब्राह्मण व वया शिष्यपि थःगु ज्ञान जाले दुने कयंवःगु खंका बिज्यात । इपि सकलें हे अरहन्त ज्वीगु पुण्य दुपि धका सीका बिज्याना संकाकाती महामौद्गल्यायन स्थविरयात सःता आज्ञा जुया बिज्यात— “हे मौद्गल्यायन ! गथे छं अग्गिदत्त ब्राह्मणं आपालं जनतापित्त मखुगु ले यंका च्वंगु मखंला ? हुं छ अन वना इमित उपदेश ब्यू हुं ।” धका आज्ञा जुया बिज्याय्व, स्थविरं— “भन्ते ! इपि जनसंख्या आपालं दु जि याकःचा जक गथे वनेगु ? यदि अन छलपोल नं बिज्याय्गु खःसा जि अन वनेगु उत्साह याय् ।”

“हे मौद्गल्यायन ! जि नं अन वये तिनि, छनि न्हापा लाक वना च्वं ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात । स्थविर अन वने न्हो थये चिन्तना यात— “इपि बलवान नं जू, आपा नं दु, यदि जि इपि सकलें मुना च्वंथाय् वना छुं खें घाल घासा इपि सकलें पुचः पुचः मुना दना वया वादविवाद या वै । थये मज्जीकेत थःगु ऋद्धि बलं ततःफुति ज्वीक वा गाका बिल । इपि परिव्राजकत सकलें वा फुति वयेव थःथःगु थासं दना, थः थःगु पर्णशाला कुटिस द्वाहाँ वन । स्थविर अग्गिदत्तया पर्ण शालाया लुखाय् च्वना “हे अग्गिदत्त !” धका सःता बिज्यात । वं स्थविरयागु सः ताया मती ल्वीकल— “ध्व संसारे जितः जिगु नां कया सःते छापि सुं दुगु मखु । ध्वं जितः नां कया सःता च्वन । ध्व सु व्यक्ति थे ? धका अभिमानं चूर जुया-

“छ सु खः ?” धका न्यन ।

स्थविरं “जि मौद्गल्यायन भिक्षु खः ब्राह्मण !”

धका लिसः बीव अग्गिदत्तं- “छं जित छु धायत् थन वयागु?”

धका न्यन । स्थविरं- “थौं जितः थ्व चच्छि काटे यायत् बासं थाय् छकू ब्यु ।”

“थन च्वनेगु खालि थाय् मद्दु । जिपि छह्य छह्यस्यां छगू छगू हे जक पणंसाला दु ।”

स्थविर- “हे गग्गिदत्त ! गृहस्थ जूसा गृहस्थ तये थाय् बास का वनी, दोहंत जूसा दोहंतये थाय् वनी । जि प्रवृजित जूगुलि याना छं थाय् वया बास फों वया च्वनागु खः । अथे धाय्मते थौं चच्छिया लागी बास छकू ब्यु ।”

अग्गिदत्त- “गथे छ प्रवृजित खः ला ?”

स्थविर- “खः, जि प्रवृजित हे खः ।”

अग्गिदत्त- “छ प्रवृजित खःसा छंगु टुम्बा इत्यादि प्रवृजित तयेत मागु परिष्कार गो ले ?”

स्थविर- “जिगु परिष्कार जि अलग-अलग याना जोना ज्वी थाकु चाया इपि परिष्कार वस्तु ब्यावकं हुने मनं मनं हे जोना जुयागु दु ब्राह्मण !” अग्गिदत्त प्रवृजित जुया नं थःत मागु परिष्कार ज्वना मजू धका तं चाल । अले वैत स्थविरं वैबिज्यात- “म्वाल हे अग्गिदत्त ! जि खना छ तं चाय् म्वाल जित चाकटे याय्गु थाय् छकूचा जक क्यना ब्यु ।

अग्गिदत्तं- “थन छंत च्वनेगु थाय् मद्दु” धका धाय्, स्थविरं-

“व हुंकन च्वंगु फिद्वं मु च्वं च्वंगु दु ले ?” धका न्यना विज्यात ।

अग्गिदत्त- “छह्वा भयानकह्वा नाग च्वंच्वंगु दु ।”

स्थविर- अथे जूसा व हे थासे जित च्वनेगु अनुमति व्यु ।

अग्गिदत्त- “व थाय् वी फैमखु । व नाग तसतं ग्याना पुह्वा खः ।

स्थविर- “ग्यानापु थ ज्वीमा व हे थाय् जित व्यु ।”

अग्गिदत्त- “अथे जूसा उकियागु दुष्परिणाम ज्वीगु छं हे स्यू ।” धका धाय्व स्थविरं वासं च्वनेत फि द्वं पाखे विज्यात । नागराजं स्थविर थः पाखे वया च्वगु खना, थ्व श्रमण थुखे वया च्वन जि थन दुगु कारणं वं मस्यूनि ज्वीमा । थ्वयात विष दुगु सासलं कयेका छ्वयां स्याना छ्वे माल धका विष दुगु सासः तोःता हल । स्थविरं थ्व नागराजं व हे छह्वास्यां जक विष दुगु सासः तोःते फु धका च्वं च्वन । मेपि सुनानं अथे याय् मफु धका मती तया च्वन ज्वी धका मत्ती ल्वीका थमं न थःगु ऋद्धिद्वारा अज्यायु हे सासः पिकया नागराज यात कयेका छ्वया विज्यात । इपि निह्वासिगु न्हासं प्याहाँ वःगु विष दुगु कुँत्या च्वे थाहाँ वं वं ब्रंहालोके तक्क नं ध्यंकः वन । नागराजं तोःता छ्वगु विष दुगु सासः कुं स्थविर यात छुं वाधक याय् मफुत ऊन दकले नागराज यात हे बाधक जुया कःट जूवन । नागराज स्थविरं थःगु ऋद्धि

तोःता छोगु कुं यागु वेग सह याय् मफया हुरु-हुरुं मि च्यान्तं
 वः थें च्वना वल । स्थविर नं तेजो धातु समाधिस च्वनः
 बिज्याना नाग नाप्पं तुं हुरु-हुरुं मि छ्वया वल । इपि निह्वा-
 सिगु शरीरं प्याहाँ वःगु मियागु ज्वाला च्वे ब्रह्मलोके थ्यंक
 थार्हा वन । अले इपि निह्वा सिगु सकल शरीर मुस्या च्याके
 बले थें हुरु-हुरुं छ्वया वल । परिव्राजकपिसं उगु दृश्य स्वकी
 च्व च्वं चिन्तना यात- “नागराजं श्रमण यात थःगु तेजं
 छ्वयेका च्वन, अपाय्जि बांलाह्य विचरा श्रमण जिमिसं धैमु
 खं मन्यंगुलि याना विनाश जुया वन ।” धका मती ल्वीका
 च्वं च्वन । स्थविरं थःगु ऋद्धि वलं नागयात दमन यानः-
 त्याका फि द्वंया छोने फेतुना बिज्यात । नागराजं फि द्वं यात
 थःगु शरीरं हित्तुमतु हिना, कूटागारया प्वा पापधंगु फण
 निर्माण याना स्थविर यात कुसां क्वीके थें क्वीका च्वं च्वन ।
 परिव्राजकत कन्हे खनु सुथ न्हाप्पां श्रमण सितला म्वानिन्हा
 स्वे धका स्थविरया सत्तिक वं बले वसपोल फि द्वंया छोवे
 फेतुना बिज्याना च्वंगु खना सकसिनं ल्हा बिन्ति याना धात-
 “हे श्रमण ! छंत नागराजं छुं सास्ति मयाला ?” स्थविरं
 धैबिज्यात- “हे परिव्राजकपि ! गये छिमिसं नागराजं जित
 वंगु फणं कुसां क्वीके थें क्वीका च्वंगु मखना ला ?”

“हे श्रमण ! छंगु ऋद्धियागु आनुभाव अत्यन्त आश्चर्य
 जू । थयि ज्याह्य क्रूरह्य नागराजयात छं दमन याना विल ।”
 धका प्रशंसा या यां स्थविरया छत्ताखेरं वया मूँ वया च्वन ।
 उगु समसस शास्ता तथागत नं अन थ्यंकः बिज्यात । शास्ता

ध्यंकः विज्यागु खना स्थविर काचाकाचां आसनं दना भोस्सुना वन्दना यात । अले स्थविरयात्त परिव्राजकपिसं थथे न्यन-
 “वसपोल छःपियासिनं तःधंला ?” स्थविरं धया विज्यात-
 “वसपोल भगवान शास्ता तथागत खः । जि जुलसां वसपोलया श्रावक शिष्य खः । तथागत व फि द्वया द्योने विज्याना फेतुना विज्यात । परिव्राजकपिसं थव थुलि आनुभाव थ्वस्पोलया शिष्ययागु तिनि थ्वस्पोलया हे आनुभाव गथि ज्यागु ज्वी ?
 धका आश्चर्यं चकित जुया ल्हात निपां विन्ति याना तथागत-
 यागु गुण प्रशंसा याना च्वन । शास्तानं अग्गिदत्तयात्त सःता आज्ञा जुया विज्यात- “हे अग्गिदत्त ! छं थः श्रावक चेला तयेत्त अववाद-उपदेश वीवले छु धका उपदेश विया च्वना ?”
 अग्गिदत्तं विन्तियात्त- “भो शास्ता ! जि जिमि चेलातयेत्त छ्दगू जक पर्वतया शरण हुं, वन-जंगल आराम सिमायागु शरण हुं, थुमिगु शरण वन धाय्व सकल दुःखं मुक्त ज्वी ।”
 धका जि थः चेलातयेत्त अववाद-उपदेश विया च्वना । शास्तानं वैत्त आज्ञा जुया विज्यात- “हे अग्गिदत्त ! थुमिगु शरण वने मात्रं सकल दुःखं मुक्त ज्वी फे मखु । बुद्ध, धर्म व संघया शरण वंसा हे जक सकल संसारिक दुःखं मुक्त जुया वने फे ।” धका वैविज्याना थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

बहुं वे शरणं यन्ति पञ्चतानि वनानिच ।

आराम रुद्ध चेत्यानि मनुस्सा भयतज्जिता ॥

अर्थ- लोके च्वंपि मनूत भयं ग्याना आपा याना पर्वत,

वन-जंगल, आराम, सिमा चैत्य यागु शरण वना च्वन ।

नेतं खो सरणं खेमं नेतं सरणं मुत्तमं ।

नेतं सरणं मा'गम्म सब्बं बुक्खा पमुच्चति ॥

अर्थ- व अथे शरण वनेगुं क्षेम (= निर्भय) मजू उत्तम मजू, वजक शरण वनां सकल दुःखं मुक्तं ज्वी मखु ।

यो च बुद्धं च धम्मं च संड्घं च सरणं गतो ।

चत्तारि अरिय सच्चानि सम्मपञ्जाय पस्सति ॥

अर्थ- गुह्य मनु बुद्ध धर्म व संघया शरणे वनी, गुह्यस्या संम्यक् प्रजा द्वारा प्यंगू आर्य सत्ययात वांलाक खंका काई ।

दुक्खं दुक्खसमुप्पादं दुक्खस्स च अतिक्कमं ।

अरियं चट्ठङ्गिकं मगं बुक्खु'पसमं गामिनं ॥

अर्थ- दुःख, दुःख समुदय, दुःख निरोध दुःखयात मदयेका छ्वंगु आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग ।

एतं खो सरणं खेमं एतं सरणं मुत्तमं ।

एतं सरणं मागम्म सब्बं बुक्खा पमुच्चती 'ति ॥

अर्थ- निश्चयनं वहे शरण क्षेम (= निर्भय) जू, वहे शरण उत्तम जू, वहे शरण वना जक सकल दुःखं मुक्तं जुया बने फे ।

पवार्थः- अन "बहुं" वैगु आपालं मनूत्त । "पब्ब-तानि" वैगु अन अन उगु उगु थासे च्वंगु इसिगिलि, वेपुल्ल,

वेभार इत्यादि नां जुया च्वंगु पर्वतत व महावन गोसिङ्ग वन शाल वन आदि नां जुया च्वंगु वन जंगल व वेलुवन, जीवकम्भवनादि आराम उद्यान व उदेणि चैत्य, गोतम चैत्य अ.दि सिमा व चैत्यत व इपि-इपि मनूत उगु उगु भयं त्रशित जुया उगु भयं मुक्त जुया वनेगु इच्छा याना अथवा पुत्र लाभ ज्वीगु इत्यादि प्रार्थना याना शरण वनी धागु अर्थ खः । “नेतं सरणं” धैगु थुपि व्याक्कं शरणत असलगु उत्तमगु शरणत मखु । न तु थुकियागु कारणं याना जाति आदि धर्म दुपि सत्त प्राणिपि छह्हा हे जाति आदि सकल दुःखं मुक्त ज्वी फेमखु धैगु अर्थ खः । “यो चा” धैगु थुगु असल मजूगु उत्तम मजूगु शरण क्यने धुंका असलगु उत्तमगु शरण क्यनेया लागी सुरूवात यागु खः । उकिया अर्थ गथे धासा- गुह्य मनू जुलसां गृहस्थ जूसां प्रवृजित जूसां धका धागु खः । “इतिपि सो भगवा अरहं सम्मा सम्बुद्धो” धैगु इत्यादि बुद्ध-धर्मवसंधा नुस्सति कर्मस्थानया निर्मित्ति श्रेष्ठ रूपं बुद्ध धर्म व सघ शरण वंद्द धैगु उगु शरणा गमन मेपि तीर्थं करतयेत वन्दना याय- गुलि याना कुपित ज्यी स्थिर ज्वी मखु । धैगु जुलसां उगु अस्थिर भाव क्यनेत मार्गे वंगु शरण हे जक प्रकाश यायां “घत्तारि अरिय सच्चानि सम्मप्पञ्जाय पस्सति” धका आज्ञा जुया विज्यात । इपि परिव्राजकपि जुलसां थुलि धर्मदेशनाथअ अन्तस बुद्धया शरणे वन, इमिगु थ्व शरण असल जू उत्तम जू । इपि पुद्गलपि उगु शरणं याना सकल संसार दुक्खं मुक्त जुया वनी । उकिया निर्मित्ति हे “एतं खो सरणं खेमं” धक्क

इत्यादि धया तःगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि सकलें परिव्राजकपि प्रति-
सम्भवा सहित अरहन्त भावस ध्यंकः वना शास्तायात वन्दना
याना प्रवृज्या फोन । तथागतं थगु चीवरया दुने च्वंगु ल्हा
पिकया चक्कंका “थन वा भिक्षुपि ! ब्रह्मचर्या आचरणया ।”
धका आज्ञा ज्वी मात्रं हे इपि परिव्राजकपि सकलें उगु क्षणे हे
इमिगु परिव्राजक भेष लोप जुया वना अष्ट परिष्कार धारण
याना च्वंपि सच्छि दँ पुलांपि स्थविरपि समान जुया वन ।
उखुनु या दिने जुलसां सकल अङ्ग, मगध व कुरू राष्ट्रे च्वंपि
जनतापिसं इमित दान मान सत्कार या वैगु दिन जुया च्वन ।
इमिसं सत्कार याय्गु वस्तु जोना वया इपि सकलसिनं परि-
व्राजकपि प्रव्रजित जुया च्वंगु खना ‘गथे खः ? जी अग्गिदत्त
परिव्राजक तःघं ला की, अथवा श्रमण गौतम तःघं ?’ धका
चिन्तना याना, श्रमण गौतम अग्गिदत्त परिव्राजक या थाय्
वःगुलि जी गुरु हे तःघं ज्वी धका समफे जुया च्वन ।
तथागतं इमिगु मनयागु खँ सीका विज्याना “हे अग्गिदत्त ! छं
परिसदपिनिगु शंका मिटे याना ब्यु ।” धका आज्ञा जुया
विज्यात । वं “जि नं थुलि हे आज्ञा ज्वीकेत प्रतिक्खा याना
च्वनागु खः शास्ता !” धका विन्ति याना थःगु ऋद्धि बलं
न्हेको तक्क आकासे थाहाँ वना हाकनं हाकनं क्वाहाँ वया
शास्तायात ल्हा निप्पां विन्ति याना “जिह्य शास्ता भन्ते
तथागत खः । जि वसपोलया श्रावक शिष्य खः” धका

[३०६]

धम्मपदकथा

अथ वःगु श्रावक शिष्य भाव प्रकट ग्राना त्रिस्र ।

अग्निदत्त ब्राह्मणया कथा
विषय ।

७. आनन्द स्थविरं न्यंगु प्रश्नया कथा

“बुल्लसो” धंगु थुगु धर्मदेशना तथागत जेतवन महा-
विहारे वासयाना च्वना विज्यावले आनन्द स्थविरं प्रश्न न्यंगु
कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस स्थविरं न्हिने च्वनेगु थासे च्वना
चिन्तना याना विज्यात- “किसि आजानी (—उत्तम जात-
यापि किसित) छद्दन्त कुले अथवा उपोसथ कुले उत्पन्न
जूवनी, सल आजानीत (=उत्तम जातयापि सलत) सिन्धव
कुले अथवा बलाहक सल राजकुले दक्षिण प्रदेश पाखे बना
उत्पन्न जूवनी धका इत्यादि धैविज्याह्य शास्तानं उत्तम
जातयापि किसि, सल उत्पन्न जूवनीगु थाय् जकं आज्ञा जुया
विज्यात । पुरुष उत्तमपि जुलसां गन बना उत्पन्न ज्वीगु वे?”
धका बसपोल शास्ता याथाय् बना वन्दना याना थुगु प्रश्न
अन । तथागतं “हे आनन्द ! उत्तमपि पुरुषपि सकल भासे

उत्पन्न जूवनी मखु । हाकलं व ब्यां स्वसःगू योजन दुगु,
 छचाखेरं नापे यायबले गुंसःगू योजन पायधंगु, मध्यमदेशा
 स्थाने उत्पन्न जूवनी । अन वना उत्पन्न जूवसानं न्होने लागु
 कुले वना उत्पन्न जूवनी मखु । क्षत्रिय महाशाल कुले
 अथवा ब्राह्मण महा शालकुल निगुलिं छगुली वना जन्म
 जूवनी । घका आज्ञा जुया व्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया
 विज्यातः—

दुल्लभो पुरिसा जज्जो न सो सव्वत्थ जायति ।

यसो सो जायतिघोरो तं कुलं सुखमेधती 'ति ॥

अर्थ— पुरुष आजानी (- भिपि मनूत) अत्यन्त
 दुर्लभ इपि सकल थासे जन्म जूवनी मखु, विद्वान धैर्यं दुषि
 इपि गुगु कुले जन्म जूवनी उगु कुलं सुखसी ।

पदार्थ— अन "दुल्लभो" धैर्यं पुरुष आजानि
 (=उत्तमपि पुरुष) जुलसा अत्यन्त दुर्लभ जू । किसि
 आजानित थें सुलभ ज्वी मखु । इपि न्होने सा ला याय
 प्रत्यन्त प्रदेशे अथवा नीचगु कुले वना जन्म जूवनी मखु ।
 मध्यम प्रदेशे जुलसां वना आपालं जनतापिसं अभिवादन
 सत्कारसन्मातथाइगु क्षत्रिय अथवा ब्राह्मण कुल निगू मध्ये
 छगुली वना जन्म जूवनी । अथे जन्म जूवहा व गुगु कुले
 जन्म जूवनी उगु कुल प्रज्ञावान धैर्यवान जूवनी । "तं कुलं
 सुख मेधति" धैर्यं उगु कुलं सुख हे जज्जो सो गबलेसं दुःख सी
 मालो मखु धागु अर्थ सः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फला-
दिस थ्यंकः वन ।

आनन्द स्थविरं न्यंगु प्रश्नया कथा
सिधल ।

—

८. आपालं भिक्षुपिनि कथा

“सुखो बुद्धानं” धैगु थुगु धर्मदेशना तथागत जेतवन महाविहारे वासयाना च्वना बिज्याबले आपालं भिक्षुपिनिगु खँया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस न्यासःइह भिक्षुपि उपोसथ शालास च्वना, हे आयुष्मानपि ! थ्व संसारस सुख धैगु छुक्रियात घाई धैगु खँ पित हल । अन गुह्यस्या नं जुजु ज्वीगु थे ज्यागु मेगु सुख छुं मदु धका धाल । गुह्यस्या नं काम सेवन याय्गु थे ज्यागु सुख मेगु छुं मदु धका धाल । तथागत अन इपि भिक्षुपि खँ ल्हाना च्वं थाय् ध्यंकः बिज्याना “हे भिक्षुपि ! छिमि थुगु अवस्थाय् छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याना भिक्षुपिसं- “मन्ते ! जिमि पुचले आ थुगु अवस्थाय् थुगु खँ छलफल जुया च्वन धका बित्ति याय्व तथागतं हे भिक्षुपि ! धाम छिपिसं घया च्वंगु सुख व्याक्कं संसार दुःखं मुक्त मज्जूगु सुख खः । थुगु लोके जुलसां बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु धर्म श्रवण याय्गु, संघपिनिगु एकता, संघपि परस्पर हितचित्त मिले जुया

च्वनेगु थुकियात हे धात्थे' यागु सुख धाई ।" धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

सुखो बुद्धानं उप्पावो सुखा सदम्म वेसना ।

सुखा संघस्स सामग्गि समग्गानं तपो सुखा 'ति ॥

अर्थ- बुद्धपि उत्पन्न ज्वीगु सुखकर खः, सदमं यात देशना याय्गु नं सुख करखः, भिक्षु संघपि त्वापुख्यापु मदयेक मिलेचले जुया च्वनेगु नं सुखकर खः, समग्गि जुया च्वनेगु तपस्या नं सुखकर खः ।

पदार्थ- अन गुकिया कारणं याना बुद्ध उत्पन्न जुया बिज्याना आपालं जनतापित राग रूपी रेगिस्तानं तरेयाना बिज्याई । उगु कारणं याना बुद्धपि उत्पन्न जुया बिज्याइगु सुखकर धका धागु खः । गुगु कारणं याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य सत्व प्राणिपित जन्म जरा व्याधि आदि धर्मं मुक्त याना बिज्याई, उकि हे सदमं देशना याना बिज्याई गुनं सुखकर ज्वी धागु खः । "सामग्गी" धैगु समानगु वरावरगु चित्त ज्वीगु, थ्व थथे हितचित्त मिले जुया च्वनेगु नं छगू तःधंगु सुख खः । थुगु प्रकारं संघपि सकलें मिलेचले जुया एकचित्त जुया वन धासा गुकि याना बुद्ध वचन सयेके सीकेत अथवा घुताङ्ग धर्मपालन याय्त अथवा श्रमण धर्म पालन याय्त फयावै-छिना वै उकि हे "समग्गानं तपो सुखो" धका धयातःगु खः । उकिया निर्मित हे "याव किवञ्च मे भिक्खवें भिक्खू समग्गा सन्नि पतिस्सन्ति, समग्गा वट्टहिस्सन्ति, समग्गा संघ करणीयानि

करिस्सन्ति, बुद्धियेव भिक्खवे भिक्खूनं पाटिकाङ्गुण मो परि
हानी" ति । अर्थात् हे भिक्षुपि ! गबले तक्क भिक्षुपि मिले-
चले जुया छथासं मूवै, मिलेचले जुया अनं दनाः वनी, मिले
चले जुया संघपिनि याय् मागु सांघिक ज्या याना ज्वी । हे
भिक्षुपि ! अबले तक्क भिक्षुपिनिगु अभिवृद्धि हे जक जुया
च्वनी घैगु आशा काय्माः, परिहानि-नुकसानि ज्वीगु सम्भावना
मदु ।”

धर्मदेशनाया अन्तस इपि भिक्षुपि अरहन्त पदस
प्रतिष्ठित जूवन । आपालं जनतापित्त नं धर्मदेशना सार्यक
जुया वन ।

आपालं भिक्षुपिनि कथा
सिधल ।

Dhamma.Digital

९. काश्यप तथागतया लुँयागु चैत्यया कथा

“पूजा रहे” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता देश चारिका याना विज्या ज्यां काश्यप तथागतया लुँ यागु चैत्यया कारण याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

तथागत श्रावस्ती नगरं प्याहाँ विज्याना छस्ये' निस्ये' वाराणसी पाखे विज्याना च्वना विज्यावले लँया विचे तोदेय्य वैगु गांया लिकक महा भिक्षुसंघपिसं चाहुयेका छगू देवस्थानस थ्यंकः बिज्यात । अन छथाय् च्वना विज्याना, तथागतं धर्म भण्डागारिक आनन्द स्थविरयात छ्वया अन हे सत्तिक बुँज्या याना च्वंहा ब्राह्मण यात सःतके छ्वया बिज्यात । व ब्राह्मण अन वया तथागत यात वन्दना मयास्य व हे देवस्थान यात वन्दना याना दना च्वन । तथागतं व ब्राह्मण याके “हे ब्राह्मण ! इव थाय् यात छं छु घका समके जुया ?” घका न्यना बिज्यात । ब्राह्मणं धाल- “जिमि कुल परम्परा निसें

चले जुया वया च्वंगु चैत्यस्थान धका वन्दना यानागु छः भो गौतम !” “थुगु थाय्यात वन्दना याना छं असलगु हे ज्यायात ब्राह्मण !” धका तथागतं वैत खुशी ज्वीक खँ ल्हाना बिज्यात । व खँ न्यना भिक्षुपिसं छु कारणं याना तथागतं थुगु प्रकारं वैत प्रसन्न याय्त खँ ल्हाना बिज्यात थे ? धका मर्नं शंका उत्पन्न यात । तदनन्तर तथागतं इमिगु शंका मदयेका छवया बिज्याय्त मज्झिम निकायस वःगु घटीकार सूत्र कना बिज्याना थःगु ऋद्धि यागु आनुभावं काश्यप तथागत यागु छगू योजन ताजागु सुंयागु चैत्य व मेगु नं सुंयागु चैत्य आकासे निर्माण याना बिज्याना आपालं जनतापित क्यना बिज्याना “हे ब्राह्मण ! थुगु प्रकारं पूजायाय् योग्य थाय् पूजा याय्गु उत्तम जू ।” धका आज्ञा जुया बिज्याना महा परिनिर्वाण सूत्रे क्यना तःगु आकारं बुद्ध आदिपिनि प्यंगू प्रकारगु उत्तमगु स्तूप प्रकाश याना बिज्याना शरीर चैत्य, उद्देश्य चैत्य, व परिभोग चैत्य धैगु स्वंगू प्रकारगु चैत्यत विशेष रूपं अलग-अलग याना क्यना बिज्याना थुगु कवे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

पूजा रहे पूजयतो बुद्धे यविव सावके ।

पपञ्च समतिक्कन्ते तिण्ण सोक परिद्दव्वे ॥

ते ताविसे पूजयतो निम्बुते अफुतो भये ।

न सक्का पुञ्जा संजातुं इमेत्तमिति केनचि ॥

अर्थ- पूजा याय् योग्यपि बुद्धपि अथवा वसपीलपिनि

चेलात- गुपि संसारया प्रपंचं मुक्त ज्वी धुंकूपि, गुह्य शोक व भयं पार तरे जुया वने धुंकुपि- इमिगु पूजा याय्गु अथवा इपि थे' ज्यापि मुक्त जूपि भय मदुपि (पुरुष) पिनिगु पूजा सत्कार याय्गुली "थुलि उलि पुण्य दु" घैगु सुनानं हे धाय् फे मखु ।

पदार्थ- पूजा याय् योग्यपित-पूजारह पूजा याय्गु उत्तम धागु अर्थ खः । "पूजा रहे पूजयतो" घैगु वन्दन-अभि-वादन याना प्यंगु प्रत्यय द्वारा पूजा सत्कार याय् योग्यपित क्यना तल । "बुद्धे" घैगु संम्यक्सम्बुद्ध शाक्य मुनियात धागु खः । "यदि" घैगु सायद-अथवा घैगु अर्थ खः । अन जुलसां प्रत्यक् बुद्धपित घका घयातःगु खः श्रावकपित नापं, "पपञ्च समतिक्कन्ते" घैगु तृष्णा-दृष्टि-मान प्रपंच ब्यावकं पुला वने धुंकूह्य । "तिष्ण सोक परिद्ववे" घैगु शोक विलाप याय्मागु छुं छुं मदय् धुंकूह्य, थुपि निगु अतिक्रमण-पुलावने धुंकल घैगु अर्थ खः । थुपि अर्थतय्सं पूजा याय् योग्यजू घैगु क्यना तल । "ते" घैगु बुद्ध आदिपि । "तादिसे" घैगु च्चे घया वयागु गुण काय्गु यात धागु खः । "निब्बुते" घैगु राग आदि शान्त ज्वी धुंकूपि वसपोलपित भव संसारं अथवा आरम्मण भय उत्पन्न मज्जीपि जूगुलि याना- अक्रुतो भय जूवन, वसपोल अक्रुतो भय पिनिगु । "नसक्का पुञ्जं सद्धान्तु" घैगु पुण्य थुलि उलि दै घका न्यिना च्चने फे मखु । धाय् माल धासा "इमेत्तमिति केनचि" घैगु थ्व गुलि दु- थ्व थुलि दु घका, केनचि घैगुली थन अपि शब्द यात सम्बन्ध याना काय् माः ।

सुं छह्य पुद्गलं अभिमानं जूसां, अन "पुरंगलेन" वैगु उह्य
 ब्रंहादि व्यक्ति, "मानेना" वैगु स्वंगू प्रकारयागु मानं तरे
 जुया, धारण याना, पूर्ण याना जूसां, "तीरणं" वैगु ध्व धुलि
 नियमं उत्तीर्णं जुल धागु खः । "धारणं" धागु तालाजु धारण
 याना च्वनेगु, "पूरणं" वैगु बामना अथवा छमना इत्यादि
 रूपं पुरेयाना च्वनेगु खः । सुं छह्य मनूनं थुपि स्वंगू मानं-
 सत्कारं बुद्ध आदिपित पूजायात धाःसा उकियागु पुण्य विपाक
 रूपं थुलि दु उलि दु धका न्यिना च्वने फे मखु । परियन्त
 रहित्तो वैगु निगू धासे पूजा यापिसं गथे न्हापालाक जीवमान
 बुद्ध आदिपित दान बिया पूजा यापिनिगु पुण्य संख्या याना
 न्यिना च्वने फे मखु, हानं अथि ज्यापि क्लेश पट्टिनिर्वाण
 निमित्त याना स्कन्ध परिनिर्वाणं निर्वाण जुया बिज्यापित नं
 पूजा यानागुया पुण्य संख्या थुलि दु उलि दु धका भेद लगे
 याना च्वने फे मखु । उकि हे विमान वत्थुस थये धयातलः-

“तिट्टन्ते निब्बुते चापि समं चित्तं समं फलं ।

चेतोपसाव हेतुमिह सत्ता गच्छन्ति सुप्पाति” म्ति ॥

अर्थ- जीवमान जुया बिज्यासां निर्वाण जुया बिज्या-
 सां (वसपोलपित पूजा यानाया) समानगु चित्तं समानगु फल
 दे, संसारे च्वपि सत्व प्राणिपि चित्त प्रसन्न यानागुया हे तुं हे
 जक सुगती-स्वर्गलोकस वनी ।

धर्मदेशनाया अन्तस व ब्राह्मण श्रोतापन्न जुया वन ।
 छगू योजन पायजागु लुंयागु चैत्य छगू हप्तातक्क आकासे खने

दया च्वन । अन अत्यन्त महानगु हे मनूतयेगु समागम जुल ।
 छगू हप्ता तक्क व महानगु लुंयागु चैत्ययात नाना प्रकारं पूजा
 याना च्वन । अनंतिसें भिन्न भिन्नगु धर्मावालम्बिपिनिगु धर्म
 भेद जुया वन । बुद्धयागु आनुभावं याना व उगु चैत्य थःगु
 थासे तुं वना च्वंवन । अन हे उगु क्षणे तःगोगु लोहँयागु चैत्य
 उत्पन्न जुया वल । उगु समागमस चये प्यदो प्राणिपित
 धर्माबोध जुया वन ।

काश्यप तथागतया लुंयागु चैत्यया कथा
 सिधल ।

बुद्धवर्ग वर्णना सिधल ।

भिक्षुप्यंगूगु वर्ग क्वचाल ।

—

अनुवादकया प्रकाशित सफूत

१. धर्मचक्र सूत्र (नेपाल भाषा)
२. बुद्धभक्तिसतक (")
३. लोकनीति (")
४. महोशध जातक (")
५. अश्वट्ट सूत्र (")
६. महाचीन यात्रा (नेपाली अनुवादक सुथ्री नानी मैया)
७. रसवाहिनी (मूलपाली सम्पादक भिक्षु महानाम)
८. महाचीन यात्रा (हिन्दी अनुवाद)
९. सेवाया मूलमंत्र (नेपाल भाषा)
१०. विपस्सना दीपनी (")
११. रसवाहिनी (भाग-१) (")
१२. रसवाहिनी (भाग-२) (")
१३. आमगन्ध सूत्र (")
१४. धम्मपदट्टकथा भाग-२ (")
१५. " भाग-३ (")
१६. " भाग-४ (")
१७. " भाग-५ (")
१८. पट्टान पालि (नेपालभाषा अनुवादक भिक्षु जानपूर्णक)